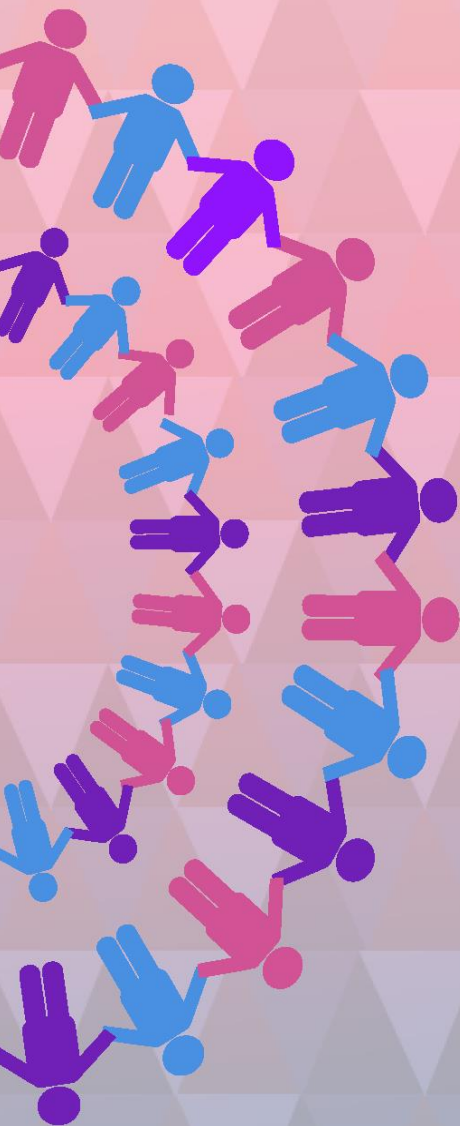

Rīgas domes
Labklājības departaments

GADAGRĀMATA

„SOCIĀLĀ SISTĒMA
UN VESELĪBAS
APRŪPE RĪGĀ
2018. GADĀ”

RĪGAS DOMES
LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS

Rīgā, 2019

AUTORI

Atbildīgā redaktore:

Irēna Kondrāte, Rīgas domes Labklājības departamenta direktore

Projekta koordinatori:

Mārtiņš Moors, Sociālās pārvaldes priekšnieks

Inga Solovjova, Veselības pārvaldes priekšiece

Gadagrāmatas autori:

Aldis Strapcāns, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenais speciālists – eksperts

Aldis Virbulis, RSAC „Gaiļezers” direktors

Andris Izinkēvičs, Finanšu nodaļas Projektu koordinācijas sektora vadītājs

Antuāna Kalviške, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītājas vietniece

Baiba Skuja, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītāja

Benita Brūdere, Finanšu nodaļas vadītājas vietniece

Dagnija Kamerovska, Rīgas patversmes direktore

Daina Nereta, Finanšu nodaļas vadītāja

Diāna Grenčmane, Finanšu nodaļas Projektu koordinācijas sektora galvenā speciāliste

Edgars Kainaizis, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenais speciālists

Ervins Alksnis, Rīgas Sociālā dienesta vadītājs

Gunta Grīse, Veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļas vadītāja

Gunta Purvēna, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas apmācību un informācijas sektora galvenā speciāliste

Ieva Grietēna, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas apmācību un informācijas sektora vadītāja

Jekaterīna Tjurina, Veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļas galvenā speciāliste – eksperte

Ilze Andersone, RSAC „Stella maris” direktore

Inga Ešenvalde, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste

Iveta Grauduma, Personāla un kvalitātes vadības nodaļas vadītāja

Juris Osis, Nodarbinātības, sociālā darba un prakses pētījumu nodaļas vadītājs

Kaspars Jasinkevičs, Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra direktors

Kristīne Stahanova, Finanšu nodaļas galvenā speciāliste – eksperte

Laura Kalniņa, Juridiskās nodaļas vadītāja

Līga Birnbauma, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Līga Sarkanbārde, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste

Linda Veržbicka, Iedzīvotāju informēšanas nodaļas galvenā speciāliste

Lita Brice, Iedzīvotāju informēšanas nodaļas vadītāja

Ludmila Ozola, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Ruta Klimkāne, Sociālo pakalpojumu administrēšanas nodaļas vadītāja, pārvaldes priekšnieka vietniece

Sandra Rancāne, Sociālo pakalpojumu sektora ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste – eksperte

Sanija Ruduka, Veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļas galvenā speciāliste – eksperte

Skarleta Kalniņa, Nodarbinātības, sociālā darba un prakses pētījumu nodaļa galvenā speciāliste – eksperte

Solvita Rudoviča, RSAC „Mežciems” direktore

Taiga Kantāne, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

Velga Rudzīte, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām vadītāja

Vivita Ķīkule, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas vadītāja, Veselības pārvaldes priekšnieces vietniece

Zenta Čevere, Sociālo pakalpojumu sektora pilngadīgām personām galvenā speciāliste

SATURS

AUTORI.....	2
IEVADS	5
AKTUĀLIE NOTIKUMI 2018. GADĀ.....	6
RĪGAS DOMES LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS	9
IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ.....	10
PAŠVALDĪBAS SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS, SOCIĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMAI, VESELĪBAS APRŪPEI UN VESELĪBAS VEICINĀŠANAI IZLIETOTIE RĪGAS PILSĒTAS BUDŽETA LĪDZEKĻI	12
LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA PAKĻAUTĪBAS IESTĀDES, PĀRRAUDZĪBAS KAPITĀLSABIEDRĪBAS UN LĪGUMORGANIZĀCIJAS.....	13
RĪGAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDES, KURAS SNIEDZ SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU.....	17
Rīgas Sociālais dienests.....	17
Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	19
Rīgas patversme.....	26
Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”	27
Sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers”	31
Sociālās aprūpes centrs „Stella maris”	33
SOCIĀLIE PABALSTI.....	35
Sociālo pabalstu saņēmēju struktūra	37
Trūcīgas un maznodrošinātas personas (ģimenes) statuss	37
GMI pabalsts un dzīvokļa pabalsts.....	38
SOCIĀLIE PAKALPOJUMI	42
Sociālais darbs un sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem	44
Sociālie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem	48
Dienas centri un dienas aprūpes centri bērniem un jauniešiem	50
Dienas aprūpes centri bērniem	51
Sociālie pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem.....	52
Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi dzīvesvietā bērnam ar funkcionāliem traucējumiem un viņa ģimenei	54
Krīzes centri.....	56
Konsultatīvie krīzes centri.....	58
Ārpusģimenes aprūpe	58
Aizbildnība.....	58
Bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas	61
Sociālais darbs ar Bāreņiem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās	63
Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām.....	67
Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā	67
Aprūpe mājās.....	68
Materiālais atbalsts aprūpes nodrošināšanai mājās	69
„Drošības pogas” pakalpojums.....	69
Siltu pusdienu piegāde mājās	70
Pavadoņa – asistenta pakalpojums	70
Dienas un kopienas centri pilngadīgām personām.....	70
Dienas aprūpes centri personām ar demenci.....	71

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem	72
Specializētās darbnīcas.....	73
Grupu mājas (dzīvokļi)	74
Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti.....	76
Samaksa transporta pakalpojumiem personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās.....	77
Vides pieejamība.....	79
Pabalsts mājokļa pielāgošanai.....	80
Pacēlāju ierīkošana dzīvojamajās mājās	80
Valsts finansētais invalīdu asistenta pakalpojums personām ar invaliditāti	81
Sociālais darbs stacionārajās ārstniecības iestādēs	81
Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā.....	83
Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām.....	88
Rīgas patversme un naktpatversmes.....	88
Pansijas pakalpojums.....	91
Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem.....	91
Rīgas patversmes Dienas centrs	92
Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem	93
Zupas virtuves.....	93
Ēdiena piegāde un izdalīšana Rīgas mazaizsargātajiem iedzīvotājiem	94
NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA.....	95
Bezdarba situācijas raksturojums Rīgā	95
RSD reģistrēto darbaspējīgo nestrādājoši klientu skaita izmaiņas	96
Sociālais darbs ar bezdarbniekiem	98
Atbalsta pakalpojumi bezdarbniekiem	101
Pašvaldības sabiedriskie darbi	102
Aktīvais nodarbinātības pasākums „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”	104
Sociālās atstumtības riska grupu nodarbinātības veicināšana Rīgā.....	106
VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBAS NODROŠINĀŠANA	107
VESELĪBAS VEICINĀŠANA	111
Projekts „Mēs par veselīgu Rīgu!”.....	117
SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM	121
Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome	121
Finansiāls atbalsts Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros.....	122
ĪSTENOTIE PROJEKTI.....	124
INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM.....	127

IEVADS

Izaicinājumi, vērtību noturība, sirdsbalss sadzirdēšana – tā es varētu raksturot šo laiku... Vispārējā jucekļī spēt saglabāt skaidru prātu, profesionalitāti, veikt savu darbu un darīt to labi – tas ir labklājības nozares galvenais uzdevums!

Esmu patiesi gandarīta, ka spējam strādāt inovatīvi, godprātīgi, domāt soli uz priekšu. Esmu gandarīta, ka protam komunicēt, atrast ieeju, pareizos vārdus un argumentus, lai pamatotu dažkārt piemirstu patiesību, ka visu procesu centrā ir cilvēks – gan palīdzību alkstošais un saņemošais, gan tas, kurš šo palīdzību sniedz. Rūpes un atbalsts ir nepieciešams ļoti daudziem, taču, nedrīkst aizmirst speciālistus, kuri iegulda savu sirdsdegsmi, veselību un profesionālās prasmes, lai patiesi spētu palīdzēt grūtībās nonākušajiem!

RD Labklājības departaments ir iesojis savas pastāvēšanas trīsdesmitgadē. Mums ir tik daudz ideju un realizējamu darbu, mums ir interesanti būt kopā. Mēs esam komanda ar raksturiņu, ko labi ataino mūsu neformālais sauklis – MĒS ESAM MĒS!

Lai mums visiem izdodas visi labie darbi!

Irēna Kondrāte
Rīgas Domes Labklājības departamenta direktore

Rīgā ir salīdzinoši daudzveidīgs sociālie pakalpojumu veidu piedāvājums. Tomēr mūsdienās aizvien biežāk rodas situācijas, kad ar šādiem – tipveida sociālo problēmu risinājumiem visām klientu grupām nevar sniegt tādu atbalstu, kas padara viņus neatkarīgākus un spējīgākus dzīvot sabiedrībā, aktīvi iekļaujoties svarīgākajos sabiedriskās dzīves procesos. Tāpēc mūsdienu prasības arī mums, sociālā darba speciālistiem – gan tiem, kas strādā ar klientiem individuāli, gan sociālo pakalpojumu administrēšanā liek vēl vairāk veidot elastīgus, uz klientu vajadzībām orientētus risinājumus. 2018. gads iezīmējās ar šo jauno un inovatīvo pieeju arī Rīgā, proti, papildus jau ierastajiem sociālajiem pakalpojumiem mēs attīstījām uz klientu orientētus un individuāli dizainētus pakalpojumus, tādus kā individuālās sociālās rehabilitācijas programmas un arī aprūpētās dzīvesvietas pakalpojums. Uz klientu orientēta pieeja sociālo pakalpojumu nodrošināšanā prasa jaunas prasmes un zināšanās no visiem iesaistītajiem – ne tikai no sociālajiem darbiniekiem un viņu vadītājiem, bet arī juristiem, finansistiem un citiem kolēģiem.

Man ir liels prieks, ka Rīgas sociālajā sistēmā ir ļoti daudz šādu inovatīvu un profesionāli attīstīties gribošu kolēģu. Kopā mēs varam izdarīt ļoti daudz!

Mārtiņš Moors
Rīgas Domes Labklājības departamenta Sociālās pārvaldes priekšnieks

Laba veselība ir ieguvums visām nozarēm un sabiedrībai kopumā. Tāpat kā iepriekšējos gados mūsu darbības galvenais virziens – izveidot veselīgu pašvaldību, panākt cilvēku attieksmes maiņu pret savu veselību, veidot lielāku iedzīvotāju izpratni par veselības veicināšanas procesiem un iespējām viņu dzīvesvietā, lai sasniegtu pēc iespējas labāku dzīves kvalitāti visās vecuma grupās. Visas organizētās aktivitātes ir vērstas uz to, lai cilvēki pēc iespējas ilgāk būtu veseli un saglabātu savas pašaprūpes spējas. Ar daudzveidīgajām aktivitātēm ir kļuvis atpazīstams mūsu ESF finansētais projekts „Mēs par veselīgu Rīgu.” Rīdzinieku vidū ir pieprasītas dažādas nodarbības, kas vērstas uz iedzīvotāju veselības paradumu maiņu, veselības izglītību un veselīga dzīvesveida iemaņu attīstīšanu. Projekts ir neatraujami saistīts ar pārvaldes darbu sabiedrības veselības veicināšanā un slimību profilaksē un ļāvis īstenot programmas, kas nav bijušas iespējamās līdz šim.

Ar rīdzinieku veselības aprūpes pieejamības nodrošināšanu saistītus jautājumus esam risinājuši gan politiskā līmenī, gan sadarbībā ar pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībām, kurām izveidotas profesionālas, augsti kvalificētas ārstu speciālistu komandas, un citām struktūrvienībām, sniedzot sociālos pakalpojumus un palīdzību noteiktām iedzīvotāju grupām.

Paldies visiem par paveikto, jo tikai mērķtiecīgi strādājot un cieši sadarbojoties var panākt labākos risinājumus sabiedrības veselības uzlabošanā un saglabāšanā! Lai visiem pietiek enerģijas, neatlaidības un prieka par labi padarīto. Veiksmi un izdošanos jaunu ideju realizēšanā!

Inga Solovjova
Rīgas Domes Labklājības departamenta Veselības pārvaldes priekšiece

AKTUĀLIE NOTIKUMI 2018. GADĀ

- ▼ 01.05.2018. savu darbību uzsāka Rīgas pilsētas pašvaldības daudzbērnu ģimeņu reģistrs (turpmāk – Reģistrs). Reģistrs ir Rīgas domes (turpmāk – RD) Vienotās informācijas sistēmas lietojumprogramma DAUDZIS, kurā tiek apkopoti dati par Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā dzīvesvietu deklarējušām un Reģistrā reģistrētajām daudzbērnu ģimenēm. Reģistra mērķis ir nodrošināt vienotu un efektīvu pieeju Rīgas pilsētas pašvaldības sniegtajiem pakalpojumiem un atvieglojumiem daudzbērnu ģimenēm, veicināt pakalpojumu elektronizāciju, e-pakalpojumu pieejamību, elektronisko saziņu starp privātpersonām un Rīgas pašvaldību. Reģistrā var tikt reģistrēta ģimene, kuras aprūpē ir vismaz trīs bērni, to skaitā audžuģimenē ievietoti un aizbildnībā esoši bērni (bērnu skaitā neieskaita bērnus, kuru aizgādības tiesības vecākam ir pārtrauktas vai atņemtas), ja ģimene ir deklarēta vienā adresē Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā (šis nosacījums neattiecas uz gadījumu, ja bērns iegūst izglītību ārvalsts izglītības iestādē un viņa dzīvesvieta ir ārvalstī). Par daudzbērnu ģimenes bērnu uzskatāma arī pilngadīga persona, kas nav sasniegusi 24 gadu vecumu, ja tā iegūst vispārējo, profesionālo vai augstāko izglītību.
- ▼ 2018. gadā sociālo pakalpojumu jomā turpinājās darbs pie vairāku elektronisko sistēmu izstrādes, pilnveidošanas un ieviešanas – pilnveidota klientu vajadzību pēc sociālās aprūpes pakalpojumiem izvērtēšanas administrēšanas elektroniskā sistēma (ApSis) Rīgas Sociālā dienesta (turpmāk – RSD) un Rīgas patversmes vajadzībām, kā arī ieviesta pašvaldības ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās pilngadīgām personām (turpmāk – RSAC), ieviesta Sociālo pakalpojumu atskaišu elektroniskā sistēma 21 sociālajam pakalpojumam (dienas aprūpes centri, krīzes centri, SAC, siltās pusdienas, „drošības pogas” pakalpojums u.c.), kā arī veikti sistēmas uzlabojumi, veiktas iestrādes sociālo pakalpojumu rindu administrēšanas elektroniskās sistēmas ieviešanai grupu mājas (dzīvokļa) personām ar garīga rakstura traucējumiem pakalpojumam, izstrādāta un ieviesta veselības aprūpes pakalpojumu uzskaites RSAC elektroniskā sistēma.
- ▼ 01.06.2018. Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija RD Labklājības departamentam pasniedza atzinības rakstu kā sociālā darba inovatīvu metožu pilotētājam. Pasniedzot balvu, tika teikts šādi: „Rīgas pašvaldība ir ilglaicīgs SOS bērnu ciematu asociācijas sadarbības partneris. Pateicoties RD Labklājības departamenta progresīvajam redzējumam, asociācija var sniegt atbalstu ģimenēm ar bērniem, kuras nokļuvušas krīzes situācijās, kā arī dzīvē aprobēt dažādas inovatīvas sociālā darba ar ģimenēm un bērniem metodes.”
- ▼ 10.07.2018. RD Labklājības departamenta direktore Irēna Kondrāte un Rīgas Stradiņa universitātes rektors Aigars Pētersons parakstīja sadarbības līgumu par RD Labklājības departamenta piešķirtām prakses vietām profesionālās bakalaura studiju programmas „Sociālais darbs” 3. studiju gada studējošajiem. Līguma ietvaros RD Labklājības departaments nodrošinās iespēju Rīgas Stradiņa universitātes praktikantiem izmantot departamenta un tā pakļautības iestāžu piedāvātās apmaksātās prakses vietas līdz trīs mēnešiem.
- ▼ 2018. gada vasaras beigās Bolderājā, Mežrozīšu ielā 43, tika uzsākta dzīvojamo māju kompleksa trešās kārtas būvniecība, ko realizē SIA „Rīgas pilsēt būvnieks”. Projektā paredzēts uzcelt trīs, savstarpēji savienotu, ēku kompleksu, kurā būs 218 sociālie dzīvokļi. Ēku pirmajos stāvos izbūvēs ambulatoro ārstniecības iestādi, RSD teritoriālo centru (turpmāk – TC), dienas centru. Papildus tiks izveidotas telpas ar izmitināšanu 16 personām – bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem (turpmāk – Bāreņi), kā arī grupu dzīvokļa pakalpojums mātēm ar garīga rakstura traucējumiem, kuras audzina bērnus.
- ▼ 2018. gadā tika veikti grozījumi RD 15.01.2013. saistošajos noteikumos Nr.202 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālajiem pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā”, kuros iekļauts jauns pabalsta veids – pabalsts patstāvīgas dzīves uzsākšanai pēc ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma institūcijā pilngadīgām personām izbeigšanas; paaugstināti ienākumu kritēriji dzīvokļa pabalsta, pabalsta veselības aprūpei un pabalsta izglītības ieguves atbalstam saņemšanai; paaugstināts pabalsta apmērs pacienta iemaksām un nekompensējamo inkontinences līdzekļu iegādei, kā arī pabalsta apmērs izglītības ieguves atbalstam.

- ▼ 2018. gadā stājās spēkā RD 14.11.2006. saistošo noteikumu Nr.59 „Par Rīgas pilsētas pašvaldības pabalstu mājokļa pielāgošanai personām, kuras pārvietošanas rīcībkrēslā” grozījumi (spēkā no 21.02.2018.) (veikti redakcionāli labojumi atbilstoši aktualitātēm; ņemot vērā tirgus cenas, noteikts pabalsta mājokļa pielāgošanai apmēra palielinājums no 2 134 EUR uz 4 000 EUR).
- ▼ 2018. gadā stājās spēkā RD 24.01.2018. saistošie noteikumi Nr.23 „Par transporta pakalpojumu samaksas kārtību personām ar funkcionāliem traucējumiem, kuras nevar pārvietoties ar sabiedrisko transportu” (spēkā no 21.02.2018.), kuros tika precizēta līdz 20.02.2018. spēkā esošajos RD 03.07.2007. saistošajos noteikumos Nr.83 „Transporta pakalpojumu samaksas kārtība Rīgas pašvaldībā personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās un kuras nevar pārvietoties ar sabiedrisko transportu” noteiktā samaksas transporta pakalpojumiem piešķiršanas kārtība (veikti redakcionāli labojumi atbilstoši aktualitātēm; precizēts vienreizējās samaksas izmantošanas biežums; vienkāršota samaksas saņemšanas kārtība (nav jāiesniedz informācija par nepieciešamo hemodialīzes procedūru skaitu, nav jāiesniedz Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisijas (turpmāk – VDEĀVK) atzinums, izziņas no Uzņēmumu reģistra; piešķirtos līdzekļus RSD var pārskaitīt transporta pakalpojuma sniedzējam, ja Persona iesniedz to norādīs)), kā arī 07.12.2018. stājās spēkā šo saistošo noteikumu grozījumi, kuros vienkāršota samaksas saņemšanas kārtība (samaksas saņēmējiem, kuriem izsniegts VDEĀVK atzinums, samaksa tiek piešķirta līdz šī atzinuma termiņa beigām, t.i., personai nav jānododas uz RSD katru gadu; samaksu var saņemt jebkuras nevalstiskās organizācijas valdes loceklis nevis tikai personu ar invaliditāti valdes loceklis kā līdz šim; papildu samaksai nav jāiesniedz izziņa par pirmskolas izglītības iestādes (turpmāk – PII) apmeklēšanu, jo šo informāciju RSD var pārbaudīt pieejamās datu bāzēs).
- ▼ Rīgas iedzīvotājiem, kuriem nepieciešamais sociālās aprūpes pakalpojuma apjoms pārsniedz aprūpes mājās pakalpojuma aprūpes 4. līmeņa apjomu (35 stundas nedēļā), tiek nodrošināts SAC pakalpojums. Lai šāda persona pēc iespējas ilgāk varētu palikt dzīvesvietā, 2018. gada nogalē uzsākts realizēt pilotprojektu, kurā plānots attīstīt aprūpētās dzīvesvietas pakalpojumu, kas ir kā starpposms starp aprūpi mājās un aprūpi SAC. Pakalpojuma ietvaros paredzēts nodrošināt viena sociālā pakalpojuma sniedzēja sniegtu sociālās aprūpes dzīvesvietā un ar sociālo aprūpi saistītu pakalpojumu kopumu atbilstoši personas vajadzībām, ja personai nepieciešamā aprūpe pārsniedz 35 stundas nedēļā, bet persona vēlas turpināt dzīvot savā dzīvesvietā.
- ▼ 2018. gadā apstiprināšanai RD virzīts RD lēmuma projekts par sociālā darba deleģēšanu stacionārajām ārstniecības iestādēm (turpmāk – slimnīcas) no 2019. līdz 2021. gadam.
- ▼ 2018. gada 8. decembrī svinīgā ceremonijā jau piekto reizi tika pasniegta „Gada balva sociālajā nozarē 2018” galvaspilsētas labākajiem sociālās un veselības aprūpes nozares darbiniekiem. Konkursu organizēja RD Sociālo jautājumu komiteja sadarbībā ar RD Labklājības departamentu, lai apzinātu un godinātu sociālās un veselības aprūpes nozares darbiniekus Rīgas pilsētas pašvaldības iestādēs, kuri profesionāli, atbildīgi un godprātīgi veic savus darba pienākumus, sniedzot atbalstu rīdziniekiem, kā arī, lai veicinātu izpratni par sociālās, medicīnas nozares darbinieku darbu, popularizētu un celtu to prestižu sabiedrībā, paaugstinātu darbinieku motivāciju un piederības sajūtu savai profesijai. „Gada balva sociālajā nozarē 2018” nominācijā „Leonīda Kurdjumova balva” par augsti profesionālām, izcilām zināšanām, atbildīgu, godprātīgu darbu, īpašiem nopelniem savā nozarē un ieguldījumu kolektīva saliedēšanā saņēma – RD Labklājības departamenta Sociālās pārvaldes priekšnieks Mārtiņš Moors, kurš sociālajā nozarē nostrādājis 20 gadus, un Mārtiņš Rempe, kurš veselības aprūpes nozarē nostrādājis 60 gadus un ilgstoši ir bijis RD Labklājības departamenta Veselības pārvaldes priekšnieks.
- ▼ 2018. gadā projektā „Mēs par veselīgu Rīgu – daudzveidīgi un pieejami veselības veicināšanas un slimības profilakses pasākumi!” (turpmāk – Projekts) notika 49 aktivitātes; vidēji mēnesī tika īstenotas 800 apakšaktivitātes; vidējais apmeklētāju skaits Projekta aktivitātēm ir 3000 – 4000 cilvēki. Projekta īpašā mērķa grupa: sociāli mazaizsargātas personas (mazturīgas, trūcīgas personas), bērni, iedzīvotāji vecumā 54+, bezdarbnieki, personas ar invaliditāti; projekta kopējais finansējums ir 3,5 milj. EUR (finansējumu nodrošina Eiropas Sociālais fonds). Projekta ietvaros notika tādi pasākumi kā nūjošana, izglītojošas nodarbības sēdoša darba darītājiem,

„Ģimenes sporta diena”, topošo un jauno māmiņu smēķēšanas atmešanas, peldēšanas, vingrošanas, krūts barošanas nodarbības, „Veselīga dzīvesveida diena”, kurā varēja uzzināt par veselību veicinošām daudzveidīgām aktivitātēm, ko piedāvā galvaspilsēta. Pasākumā „Zinošs un drošs” skoloja bērnus un vecākus par iespējām izvairīties no traumām, senioriem katru gadu rudenī notiek plaši apmeklēts pasākums „Diena labām domām”, bezmaksas vingrošanas nodarbības svaigā gaisā dažādos Rīgas rajonos. Lielu popularitāti iedzīvotāju vidū izpelnījās ciguna vingrošanas nodarbības. Tāpat, piemēram, notika Tuberkulozes dienai veltīti dažādi izglītojoši pasākumi, kad varēja veikt krēpu testu izmeklējumus. Tika organizētas nometnes bērniem ar invaliditāti un viņu vecākiem. Notika pasākumi, lai izglītotu sabiedrību par vēzi. Lielu popularitāti iedzīvotāju vidū ir ieguvusi iespēja pasākumos veikt bezmaksas holesterīna un glikozes eksprestestus. Tika realizēta virkne izglītojošu pasākumu par veselīgu ēšanu Rīgas Centrāltirgū.

„Gada balva sociālajā nozarē 2018” laureāti: Mārtiņš Moors un Mārtiņš Rempe.

RĪGAS DOMES LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS

Rīgas domes Labklājības departaments ir Rīgas pilsētas pašvaldības vadošā iestāde Rīgas pilsētas pašvaldībai noteiktās kompetences ietvaros sociālo pakalpojumu, sociālās palīdzības, veselības aprūpes pieejamības, veselības veicināšanas un profilakses, tostarp atkarību izplatības ierobežošanas un iedzīvotāju nodarbinātības veicināšanas jautājumos.

Labklājības departamenta mērķis ir izveidot stabilu un atbildīgu sociālo sistēmu, kura sniedz minimālo materiālo nodrošinājumu, kā arī atbalstu sociālo problēmu risināšanā un personu sociālās funkcionēšanas spēju samazināšanās gadījumā, nodrošina veselības aprūpes pieejamību un veselības veicināšanas pasākumus.

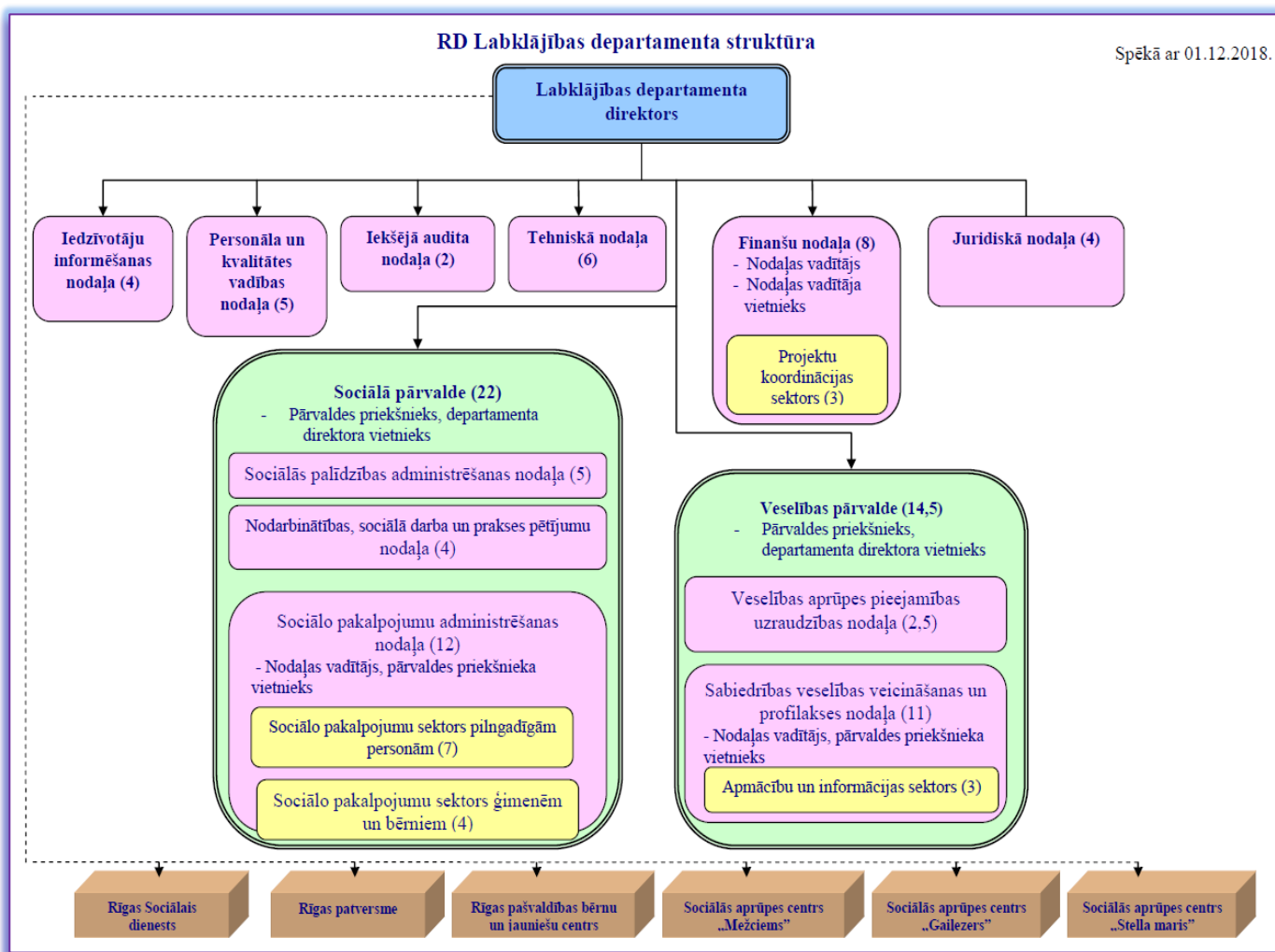
Labklājības departamenta darbības prioritātes ir noteiktas Rīgas pilsētas attīstības stratēģijā, Rīgas pilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģijā, kā arī citos plānošanas dokumentos.

Labklājības departaments ir tieši pakļauts Rīgas domes priekšsēdētājam, tā darbību pārrauga Rīgas domes Sociālo jautājumu komiteja.

2018. gadā Labklājības departamentā saņemti 3 153 dokumenti, dažādām juridiskām un fiziskām personām nosūtīti 2 032 dokumenti. Elektroniski parakstīti 1 443 dokumenti. Kopējais reģistrēto dokumentu skaits 5 006 (tajā skaitā dienesta korespondence, izziņas un pārskata dokumenti).

Sagatavoti 15 Rīgas domes lēmuma projekti, 137 rīkojumi pamatdarbības nodrošināšanai, noslēgti 297 dažādi līgumi, kā arī notikuši 53 iepirkumi.

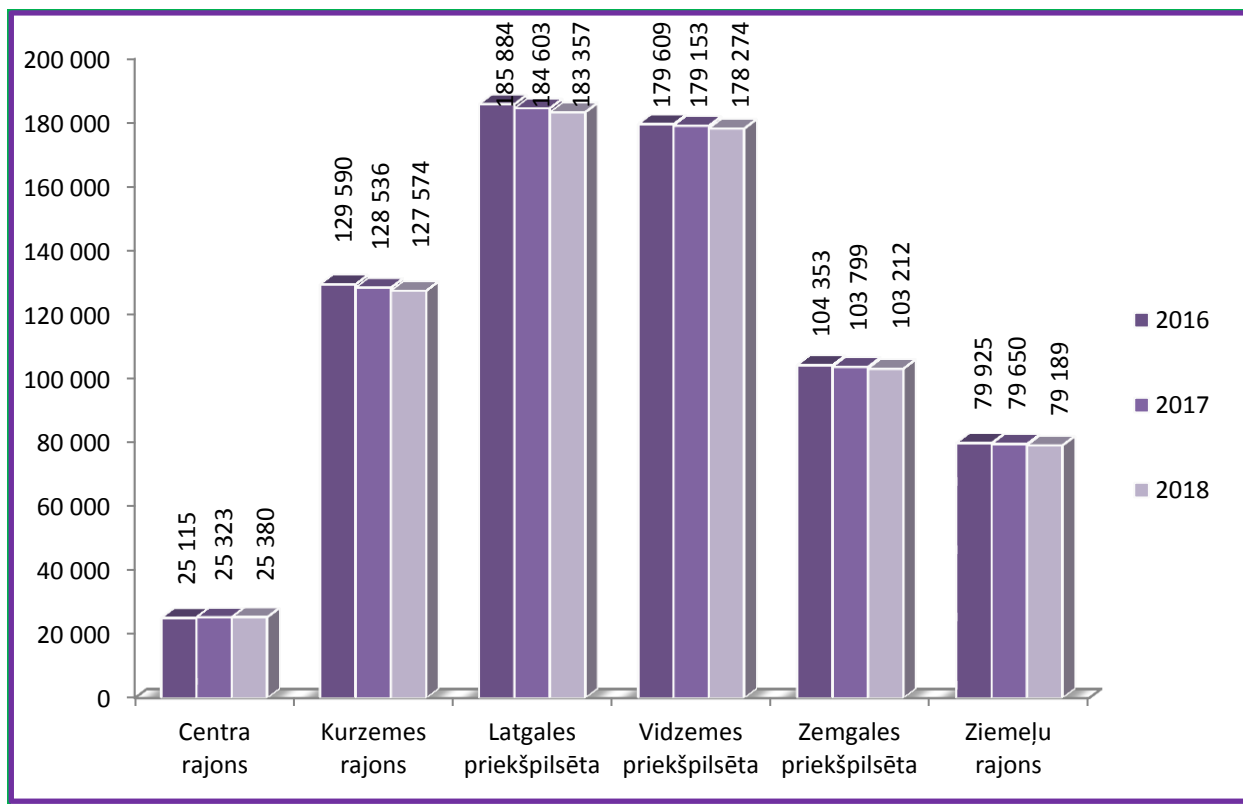
2018. gada nogalē Labklājības departamentā strādāja 67 speciālisti, viņu vidū 62 darbinieki ar augstāko izglītību, no tiem 37 darbinieki ar maģistra un trīs ar doktora grādu, 5 darbinieki ar vidējo speciālo izglītību. 2019. gadā 1 darbinieks turpināja izglītību doktorantūrā.

IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ

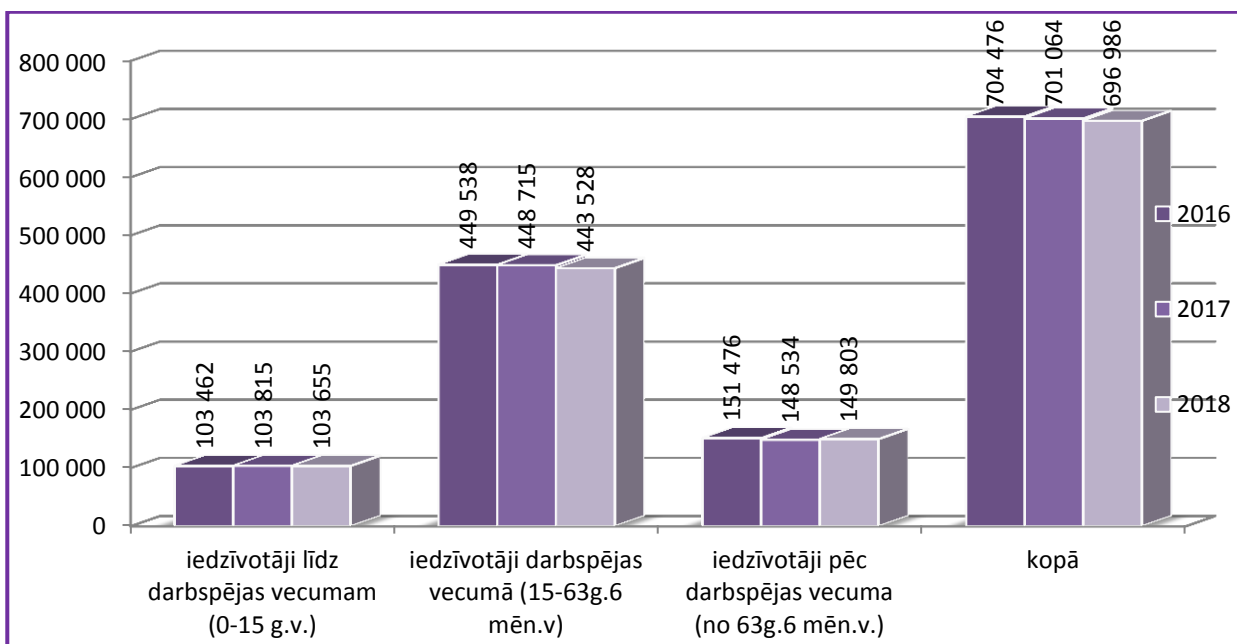
2019. gada 1. janvārī savu dzīvesvietu Rīgā ir deklarējuši **696 986 iedzīvotāji**¹.

1. attēls. Iedzīvotāju skaits Rīgas priekšpilsētās/rajonos 2016. – 2018. gadā¹

Rīgas pilsētas pašvaldībā vislielākais dzīvesvietu deklarējušo iedzīvotāju skaits (no kopējā iedzīvotāju skaita) ir Latgales priekšpilsētā – 26,3%, Vidzemes priekšpilsētā – 25,6%, Kurzemes rajonā – 18,3%, Ziemeļu rajonā – 11,4%, savukārt Centra rajonā tikai 3,6%.

2. attēls. Iedzīvotāju vecuma struktūra Rīgā 2016. – 2018. gadā¹

¹ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati www.pmlp.gov.lv.

No Rīgas pilsētas pašvaldībā deklarēto personu kopskaita 2018. gadā 14,9% iedzīvotāju nebija sasnieguši darbības vecumu (no 0 līdz 15 gadi), savukārt darbības vecumā (no 15 līdz 63 gadi un 6 mēneši) bija 63,6% no iedzīvotāju kopskaita, vecāki par darbības vecumu (no 63 gadi 6 mēneši) – 21,5% (2016. gadā – 14,7%; 63,8%; 21,5%, 2017. gadā – 14,8%; 64%; 21,2%). Līdz ar to jāsecina, ka 2018. gadā ir samazinājies darbības vecumu iedzīvotāju īpatsvars, bet pieaudzis iedzīvotāju līdz darbības vecumam un iedzīvotāju, kuri vecāki par darbības vecumu, īpatsvars Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāju vidū.

1. tabula. Valsts pensiju saņēmēji, to % īpatsvars no Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2016. – 2018. gada decembrī²

		2016		2017		2018	
		Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %
Pensijas saņēmēji		180 918	25,68	177 472	25,31	175 677	25,21
No tiem:	Vecuma pensijas saņēmēji	152 165	21,6	149 466	21,32	147 865	21,21
	Invaliditātes pensijas saņēmēji	21 458	3,05	20 947	2,99	20 809	2,99
	Apgādnieku zaudējuma pensijas saņēmēji	3 979	0,56	3 850	0,55	3 907	0,56
	Izdienas pensijas saņēmēji	3 896	0,55	3 810	0,54	3 660	0,53

2. tabula. Personas ar invaliditāti, to % īpatsvars no Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2016. – 2018. gada decembrī³

		2016		2017		2018	
		Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %
Personas ar invaliditāti		50 710	7,19	51 585	7,36	52 100	7,48
Tai skaitā:	Personas ar 1. grupas invaliditāti	6 967	0,98	7 125	1,02	7 055	1,01
	Personas ar 2. grupas invaliditāti	24 021	3,41	24 034	3,43	23 835	3,42
	Personas ar 3. grupas invaliditāti	19 722	2,79	20 426	2,91	21 210	3,04
Bērni ar invaliditāti		2 178	0,31	2 272	0,32	2 263	0,32

² Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati.

³ Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati.

PAŠVALDĪBAS SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS, SOCIĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMAI, VESELĪBAS APRŪPEI UN VESELĪBAS VEICINĀŠANAI IZLIETOTIE RĪGAS PILSĒTAS BUDŽETA LĪDZEKĻI

3. tabula. Pašvaldības sociālajai palīdzībai, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotie Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļi

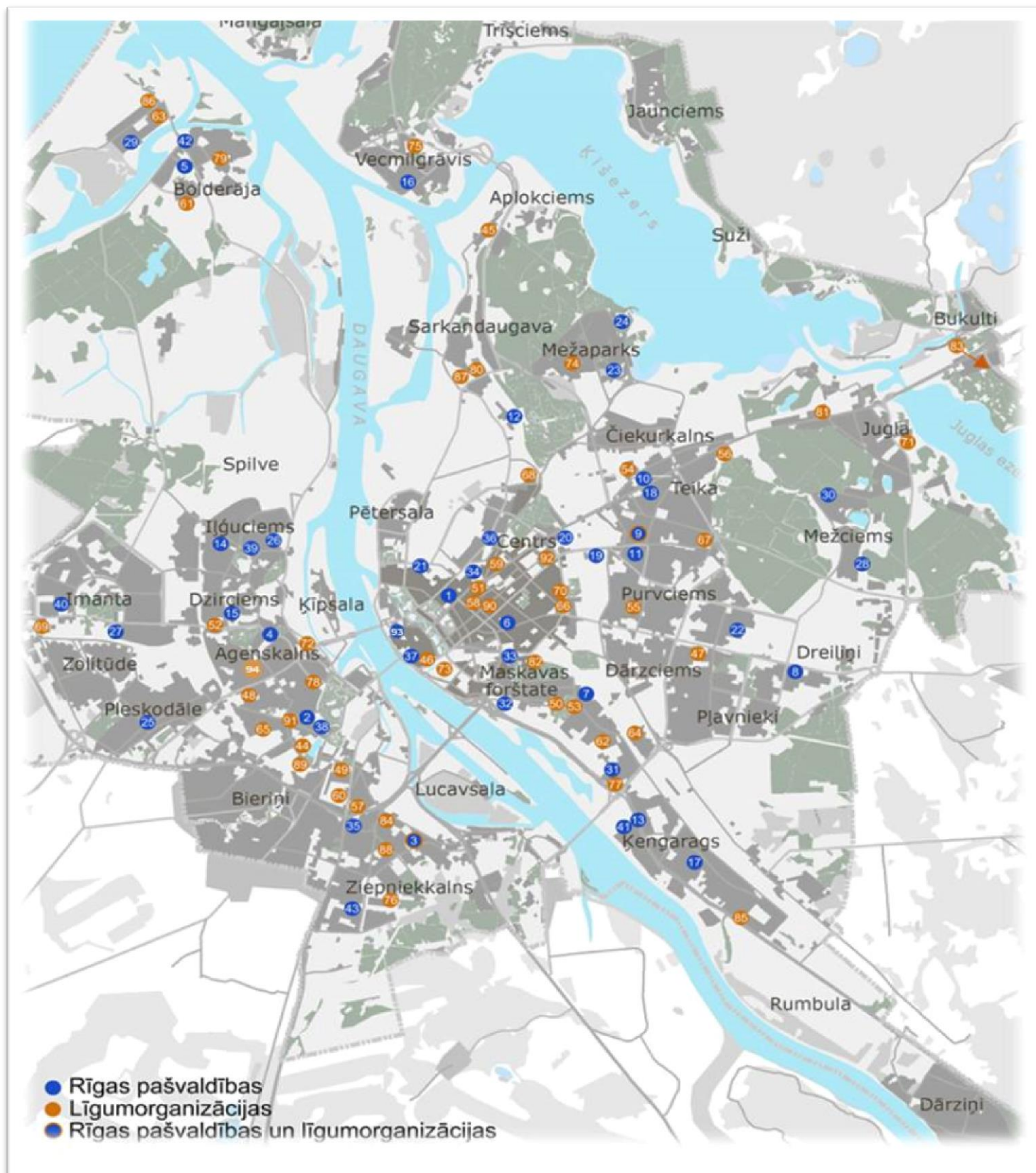
	2016	2017	2018
Rīgas pilsētas pašvaldības izdevumi (pamatbudžets un speciālais budžets), milj. EUR, no tā	788,93	887,69 (plāns)	960,18
Pašvaldības sociālajai palīdzībai, sociālajiem pakalpojumiem un veselības aprūpei, milj. EUR	56,34	59,85	67,03
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu un veselības aprūpei izlietoto līdzekļu īpatsvars Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā, %	7,14	6,74	6,98
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotā finansējuma pieaugums/samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, %	-1,4	+6,1	+12,0
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotie līdzekļi vidēji vienam Rīgas iedzīvotājam, EUR	81,84	85,37	96,17

4. tabula. Pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietoto līdzekļu struktūra, milj. EUR

	2016	2017	2018
Sociālā palīdzība	12,54	12,28	11,47
Sociālie pakalpojumi	41,92	45,59	53,22
Veselības aprūpe un veicināšana	0,33	0,33	0,32
Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām	0,09	0,1	0,12
Labklājības departamenta administratīvie izdevumi	1,46	1,55	1,9

LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTA PAKĻAUTĪBAS IESTĀDES, PĀRRAUDZĪBAS KAPITĀLSABIEDRĪBAS UN LĪGUMORGANIZĀCIJAS

1. Sociālie pakalpojumi personām bez noteiktas dzīves vietas		
Evanģēlisko kristiešu draudze „Zilais krusts”	85	Mazjumpravas iela 8
SIA „V.E.L.G.”	86	Esplanādes iela 1
Biedrība „PINS”	87	Aptiekas iela 1, k-5
SIA „V.E.L.G.”	88	Kartupeļu iela 8
Biedrība „Labā cerība”	17	Aglonas iela 35, k-3 (vīriešiem)
Biedrība „Labā cerība”	89	Gardenes iela 3-11 (sievietēm)
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	73	Gaižiņa iela 7
Biedrība „Žēlsirdības misija „Dzīvības ēdiens”	90	Kr.Barona iela 56
Biedrība „Svētā Jāņa Palīdzība”	68	Laktas iela 8, k-1
Nodibinājums „Latvijas Evanģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centrs”	91	Daugavgrīvas iela 1
Rīgas Sv. Trijādības – Sergija sieviešu klosteris	92	Kr.Barona iela 156
Rīgas patversme (vīriešu nodaļa)	31	Maskavas iela 208
Rīgas patversme (sieviešu nodaļa)	15	Eiženijas iela 1E
Rīgas patversmes Dienas centrs	33	Katoļu iela 57
Rīgas patversmes Mobilā brigāde	33	Mob. 26309975
2. Sociālie pakalpojumi pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti		
2.1. Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā		
Rīgas SAC „Gaiļezers”	28	Hipokrāta iela 6
Rīgas SAC „Mežciems”	30	Malienas iela 3A
Rīgas SAC „Stella maris”	29	Birzes iela 54
Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” SAC „Pārdaugava”	84	Garozes iela 15
Biedrības „Dzintarkrasta serviss” SAC – pansionāts „Liepa”	69	Zolitūdes iela 30
Nodibinājuma „Fonds VIA VERITAS” starpkonfesionālais pansionāts „Ciāna”	44	Mārupes iela 14
2.2. Īslaicīga sociālā aprūpe institūcijā		
SIA „Rīgas 1. slimnīca”	34	Bruniņieku iela 5, k-17
2.3. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, „Mēness māja”	3	Putnu iela 6
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, „Šūpoles”	61	Platā iela 9
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	62	Dzērviņu iela 1
SIA „Bērnu oāze”	49	Biešu iela 6
Nodibinājums „Fonds KOPĀ”	63	Slimnīcas iela 2
Biedrība „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”	41	Imantas 8. līnija 1, k-3
2.4. Specializētās darbnīcas pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, „Skaida”	64	Lubānas iela 41
Nodibinājums „Fonds KOPĀ”	63	Slimnīcas iela 2
Biedrība „PINS”	87	Aptiekas iela 1, k-5
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”	20	Cēsu iela 8
2.5. Dienas aprūpes centri personām ar garīga rakstura traucējumiem		
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” DAC „Cerību māja”	64	Rēzeknes iela 2a
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” DAC „Cerību ligzda”	53	Balvu iela 11
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” DAC „Mēness māja”	3	Putnu iela 6
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””	19	Ieriķu iela 2b

DAC „Cerību tilts”		
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” DAC „Cerību skola”	33	Ludzas iela 43
SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saule””	91	Kolkasraga iela 18
Biedrības „Atbalsta grupa personām ar garīgās veselības traucējumiem un to piederīgajiem „Gaismas stars”	66	Pērnavas iela 62
Nodibinājuma „Fonds Kopā” DAC	67	Raunas iela 64
Biedrības „Svētā Jāņa Palīdzība” DAC „Saulesvece”	68	Cēsu iela 8
Biedrība „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”	41	Imantas 8. līnija 1, k-3
2.6. Citi dienas aprūpes centri, dienas centri pilngadīgām personām un Kopienas centrs		
SIA „Bērnu oāze” DAC „Oāze” (personām ar demenci)	49	Biešu iela 6
Biedrības „Dzintarkrasta serviss” DAC „Liepa” (personām ar demenci)	69	Valentīna iela 16
Biedrības „Latvijas Sieviešu invalīdu asociācija „Aspazija” DC „Aspazija”	70	Pērnavas iela 54-14
Biedrības „Latvijas Neredzīgo biedrība” DC personām ar redzes invaliditāti „Strazdumuižas dienas centrs”	71	Braila iela 5
Kopienas centrs „Ābeļzieds”	15	Dzirciema iela 24
DC „Vecmīlgrāvis”	16	Emmas iela 3
DC „Kengarags”	17	Aglonas iela 35/3
DC „Ābeļzars”	6	Avotu iela 31/1
DC „Kamene”	8	Salnas iela 2
DC „Kastanis”	7	Aiviekstes iela 14
Nodibinājuma „Latvijas Evanģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Paudzes”	9	Ūnijas iela 49
DC „Rīdzene”	10	Vidrižu iela 1C
Biedrība „Rīgas aktīvo senioru alianse” DC „Rasa”	34	Šarlotes iela 1B
DAC „Ozolaine” (personām ar demenci)	12	Zandartu iela 2A
DC „Čiekurs”	13	Aiviekstes iela 14
Nodibinājuma „Latvijas Evanģēliski Luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Mēs”	41	Imantas 8. līnija 1 k-3
SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” DC personām ar dzirdes invaliditāti „Rītausma”	15	Kandavas iela 27
Biedrības “Svētās Ģimenes Māja” DC „Svētās Ģimenes Māja	93	Klostera iela 5 un 7
2.7. Sociālās aprūpes personas dzīvesvietā pakalpojumu sniedzēji		
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”	68	Laktas iela 8, k-1
SIA „Mājas aprūpe”	72	Raņķa dambis 31
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	73 9	Slokas iela 161, k-1, Šarlotes iela 1B
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	3	Ziepju iela 13
	17	Aglonas iela 35, k-3
	74	Visbijas prospekts 18
	2	Eduarda Smiļģa iela 46-407
Pilnsabiedrība „Complex Food”	81	Brīvības gatve 369
SIA „Pirmais Patronāžas Serviss”	91	Pilsoņu iela 1C
AS „Aprūpes birojs	9	Ūnijas iela 40
3. Citi līgumi		
Pilnsabiedrība „Rīgas virtuve”	78	Slokas iela 33

	79	Stūrmaņu iela 25
	80	Tvaika iela 54/3
	81	Brīvības gatve 399
	62	Maskavas iela 250
	76	Zaļenieku iela 40
Dienas aprūpes centri bērniem		
Nodibinājuma „Latvijas Evanģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DAC „Roku rokā”	50	Līksnas iela 13
Nodibinājuma „Latvijas Evanģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DAC „Sirdsgaisma”	3	Ziepju iela 13
SIA „Bērnu oāze” DAC „Torņakalns”	49	Biešu iela 6
Reliģiskās organizācijas „Pestīšanas armija” DAC „Patvērums”	51	Bruņinieku iela 10a
Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” DAC „Stropiņš”	52	Slokas iela 161
Nodibinājuma „Latvijas Evanģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Paaudzes”	9	Ūnijas iela 49
Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem		
Biedrības Rīgas pilsētas „Rūpju bērns” aprūpes centrs „Asniņš”	53	Balvu iela 11
Biedrība “Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās””	54	Lēdmanes iela 2
Biedrība „Latvijas bērniem ar kustību traucējumiem”	55	Varžu iela 3
Biedrība „Emmijas Pikleres biedrība Latvijā”	34	Šarlotes iela 1B
Rīgas 3. speciālās pamatskolas DAC „Torņkalna Rūķi”	57	Telts iela 2a
Biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”	58	Tērbatas iela 42/44-1
Īslaicīgā sociālā aprūpe bērniem ar invaliditāti „Atelpas brīdis”	28	Juglas iela 20
Institūcijas, kurās tiek nodrošināta klātienē sociālpsiholoģiskās individuālās un grupu konsultācijas		
SIA „Atbalsta un izaugsmes centrs „Droša skola””	58	Stabu iela 33 - 25
Nodibinājums „Centrs Dardedze”	44	Cieceres iela 3a
4. Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs (pakļautībā)		
Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs (RPBJC)	64	Lubānas iela 17A
Struktūrvienība „Ziemeļi”	23	Sudrabu Edžus iela 11a
Struktūrvienība „Apīte”	10	Apes iela 8
Struktūrvienība „Ezermala”	24	Ezermalas iela 36
Struktūrvienība „Vita”	25	Kalnciema iela 131
Struktūrvienība „Pārdaugava”	26	Motoru iela 6
Struktūrvienība „Imanta”	27	Imantas 7. līnija 4
5. Bērnu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas		
Valsts SAC „Rīga” filiāle „Pļavnieki”	47	Zebiekstes iela 3
Valsts SAC „Rīga” filiāle „Rīga”	48	Kapseļu iela 31/18
6. Krīzes un ģimeņu atbalsta centri		
Nodibinājums „Sociālo pakalpojumu aģentūra”	45	Ezera iela 21
Biedrība „Skalbes”	46	Kungu iela 34
RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs”	31	Maskavas iela 178
Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Krīzes centrs „Burtnieks” un 5. stāvā īslaicīgās uzturēšanās mītne	19	Burtnieku iela 37
Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” īslaicīgās uzturēšanās mītne	31	Maskavas iela 221
7. Rīgas Sociālais dienests (pakļautības iestādes)		

Centrālā administrācija	1	Baznīcas iela 19/23
PĀRDAUGAVAS RAJONA NODAĻA		
TC „Āgenskalns”	2	E. Smiļģa iela 46
	3	Ziepju iela 13
TC „Dzirciems”	4	Baldones iela 2
TC „Bolderāja”	5	Dolomīta iela 1
TC „Imanta”	27	Imantas 8. līnija 1 k-2
LATGALES RAJONA NODAĻA		
TC „Avoti”	6	Avotu iela 31 k-2
TC „Krasts”	7	Aiviekstes iela 14
TC „Daugava”	17	Aglonas iela 35 k1
TC „Pļavnieki”	8	Salnas iela 2
ZIEMEĻU RAJONA NODAĻA		
TC „Vidzeme”	10	Vidrižu iela 1A
	18	Brīvības gatve 266
TC „Purvciems”	19	Ieriķu iela 2B
	20	Pērnavas iela 1
TC „Ziemeļi”	21	Hanzas iela 7
8. Veselības aprūpes kapitālsabiedrības (pārraudzībā)		
SIA „Rīgas 1. slimnīca”	34	Bruņinieku iela 5
SIA „Rīgas 2. slimnīca”	35	Ģimnastikas iela 1
SIA „Rīgas Dzemdību nams”	36	Miera iela 45
SIA „Rīgas veselības centrs”:	44	Spulgas iela 24
filiāle „Torņakalns”	39	Kokles iela 12
filiāle „Ilģuciems”	40	Sēlpils iela 15
filiāle „Imanta”	41	Imantas 8. līnija 1, k-1
filiāle „Ķengarags”	17	Kaņiera iela 13
filiāle „Bolderāja”	43	Kapteiņu iela 7
		Slimnīcas iela 2 – 1a
filiāle „Ziepniekkalns”	44	Spulgas iela 24
9. Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums		
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	19	Burtnieku iela 37
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	62	Maskavas iela 221

Ārpus Rīgas Labklājības departamenta pakļautības iestāžu, pārraudzības iestāžu un līgumorganizāciju adresu saraksts	
Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā	
SIA „Pansionāts Dzimtene”	Emīla Dārziņa iela 24, Jūrmala
Engures novada domes pensionāts „Rauda”	Smārdes pagasts, Engures novads
Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Stūrīši”	Laidzes pagasts, Talsu novads
Tērvetes novada Sociālās aprūpes centrs „Tērvete”	Tērvetes pagasts, Tērvetes novads
Talsu novada pašvaldības iestāde „Pansionāts Lauciene”	Kareivju iela 7, Talsi, Talsu novads
Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem	
Camphill nodibinājums „Rožkalni”	Rožkalni, Rencēnu pagasts, Burtnieku novads
Bērnu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas	
Nodibinājums „Fonds Grašu bērnu ciemats”	Grašu pils, Cesvaines pagasts, Cesvaines novads
Ventspils novada bērnu nams „Stikli”	Stikli, Puzes pagasts, Ventspils novads
Biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” Valmieras SOS Bērnu ciemats	Ganību iela 3, Valmiera
Īslīces SOS Bērnu ciemats	Imantas iela 1, Īslīces pagasts, Bauskas novads
Valkas novada ģimenes atbalsta centrs „Saulīte”	„Čiekuriņi”, Ērgemes pagasts, Valkas novads
Alojas novada domes bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Zīles”	Ozolmuiža, Brīvzemnieku pagasts, Alojas novads
Kokneses novada domes Ģimenes atbalsta centrs „Dzeguzīte”	Iršu pagasts, Kokneses novads
Rēzeknes novada pašvaldības Tiskādu bērnu nams	Ezera iela 23, Vecružinas ciems, Simalas pagasts, Rēzeknes novads
Biedrība „Centrs Elizabete”	Filozofu iela 3A, Jelgava
Salas novada pašvaldības iestāde „Ģimenes atbalsta centrs „Saulstari””	„Līkumi”, Sēlpils pagasts, Salas novads
Valsts sociālās aprūpes centrs „Rīga”	Filiāle „Pļavnieki”, Zebiekstes iela 3, Rīga Filiāle „Rīga”, Kapseļu iela 31/18, Rīga

RĪGAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDES, KURAS SNIEDZ SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU

Rīgas Sociālais dienests

Rīgas Sociālais dienests izveidots 2009. gada 1. decembrī, un kopš pirmās pastāvēšanas dienas to vada Ervins Alksnis.

2018. gada nogalē RSD strādāja 472 darbinieki, no kuriem sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus Rīgas iedzīvotājiem sniedza 380 sociālā darba speciālists (Teritoriālajos centros – 337 darbinieki, Sociālā darba nodaļā – 35 darbinieki un Sociālās palīdzības nodaļā – 8 darbinieki). No 472 darbiniekiem 433 ir sievietes un 39 – vīrieši. 341 sociālā darba speciālistiem ir augstākā izglītība, bet 39 darbinieki iegūst izglītību, lai turpinātu profesionālo izaugsmi, no tiem maģistrantūrā studē 8 speciālisti.

2018. gada precizētais pamatbudžets – 7 375 147 EUR. Darbinieku vidējā mēnešalga – 790 EUR, vecākajam sociālajam darbiniekam darba alga mēnesī – 910 EUR, sociālajiem darbiniekiem vidēji – 777 EUR, sociālās palīdzības organizatoriem – 715 EUR.

Lai izpildītu Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma un MK noteikumu Nr.338 „Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem” prasības darba devējiem, RSD 2018. gadā:

1. atbilstoši Labklājības ministrijas Eiropas fondu projekta Nr.9.2.1.1/15/I/001 „Profesionāla sociālā darba attīstība pašvaldībās” un, pamatojoties uz MK 14.04.2015. noteikumiem Nr.193 „Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” 9.2.1.specifiskā atbalsta mērķa „Paaugstināt sociālo dienestu darba efektivitāti un darbinieku profesionalitāti darbam ar riska situācijās esošām personām” 9.2.1.1.pasākuma „Profesionāla sociālā darba attīstība pašvaldībās” īstenošanas noteikumi” 2018. gadā tika noslēgti 17 līgumi par supervīziju nodrošināšanu RSD darbiniekiem, kopā tika nodrošinātas supervīzijas 24 grupām (kopā 280 darbiniekiem), bet 15 darbiniekiem tika nodrošinātas individuālās supervīzijas;

2. atbilstoši 2018. gada iepirkuma „Par tiesībām sniegt pašvaldību sociālo dienestu un citu pašvaldības izveidoto sociālo pakalpojumu sniedzēju sociālā darba speciālistu profesionālās kompetences pilnveides (apmācības) pakalpojumu 2018.gadā” nosacījumiem, tika noslēgti līgumi par apmācību nodrošināšanu RSD darbiniekiem, kopā tika nodrošinātas apmācības 5 grupām (kopā 90 darbiniekiem) par tādām tēmām kā „Darbs ar personām ar dažāda veida garīga rakstura traucējumiem”, „Psihosociālā konsultēšana sociālajā darbā”, „Darbs ar manipulatīviem, agresīviem klientiem, konfliktu risināšana un veselīgas komunikācijas instrumenti”;

3. sadarbībā ar augstskolu, studentu prakses ietvaros, tika nodrošināts supervīzijas pakalpojums RSD darbiniekiem: 2 grupām (kopā 12 darbiniekiem), bet 3 darbiniekiem tika nodrošinātas individuālās supervīzijas.

Lai uzlabotu RSD sociālā darba speciālistu saskarsmes prasmes darbā ar klientiem, RSD nodrošināja saviem darbiniekiem vairākas apmācības, piemēram, „Bērnu tiesību aizsardzība”, „Sarunas veidošana ar klientu atveseļošanās motivācijas veicināšanai”, „Gatavošanās un patstāvīgās dzīves izsākšana pēc ārpusģimenes aprūpes – bērnu tiesību aizsardzības sistēma profesionāļiem un jauniešiem”, „Antisociālā uzvedība: profesionālās saskarsmes specifika ar personām, kurām raksturīga antisociāla uzvedība”. Gada laikā RSD darbiniekiem bija iespēja apmeklēt vairākas profesionālās konferences – „Profesionālo kompetenču pilnveide sociālajā darbā”, „Sociālais darbs institūcijā”, „Atbalsta sistēma vardarbībā cietušām sievietēm. Starpinstitucionālās sadarbības modelis Latvijā”, „Vai viegli dzīvot sabiedrībā? Invaliditāte” u.c.

2018. gadā RSD aktīvi sadarbojās ar 7 Latvijas augstskolām un 1 Lietuvas augstskolu (Utenos koleģia), nodrošinot topošos sociālā darba un cita veida speciālistus ar prakses vietām. RSD praksē strādājuši vai veikuši pētījumu 62 studenti (tika veikti 14 pētījumi un nodrošinātas 48 prakses vietas). Vislielākā sadarbība prakses vietu nodrošināšanā RSD bija ar Baltijas Starptautisko akadēmiju, Rīgas Stradiņa universitāti un Latvijas Universitāti.

Arī 2018. gada vasaras sezonā sadarbībā ar NVA un Rīgas domes Izglītības, kultūras un sporta departamentu (turpmāk – IKSD) RSD turpināja iesaistīties „Nodarbinātības pasākumos vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādē” un 3 mēnešos nodarbināja 30 skolēnus.

RSD sadarbībā ar Valsts policiju turpināja 2012. gada pavasarī aizsākto sadarbību, organizējot sacensības bērniem un jauniešiem „Roku rokā”. 2018. gadā sacensībās piedalījās ne tikai komandas no RSD dienas centriem un nevalstisko organizāciju dienas centriem, bet arī bērni no Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra (turpmāk – RPBJC). Sacensību mērķis – veicināt veselīga dzīvesveida attīstīšanu, iesaistīt jauniešus sportiskās aktivitātēs, tādējādi mazinot noziedzības un atkarības riskus.

Turpinot veiksmīgo sadarbību ar Valsts policiju, 2018. gada 24. maijā notika Starptautiskajai bērnu aizsardzības dienai veltīts labdarības pasākums „Daugava zem burām”. Pasākumā sadarbībā ar burāšanas skolu „Nautica” bērniem no RSD dienas centriem, nevalstisko organizāciju Dienas centriem, RPBJC un bērniem ar funkcionāliem traucējumiem bija iespēja iepazīties ar ūdens satiksmes noteikumiem un drošības jautājumiem, kā arī piedalīties braucienā pa Daugavu ar buru jahtām un katamarāniem.

2018. gadā Kopienas centra (turpmāk – KC) pakalpojumu saņēma 375 personas – 338 pilngadīgas un 37 nepilngadīgas personas. 2018. gadā KC apmeklētājiem tika nodrošināts plašs pakalpojumu klāsts: iespēja iesaistīties vairāk kā 60 sociālā atbalsta un pašpalīdzības grupās (dejošana, rokdarbi, fiziskās aktivitātes, gleznošana, dziedāšana, nūjošana, angļu, vācu un itāliešu valodas), iespēja izmantot datoru un iepazīties ar jaunākajiem preses izdevumiem, kā arī pēc nepieciešamības varēja saņemt sociālā darbinieka konsultācijas. Bērniem un jauniešiem tika nodrošināta iespēja apgūt angļu un spāņu valodas, iesaistīties dažādās sportiskās aktivitātēs, spēlēt dažādas galda spēles, kā arī gada siltajā laikā tika nodrošināta iespēja katru darba dienu iesaistīties aktivitātēs ārpus KC telpām. 2018. gadā sporta laukumā pie KC sadarbībā ar RSD dienas centriem tika organizēti basketbola un tautas bumbas turnīri bērniem un jauniešiem, līnijdejojāju sadancošanās un sadraudzības pasākums. Pasākumu realizācijā tika iesaistīti arī KC apmeklētāji un brīvprātīgie. Pasākumos tika aicināti piedalīties arī apkaimes iedzīvotāji. Regulāri KC telpās apskatāmas dažādas pašpalīdzības grupu dalībnieku radošo darbu izstādes. 2018. gadā KC tika realizēta brīvprātīgā darba atbalsta programma „Drošais solis” un uzsākta projekta apkaimju iniciatīvas veicināšanai „Dzirciema pagalms” realizācija. Abi projekti tiek realizēti ar finansiālu atbalstu no IKSD Sabiedrības integrācijas programmas.

2018. gadā RSD atkarības profilakses speciālisti novadījuši 83 nodarbības 7 grupām ar 114 dalībniekiem atkarību profilakses jomā: psihosociālās korekcijas grupas jauniešiem, motivācijas programma „Dzīves skola”, „Smēķēšanas intervences programma”, līdzatkarības atbalsta grupas pieaugušajiem, psiholoģiskās nodarbības senioriem un vecāku atbalsta grupas „Bez pēriena”. Sniegtas individuālas un grupu konsultācijas 2047 klientiem, ar atkarību un līdzatkarību saistītos jautājumos, no tiem 825 klienti vērsās pie atkarības profilakses speciālista atkārtoti. 2018. gadā 860 klientus uz konsultācijām ir nosūtījis RSD sociālais darbinieks, 160 klienti pieteikušies personīgi, 13 klientus pieteikuši Rīgas skolu sociālie pedagogi, 248 klienti nosūtīti no RD Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisijas, 265 klientus nosūtījis Valsts probācijas dienests un 78 klientu pieteikšanai ir citi varianti. Noskaidrojot klientu vecuma struktūru, rezultāti rāda, ka 586 klients ir vecumā līdz 18 gadiem, 684 klienti ir vecumā no 19 līdz 39 gadiem, 321 klients ir vecumā no 40 līdz 65 gadiem un 46 klienti ir vecumā no 65 un vairāk gadu. 2018. gadā sniegtas 329 individuālas speciālā pedagoga nodarbības 29 bērniem, kuri ir RSD sociālo darbinieku redzeslokā par skolas kavējumu vai citu iemeslu, un kuriem ir nepieciešama individuāla palīdzība mācību vielas apgūšanā; sniegtas 379 narkologa konsultācijas 208 klientiem, kuriem jāveic narkoloģiskās saslimšanas diagnostika un/vai jānovērš slimības recidīvi un jāmotivē turpmākai ārstēšanai.

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs

Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs izveidots 2009. gada 1. decembrī. No 2014. gada 3. marta RPBJC direktors ir Kaspars Jasinkevičs.

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu Bāreņiem 2018. gadā sniedza RPBJC 6 struktūrvienības ar 196 vietām, bet īslaicīgās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu bērniem un jauniešiem sniedza RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs” ar 30 vietām.

2018. gada nogalē RPBJC strādāja 226 darbinieki, no kuriem 194 bija sievietes un 32 vīrieši. 26 no minētajiem bija sociālā darba speciālisti un 159 sociālās aprūpes speciālisti. Pārējie darbinieki veica grāmatvedības, administratīvos, apsaimniekošanas un tehniskos darbus. 87 darbinieki bija ar augstāko izglītību, no tiem 24 maģistri. 34 darbinieki ieguvuši 1. līmeņa augstāko izglītību, 78 – vidējo profesionālo vai vidējo speciālo izglītību.

2018. gada precizētais pamatbudžets – 3 884 763 EUR.

Darbinieku vidējā mēnešalga – 797 EUR, vecākajiem sociālajiem darbiniekiem un vecākajiem sociālajiem pedagogiem – 850 EUR, sociālajiem darbiniekiem – 800 EUR, sociālajiem audzinātājiem – 630 EUR, bērnu aprūpes un audzināšanas iestādes audzinātājiem – 590 EUR, bērnu aprūpētājiem (diennakts) – 460 EUR, auklēm – 520 EUR.

RPBJC, lai palīdzētu bērniem un jauniešiem efektīvāk risināt savas problēmas, turpina nodrošināt speciālistu (logopēdu, psihologu, psihoterapeitu, psihiatra un interešu pulciņu vadītāju) piesaisti struktūrvienībās kā ārpalpojumu.

2018. gadā RPBJC pilnībā tika ieviests ģimenes videi pietuvinātais modelis.

2018. gadā RPBJC iestājušies 50 bērni un jaunieši, bet izstājušies 71 bērni un jaunieši. Patstāvīgu dzīvi uzsākuši 19 jaunieši, no kuriem lielākā daļa turpina mācības, bet pārējie strādā algotu darbu. No RPBJC 2018. gadā tika adoptēti un jaunas ģimenes ieguva 7 bērni, ģimenēs atgriezās 19 bērni, audžuģimenēs ievietoti 18 bērni un aizbildnībā – 8 bērni. No struktūrvienības „Krīzes centrs” ģimenē atgriezās 95 bērni un audžuģimenēs tika ievietoti 22 bērni.

Struktūrvienība „Ziemeļi”

RPBJC struktūrvienībā „Ziemeļi” ir paredzēts vietu nodrošinājums 64 bērniem un jauniešiem, astoņos dzīvokļos. 2018. gada janvārī struktūrvienībā „Ziemeļi” tika veikts pēdējā dzīvokļa remonts ar nozīmīgu pārplānojumu. Remonta rezultātā 7. dzīvoklī tika paplašināta virtuves zona, priekšnams un viesistaba. Dzīvoklis iekārtots no videi draudzīgiem materiāliem, ekonomisku sadzīves tehniku un komfortablām bērnu mēbelēm.

2018. gada maijā struktūrvienībā tika uzsākti esošās teritorijas labiekārtošanas darbi. Vasaras periodā tika izbūvēts sporta laukums futbolam, basketbolam, florbolam un volejbolam, blakus iekārtots āra trenāžieru laukums. Teritorijā ap abiem laukumiem uzstādīti soliņi un atkritumu urnas, bet pie abām ēkām – novietnes velosipēdiem un skeitbordiem.

2018. gada vasaras brīvlaikā Vides izglītības biedrība „Skudra” struktūrvienības bērniem katru nedēļu novadīja dažādas aktivitātes un pasākumus, akcentējot bērnos valstiskuma izpratnes

nozīmi. Projekta ietvaros tika apmeklētas tādas vietas kā Latvijas Ugunsdzēsības muzejs, Latvijas Aviācijas Tehnikas muzejs, Dzelzceļa muzejs, Jāņa Akurātera muzejs un Latvijas Etnogrāfiskais brīvdabas muzejs.

Viens no seviļņojošākajiem notikumiem 2018. gadā bija iespēja kopā ar Latvijas Valsts prezidentu Raimonu Vējoni sagaidīt Romas pāvestu Francisku un doties uz Aglonas baziliku. Sagaidīšanā piedalījās struktūrvienības „Ziemeļi” audzēknis Edgars Baumanis un struktūrvienības „Vita” audzēkne Oļesja Tarasjeva.

Struktūrvienība „Imanta”

RPBJC struktūrvienībā „Imanta” ir paredzēts vietu nodrošinājums 45 bērniem un jauniešiem, sešos dzīvokļos. 2018. gadā bērni un jaunieši ir piedalījušies dažādos tradicionālo svētku pasākumos, kā arī aktīvi piedalījušies brīvā laika un sporta aktivitātēs.

RPBJC struktūrvienībā „Imanta” jau otro gadu pēc kārtas notika Bāreņu un audžuģimeņu atbalsta centra „Sirota.lv” rīkotais labdarības pasākums sporta diena „Energy party”. Pasākumā kopā piedalījās 170 cilvēki, no tiem 100 dalībnieki un 70 brīvprātīgie. Pasākuma laikā pusaudžiem un jauniešiem bija iespēja piedalīties tādās disciplīnās kā futbols, florbols, skrituļslidošana, zumba, atraktīvās spēles. Pasākums pierādīja, ka sporta formāts un kopā darbošanās ar pieaugušajiem ir tas, kas var iesaistīt jauniešus. Pēc dalībnieku atsauksmēm vislabāk patika futbols. Daudzi atzīmēja, ka viņiem patika, kā bija organizēts pasākums, un dotā iespēja satikties ar draugiem, kurus viņi jau pazīst, kā arī iegūt jaunus draugus.

Visa gada garumā RPBJC struktūrvienībā „Imanta” darbojās brīvprātīgie no Āgenskalna baptistu draudzes, kuri organizēja dažādas radošas darbnīcas un aktivitātes pirmsskolas un skolas vecuma bērniem. Pēc brīvprātīgo iniciatīvas bērni individuāli tika vesti uz Svētdienas skolas aktivitātēm, kā arī kopīgi pavadīja laiku, organizējot futbola treniņus.

Struktūrvienība „Vita”

RPBJC struktūrvienībā „Vita” ir paredzēts vietu nodrošinājums 24 bērniem un jauniešiem, trīs dzīvokļos, un tiek realizēts ģimenei pietuvinātais modelis, kurā paši kopīgi sastāda ēdienkartes, gatavo un iepērkas.

Bērni un jaunieši aktīvi piedalījās VP Rīgas Reģiona pārvaldes organizētajā sporta pasākumā „Roku rokā”. Pasākums notika no septembra līdz maijam un ietvēra gan dažādas fiziskas aktivitātes, gan arī prāta spēles. Aprīlī notiekošajās futbola sacensībās tika izcīnīta 2. vieta.

Sadarbībā ar brīvprātīgajiem no Rīgas Vecās Svētās Ģertrūdes Evaņģēliski luteriskās baznīcas tika apmeklēts LIDO Atpūtas centrs un VOLVO Sporta centrs, kur bērni un jaunieši varēja pilnveidot savas slidošanas prasmes. Kopā ar draudzes brīvprātīgajiem struktūrvienības bērniem tika dota iespēja kopīgi apmeklēt slēpošanas trasi, piedalīties kulinārijas pēcpusdienās, spēlēt galda spēles, apmeklēt Ģertrūdes Bērnu dienas 2018 „Līdzīgs Debesīm” un draudzes dienas Bruknā.

2018. gadā gan struktūrvienībā, gan ārpus tās norisinājās daudzi pasākumi, kuros aktīvi piedalījās struktūrvienības „Vita” bērni un jaunieši. Viņi regulāri apmeklēja hokeja kluba „Dinamo Rīga” hokeja spēles, bērni un jaunieši devās ekskursijās uz Rīgas Nacionālo zooloģisko dārzu, Rundāles pili, Raunas Staburagu, Doles salu, maizes ceptuvi „Lāči” un Ziemassvētku kaujas muzeju, bet vasarā piedalījās „Ghetto Games” rīkotajās nometnēs.

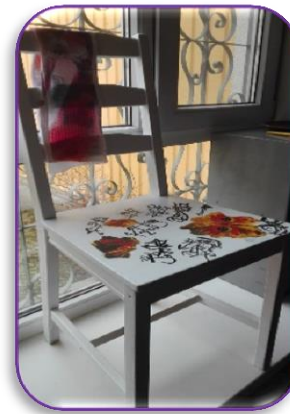
Biedrības „Taureņa efekts” organizētās akcijas „Pieredzes dienas” ietvaros struktūrvienības bērni un jaunieši apmeklēja picēriju „LuLū” un tikās ar pludmales volejbola duetu Aleksandru Samoilovu un Jāni Šmēdiņu „Beach Box” pludmales volejbola hallē. Pateicoties atbalsta programmas „PLECS” dalībniekiem, struktūrvienības bērni un jaunieši piedalījās pārgājienā gar Lojas upi.

Struktūrvienība „Pārdaugava”

RPBJC struktūrvienībā „Pārdaugava” ir paredzēts vietu nodrošinājums 24 jauniešiem, trīs dzīvokļos. Jauniešu māja darbojas pēc ģimenes modeļa principa, pašiem rūpējoties par ikdienas sadzīvi un kopā veidojot grupas emocionālo mikroklimatu.

2018. gadā turpinājās darbs pie psihosociālās rehabilitācijas un terapijas programmas „Pozitīvā jauniešu vadīšana un atbalstīšana” ieviešanas. Programmas ietvaros jaunietes attīstīja dažādas dzīves prasmes, piemēram, apmeklēja kultūras pasākumus, attīstīja sociālās prasmes, apmeklējot sabiedriskās institūcijas, iepazīnās ar dažādiem profesiju pārstāvjiem, mācījās prezentēt sevi, aktīvi darbojās grupā.

Šajā gadā jaunietes centās darboties mākslas pulciņā, veidojot dažādus mākslas darbus, kuri noder ikdienas sadzīvē.

2018. gadā struktūrvienības jaunietes tikās ar Ieslodzījumu vietu pārvaldes un Valsts Probācijas dienesta darbiniekiem un RSD TC „Dzirciems” sociālo darbinieku darbam ar pieaugušiem Bāreņiem. Jaunietes apmeklēja Juglas dzīvnieku patversmi, Aglonas baziliku, Latvijas Nacionālo mākslas muzeju, bet vasarā devās pārgājienā uz Bolderājas un Vakarbuļļu pludmalēm un kopā ar struktūrvienības „Vita” bērniem un jauniešiem apmeklēja „Valguma Pasaules” Baskāju takas, Cenas tīreli, maizes ceptuvi „Lāči” un piedalījās Bāreņu un audžuģimeņu atbalsta centra „Sirota.lv” organizētajā sporta dienā.

Struktūrvienība „Apīte”

RPBJC struktūrvienībā “Apīte” ir paredzēts vietu nodrošinājums 27 jauniešiem, četros dzīvokļos.

2018. gada jūlijā struktūrvienības „Apīte” jaunieši kopā ar audzinātājiem un sociālo darbinieku devās ekskursijā uz Mīnhauzena muzeju un Veczemju klintīm. Ekskursija tika uzsākta agrā rīta stundā. Pirmā ekskursijas daļa bija muzejā, kur jaunieši ļoti atraktīvā veidā tika iepazīstināti ar slavenā Mīnhauzena neparastajiem stāstiem. Jauniešiem bija iespēja apskatīt muzeja eksponātus, ietērties senlaicīgos apģērbos un apskatīt dažādu izcilu Latvijas personību vaska figūras. Ekskursija turpinājās, ierodoties kempingā pie Veczemju klintīm, kur uz veselu dienu bija noīrēti namiņš. Atlikušās dienas laikā jaunieši atpūtās brīvā dabā, kopīgi gatavoja ēst, spēlēja volejbolu, peldējās, sauļojās, pastaigājās un atpūtās. Diena tika noslēgta ar kopīgu saulrieta vērošanu un neaizmirstamu bilžu izveidošanu. Dienas beigās jaunieši bija ļoti iedvesmoti, nevēlējās doties mājās un bija gatavi plānot jau nākamās ceļojumus.

Struktūrvienībā tiek svinēti arī dažādi svētki, kuru laikā jaunieši apgūst svētku svinēšanas prasmes un tradīcijas. Jāņos tiek pīti vainagi un klausītas tradicionālās dziesmas, Ziemassvētkos tiek rotāta māja, gatavota svētku maltīte un notiek savstarpēja apdāvināšanās, tāpat tiek svinētas Lieldienas, Jaunais gads un citi svētki. Vasaras laikā struktūrvienības teritorijā tiek spēlētas dažādas galda spēles.

Struktūrvienība „Ezermala”

RPBJC struktūrvienībā „Ezermala” ir paredzēts vietu nodrošinājums 12 jauniešiem, vienpadsmit istabās. 2018. gadā tika uzlaboti jauniešu sadzīves apstākļi – tika veikts remonts virtuves telpā un ēdamzālē, speciāli izgatavota un uzstādīta moderna virtuves iekārta. Neliela daļa no virtuves ar starpsienas palīdzību tika atdalīta, un jaunizveidotajā telpā radās iespēja uzstādīt veļas mazgājamās un žāvējamās mašīnas.

Pateicoties ziedotāju atbalstam, iekārtota atpūtas zona ar ērtu dīvānu un krāsainiem grāmatu skapjiem.

2018. gada nogalē, skolēnu brīvlaikā, pirmo reizi divi struktūrvienības jaunieši viesprogrammas ietvaros devās aizraujošā piedzīvojumā uz ASV, kur vienu mēnesi dzīvoja ģimenē un apguva angļu valodu.

Jauniešiem, dzīvojot Jauniešu mājā, ir savi pienākumi. Jaunieši rūpējas par tīrību un kārtību mājā un tās teritorijā, kopā ar darbiniekiem plāno pārtikas iegādi, maltīšu gatavošanu, kā arī piedalās teritorijas labiekārtošanas darbos.

Vasaras laikā struktūrvienību jauniešiem tiek rīkoti kopīgi pasākumi un izbraucieni: kā viens no tiem bija izbrauciens uz Gaujas stāvo krastu sajūtu parku, kur jaunieši varēja pierādīt savas prasmes un izturību, pārvietojoties pa izveidotiem šķēršļiem kokos.

Struktūrvienība „Krīzes centrs”

RPBJC struktūrvienībā „Krīzes centrs” ir paredzēts vietu nodrošinājums 30 bērniem un jauniešiem. Krīzes centrs ir bērnu īslaicīgās uzturēšanās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija, kura nodrošina mājokli, pilnu aprūpi un sociālo rehabilitāciju bērniem, vecumā no 1,5 līdz 18 gadiem, kuriem ir nepietiekama saikne ar ģimeni un kuri lielāko daļu laika pavada uz ielas un citos bērna attīstībai nepiemērotos apstākļos, kuri padzīti vai aizmukuši no mājām un nakšņo uz ielas, gan bērni, kurus pieaugušie nepietiekami uzrauga un aprūpē.

2018. gadā struktūrvienībā „Krīzes centrs” notika aktīvs darbs ar ģimenēm, kā rezultātā 60% bērni atgriezās ģimenē. Struktūrvienībā notiek aktīvs komandas darbs, kur speciālisti, savstarpēji sadarbojoties, dara visu, lai uzlabotu ģimeņu sociālo funkcionēšanu. Šajā darbā savu ieguldījumu sniedz arī Mobilā brigāde, veicot ģimeņu apsekošanu un motivēšanu sadarboties ar speciālistiem.

Struktūrvienībai „Krīzes centrs” ir izveidojusies laba sadarbība gan ar Rīgas, gan citu pašvaldību bāriņtiesām un sociālajiem dienestiem. Ja struktūrvienībā nonāk citu pašvaldību bērni, tad ciešā sadarbībā ar sociālajiem darbiniekiem notiek darbs pie turpmākās rehabilitācijas. Ļoti veiksmīgs gadījums bija sadarbība ar Ādažu pašvaldību, kad, pateicoties struktūrvienības „Krīzes centrs” ieguldītajam darbam un stingram, pamatotam viedoklim, bērna mātei tika atjaunotas pārtrauktās aizgādības tiesības.

Spilgtākais piemērs ir, kad struktūrvienībā „Krīzes centrs” nonāca sīriešu tautības bērni, kuru dzīvesvieta nav deklarēta Rīgas administratīvajā teritorijā. Tas bija liels izaicinājums struktūrvienības darbiniekiem – kā palīdzēt šiem bērniem, kas runā tikai savā valodā, ēd ēdienus, pie kā viņi ir pieraduši un viņu uzvedība atšķiras no ierastās. Veiksmīgas sadarbības rezultātā – ar Rīgas bāriņtiesu, Pilsonības migrācijas lietu pārvaldi, Latvijas robežsardzi un Labklājības departamentu – notika ģimenes atkal apvienošanas process un bērni tika aizvesti uz Austrijas republiku pie mātes.

Struktūrvienībā notiek aktīva sadarbība ar audžuģimenēm un tiek darīts viss, lai bērnam būtu iespēja augt ģimeniskā vidē, ja nav iespējas atrasties bioloģiskā ģimenē. 2018. gadā audžuģimenēs ievietoti 22 bērni, kam, salīdzinot ar 2017. gadu, ir pozitīva dinamika.

2018. gadā struktūrvienības „Krīzes centrs” bērnus apciemoja un pasākumos iesaistīja daudzi brīvprātīgie, ne tikai svētkos, bet arī ikdienā. Brīvprātīgie jaunieši bija sarīkojuši bērniem izbraucienus ar pārsteigumiem, picām un zoodārza apmeklējumu. Bērniem izvērtās ļoti interesanta sadarbība ar brīvprātīgajiem no Francijas un Spānijas.

Struktūrvienības bērni regulāri apmeklēja dažādus izglītojošus un izklaidējošus pasākumus: notika ekskursijas uz Jelgavu, Tērveti, vasarā regulāri devās uz jūru, apmeklēja batutu parku „Jump space”, slidotavu, Rīgas Nacionālo zooloģisko dārzu, suņu patversmi, VEF kultūras pili, kino, Latvijas Dabas muzeju, Rīgas Motormuzeju, Latvijas dzelzceļa vēstures muzeju, Latvijas Universitātes botānisko dārzu u.c.

Struktūrvienībā katru mēnesi ir viena mēneša tēma, kuras ietvaros bērni tiek izglītoti par aktualitātēm. Novembris bija patriotisma mēnesis, kurā bērni tika izglītoti par Latvijai būtiskiem notikumiem. Bērni apmeklēja daudzus Latvijas simtgades svinības pasākumus, tai skaitā arī salūtu, kas atstāja ļoti lielu iespaidu.

2018. gada rudenī struktūrvienībā tika rīkotas Atvērto durvju dienas, kur tika aicināti sadarbības partneri no RSD, Rīgas bāriņtiesas, citiem krīzes centriem, īslaicīgās uzturēšanās mītnes,

Labklājības departamenta un darbinieki no citām RPBJC struktūrvienībām. Atvērto durvju dienu ietvaros darbinieki dalījās ar pieredzi un iepazīstināja ar „Krīzes centrs” pieredzi, darba principiem, kā arī apmeklētāji tika iepazīstināti ar personālu un telpām.

Mobilā brigāde sniedz sociālu un informatīvu atbalstu sociālā riska grupu bērniem un viņu ģimenēm, veicot apsekojumus dzīvesvietā, reidus sadarbībā ar Rīgas pašvaldības policiju (turpmāk – RPP), kā arī reaģējot uz krīzes un ārkārtas situācijām (darbojas no 01.12.2009.). Mobilajā brigādē strādā divi sociālie darbinieki.

Mobilās brigādes mērķis ir, pamatojoties uz RSD, Rīgas bāriņtiesas u.c. institūciju pieprasījuma, veikt ģimeņu ar bērniem apsekojumus dzīvesvietā vakara stundās, lai izvērtētu sociālo situāciju ģimenēs, kā arī veikt reidus jauniešu pulcēšanās vietās.

Mobilās brigādes darbības funkcijas:

▣ Apsekošana dzīvesvietā (Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā) pēc plkst. 17.00 darba dienās (laiks var tikt mainīts atbilstoši iesniegtajam pieteikumam vai pieprasījumam) – pamatojoties uz Rīgas bāriņtiesas, Rīgas Sociālā dienesta, krīzes centru sniegto Apsekošanas pieteikumu, kā arī RPP, skolas sociālā pedagoga sniegto pamatoto pieprasījumu.

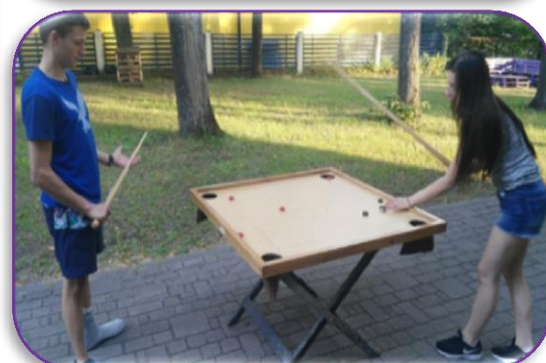
▣ Pēc apsekošanas tiek sniegts ziņojums pieteikuma iesniedzējam, kā arī vajadzības gadījumā tiek sagatavoti ieteikumi tālākas situācijas risināšanā. Notiek reidi sadarbībā ar RPP, kas tiek veikti jauniešu pulcēšanās vietās, (ja nepieciešams, notiek arī apsekojumi dzīvesvietā); notiek cieša sadarbība ar iesaistītajām institūcijām – Rīgas bāriņtiesu, RSD, krīzes centriem, sociālo pakalpojumu sniedzēju institūcijām, vispārējās izglītības iestādēm, RPP u.c.

RPBJC Mobilā brigāde 2018. gadā veikusi 425 mājvietu apsekojumus (skat. 5. tabulu), bijušas 17 klientu pārvešanas, ir izveidota sadarbība ar RPP, organizāciju „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” un Rīgas bāriņtiesu.

Galvenie iemesli apsekošanai dzīvesvietā ir bērna pamatvajadzību nodrošināšana un ģimenes situācijas noskaidrošana apsekošanas brīdī (alkohola lietošana, sadzīves apstākļi u.c.).

5. tabula. Mobilās brigādes veiktie apsekojumi dzīvesvietā un reidi

	2016	2017	2018
Apsekojumu dzīvesvietā skaits	722	574	425
Reidu skaits	2	2	9

Rīgas patversme

Rīgas patversme ir pašvaldības iestāde, kura izveidota 2002. gadā. No 2007. gada līdz šim brīdim to vada direktore Dagnija Kamerovska. Rīgas patversmes struktūru veido 4 nodaļas – Sociālās rehabilitācijas nodaļa, Mobilā brigāde, Dienas centrs (turpmāk – DC), Ģimenes ārsta prakse un Saimniecības nodaļa. 2018.gada nogalē Rīgas patversme nodarbināja 75 darbiniekus, t.sk. 51 sievieti un 24 vīriešus. Rīgas patversmē strādāja ģimenes ārste, 3 medmāsas, psihologs, 16 sociālā darba speciālisti un 23 sociālās aprūpes speciālisti. Pārējie darbinieki veica grāmatvedības, administratīvos, apsaimniekošanas un tehniskos darbus.

Augstākā izglītība ir 26 darbiniekiem, 15 sociālā darba speciālistiem ir augstākā izglītība sociālajā darbā, 3 no tiem ir profesionālais maģistra grāds sociālajā darbā. Aprūpes speciālistu vidū otrās pakāpes augstākā izglītība ir 3 darbiniekiem. Pārējiem aprūpes speciālistiem ir vidējā vai vidējā profesionālā izglītība. Psihologam ir sociālo zinātņu maģistra grāds psiholoģijā un maģistra grāds pedagogijā.

2018. gada precizētais pamatbudžets – 1 227 632 EUR. Darbinieku vidējā mēnešalga – 543 EUR, sociālajiem darbiniekiem – 725 EUR, aprūpētājiem – 450 EUR.

Katru gadu tiek nodrošināta darbinieku tālākizglītība, ievērojot viņu izteiktās vēlmes, kā arī vadības un tiešo vadītāju ieteikumus un prasības. Katrs sociālā darba speciālists gadā apmeklē mācības vismaz 24 stundu apmērā, bet aprūpes speciālisti – 8 stundu apmērā. Sociālā darba speciālisti periodiski apmeklē seminārus profesionālās saskarsmes/komunikācijas jomā ar dažādiem klientiem (agresīviem klientiem, klientiem ar dažādām atkarībām, personām ar invaliditāti u.c.). Aprūpes speciālisti apmeklēja darbam nepieciešamās apmācības saskarsmes un komunikāciju prasmju pilnveidošanā. Darbinieki periodiski apmeklē seminārus par stresa, profesionālās izdegšanas mazināšanu un pašpalīdzības principiem šajā jomā, jo darbs ar Rīgas patversmes klientiem ir ļoti specifisks.

Rīgas patversmes darbiniekiem tika nodrošinātas 24 stundas kovīzijas. 16 sociālie darbinieki saņēma 21 stundu grupu supervīzijas nodarbības. Rīgas patversme sadarbībā ar Latvijas Tālmācības profesionālo centru un Baltijas Starptautisko Akadēmiju nodrošinājusi prakses vietas 6 studentiem.

Rīgas patversmes DC aktīvi darbojās 13 atbalsta/izglītojošās grupas, kuras apmeklēja 97 klienti (374 apmeklējumi). Notika 2 izglītojošās, 2 darba meklētāju, 4 atbalsta pašpalīdzības grupas, 2 praktiskās latviešu sarunvalodas, 3 alkohola atkarīgo motivēšanas, izglītošanas, informēšanas grupas.

Pakalpojumu saņēmējiem dienas laikā ir iespēja apmeklēt un uzturēties Rīgas patversmes DC, kas nodrošina brīvā laika pavadīšanas iespējas. Aktīvais laika posms centrā ir no septembra līdz jūnijam. Izglītojošas nodarbības interesentiem piedāvā DC psihologs – katra mēneša pēdējā trešdienā ir kino diena, kurā klientiem ir iespēja noskatīties tematisku filmu, kā arī divas reizes mēnesī interesenti var piedalīties „Dokumentālā kino” grupā (skatījums ar mērķi veicināt savstarpēju komunikāciju, sava viedokļa izteikšanu). Ziemas periodā (no novembra līdz februārim) liela atsauce bija mākslas terapijas un relaksācijas nodarbībām un darbinieku sagatavotajām viktorīnām par Latvijas 100 gadu jubileju un Rīgu.

Par tradīciju izveidojusies svētku organizēšana visiem DC klientiem (valsts svētki, gadu mija, Lieldienas). Tad centra klienti tiek iepriecināti ar koncertiem, kuros uzstājas dažādas pašdarbības grupas. Ilgus gadus klientiem svētku pārsteigumus sagādā brīvprātīgie no biedrības „Radošā apvienība jauniešiem TREPES”. Svētkos pozitīvās emocijas klientiem vēl vairāk pastiprina dažādi sagādātie cienasti.

Jau no DC atklāšanas izveidojusies laba sadarbība ar centrā esošo Rīgas Centrālās bibliotēkas filiāles „Rēzna” ārējo apkalpošanas punktu, kas reizi mēnesī klientiem piedāvā izglītojošus pasākumus (lekcijas, koncertus). Bibliotēkā trešdienās iespējams individuāli apgūt, papildināt datorprasmes.

Rīgas patversmes Sieviešu nodaļa arī 2018. gadā nodrošināja 2016. gada IKSD atbalstītā projekta „Zaļie ikšķīši” pēctecību, klientes apkopa esošos apstādījumus un augļu kokus, kā arī veidoja ziedu un dārzeņu dobes, mācoties jaunas prasmes, atbildību par uzticēto un gūstot gandarījumu par savu darbu. 2018. gadā sieviešu nodaļā tika realizēts jauns IKSD atbalstīts projekts: „Gatavojam kā mājās”, kas ilga no aprīļa līdz septembrim. Projekts ienesa krāšņas pārmaiņas

projekta dalībnieču ikdienā, tika atjaunotas ēst gatavošanas prasmes, daudzām klientēm bija arī jaunatklājumi pavārmākslā un savu iespēju apzināšanā, kā arī dalībnieces ieguva atbalsta personas starp darba grupas dalībniecēm.

Par tradīciju kļuvusi dažādu svētku svinēšana, Lieldienās un Ziemassvētkos sieviešu nodaļas klientes sveikt brauc nevalstisko organizāciju pārstāvji, kā arī dažādu konfesiju pārstāvji. Sievietēm tiek organizēti izklaidējoši pasākumi un arī gādātas saldumu paciņas no sveicēju puses.

2018. gadā sieviešu nodaļā turpinājās sociālais darbs ar grupām. Notikušas 86 rokdarbu grupas nodarbības, kā arī 38 atbalsta grupas nodarbības.

Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”

Rīgas sociālās aprūpes centrs „Mežciems” (turpmāk – Centrs) atrodas Malienas ielā 3A, Rīgas klusajā un zaļajā zonā Mežciema rajonā, un savas durvis vēra 1975. gada 3. novembrī. No 2018. gada 4. aprīļa Centra direktore ir Solvita Rudoviča.

2018. gadā palielināts sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas amata vienību skaits par 1 sociālo aprūpētāju un 3 aprūpētājiem, kas tika izveidotas, lai nodrošinātu pakalpojumu personām ar demenci. Lai uzlabotu veselības aprūpes kvalitāti un nodrošinātu kvalitatīvu un drošu sociālās aprūpes pakalpojuma norisi, papildus tiek finansēta 1 fizioterapeita amatu vienība, un jau novembrī darbu uzsāka augsti kvalificēts fizioterapeits. Fizioterapeits novērtē klientu funkcionālās spējas un veselības stāvokli, regulāri organizē ārstnieciskās fizikultūras nodarbības, veic aprūpētāju apmācības, kā arī nodrošina individuālu darbu ar klientiem.

2018. gadā tika veikti Centra optimizācijas pasākumi, pārveidojot struktūrvienības par 6 nodaļām un administratīvo personālu. Atbilstoši struktūrai Centrā strādā: administratīvais personāls – 3 amata vienības (3 darbinieki: direktors, lietvedis un personāla speciālists), Finanšu un plānošanas nodaļa – 2 amata vienības (2 darbinieki: 1 finanšu un plānošanas nodaļas vadītājs, 1 finanšu speciālists), Sociālā darba nodaļa – 4,75 amata vienības (5 darbinieki: 1 sociālā darba nodaļas vadītājs, vecākais sociālais darbinieks, 2 sociālie darbinieki, 1 interešu pulciņa audzinātājs un 1 kultūras pasākuma organizators). Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļa – 83,25 amata vienības (96 darbinieki: 1 sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas vadītājs, vecākais sociālais darbinieks, 4 sociālie aprūpētāji, 1 sociālais rehabilitētājs, 91 aprūpētājs); Veselības aprūpes nodaļa – 10,25 amata vienības (11 darbinieki: 1 veselības aprūpes nodaļas vadītāja, vecākā medicīnas māsa, 1 fizioterapeits, 7 medicīnas māsas, 1 masieris, 1 podologs); Saimniecības nodaļa – 8,5 amata vienības (10 darbinieki: 1 saimniecības nodaļas vadītājs, 1 galdnieks, 1 elektriķis, 1 automobiļu vadītājs, 1 mehānismu mehāniķis, 1 santehniķis, 2 sētnieki, 1 remontstrādnieks, 1 ēkas dežurants); Uzkopšanas un apkalpošanas nodaļa – 14,75 amata vienības (17 darbinieki: 1 uzkopšanas un apkalpošanas nodaļas vadītājs, 1 noliktavas pārzinis, 2 saimniecības pārzini, 1 higiēnas dezinfektors, 7 apkopēji, 2 frizieri, 1 šuvējs, 2 veļas mazgātāji).

Atbilstoši apstiprinātajam amatu un algu sarakstam Centrā kopā ir 126,5 amata vienības, savukārt, nodarbināto skaits – 141 darbinieks, no kuriem 118 ir sievietes un 23 vīrieši. Vairāk kā 100 darbinieki ir tieši saistīti ar klientu atbalstu ikdienā: higiēnas, veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanu, dzīves telpas uzkopšanu, dažādu aktivizēšanas pasākumu un aktivitāšu organizēšanu u.tml.

Centra pakalpojuma nodrošināšanai darbu veic darbinieki ar dažāda līmeņa izglītību – 27 darbiniekiem ir pirmā vai otrā līmeņa augstākā izglītība, 78 – vispārējā vidējā vai vidējā profesionālā izglītība un 36 darbiniekiem ir pamatzglītība un papildu dažādosursos iegūta izglītība.

Centra darbinieki katru gadu apmeklē apmācības savu zināšanu un prasmju pilnveidošanai. Iespēju robežās tiek organizētas apmācības arī uz vietas. Katrs sociālā darba speciālists gadā apmeklē dažādas apmācības 16 – 24 stundu, bet aprūpētāji – 8 stundu apmērā, kā arī grupu supervīziju.

Pieredzes apmaiņas nolūkā Centra darbinieki 2018. gadā apmeklēja: RSAC „Gaiļezers” (14 darbinieki), Tartu (Igaunija) pilsētas pašvaldības sociālās aprūpes centru (1 darbinieks), RSAC „Stella maris” (13 darbinieki), Oslo (Norvēģija) sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas (2 darbinieki), Kopenhāgenas (Dānija) sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas (2 darbinieki), Kaļiņingradas (Krievija) sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas (1 darbinieks), VSAC „Rīga” filiāli „Ezerkrasti” (14 darbinieki), Tallinas (Igaunija) sociālās aprūpes centru „Iru Hooldekodu” un aprūpes centru „Kuuda Hooldekodu” (7 darbinieki), Veselības un sociālo pakalpojumu centru „Dagda” un tajā esošo veco ļaužu pansionātu „Ābeļdārzs” (21 darbinieks), Ozolnieku novada pašvaldības aprūpes centru „Zemgale” (1 darbinieks).

Centrā tika uzņemti arī viesi no dažādiem sociālās aprūpes centriem un pašvaldībām: RSAC „Stella maris”, Šanhajas (Ķīna) pilsētas, Apvienoto Arābu Emirātu vēstniecības, Kehtnas (Igaunija) aprūpes centra, Engures novada Aprūpes centra „Rauda”, Valsts sociālās aprūpes centra „Zemgale” filiāles „Ziedugravas”, Shernau (Vācija) sociālās aprūpes centra.

RD priekšsēdētāja pateicības rakstu par godprātīgu un profesionālu darbu saņēma Centra finansiste Aina Gailiņa un sociālais rehabilitētājs Vilnis Gricaičuks – Puriņš.

RSAC „Mežciems” pateicības rakstus par godprātīgu darbu 2018. gada nogalē saņēma: sociālais darbinieks Māris Zemītis (par nomināciju „Klientu mīlulis”), medicīnas māsas Anna Laguna un Olga Zeļezkina, aprūpētājas Ausma Boļšakova un Tatjana Rožkova, veļas mazgātāja – Vera Fedorova.

Darbinieku darba apstākļu uzlabošanai tika izremontēti un aprīkoti ar jaunām mēbelēm 5 darba kabineti, uzsākts interešu pulciņa audzinātāja darba telpas remonts, izremontēti 2 darbinieku sanitārie mezgli.

2018. gada precizētais pamatbudžets – 2 051 071 EUR. Darbinieku vidējā darba alga – 521 EUR, sociālajiem darbiniekiem – 728 EUR, sociālajiem aprūpētājiem – 660 EUR, medicīnas māsām – 648 EUR, aprūpētājiem – 458 EUR.

2018. gadā no kopējiem izdevumiem 55% tika izlietoti algām un nodokļiem, 17% iemītņieku ēdināšanai, bet 6% komunālajiem pakalpojumiem. Atbilstoši RD noteiktajam cenrādī par uzturēšanos Centrā diennaktī noteikta maksa – 18,46 EUR.

Sadarbojoties ar dažādām mācību iestādēm, RSAC „Mežciems” nodrošināja prakses vietu 89 studentiem (no 4 dažādām izglītības iestādēm).

2018. gadā Centrs klientiem nodrošināja 280 vietas. Centrā dzīvoja 209 sievietes un 61 vīrieši. Gada laikā tika uzņemtas 63 sievietes un 21 vīrietis. Gada laikā no Centra izstājās 20 vīrieši un 72 sievietes (mirušas 84 personas, atgriezušās mājās 4 un pārcēlušās uz citu institūciju 4 personas). Vidējais Centrā dzīvojošo klientu vecums bija 80,2 gadi (73,9 vīriešiem un 82,0 sievietēm). Vecākajām septiņām Centra klientēm bija 99 gadi, bet jaunākajai 23 gadi.

2018. gadā Centrā 230 klienti saņēma vecuma pensiju, 25 – invaliditātes un 17 – valsts sociālā nodrošinājuma pabalstu.

Centrs nodrošina klientu sociālo aprūpi diennakti, sociālo rehabilitāciju un medicīnisko aprūpi, kā arī dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim. Klienti tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem. Centra klienti dzīvo 64 vienvietīgās, 108 divvietīgās istabās. Lai uzlabotu iemītņieku dzīves apstākļus, gada ietvaros izremontētas 19 klientu istabas.

Sociālās rehabilitācijas un klientu aktivizēšanas ietvaros regulāri notiek, kā arī tiek organizēti dažādi pasākumi un aktivitātes gan Centrā, gan ārpus tā. 2018. gadā notikuši 186 kultūras pasākumi: 45 viesmākslinieku uzstāšanās (koncerti, teātri, deju uzvedumi, dzejas lasījumi u.c.), 10 gadskārtu un īpašu svētku pasākumi (Pareizticīgo Ziemassvētki, Lieldienas, LR neatkarības atjaunošanas diena – „Baltā galdauta svētki”, Vasaras saulgrieži, Veco ļaužu diena, iestādes dzimšanas diena, 11. novembris – Lāčplēša diena, 18. novembris – LR proklamēšanas diena, Ziemassvētki un Jaunais gads), 22 stāstnieku klubiņa nodarbības, 22 grāmatu lasītāju klubiņa nodarbības, 48 mūzikas pulciņa nodarbības, lielā talka ar klientu, darbinieku, brīvprātīgo, praktikanu piedalīšanos, 26 brīvprātīgo darbinieku organizēti kultūras pasākumi, 12 video/ kino filmu skatīšanās uz lielā ekrāna. Notikuši 139 sporta un galda spēļu pasākumi: 45 *boccia* nodarbības, 8 *petankas* spēles, 7 kroketa spēles (projekta ietvaros), 47 brīvprātīgo darbinieku organizētas sporta aktivitātes, 28 galda spēļu nodarbības, 4 galda un sporta spēļu sacensības. Notikušas 151 radošās nodarbības: 7 *scrapbooking* nodarbības (projekta ietvaros), 144 rokdarbu interešu pulciņa nodarbības. Organizēts 21 kultūras pasākums ārpus Centra: 12 viesošānās pasākumi citās iestādēs un centros (projekta ietvaros) un 9 dažādu svētku pasākumu un muzeju/teātru apmeklēšana. 10 sporta spēļu pasākumi notika ārpus Centra: 3 *boccia* un 7 boulinga spēlēs. Latvijas paraolimpiskajās spēlēs, kas tika organizētas sporta kompleksā „Ķeizarmežs”, RSAC „Mežciems” komanda ieguva 3. vietu *boccia* spēlēs. Gada ietvaros notikušas vairākas ekskursijas: apmeklēts Piena muzejs (piedalījās 28 klienti, no tiem 7 riteņkrēslos); DAC „Salaspils” apmeklējums un ekskursija uz mājas zoo (piedalījās 12 klienti); Jāņu zāļu lasīšana un pikniks lauku sētā (piedalījās 6 klienti); Rundāles pils apmeklējums (piedalījās 25 klienti, no tiem 7 riteņkrēslos); Laimas šokolādes muzejs (piedalījās 12 klienti) un 12 izbraucieni /ekskursijas uz dažādām vietām Rīgā un Pierīgā projekta „Braucam ciemos” ietvaros (piedalījās no 5 – 22 klientiem).

Centrā tika nodrošinātas arī daudzas citas nodarbības un aktivitātes: 60 kanisterapijas nodarbības grupā un individuāli, 2 reizes nedēļā pieejama bibliotēka, katru darba dienu lasītava, sporta zāle pieejama 7 reizes nedēļā, notika 6 izbraukuma pasākumi (kopā iesaistīti 40 klienti).

Sadarbībā ar Labklājības departamentu projekta „Veselīgs rīdzinieks veselā Rīgā” ietvaros notika 10 nodarbības ārstnieciskajā vingrošanā un 10 ciguņa nodarbības.

Papildus uz līguma pamata tika piesaistīti sekojoši darbinieki: mūzikas pulciņa audzinātājs grupu mūzikas nodarbībām, keramikas pulciņa audzinātājs grupu keramikas nodarbībām, kanisterapijas vadītājs (gan grupu, gan individuālajās nodarbībās) un fizioterapeits individuālajam darbam ar klientiem.

Centrā dažādās nodarbībās asistēja un tās vadīja 29 brīvprātīgie uz līguma pamata (15 no tiem projekta ietvaros). Notika arī 4 brīvprātīgo grupu vadīti pasākumi.

Centrā visa gada ietvaros tika nodrošināta arī klientu garīgā aprūpe: notika 31 luterāņu draudzes dievkalpojums, 14 pareizticīgo draudzes dievkalpojumi, tai skaitā grēksūdzes un klientu individuālie apmeklējumi istabās, 13 katoļu draudzes dievkalpojumi, 27 citu kristīgo konfesiju pasākumi.

Sadarbība ar IKSD tika realizēti 2 projekti: Brīvprātīgo darba programmas projekts „Zaļi un vienoti Latvijas simtgadē” (realizēts periodā no 20.03. – 20.11.2018.) un Integrācijas programmas projekts „Braucam ciemos!” (realizēts periodā no 01.04. – 01.11.2018.). Katrā projektā piedalījās vidēji 50 klienti.

Turpinājās sadarbība ar Valsts probācijas dienestu, un piespiedu darbu strādāja 6 cilvēki, kuri palīdzēja Centra apkārtnes sakārtošanā un dažādos nelielos saimnieciskos darbos, kā arī telpu uzkopšanā.

Centrā ir veikti 19 klientu istabu, 6 koplietošanas telpu remonts, uzstādītas jaunas videonovērošanas sistēmas, regulāri atjaunotas durvis, apmales. Visas izremontētās klientu istabas aprīkotas ar jaunām mēbelēm. Centrā veikti arī teritorijas labiekārtošanas darbi – karogu mastu un soliņu atjaunošana, kā arī vizualizācijas darbu veikšana. 2018. gada laikā iegādātas 20 funkcionālās gultas, nomainīta veļas mašīna, uzstādīts autoklāvs podologa kabinetā, moderni aprīkots fizioterapeita kabinets.

Sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers”

Rīgas sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers” (turpmāk – Centrs) ir viena no Rīgas pašvaldības ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, kura savas durvis vērā 1988. gada 1. novembrī. No 2014. gada 3. marta Centra direktors ir Aldis Virbulis.

2018. gada 1. novembrī Centrs atzīmēja savu 30 gadu jubileju ar svinīgu pasākumu darbiniekiem, viesiem un klientiem. Par godu šim notikumam tika izveidota filma „Tā nav dzīve, tas ir kino” par Centra vēsturi, darbiniekiem, viņu pārdomām un ikdienas darbu.

Centrs atrodas Mežciemā, Hipokrāta ielā 6, skaistā vietā meža ielokā, blakus ir ērti pieejams sabiedriskais transports. Klienti ir cilvēki, kuriem vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nepieciešama ievērojama palīdzība pašaprūpē un/vai uzraudzībā.

Centrs nodrošina sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju 400 klientiem. Klienti ir nodrošināti ar dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim, kā arī ar sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju. Iemītnieki dzīvo 79 vienvietīgās, 41 divvietīgā, 36 trīsvietīgās, 34 četrvietīgās dzīvojamās istabās. Centra iemītnieki tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu, apaviem, gultasveļu un higiēnas precēm, kā arī ar tehniskajiem palīglīdzekļiem, kuri atvieglo viņu ikdienas aktivitātes un pašaprūpes veikšanu.

2018. gada 31. decembrī Centrā dzīvoja 390 klienti, no tiem 160 vīrieši un 230 sievietes, vecumā no 18 līdz 35 gadiem – 4 klienti, vecumā no 36 līdz 50 gadiem – 11 klienti, vecumā no 51 līdz 61 gadiem – 33 klienti, vecumā no 62 līdz 69 gadiem – 62 klienti, vecumā no 70 līdz 79 gadiem – 108 klienti, vecumā no 80 līdz 89 gadiem – 122 klienti, savukārt virs 90 gadiem – 50 klienti. 150 klientiem ir piešķirta invaliditāte. 311 klienti ir vecuma pensijas saņēmēji, 54 – invaliditātes un 22 – valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji, 3 klientiem nav piešķirta pensija vai valsts sociālās nodrošinājuma pabalsts.

2018. gada nogalē Centrā strādāja 189 darbinieki, t.sk. 172 sievietes un 17 vīrieši, neskaitot aizvietotājus. Centra struktūrvienībās 2018. gadā bija 189 amata vietas – Administrācija, kurā ietilpst direktors, Administratīvā nodaļa (3 darbinieki) un Finanšu plānošanas un uzskaites nodaļa (2 darbinieki). Sociālā darba nodaļā uz 9,75 amata vietām strādā 12 darbinieki, t.sk. 4 sociālie darbinieki, 2 sociālie rehabilitētāji, psihologs. Sociālās aprūpes nodaļā bez nodaļas vadītāja strādā 6 sociālie aprūpētāji, 116 aprūpētāji. Centrā veselības aprūpes jomā strādā 18 speciālisti, t.sk. 1 nodaļas vadītājs, 2 fizioterapeiti, 2 masieri, 1 fizikālās un rehabilitācijas medicīnas māsa, 1 podologs un 13 medicīnas māsas, savukārt 36 darbinieki (32,25 amata vietas) ir nodarbināti Saimniecības nodaļā.

Lai sniegtu kvalitatīvus sociālās aprūpes pakalpojumus, darbinieki regulāri pilnveido savas zināšanas dažādos semināros, apmācībās un pieredzes apmaiņas braucienos, kā arī mācās augstākās izglītības iestādēs.

Centra 49 darbiniekiem ir augstākā izglītība, 115 – vidējā vai vidējā speciālā un 21 ir pamatizglītība un dažādos semināros iegūta papildizglītība.

2018. gada precizētais pamatbudžets – 3 189 618 EUR. Darbinieku vidējā mēnešalga – 585 EUR, sociālajiem darbiniekiem – 762 EUR, aprūpētājiem – 454 EUR.

No kopējiem izdevumiem 55,5% tika izlietoti algām un nodokļiem, 17,2% klientu ēdināšanai, 7,2% komunālajiem pakalpojumiem, bet 20,10% pārējiem uzturēšanas pakalpojumiem.

2018. gadā par uzturēšanos Centrā diennaktī tika noteikta maksa – 19,98 EUR.

Centra klientiem veselības aprūpi nodrošina 3 medpunkti, kuros strādā sertificētas medicīnas māsas ar labām profesionālām zināšanām. Veselības aprūpe tiek nodrošināta visu diennakti. Nepieciešamības gadījumā klientiem tiek nodrošināta neatliekamā medicīniskā palīdzība. Centra klientiem ir pieejami podologa, masiera un fizioterapeita pakalpojumi, fizikālās medicīnas procedūras, ģimenes ārsta, psihiatra un citu speciālistu konsultācijas ar ģimenes ārsta nosūtījumu, kā arī zobārsta pakalpojumi. Centra klientus konsultē ergoterapeits, kurš izvērtē, kādi tehniskie palīglīdzekļi ir nepieciešami, vada nodarbības klientiem roku funkciju un sīkās motorikas uzlabošanai.

Klientiem tiek nodrošināta ēdināšana 4 reizes dienā, piemērojot atbilstošo diētu.

Lai nodrošinātu klientiem saturīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas un integrācijas sabiedrībā pasākumus, Centrā tiek piedāvāts pasākumu un nodarbību klāsts atbilstoši klientu interesēm un vajadzībām, kā arī organizētas aktivitātes ārpus Centra. Klientiem ir iespējas apmeklēt rokdarbu

nodarbības, kulinārijas nodarbības, galda spēles, dziedāt ansablī „Jautrie iemītnieki”, asināt prātu kognitīvajās nodarbībās, apgūt datorzinības, nodarboties ar dārza darbiem un vingrot. Jau trešo gadu Centrs pērk kanisterapijas pakalpojumu, jo iemītnieki labprāt apmeklē nodarbības ar suņiem. Ir izveidojusies ilgstoša sadarbība ar brīvprātīgo Anželu, kura vada iemītniekiem deju un kustību nodarbības.

Lai radītu atbilstošus apstākļus minēto nodarbību pilnvērtīgai norisei, 2018. gadā ir pabeigts Aktivitāšu centra klientiem remonts un labiekārtošana. Šobrīd nodarbībām un aktivitātēm ir pieejamas trīs zāles: „Dinamika” kustībām un galda spēlēm, „Meistarklase” rokdarbu nodarbībām un „Vingrotava” fizioterapijai un sportam.

Lielu interesi iemītniekos raisa iespēja mēroties spēkos ar darbiniekiem kādā aktivitātē. 2018. gadā Centrā notika *boccia* turnīrs starp klientiem un administrāciju, kas guva lielu atsaucību un tiks turpināts arī nākotnē.

2018. gadā jauns piedzīvojums Centra klientiem bija iespēja piedalīties mākslas terapijas nodarbībās mākslas muzejā „Rīgas Birža”.

Veiksmīga sadarbība izveidojusies ar Nacionālo Mākslu vidusskolas Jāņa Rozentāla mākslas skolas audzēkņiem, kuri ziedoja savus darbus iemītnieku istabu labiekārtošanai, kā arī regulāri sāka viņus apciemot.

Ar priekšnesumiem, koncertiem, izstādēm, lekcijām Centrā viesojas gan mākslinieki, gan amatieri, gan skolēni un bērni. Kopā tiek svinēti gadskārtu svētki, jubilejas vai vienkārši kopā tiek jauki pavadīts laiks atpūtas pēcpusdienās. Centra iemītniekiem ir iespēja apmeklēt pasākumus un dodieties izbraukumos ārpus Centra. Klienti apmeklē teātri, koncertus un izstādes, dodas ekskursijās un izbraukumos uz jūru vai dodas sēņot.

Ticīgiem klientiem tiek nodrošināts garīgais atbalsts atbilstoši konfesijai piederībai.

Vasarā Centrs iesaistījās Nodarbinātības valsts aģentūras (turpmāk – NVA) projektā „Nodarbinātības pasākumi brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs”. Projektā piedalījās 30 jaunieši, vasaras mēnešos palīdzot klientu aprūpē un aktivizēšanā.

Gada sākumā vides pieejamības uzlabošanai tika atjaunoti divi iestādes lifti, pa vienam katrā no dzīvojamajiem korpusiem. Uzlabota vides pieejamība un labiekārtotas telpas foajē, izveidojot klientiem un to piederīgajiem ērtu tikšanās vietu ārpus nodaļas telpām. Labiekārtota teritorija, izvietojot tajā jaunas atkritumu urnas pie soliņiem visā teritorijā.

Sociālās aprūpes centrs „Stella maris”

RSAC „Stella maris” (turpmāk – Centrs) ir viena no Rīgas pašvaldības ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, kas darbu uzsāka 1994. gada 15. septembrī. Kopš 2018. gada 16. jūlija direktore ir Ilze Andersone.

Centrs nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu 116 klientiem, kuri izvietoti divās ēkās. Lai nodrošinātu klientu drošību un nepieciešamo aprūpi (pamatojoties uz katra individuālajām vajadzībām), ir izveidota pastāvīgās uzraudzības nodaļa ar 18 vietām personām ar demenci. Centrs atrodas uz Latvijas lielākās salas – Buļļu jeb Daugavgrīvas salas, starp jūru un upi, Birzes ielā 54, teritorijā ir labiekārtots parks, kopējā teritorijas platība ir 15 884 m².

2018. gadā atbilstoši Centra apstiprinātajam amatu un algu sarakstam bija 65,7 amata vienības, savukārt nodarbināto skaits bija 57 darbinieki, no kuriem 46 ir sievietes un 11 vīrieši. Ar 2018. gada janvāri palielināts sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas amata vienību skaits par 1 sociālo aprūpētāju un 3 aprūpētājiem, kas tika izveidotas, lai nodrošinātu pakalpojumu personām ar demenci, palielinot vietu skaitu pastāvīgās uzraudzības nodaļā līdz 34 klientiem.

Centra organizatoriskā struktūra: administratīvais personāls – 3,7 amata vienības (direktors, finansists, lietvedis un personāla speciālists); sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļa – 43 amata vienības (nodaļas vadītājs – vecākais sociālais darbinieks, sociālais darbinieks, sociālais aprūpētājs, sociālais rehabilitētājs un 38 aprūpētāji); veselības aprūpes nodaļa – 5 amata vienības (nodaļas vadītāja – vecākā medicīnas māsa, fizioterapeits un 3 medicīnas māsas); saimniecības nodaļa – 14 amata vienības (nodaļas vadītājs un vadītāja vietnieks, veļas mazgātājs un gludinātājs, 4 apkopēji, sētnieks, 3 ēku un teritorijas uzraugi, remontstrādnieks, mikroautobusa vadītājs).

Centra darbinieki katru gadu apmeklē dažādas apmācības savu zināšanu un prasmju pilnveidošanai. Darbinieki devās pieredzes apmaiņas vizītē uz Oslo un Kopenhāgenas pašvaldību, lai īstenotu Labklājības departamenta projektu „Sociālie pakalpojumi un aprūpe personām ar demenci Ziemeļvalstīs” (PVS ID 3790), kurš ir apstiprināts Ziemeļu Ministru padomes biroja administrētajā Ziemeļu un Baltijas valstu mobilitātes programmā „Valsts administrācija”. Iespēju robežās tiek organizētas apmācības uz vietas institūcijā. 2018. gadā tika organizētas vairākas apmācības sociālajos, medicīnas un aprūpes jautājumos: „Pirmā palīdzība”, „Darbs ar veciem cilvēkiem ar demenci”, darbinieki apmeklēja semināru „Profesionālo kompetenču pilnveide sociālajā darbā”. Katrs sociālā darba speciālists gadā apmeklē dažādas apmācības 16 – 24 stundu apmērā, bet aprūpētāji – 8 stundu apmērā. 2018. gadā 1 medicīnas māsa turpina paaugstināt kvalifikāciju, studējot Rīgas Stradiņa universitātes bakalaura programmā. Pieredzes apmaiņas nolūkā Centra darbinieki 2018. gadā apmeklēja Tallinas pašvaldības un privāto aprūpes centru „Marjamaa” Igaunijā, kā arī sociālās aprūpes centru „Tērvete”.

Gada nogalē veikta darbinieku ikgadēja novērtēšana, kas tiek izmantota tālākai institūcijas attīstībai un apmācību organizēšanai. 2018. gadā RD priekšsēdētāja pateicības rakstu par ilggadēju (13 gadi 6 mēneši) un pašreizējā darbu Centra administrācijā saņēma finansiste Agrita Borovika.

12 darbiniekiem ir augstākā izglītība, 46 darbiniekiem vispārējā vidējā, speciālā un arodizglītība, 8 darbiniekiem vispārējā pamatizglītība un dažādosursos iegūta papildizglītība. Gada nogalē tika nodarbināti 57 darbinieki – 46 sievietes un 11 vīrieši. Darbinieku darba apstākļu uzlabošanai izremontēti 2 darba kabineti, veikts gaitenīšu remonts administrācijas korpusā.

2018. gadā precizētais pamatbudžets – 1 007 461 EUR. Ar papildu piešķirto finansējumu Rīgas pašvaldības budžeta grozījumos tika veikta jumta nomaiņa dzīvojamā korpusa piebūvei, iegādāti pamatlīdzekļi (funkcionālās gultas), profesionālā veļas mazgājamā mašīna, gaisa kondicionētājs veļas mājā, kopā gadā apgūstot 51 728 EUR.

Darbinieku vidējais mēneša atalgojums 2018. gadā bija 537 EUR, sociālā darba speciālistu – 739 EUR, aprūpētāju – 455 EUR.

No kopējā budžeta 60,56% līdzekļi tiek segti nodarbinātā personāla atlīdzībai, 17,31% iemītņu ēdināšanai, 5,90% komunālajiem pakalpojumiem, 4,84% medikamentiem, medicīnas precēm un inkontinences līdzekļiem klientiem. 2018. gadā telpu remontu un iestādes labiekārtošanas un uzturēšanas izdevumi bija 15 000 EUR, kas veido 1,6 % no kopējā gada budžeta.

2018. gadā par uzturēšanos Centrā diennaktī tika noteikta maksa – 20,63 EUR.

RSAC iemītņieki ir pensijas vecuma cilvēki, pilngadīgas personas ar invaliditāti. No 113 klientiem – 18 vīrieši, 95 sievietes. 19 (15 sievietes, 4 vīrieši) klientiem noteikta invaliditāte, no viņiem 12 ir darbaspējīgā vecumā. Pārējie klienti ir pensijas vecumu sasnieguši cilvēki. 59 klientiem ir uzstādīta diagnoze – demence, lai arī ir klienti, kam diagnoze demence nav uzstādīta, tomēr simptomi ir ļoti izteikti – organiski personības un uzvedības traucējumi, kognitīvie traucējumi, hroniski smadzeņu asinsrites traucējumi, kas ar laiku atstāj iespaidu uz uzvedību. 3 klientiem noteikta diagnoze – šizofrēnija. Mazkustīgiem klientiem ir nepieciešama ievērojama palīdzība pašaprūpē. Jaunākajai klientei ir 36 gadi, vecākajai – 98 gadi. Klientu vidējais vecums ir 71 gads, sievietēm – 74, vīriešiem – 69,9 gadi. 2018. gadā Centrā tika uzņemti 73 rīdzinieki: 20 vīrieši un 53 sievietes. 88 klienti bija vecuma pensiju saņēmēji, 6 valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji, 19 invaliditātes pensiju saņēmēji. Klienti ārstēšanas plāna ietvaros saņem medikamentus, kā arī atbilstoši nepieciešamībai – individuāli piemeklētas higiēnas preces. Klientiem ir nodrošināta ēdināšana 4 reizes dienā, ja nepieciešams, arī atbilstošas diētas. Pakalpojums tiek pirkt, lai nodrošinātu ģimenes ārsta, zobārsta, protēzista, podologa pakalpojumus un citu veselības aprūpes speciālistu mājas vizītes. Pamatojoties uz ģimenes ārsta nosūtījumu, tiek veikti arī citi nepieciešamie izmeklējumi un speciālistu konsultācijas atbilstoši klienta veselības stāvoklim. Pēc klientu funkcionālo spēju novērtēšanas, klientiem tiek nodrošināti arī tehniskie palīglīdzekļi. Iemītņieki dzīvo 46 labiekārtotās istabās: 5 vienvietīgās, 19 divvietīgās, 15 trīsvietīgās un 6 četrvietīgās istabās, 1 piecvietīgajā, kas ir sadalīta ar mēbelēm 2 daļās. Klientu dzīves kvalitātes uzlabošanai, izremontētas 3 istabas, uzstādītas jaunas mēbeles, kā arī iespēju robežās pakāpeniski notiek mēbeļu un inventāra nomaiņa citās klientu istabās un atpūtas telpās. Klienti tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem.

Kvalitatīvākas aprūpes nodrošināšanai iegādāta 21 funkcionālā gulta un citi tehniskie palīglīdzekļi. Klientu drošībai izveidota medicīnas un aprūpes personāla izsaukuma sistēma. Katru gadu tiek veikta darbinieku instruktāža darba aizsardzībā, ugunsdrošībā (ar praktisko apmācību uguns liesmu dzēšanā).

Lai nodrošinātu Centra klientu saturīgu brīvo laiku, tiek organizētas dažādas aktivitātes, plašs ir nodarbību un pasākumu klāsts: dzimšanas dienu un nacionālo svētku svinēšana, rokdarbi, floristika, galda spēles, dažādi turnīri, vingrošana, galda spēles, atmiņas un prāta treniņi, deju un kustību un mūzikas terapiju nodarbības, nūjošana. Iemītņieki iespēju robežās dodas ekskursijās, pastaigās gar jūru, uz koncertiem. Centra klientiem tiek nodrošināta garīgā aprūpe atbilstoši konfesionālajai piederībai. 2018. gadā Centra iemītņiekiem IKSD finansēta Integrācijas programmas projekta „Kopā mēs varam” ietvaros notika 4 nodarbību cikli (radošās nodarbības, atmiņas un uzmanības treniņi, kulinārijas nodarbības, sporta aktivitātes), tika apgūtas jaunas iemaņas un prasmes, uzlabojot savu dzīves kvalitāti. Projekta laikā kopā ar jauniešiem no tuvākajām mācību iestādēm tika spēlētas dažādas galda spēles – smaržu loto, sensorā spēle, galda kārtis, atmiņas vingrinājumi, apgūtas jaunas tehnikas – ģipša figūru veidošana, telpu un āra rotājumu gatavošana, rotājumu apgleznošana. Organizētas dažādas sportiskas aktivitātes – vingrošana ar „aerobikas nūdelēm”, bumbām, boccia spēle, aktivitātes sajūtu takā, šautriņu mešanā, gatavotas dažādas maltītes, notikušas literatūras pēcpusdienas. Aktīvākie klienti apmeklēja Rīgas Nacionālo zooloģisko dārzu, Arkādijas parku, Latvijas Nacionālo mākslas muzeju. Projekta noslēgumā tika izstādīti projekta laikā tapuši iemītņieku darbi un iekārtoti albumi ar fotogrāfijām par projekta gaitu.

Vairāku gadu garumā centrs veiksmīgi darbojas ESF projektā „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”. Sadarbībā ar NVA 14 skolēni strādāja vasaras mēnešos. Jaunieši palīdzēja iemītņieku brīvā laika aktivitāšu nodrošināšanā, teritorijas, telpu uzkopšanas darbos un klientu pavadīšanai uz dažādām nodarbībām, pasākumiem un ārpus tā. Šāda veida projekti ir liels ieguvums gan institūcijai, gan pašiem dalībniekiem. Lai uzlabotu sociālo pakalpojumu kvalitāti, tika veikta iemītņieku un viņu piederīgo aptauja. Apkopoti aptauju priekšlikumi, kurus plānots pakāpeniski ieviest klientu sadzīves apstākļu uzlabošanai un pakalpojuma kvalitātes celšanai.

SOCIĀLIE PABALSTI

Atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma, likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”, Ministru kabineta noteikumu un RD saistošo noteikumu nosacījumiem **Rīgas pilsētas pašvaldībā tiek piešķirti un izmaksāti:**

- ▣ valsts noteiktie sociālās palīdzības pabalsti – pabalsts garantētā minimālā ienākuma līmeņa nodrošināšanai (turpmāk – GMI pabalsts), dzīvokļa pabalsts un pabalsts krīzes situācijā;
- ▣ pašvaldības funkcijās noteiktie pabalsti – pabalsti audžuģimenēm un pilngadīgiem Bāreņiem;
- ▣ pabalsti atbilstoši pašvaldības brīvprātīgi uzņemtajām iniciatīvām – pabalsts veselības aprūpei, pabalsts izglītības ieguves atbalstam, svētku pabalsts politiski represētajām personām un nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem, pabalsts mājokļa pielāgošanai invalīdiem, pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai, pabalsts simts un vairāk gadus sasniegušām personām, vienreizējs pabalsts ģimenei sakarā ar bērna piedzimšanu, pabalsts pilngadīgo aizgādībā esošo personu aizgādņiem, pabalsti aizbildņiem, apmaksātas pusdienas izglītojamiem (piešķirts līdz 31.05.2018.), pabalsts patstāvīgas dzīves uzsākšanai pilngadīgai personai pēc SAC pakalpojuma pārtraukšanas (sākot no 05.10.2018.) (turpmāk visi kopā – sociālie pabalsti).

Sociālo pabalstu izmaksu nodrošina RSD saskaņā ar RD budžeta programmas – 18.02.00. „Sociālie pabalsti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” – īstenošanai piešķirto finansējumu.

2018. gadā RSD budžeta programmas ietvaros rīdziniekiem izmaksāja 211 528 sociālos pabalstus (2016. gadā 242 158, 2017. gadā 230 886) 25 123 personām (2016. gadā 31 671 personai, 2017. gadā 28 156 personām).

2018. gadā sociālo pabalstu izmaksu nodrošināšanai bija plānots izlietot 12 142 469 EUR (saskaņā ar 07.11.2018. budžeta grozījumiem), no kuriem 2018. gadā izlietoti 11 473 869 EUR jeb 94%.

Kopējā sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma samazinājums 2018. gadā salīdzinājumā ar 2017. gadu ir 7% (skat. 6. tabulu).

Pašvaldības iedzīvotājiem tiek piešķirti gan testēti sociālie pabalsti (izvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli), gan netestēti sociālie pabalsti (konkrētās dzīves situācijās, neizvērtējot personas ienākumus un materiālo stāvokli).

6. tabula. Sociālo pabalstu saņēmēju skaits, izlietotie finanšu līdzekļi un vidējais pabalsta lielums personai/ģimenei 2016. – 2018. gadā

Pabalstu veidi	Personu skaits, kurām izmaksāti pabalsti			Sociālo pabalstu izmaksai izlietotie līdzekļi, EUR			Pabalsta lielums vidēji vienai personai gadā, EUR			Pabalsta lielums vidēji vienai ģimenei gadā, EUR		
	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018	2016	2017	2018
„Sociālie pabalsti Rīgas pilsētas iedzīvotājiem” KOPĀ, t.sk.:	31 671	28 156	25 123	12 538 325	12 282 091	11 473 869	396	436	457	490	531	548
GMI pabalsts	8 152	7 295	6 332	2 239 125	2 124 115	1 890 510	275	291	299	402	416	411
Dzīvokļa pabalsts	15 687	12 915	11 024	6 518 234	6 222 583	5 548 672	416	482	503	622	705	720
Pabalsts veselības aprūpei	3 664	3 283	3 001	381 004	344 851	295 529	104	105	98	111	112	106
Vienreizējs pabalsts krīzes situācijā	148	27 ⁴	96	22 886	4 020	16 587	155	149	173	249	236	237

⁴ Sākot no 09.02.2017. stājās spēkā grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā, kurā pabalsts ārkārtas situācijā tika aizstāts ar pabalstu krīzes situācijā, kā arī tika precizēta krīzes situācijas definīcija (krīzes situācija - situācija, kurā ģimene (persona) katastrofas vai citu no ģimenes (personas) gribas neatkarīgu apstākļu dēļ pati saviem spēkiem nespēj nodrošināt savas pamatvajadzības un tai ir nepieciešama psihosociāla vai materiāla palīdzība).

Pabalsti audžuģimenēm⁵	258	290	306	842 017	950 668	1 138 723	3 264	3 278	3 721	5 972	6 467	7 207
Pabalsti pilngadīgiem Bāreņiem⁶	367	371	374	341 424	371 944	374 135	930	1 003	1 000	-	-	-
Pabalsts apbedīšanai	1 385	1 288	1 018	328 046	333 167	280 765	237	259	276	-	-	-
Pabalsts izglītības ieguves atbalstam	1 617	1 404	1 154	57 517	49 940	41 048	36	36	36	56	58	58
Svētku pabalsts politiski represētajām personām	3 119	2 930	2 783	234 525	293 650	278 300	75	100	100	-	-	-
Pabalsts mājokļa pielāgošanai invalīdiem	46	47	52	92 856	99 903	141 418	2 019	2 126	2 720	-	-	-
Pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai	226	299	247	17 725	30 010	39 574	78	100	160	86	135	205
Pabalsts simts un vairāk gadus sasniegušām personām	55	65	70	8 400	9 750	10 500	153 ⁷	150	150	-	-	-
Vienreizējs pabalsts ģimenei sakarā ar bērna piedzimšanu	7 589	7 018	6 400	1 138 350	1 052 700	960 000	150	150	150	-	-	-
Pabalsti aizbūdnēm: pabalsts aizbūdnim, kurš aprūpē bērnu, kuram viens vai abi vecāki miruši⁸		232	288		89 034	142 131		384	494		384	494
pabalsts aizbūdnim, kurš aprūpē divus (vai vairāk) aizbūdnībā esošus bērnus par otro un katru nākamo aizbūdnībā esošu bērnu)	189	186	195	101 089	116 804	120 371	535	628 ⁹	617	636	800	777
Pabalsts aizgādņiem	774	753	765	189 408	186 891	194 251	245	248	254	-	-	-
Apmaksātas pusdienas izglītojamiem	471	39 ¹⁰	20¹¹	25 676	2 061	1 355	55	53	68	65	56	68

⁵ Pabalsts bērna uzturam audžuģimenē, pabalsts audžuvečākiem apģērba un mīkstā inventāra iegādei, atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu.

⁶ Pabalsts pilngadīgiem Bāreņiem sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei, pabalsts pilngadīgiem Bāreņiem patstāvīgas dzīves uzsākšanai, pabalsts pilngadīgiem Bāreņiem ikmēneša izdevumiem, pabalsts pilngadīgiem Bāreņiem dzīvojamās telpas īrei.

⁷ Vienai personai pabalsts tika izmaksāts arī par 2015. gadu.

⁸ Tiek piešķirts no 01.02.2017.

⁹ Pabalsta apmērs no 01.01.2017. 60 EUR mēnesī (līdz tam 54,07 EUR).

¹⁰ Sākot no 01.09.2017. bezmaksas ēdināšana ir visiem 1.-9. klašu audzēkņiem, līdz ar to RSD apmaksā ēdināšanas izdevumus tikai 10.-12. klašu audzēkņiem, kuriem ir piešķirts trūcīgas vai maznodrošinātas ģimenes (personas) statuss.

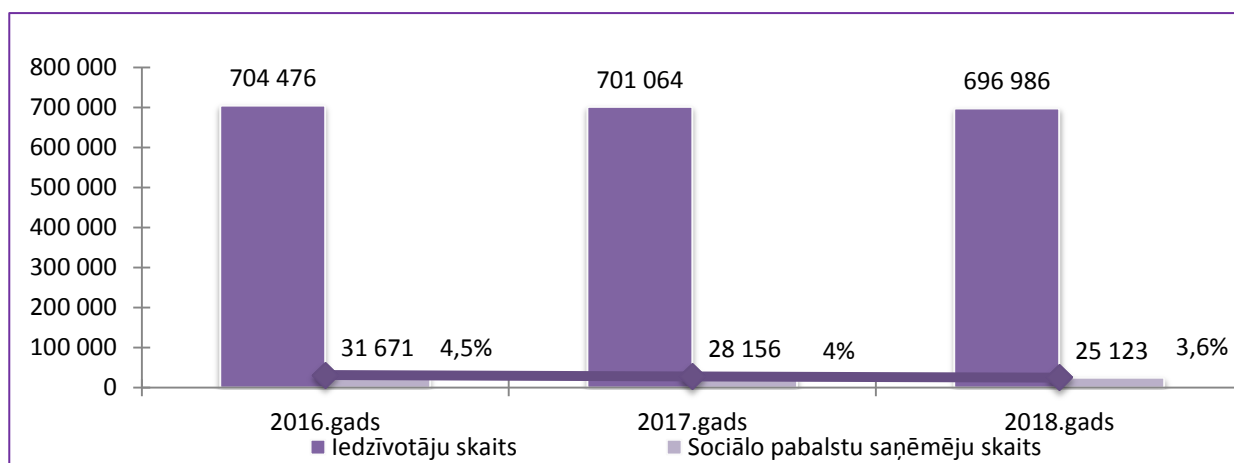
¹¹ Sākot no 01.09.2018. bezmaksas ēdināšana ir arī visiem 10.-12. klašu audzēkņiem.

Sociālo pabalstu saņēmēju struktūra

Rīgas pilsētas pašvaldībā dzīvesvietu deklarējušo iedzīvotāju skaits pēc neliela iedzīvotāju skaita pieauguma 2016. gadā (0,9% jeb 5 947 personas, salīdzinot ar 2015. gadu), 2017. gadā (0,5% jeb 3 412 personas, salīdzinot 2016. gadu) un 2018. gadā (0,6% jeb 4 078 personas, salīdzinot ar 2017. gadu) ir samazinājies. Arī sociālo pabalstu saņēmēju skaita īpatsvars turpina samazināties. No visiem Rīgas pilsētas pašvaldībā dzīvesvietu deklarējušiem iedzīvotājiem sociālos pabalstus 2016. gadā saņēma 4,5%, 2017. gadā – 4%, bet 2018. gadā – 3,6% iedzīvotāji (skat. 3. attēlu).

3. attēls. Iedzīvotāju, sociālo pabalstu saņēmēju skaits Rīgā un sociālo pabalstu saņēmēju skaita īpatsvars no iedzīvotāju skaita, 2016. – 2018. gadā

Trūcīgas un maznodrošinātas personas (ģimenes) statuss

Rīgā kopš 2012. gada samazinās personu skaits, kuras saskaņā ar RSD lēmumu atzītas par trūcīgām personām (ģimenēm). 2016. gadā trūcīgo personu skaits samazinājās vidēji par 1,5% mēnesī, bet 2017. un **2018. gadā trūcīgo personu skaits samazinājies vidēji par 1% mēnesī**. 2016. gadā reģistrētas 11 996 trūcīgas personas, bet 2017. gadā 10 324 trūcīgas personas, savukārt 2018. gadā 8 731 trūcīgas personas (samazinājums 2017. gadā salīdzinājumā ar 2016. gadu ir 14%, 2018. gadā salīdzinājumā ar 2017. gadu – 15%) (skat. 4. attēlu). No visiem Rīgas pilsētas iedzīvotājiem – 696 986¹² trūcīgo personu skaits 2018. gada decembrī – 0,8% (2017. gada decembrī – 0,9%).

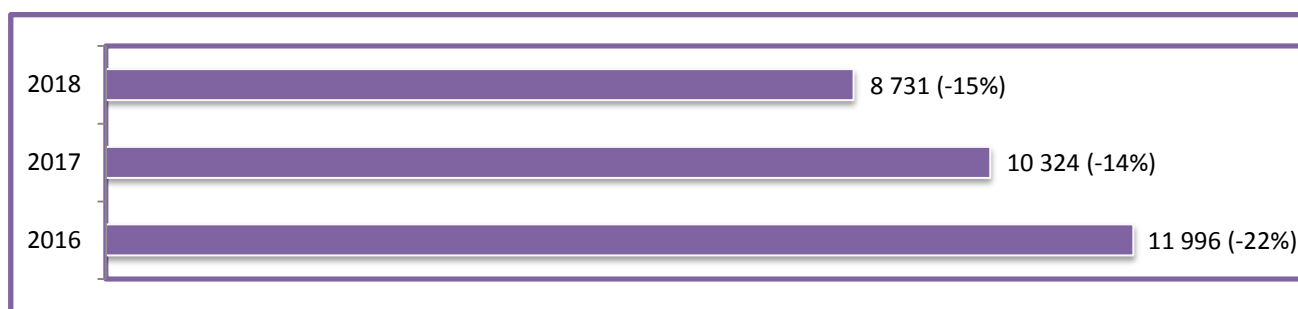
Trūcīgo personu skaita samazināšanās vērojama ne tikai Rīgā, bet arī valstī kopumā. Labklājības ministrijas apkopotā informācija liecina, ka 2018. gada decembrī visās Latvijas pašvaldībās kopā reģistrētas 31 654 trūcīgas personas vai 1,65% no visiem iedzīvotājiem Latvijā, 2018. gada jūnijā Latvijas pašvaldībās bija reģistrētas 33 804 trūcīgas personas vai 1,75% no visiem iedzīvotājiem Latvijā, bet 2017. gada decembrī – 39 996 trūcīgas personas vai 2,07% no visiem iedzīvotājiem Latvijā¹³.

2018. gada decembrī no visām trūcīgajām personām Rīgā 20,4% bija personas darbības vecumā, 24,4% bērni, 31,1% personas ar invaliditāti un 24,1% pensijas vecuma personas. Salīdzinoši 2017. gada decembrī no visām trūcīgajām personām 24,7% bija personas darbības vecumā, 26,2% bērni, 28,4% personas ar invaliditāti un 20,7% pensijas vecuma personas. 2018. gada decembrī salīdzinājumā ar 2017. gada decembri visstraujāk ir samazinājies personu darbības vecumā īpatsvars starp trūcīgajām personām, savukārt personu ar invaliditāti un pensijas vecuma personu īpatsvars, kurām ir piešķirts trūcīgas personas statuss, ir pieaudzis. Līdz ar to pensijas vecuma personu un personu ar invaliditāti īpatsvars no visām personām, kurām ir piešķirts trūcīgas personas statuss, 2018. gada decembrī ir 55%.

¹² Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati www.pmlp.gov.lv.

¹³ LR Labklājības ministrijas dati.

4. attēls. Trūcīgo personu skaits Rīgā 2016. – 2018. gadā

Rīgā jau kopš 2012. gada samazinās arī personu skaits, kuras saskaņā ar RSD lēmumu atzītas par maznodrošinātām personām (ģimenēm). 2016. gadā, 2017. gadā šo personu skaits samazinājās vidēji par 1% mēnesī. Salīdzinot 2018. gadu ar 2017. gadu, maznodrošināto personu skaits ir samazinājies par 9% (no 20 290 maznodrošinātām personām 2017. gadā līdz 18 551 maznodrošinātai personai 2018. gadā) (skat. 5. attēlu). No visiem Rīgas pilsētas iedzīvotājiem – 696 986¹⁴ maznodrošināto personu skaits 2018. gada decembrī – 1,8% (2017. gada decembrī – 2,1%).

5. attēls. Maznodrošināto personu skaits 2016. – 2018. gadā

GMI pabalsts un dzīvokļa pabalsts

No 11 473 869 EUR, kuri 2018. gadā izlietoti sociālo pabalstu nodrošināšanai, 7 439 182 EUR jeb 65% izlietoti GMI un dzīvokļa pabalstam (2016. gadā 70%, 2017. gadā 68%).

Saskaņā ar RD 15.01.2013. saistošo noteikumu Nr.202 „Par ģimenes vai atsevišķi dzīvojošas personas atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālajiem pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā” nosacījumiem GMI līmenis personai darbības vecumā ir 56,91 EUR mēnesī, bērnam 64,03 EUR mēnesī, savukārt vecuma un invaliditātes pensijas saņēmējam 128,06 EUR mēnesī. Visām iedzīvotāju grupām tas ir augstāks par valstī noteikto GMI līmeni 53 EUR¹⁵.

Līdz ar trūcīgo personu skaita samazinājumu, samazinās arī GMI pabalsta saņēmēju skaits. 2018. gadā **GMI pabalstu** saņēma 6 332 personas vai tāpat kā 2017. gadā 47% no visiem testēto pabalstu saņēmējiem (2016. gadā 8 152 personas, 2017. gadā 7 295 personas). GMI pabalstam izlietotais finansējums pēdējos trīs gados – 24% no kopējā izlietotā finansējuma testētajiem pabalstiem.

2018. gadā **45% no visiem GMI pabalsta saņēmējiem ir atsevišķi dzīvojošas pensijas vecuma personas/personas ar invaliditāti** (2016. gadā 35%; 2017. gadā 39%), 30% no visiem GMI pabalsta saņēmējiem ir ģimenes ar bērniem (2016. gadā 34%, 2017. gadā 23%), 18% no visiem GMI pabalsta saņēmējiem ir ģimenes bez bērniem, kurās ir personas darbības vecumā (2016. gadā 25%, 2017. gadā 19%), bet 7% no visiem GMI pabalsta saņēmējiem ir ģimenes, kurās ir tikai pensijas vecuma personas/personas ar invaliditāti (2016. gadā 6%, 2017. gadā 6%) (skat. 6. attēlu).

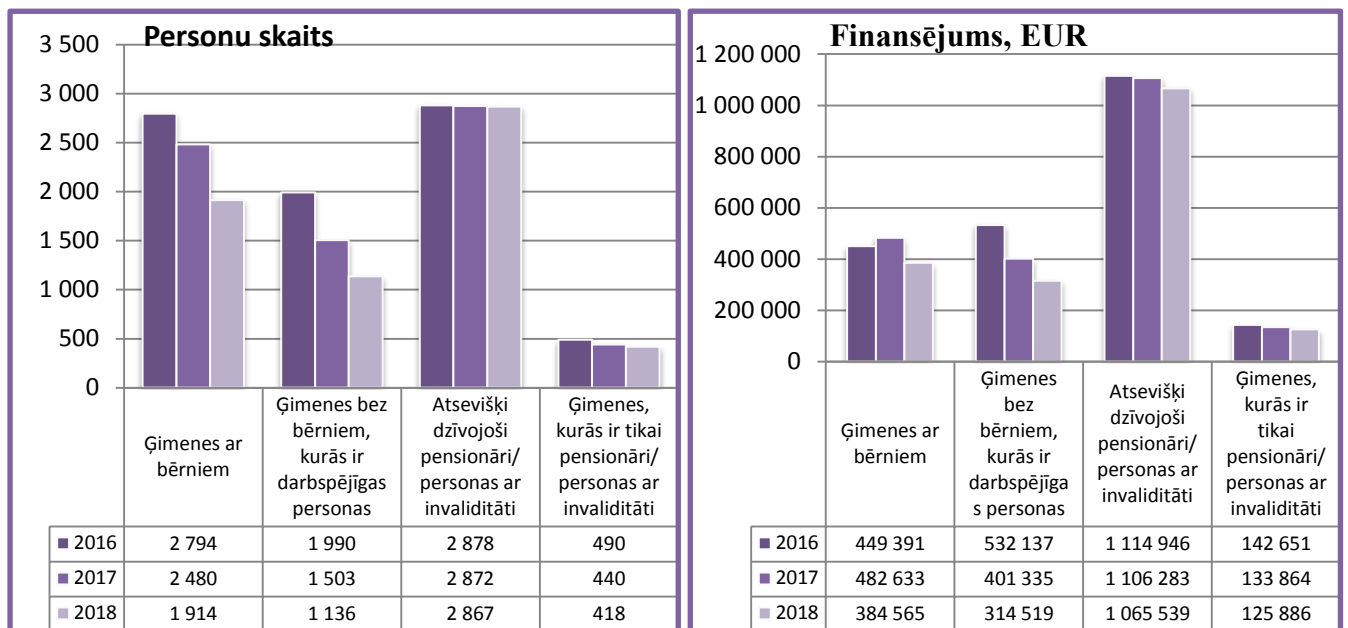
¹⁴ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati www.pmlp.gov.lv.

¹⁵ Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumi Nr.913 „Noteikumi par garantēto minimālo ienākumu līmeni”.

2018. gadā GMI pabalstam izlietoto finanšu līdzekļu apmērs, salīdzinot ar 2017. gadu, ir samazinājies par 11% (2017. gadā, salīdzinot ar 2016. gadu, izlietoto finanšu līdzekļu apmērs samazinājās par 5%).

2018. gadā no visa GMI pabalstam izlietotā finansējuma 56% izlietots **atsevišķi dzīvojošām pensijas vecuma personām/personām ar invaliditāti** (2017. gadā 52%, 2016. gadā 50%). Ģimenēm ar bērniem izlietots – 20% (2017. gadā 23%, 2016. gadā 20%) no visa GMI pabalstam izlietotā finansējuma, ģimenēm bez bērniem, kurās ir personas darbības vecumā izlietots 17% (2017. gadā 19%, 2016. gadā 26%), bet ģimenēs, kurās ir tikai pensijas vecuma personas/personas ar invaliditāti – 7% (2017. gadā un 2016. gadā 6%). Lielais finanšu līdzekļu izlietojums atsevišķi dzīvojošām pensijas vecuma personām/personām ar invaliditāti saistīts gan ar GMI līmeņa apmēra atšķirībām Rīgā, gan ar to, ka ar vizuālajiem ienākumiem un nabadzības riskam visvairāk ir pakļautas tieši atsevišķi dzīvojošas pensijas vecuma personas/personas ar invaliditāti (skat. 6. attēlu).

6. attēls. GMI pabalsta saņēmēju skaits un pabalstam faktiski izmaksātie līdzekļi, EUR

2018. gadā Rīgā **dzīvokļa pabalstu** saņēma 11 024 personas jeb tāpat kā 2017. gadā – 82% no visiem testēto pabalstu saņēmējiem (2016. gadā – 84% no visiem testēto pabalstu saņēmējiem).

2018. gadā izlietotais finansējums dzīvokļa pabalstam – 5 548 672 EUR jeb 71% no kopējā finansējuma testētajiem pabalstiem (tāpat kā 2016. un 2017. gadā). Saglabājas tendence pieaugt vidēji vienai personai izmaksātā dzīvokļa pabalsta apmērs. 2018. gadā izmaksātā dzīvokļa pabalsta apmērs vidēji – 503 EUR personai vai 720 EUR ģimenei gadā. Salīdzinoši 2017. gadā dzīvokļa pabalsta apmērs bija vidēji 482 EUR personai vai 705 EUR ģimenei gadā, 2016. gadā dzīvokļa pabalsta apmērs bija vidēji 426 EUR personai vai 622 EUR ģimenei gadā. Pabalsta apmēra pieaugums saistīts ar to, ka arvien biežāk rēķinos par īri/apsaimniekošanu un komunālajiem pakalpojumiem tiek iekļauta maksa par mājas remonta darbiem; pieaugusi maksa par elektroenerģiju, dabasgāzi, ūdensapgādi, cieto kurināmo, sadzīves atkritumu savākšanu, u.c.

Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits 2018. gadā, salīdzinot ar 2017. gadu, samazinājās par 13% (2017. gadā salīdzinājumā ar 2016. gadu dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits samazinājās par 18%) (skat. 7. attēlu).

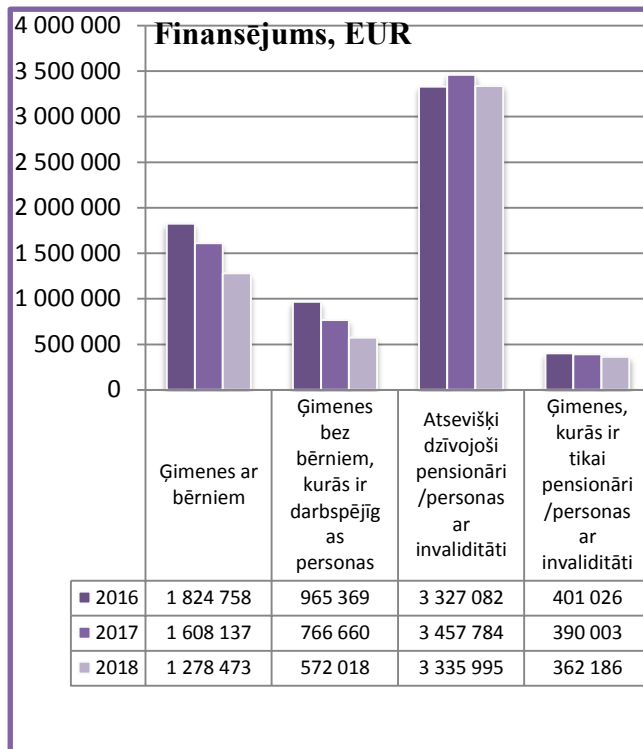
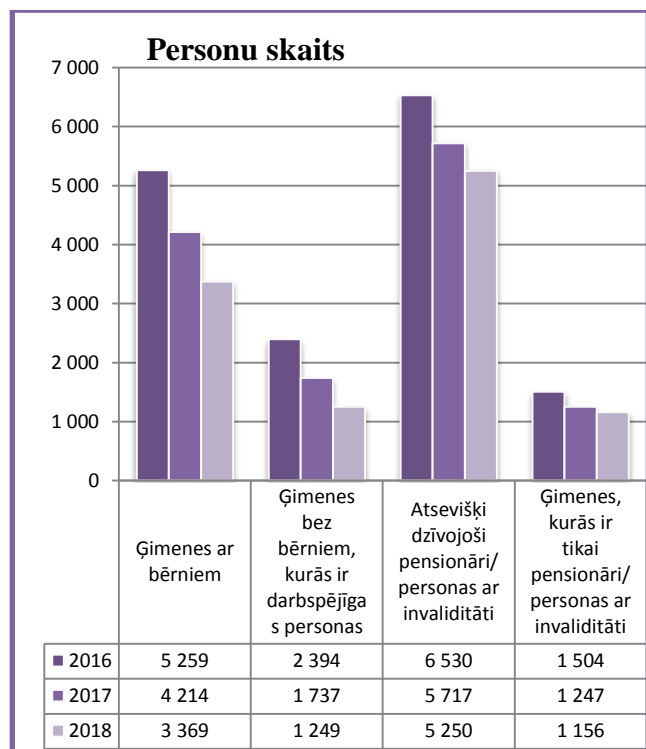
2018. gadā salīdzinājumā ar 2017. gadu, tāpat kā 2017. gadā salīdzinājumā ar 2016. gadu, dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits par 20% samazinājās ģimenēs ar bērniem, par 28% ģimenēs bez bērniem, kurās ir personas darbības vecumā (samazinājums 2017. gadā salīdzinājumā ar 2016. gadu – 27%), par 7% ģimenēs, kurās ir tikai pensijas vecuma personas/personas ar invaliditāti, (samazinājums 2017. gadā salīdzinot ar 2016. gadu 17%), bet par 8% atsevišķi dzīvojošo pensionāru/personu ar invaliditāti starpā (samazinājums 2017. gadā salīdzinot ar 2016. gadu – 12%).

2018. gadā no kopējā dzīvokļa pabalsta nodrošināšanai izlietotā finansējuma 60% finanšu līdzekļu izlietots **atsevišķi dzīvojošām pensijas vecuma personām/ personām ar invaliditāti** (2017. gadā 56%, 2016. gadā 51%) – vidēji 635 EUR gadā personai; 23% izlietoti (2017. gadā 26%, 2016. gadā 28%) ģimenēm ar bērniem – vidēji 379 EUR personai vai 1 273 EUR ģimenei gadā; 10% izlietoti (2017. gadā 12%, 2016. gadā 15%) ģimenēs bez bērniem, kurās ir personas darbības spējas vecumā – vidēji 458 EUR personai vai 640 EUR ģimenei gadā; savukārt 7% (2017. un 2016. gadā 6%) izlietots pensijas vecuma personu/personu ar invaliditāti ģimenēm – vidēji 313 EUR personai vai 642 EUR ģimenei gadā.

Analizējot sociālo pabalstu saņēmēju portretu, jāsecina, ka sociālos pabalstus arvien biežāk saņem personas ar ļoti zemiem ienākumiem, līdz ar to, samazinoties sociālo pabalstu saņēmēju skaitam, pieaug vidējā izmaksātā sociālā pabalsta apmērs.

7. attēls. Dzīvokļa pabalsta saņēmēju skaits un faktiski izlietotie līdzekļi, EUR

Pārējie pašvaldības sociālie pabalsti

Pārējiem pabalstiem kopā 2018. gadā tika izlietoti 4 034 687 EUR jeb 35% no visiem sociālajiem pabalstiem izlietotajiem līdzekļiem (2017. gadā –3 935 393 EUR jeb 32%), izlietotā finansējuma pieaugums 99 294 EUR jeb 3%. Finansējuma palielinājumu ietekmēja pabalsta mājokļa pielāgošanai apmēra palielinājums līdz 4000 EUR, saistībā ar celtniecības izmaksu palielināšanos, kā arī pabalsta palielināšana audžuģimenē ievietota bērna uzturam.

Iespējamie iemesli testēto sociālo pabalstu saņēmēju skaita izmaiņām:

- **minimālās darba algas pieaugums** valstī no 380 EUR 2017. gadā līdz 430 EUR 2018. gadā.
- **minimālais uzturlīdzekļu apmērs** bērniem līdz 7 gadu vecumam pieauga no 95 EUR mēnesī 2017. gadā līdz 98,90 EUR mēnesī 2018. gadā, bērniem no 7 līdz 21¹⁶ gadu vecumam no 114 EUR mēnesī 2017. gadā līdz 118,25 EUR mēnesī 2018. gadā.
- **pensiju indeksācija 2017. gada 1. oktobrī**, piemērojot indeksu 1,0439, tika palielinātas (indeksētas) visas pensijas un atlīdzības, kuras piešķirtas (pārrēķinātas) līdz 2017. gada 30.

¹⁶ 2017. gada 1. septembrī spēkā stājas Tieslietu ministrijas un Uzturlīdzekļu garantiju fonda administrācijas (UGFA) izstrādātās izmaiņas valsts garantēto uzturlīdzekļu izmaksā, kas turpmāk paredz uzturlīdzekļus izmaksāt līdz 21 gadu vecumam līdzšinējo 18 gadu vietā, ja persona turpina iegūt pamatizglītību, vidējo izglītību, arodizglītību vai speciālo izglītību Latvijas Republikā, bet ne ilgāk kā līdz 21 gada vecuma sasniegšanai.

septembrim un kuru apmērs nepārsniedza 349 EUR mēnesī, bet pensijām, kuru apmērs pārsniedza 349 EUR, pārskatīts tikai tās daļas apmērs – līdz 349 EUR. Izņēmums – politiski represētās personas, I grupas invalīdi un Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībnieki, kuriem pensijas un atlīdzības tika indeksētas neatkarīgi no to piešķirtā apmēra.

– **pensiju indeksācija 2018. gada 1. oktobrī**, piemērojot indeksu **1,0590**, ja kopējais apdrošināšanas stāžs ir līdz 29 gadiem; piemērojot indeksu **1,0655**, ja kopējais apdrošināšanas stāžs ir no 30 līdz 39 gadiem vai ja vecuma pensija ir piešķirta par darbu kaitīgos, smagos (2. saraksts) vai sevišķi kaitīgos, sevišķi smagos (1. saraksts) darba apstākļos (arī tad, ja apdrošināšanas stāžs ir mazāks par 30 gadiem); piemērojot indeksu **1,0720**, ja kopējais apdrošināšanas stāžs ir 40 un vairāk gadu, tika palielinātas (indeksētas) visas pensijas un atlīdzības, kuras piešķirtas (pārrēķinātas) līdz 2018. gada 30. septembrim un kuru apmērs nepārsniedz 382 EUR, bet pensijas un apdrošināšanas atlīdzības, kuru apmērs pārsniedz 382 EUR, pārskata tikai tās daļas apmēru – 382 EUR. Izņēmums – politiski represētās personas, I grupas invalīdi un Černobiļas atomelektrostacijas avārijas seku likvidēšanas dalībnieki, kuriem pensijas un atlīdzības tika indeksētas neatkarīgi no to piešķirtā apmēra. Līdz ar to vidējā izmaksājamā vecuma pensija Rīgā pieaugusi no 329,39 EUR 2018. gada janvārī līdz **359,61 EUR 2018. gada decembrī**.

■ 2018. gadā tika **pārrēķinātas pensijas**, kuras piešķirtas vai pārrēķinātas 2012., 2013., 2014. un 2015. gadā. Pārrēķinot pensijas, tās palielinājās cilvēkiem, kuri pensijas sāka saņemt ekonomiskās krīzes laikā, piemērojot negatīvus pensijas kapitāla indeksus.

■ 2018. gadā ar iedzīvotāju ienākuma nodokli (IIN) neapliekamais minimums pensijām bija 250 EUR mēnesī (2017. gadā – 235 EUR mēnesī).

■ No 2018. gada 1. jūlija palielināja piemaksas pie valsts pensijas apmēra par vienu apdrošināšanas stāža gadu, kas uzkrāts līdz 1995. gada 31. decembrim. Piemaksa par stāža gadu ir 1,5 EUR, ja līdz 1995. gada 31. decembrim bija gan sasniegts pensijas vecums, gan piešķirta vecuma vai invaliditātes pensija.

2018. gadā RSD pieņēma 2 036 lēmumus par sociālās palīdzības atteikumu (2017. gadā – 1 994, 2016. gadā – 2 165).

RSD visbiežāk sociālā palīdzība tika atteikta tādēļ, ka personas (ģimenes) ienākumi ir augstāki nekā nosaka normatīvo aktu kritēriji, persona zaudējusi bezdarbnieka statusu vai persona neuzrāda visus ienākumus.

Visbiežāk 2018. gadā RD Labklājības departamentā tika apstrīdēts RSD lēmums atteikt piešķirt maznodrošinātas personas (ģimenes) statusu – 27% gadījumu (2016. gadā – 21%, 2017. gadā – 37%) un RSD lēmums atteikt dzīvokļa pabalstu – 23% gadījumu (2016. gadā – 28%, 2017. gadā – 25%).

No visiem RD Labklājības departamentā pārskatītajiem RSD sociālās palīdzības atteikumiem 82% gadījumu RSD tika atstāts negrozīts (2016. gadā – 72%, 2017. gadā – 80%).

Rīgas domes Vienotās informācijas sistēmas lietojumprogramma Sociālās palīdzības administrēšanas sistēma

Turpinot pēdējos gados iesākto un, lai mazinātu administratīvo slogu, arī 2018. gadā pilnveidota un uzlabota Rīgas domes Vienotās informācijas sistēmas lietojumprogramma Sociālās palīdzības administrēšanas sistēma, papildinot sistēmu ar automatisku pabalsta veselības aprūpei (stacionāra apmaksa) aprēķina formulu; pamatojoties uz izmaiņām Kontu reģistra likumā, izveidota izsaukuma integrācija ar Valsts ieņēmumu dienesta Kontu reģistru un šīs informācijas pievienošana personas datiem; saskaņā ar Ministru kabineta 26.06.2018.noteikumu Nr.354 „Audžuģimenes noteikumi” prasībām izveidota un ieviesta jauna automatiska atskaite „Pārskats par mērķdotācijas izlietojumu audžuģimenei par bērna uzturādas palielināšanu”, kā arī nodrošināta atskaitei nepieciešamo datu uzkrāšana, kā arī veikti citi nepieciešamie papildinājumi.

SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

Saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām”, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumu un RD saistošajiem noteikumiem, Rīgas pilsētas pašvaldībā tiek sniegti sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām, kā arī sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem. Sociālie pakalpojumi tiek nodrošināti atbilstoši personas vajadzībām, pamatojoties uz sociālā darba speciālista veiktu personas vajadzību un resursu novērtējumu. Pašvaldība sniedz vai nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus personas dzīvesvietā, materiālu atbalstu personai, lai tā varētu veikt samaksu par sociālajiem pakalpojumiem, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus institūcijā, kā arī sociālā darba pakalpojumu (sociālās aprūpes un/vai sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanas ietvaros, kā arī RSD un pašvaldības deleģēšanas līgumu ietvaros – stacionārajās ārstniecības iestādēs, kurās strādā sociālais/-ie darbinieks/-i, un biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” sniegtais sociālā darba pakalpojums sociālā riska ģimenēm, kurās ir bērna augšanai un attīstībai nelabvēlīgi apstākļi).

2018. gadā sociālos pakalpojumus Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja 7 pašvaldības institūcijas (RSD, RPBJC, 3 Rīgas sociālās aprūpes centri, Rīgas patversme, Rīgas 3. speciālā pamatskola), kā arī **141** sociālo pakalpojumu sniedzējs, ar kuriem pašvaldība noslēgusi līgumus par sociālo pakalpojumu sniegšanu Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem (**46** nevalstiskās organizācijas, **53** privātpersonas, **35** valsts/citu pašvaldību iestādes). 2018. gadā kopējais sociālo pakalpojumu sniedzēju skaits (**141**) ir **palielinājies par 8** (t.sk. uzsākta sadarbība ar biedrību „Svētā Lūkas atbalsta biedrība”, kā arī vairākiem ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pilngadīgām personām pakalpojumu sniedzējiem) salīdzinoši ar sociālo pakalpojumu sniedzēju skaitu 2017. gadā (133).

2018. gadā sociālie pakalpojumi Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem apmaksāti no 12 Rīgas domes budžeta programmām. Kopumā sociālo pakalpojumu nodrošināšanai izlietoti **53 215 482 EUR** (t.sk. no pašvaldības budžeta izlietoti **48 238 286 EUR**, no valsts budžeta – **4 977 196 EUR** (asistenta pakalpojuma finansēšanai)) (skat. 7. tabulu). Salīdzinoši 2017. gadā sociālie pakalpojumi Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem apmaksāti arī no 12 Rīgas domes budžeta programmām, izlietojot **45 593 147 EUR** (t.sk. no pašvaldības budžeta izlietoti **41 258 004 EUR**, no valsts budžeta – **4 335 143 EUR** (asistenta pakalpojuma finansēšanai)).

2018. gadā, salīdzinot ar 2017. gadu, **par 7 622 335 EUR jeb 17% pieauga** sociālajiem pakalpojumiem izlietotais finansējums (t.sk. no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums palielinājās par **6 980 282 jeb 17%**, bet no valsts budžeta izlietotais finansējums palielinājās par **642 053 EUR jeb 15%** (asistenta pakalpojuma finansēšanai)). No pašvaldības budžeta lielāks finansējums izlietots:

- ✓ aprūpes mājās un invalīdu transporta pakalpojumiem saistībā ar klientu skaita palielinājumu;
- ✓ diviem līdz 2017. gadam valsts līdzfinansētajiem dienas aprūpes centriem (turpmāk – DAC) pilngadīgām personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem saistībā ar 100% finansēšanu no pašvaldības budžeta ar 2018. gadu (saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā noteikto katru gadu par 20% palielinās pašvaldības finansējuma daļa);

- ✓ palielinoties pieprasījumam, papildu 9 vietu finansēšanai DAC personām ar garīga rakstura traucējumiem;

- ✓ pašvaldības dotācijas apmēra palielinājumam slimnīcām pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līguma par sociālā darba pakalpojuma nodrošināšanu ietvaros (par pamatu dotācijas apmēra palielinājumam ņemts vidējās algas palielinājums RSD sociālajiem darbiniekiem 2017. gadā, kā arī dotācijā iekļauts finansējums sociālajām garantijām, kuras līdz šim dotācijā nebija iekļautas (piemēram, „atvaļinājuma pabalsts”, supervīzijas, braukšanas atvieglojumi sabiedriskajā transportā un veselības apdrošināšanas polise);

- ✓ cenas palielinājumam 7 sociālajiem pakalpojumiem atbilstoši sociālā pakalpojuma standarta aprēķinam (aprūpes mājās, ģimenes asistenta, ēdināšanas maznodrošinātām personām, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pilngadīgām personām un bērniem, krīzes centra un īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojums);

▼ papildu 11 aprūpētāju un 2 sociālo aprūpētāju amata vietām RSAC, palielinoties klientu ar demenci un mazkustīgo klientu skaitam, un papildu 1 aprūpētāja amata vietai Rīgas patversmei, ņemot vērā klientu vajadzības pēc aprūpes pakalpojumiem;

▼ Rīgas patversmes Dienas centra darbinieku atlīdzībai, kuri ziemas mēnešos strādā sestdienās, svētdienās un svētku dienās;

▼ papildu 150 SAC vietu finansēšanai līgumorganizāciju SAC, ņemot vērā klientu skaita palielinājumu rindā SAC pakalpojuma saņemšanai;

▼ sociālo pakalpojumu administrēšanas (atskaišu) elektroniskās sistēmas un rindu elektroniskās sistēmas izstrādei, ieviešanai un pilnveidošanai, klientu vajadzību pēc sociālās aprūpes pakalpojumiem izvērtēšanas administrēšanas elektroniskās sistēmas (ApSis) pilnveidošanai, 12 planšetdatoru iegādei RSAC sociālajiem aprūpētājiem, lai ApSis varētu veikt klientu funkcionālo spēju novērtēšanu saskaņā ar MK noteikumos noteikto novērtēšanas karti (ApSis pielāgošana RSAC vajadzībām), Veselības aprūpes pakalpojumu uzskaites elektroniskās sistēmas (VAPUS) izstrādei un ieviešanai RSAC;

▼ RSAC un Rīgas patversmei infrastruktūras uzlabošanas darbu veikšanai un inventāra iegādei.

7. tabula. Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izdevumi sociālajiem pakalpojumiem sadalījumā pa Rīgas domes budžeta programmām 2016. – 2018. gadā, EUR

Nr.p.k.	Rīgas domes budžeta programma	2016	2017	2018
KOPĀ, EUR		41 892 028	45 593 147	53 215 482
1.	18.02.01. Sociālie pakalpojumi dzīvesvietā Rīgas pilsētas iedzīvotājiem, t.sk.	14 862 600	17 502 222	21 360 337
1.1.	<i>Sociālpsiholoģiskie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem</i>	709 232	1 078 458	919 371
1.2.	<i>Dienas centri un dienas aprūpes centri pilngadīgām personām</i>	1 433 987	1 522 186	1 763 010
1.3.	<i>Invalīdu transporta pakalpojumi</i>	1 616 625	1 732 548	1 842 705
1.4.	<i>Sociālās aprūpes dzīvesvietā pakalpojumi</i>	9 289 313	11 294 465	14 670 961
1.5.	<i>Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi</i>	235 574	249 348	324 928
1.6.	<i>Sociālā darba pakalpojuma pirkšana*</i>	130 471	134 990	360 206
1.7.	<i>Ēdiena piegāde un izdalīšana personām sociālā drošības tīkla ietvaros</i>	1 447 398	1 490 227	1 479 156
2.	18.02.02. Asistenta pakalpojumi	4 866 615	4 335 143	4 997 196
3.	18.03.00. Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	3681 933	3 785 677	3 884 763
4.	18.03.01. Atbalsts ģimenēm krīzē un bērnu uzturēšanās līgumorganizācijās**	1 659 532	1 883 475	1 846 392
5.	18.04.00. Veco ļaužu uzturēšanās iestādes	5 743 360	5 909 599	6 203 536
6.	18.04.01. Veco ļaužu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas	2 187 468	2 452 443	4 088 951
7.	18.05.00. Rīgas patversme	986 458	1 177 035	1 226 765
8.	18.06.00. Rīgas patversmes – līgumorganizācijas	660 750	929 478	1 022 312
9.	18.07.00. Rīgas Sociālais dienests ***	6 058 351	6 270 808	7 099 398

10.	18.09.00. Invalīdu pacēlāju uzstādīšana, apkope un remonts	90 620	93 175	148 042
11.	18.14.00. Grupu mājas/dzīvokļi	418 597	541 648	559 446
12.	18.19.00. Īslaicīga hronisko slimnieku kopšana un rehabilitācija	675 744	712 408	798 344

* līdz 2017. gadam izdevumos ietverta sociālā darba pakalpojuma nodrošināšana stacionārajās ārstniecības iestādēs, bet no 2018. gada arī biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” sniegtais sociālā darba pakalpojums.

** 2016. gadā programma 18.03.01. Bērnu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas apvienota ar programmu 18.11.00. Krīzes un ģimeņu atbalsta centri, izveidojot programmu **18.03.01. Atbalsts ģimenēm krīzē un bērnu uzturēšanās līgumorganizācijās.**

*** uzturēšanas izdevumi, t.sk. finansējums sociālā darba speciālistu atalgojumam un pašvaldības dienas centru/dienas aprūpes centru pakalpojuma nodrošināšanai.

Sociālais darbs un sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem

Sociālā darba ar ģimenēm ar bērniem mērķis ir nodrošināt profesionālu un mērķtiecīgu sociālā darba un sociālo pakalpojumu sniegšanu, kas orientēti uz ģimenes sociālo problēmu risināšanu un bērna psihosociālo drošību, attīstot pašas ģimenes resursus un iesaistot atbalsta sistēmas. Sociālā darba pakalpojumu sniedz sociālais darbinieks darbam ģimenēm ar bērniem.

Sociālo darbinieku galvenie darba uzdevumi:

- ✓ sociālā darbinieka konsultācijas;
- ✓ bērnu vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšana un pakalpojuma piešķiršanas organizēšana;
- ✓ ģimenes apmeklēšana dzīvesvietā (apsekojumi);
- ✓ ģimenes vēstures un sociālās situācijas un apstākļu izvērtēšana;
- ✓ klientu pārstāvniecība dažādās iestādēs;
- ✓ ģimenes motivēšana;
- ✓ līdzdalība dažādās sociālajās akcijās un svētku pasākumos;
- ✓ sadarbība ar valsts, pašvaldības institūcijām un nevalstisko sektoru;
- ✓ sociālais darbs ar grupām – atbalsta un pašpalīdzības grupu organizēšana un vadīšana.

Nodrošinot sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem, sociālie darbinieki visbiežāk strādā ar ģimenēm, kurām ir grūtības bērnu audzināšanā, tās nonākušas konfliktsituācijās, bērni neapmeklē skolu, konstatēta bērnu pamešana novārtā vai ģimene nonākusi krīzes situācijā (vecāku šķiršanās, tuvinieku smaga slimība vai nāve u.c.), kāds no ģimenes locekļiem ir cietis no vardarbības, ir alkohola, narkotiku, azartspēļu atkarības problēmas un citu atkarību gadījumi. Pēdējo gadu laikā arvien biežāk sociāliem darbiniekiem nākas iesaistīties gadījumu risināšanā, kurās vecāki nevar vienoties par bērna dzīvesvietu un saskarsmes tiesībām, šo situāciju risināšanai darbiniekam nepieciešamas gan specifiskas zināšanas, gan nepieciešama emocionālā noturība, lai paliktu neitrāls starp abiem vecākiem.

Sociālais darbinieks, iegūstot informāciju par ģimenes situāciju, veic sociālās funkcionēšanas izvērtējumu, t.i., novērtē klienta resursus un iespējamās atbalsta sistēmas, palīdz klientam saprast un atzīt identificētās problēmas un iesaistās to risināšanā. RSD sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem 2018. gadā nodrošināja 71 darbinieks. Tomēr jāatzīmē, ka vērojama samērā bieža kadru mainība. 2018. gadā salīdzinājumā pa ceturkšņiem, darbinieku skaits ir mainījies no 66 līdz 76 darbiniekiem, t.i., uz vienu amata vietu ir nomainījušies vairāki darbinieki. Sociālo darbinieku mainība ietekmē sociālo gadījumu vadīšanas dinamiku, tai skaitā nepieciešami papildus laika resursi klienta un darbinieku sadarbības veicināšanai.

Iepriekšējos gados, t.i., 2015. un 2016. gadā, sociālā darba pakalpojumu saņēmušo ģimeņu skaits būtiski nemainījās, bet 2017. un 2018. gadā vērojams ģimeņu skaita samazinājums. **2018. gadā sociālā darba pakalpojums** tika sniegts 2 973 ģimenēm, kas ir par 161 ģimeni mazāk salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, kopējais ģimeņu locekļu skaits bija 11 950, no tiem 5 075 bērni un 6 875 pilngadīgie ģimenes locekļi.

No 2017. gadā SOPA ir izveidots atskaišu modulis, kurā tiek apkopoti RSD darbinieku veiktie ieraksti par veiktajām darbībām ar klientu, tādējādi atvieglojot RSD darbiniekiem darbu

atskaišu un pārskatu veidošanai un nodrošinot precīzu datu uzskaiti. Saskaņā ar SOPA atskaišu modulī „Lietotāja darba pārskats” esošo informāciju par 2018. gadu var secināt, ka samazinājies sniegto konsultāciju skaits, t.i., 2018. gadā sniegtas 39 108 konsultācijas, kas ir par 7 897 konsultācijām mazāk kā iepriekšējā gadā. Tajā skaitā klātienes konsultācijas bija 13 306, kas ir par 2 736 konsultācijām mazāk. Sniegtas 25 802 konsultācijas pa tālruni, kas ir par 5 161 konsultācijām mazāk. Minētais ir skaidrojams ar to, ka ir samazinājies arī sociālā darba pakalpojumu saņēmēju ģimeņu skaits.

Nozīmīgi ir **apsekojumi klientu (ģimenes) dzīvesvietā**. Apsekojumi dzīvesvietā ir būtiska sociālā gadījuma risināšanas sastāvdaļa, jo komunikācija ar ģimeni notiek tās dabiskajā vidē, un sociālajam darbiniekam ir iespējams novērtēt ne tikai sadzīves apstākļus, bet arī ģimenes locekļu savstarpējo komunikāciju.

Līdz ar elektroniskās atskaišu sistēmas ieviešanu, ir uzskaitītas arī tās apsekošanas, kuras bija neveiksmīgas, t.i., klients netika sastapts dzīvesvietā vai tajā nedzīvoja. Līdz ar to, ka samazinās ģimeņu skaits, samazinās arī veikto apsekojumu skaits. Apsekošanu skaits, kad klients sastapts dzīvesvietā 2018. gadā bija 4 632, kas ir par 2 150 apsekošanām mazāk, savukārt pieaudzis neveiksmīgo apsekojumu skaits – 2 268, kas ir par 765 apsekojumiem vairāk salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu.

8. tabula. Sociālā darbinieka ģimenēm ar bērniem klientu skaits

Gads	Sociālā darba pakalpojumu saņēmēju ģimeņu skaits	Kopējais ģimenes locekļu skaits	Pilngadīgie ģimenes locekļi	Kopējais bērnu skaits ģimenēs
2016	3 073	11 996	6 880	5 116
2017	3 134	12 461	7 208	5 253
2018	2 973	11 950	6 875	5 075

Pamatojoties uz Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58. pantu, pašvaldībai ir jāveic bērnu likumpārkāpumu profilakses darbs, līdz ar to RSD sociālie darbinieki ir veikuši sociālo darbu un strādājuši ar ģimenēm un bērniem, par kuriem RSD ir saņēmis pieprasījumu iesaistīties caur Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmu (turpmāk – NPAIS). Informāciju par nepilngadīgo likumpārkāpumiem un uzvedības problēmām (klaiņošanu, ubagošanu utt.) sniedz Valsts un pašvaldības policija. Atbilstoši NPAIS sniegtajai informācijai, pašvaldībai sadarbībā ar bērnu vecākiem un citām institūcijām – izglītības iestādēm, Valsts policiju, Valsts probācijas dienestu, ja bērns ir probācijas klients, sabiedriskajām organizācijām un citām iestādēm, ir jāizstrādā sociālās korekcijas programmas. 2018. gadā RPP uzsāka aktīvāk sniegt informāciju sistēmā NPAIS, līdz ar to pieauga NPAIS reģistrēto gadījumu skaits, t.i., ne tikai par korekcijas plānu izstrādes nepieciešamību, bet arī par bērnu vecākiem sastādītajiem administratīvajiem protokoliem, piemēram, par apreibinošo vielu lietošanu, konfliktiem ģimenē.

2018. gadā RSD ir saņemti 233 pieprasījumi no Valsts vai pašvaldības policijas korekcijas plānu izstrādei, taču visos gadījumos rehabilitācijas programmas/plāni netika izstrādāti. Iemesls ir gan vecāku nesadarbošanās ar RSD izvērtēšanas procesā, gan sociālā darbinieka izvērtējums, ka nav nepieciešamības uzsākt sociālo darbu ar gadījumu. No minētajiem 233 pieprasījumiem rehabilitācijas plāni nav izstrādāti 82 personām/ģimenēm. Par vienu bērnu gada laikā var būt vairāki pieprasījumi NPAIS sistēmā. 2018. gadā tika turpināts darbs, lai risinātu informācijas tehnoloģijas jautājumus un notiktu automātiska datu apmaiņa no NPAIS uz SOPA. Minētais nepieciešams, lai neradītu papildu darba slodzi sociālajiem darbiniekiem strādājot paralēli divās informatīvajās sistēmās. Šobrīd sistēmā NPAIS ir iespējams redzēt pievienotos apsekošanas aktus, kā arī informāciju par ģimenes locekļiem sniegto sociālo pakalpojumu klāstu.

9. tabula. NPAIS pieprasījumi RSD

Gads	2016	2017	2018
NPAIS pieprasījumi RSD	120	181	233

Pamatojoties uz 12.09.2017. MK Nr. 545 „Noteikumi par institūciju sadarbību bērnu tiesību aizsardzībā”, Rīgas pilsētas pašvaldībā ir izveidota Bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupa (turpmāk – BTA grupa), lai veicinātu starpinstitucionālo sadarbību bērnu tiesību aizsardzības jomā. 2018. gada 24. janvārī tika apstiprināts BTA grupas nolikums, kas nosaka, ka Rīgas pašvaldībā starpinstitucionālā sadarbība tiek veidota divos līmeņos – institūciju vadības grupa, lai analizētu un aktualizētu bērnu tiesību aizsardzības jautājumus un institūciju speciālistu sadarbība, individuālo gadījumu risināšanai. Kopumā 2018. gadā notika četras vadības grupas sanāksmes, kurās piedalījās un dalījās ar viedokļiem Valsts Bērnu tiesību aizsardzības inspekcija, Rīgas pilsētas Administratīvā komisija, LR Pārresoru koordinācijas centrs.

2018. gadā sociālie darbinieki aktīvi sadarbojās ar dažādu institūciju speciālistiem. Starpinstitucionālās tikšanās tika organizētas ne tikai RSD TC, bet arī pie sociālo pakalpojuma sniedzējiem, izglītības iestādēs, bērnu aprūpes iestādēs, krīzes centros. Ne vienmēr starpinstitucionālās tikšanās iniciators ir RSD sociālais darbinieks, bet to iniciēt var jebkurš no gadījumā iesaistītajām institūcijām.

Risināmās klientu situācijas paliek arvien komplikētākas un skar dažādus sabiedriskās dzīves aspektus. Tikšanās reizēs iesaistītie profesionāļi sniedz viņu rīcībā esošo informāciju par ģimenes sociālo situāciju, komandas dalībnieki vienojas par katras iesaistītās puses uzdevumiem atbilstoši kompetencei un saskaņotu rīcību, termiņiem, kā arī iespējamiem kreatīviem risinājumiem, lai sekmētu ģimeņu sociālo problēmu risinājumu. Starpinstitucionālajās tikšanās reizēs nereti tiek pieaicināti arī bērnu vecāki, kā arī tiek uzklauts bērna / jaunieša viedoklis par situāciju.

2018. gadā sociālo gadījumu risināšanas ietvaros tika organizētas 507 tikšanās reizes ar dažādiem profesionāļiem, kā arī sniegti 408 atzinumi bāriņtiesas sēdēm.

2017. gada septembrī Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā veikti grozījumi, kas nosaka, ka sociālajam dienestam ir jāsniedz informācija par veikto sociālo darbu ar bērna bioloģisko ģimeni, ja bērns atrodas aprūpes iestādē. 2018. gadā sistēmā SOPA tika veikti uzlabojumi, lai minētā informācija automātiski nokļūtu bāriņtiesas un aprūpes iestādes darbinieku lietošanai.

Saskaņā ar deleģējuma līgumu 2018. gadā sociālā darba pakalpojumu turpināja sniegt Biedrības Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija (turpmāk – Biedrība) „Rīgas SOS ģimeņu atbalsta centrs” (turpmāk – SOS ĢAC), nodrošinot pakalpojumu vidēji 100 sociālā riska ģimenēm mēnesī. SOS ĢAC pakalpojumu sniedza pieci sociālie darbinieki un divi sociālie rehabilitētāji, nepieciešamības gadījumā piesaistot citus speciālistus un pakalpojumu sniedzējus. 2018. gadā sociālā darba pakalpojums kopumā tika sniegts 131 ģimenei, kas salīdzinājumā ar 2017. gadu ir par divām ģimenēm vairāk. Pārskats par pakalpojuma saņēmušo ģimeņu skaitu tabulā Nr. 10.

10. tabula. Sociālā darba pakalpojuma saņēmušo ģimeņu skaits SOS „Ģimeņu atbalsta centrā”

Gads	Sociālā darba pakalpojumu saņēmušo ģimeņu skaits	Kopējais ģimenes locekļu skaits	Pilngadīgie ģimenes locekļi	Kopējais bērnu skaits ģimenēs
2016	124	499	202	197
2017	129	525	262	263
2018	131	528	244	284

Savukārt, 2017. gada 5. jūnijā Labklājības departaments sadarbībā ar Biedrību, piesaistot Biedrības, Rīgas domes un labdarības organizācijas „OAK Foundation” finansējumu, uzsāka īstenot projektu „SOS Resursu un kompetences centra prakse uz bērna vērsta pieejas ieviešanai Latvijā” (turpmāk – Projekts), kurš norisinās no 2017. līdz 2019. gadam. Projekta mērķis ir veicināt iespēju

katram bērnam un jauniešiem augt un attīstīties mīlošā, ģimeniskā vidē, stiprinot bioloģisko vecāku kapacitāti, samazināt pret bērniem vērstās vardarbības un sociālās izslēgšanas riskus.

Projektā ir iekļautas integratīvas aktivitātes, kuru īstenošanai ir iesaistītas arī citas institūcijas – IKSD, SIA „Rīgas Dzemdību nams”, VSIA „Paula Stradiņa klīniskās universitātes slimnīca” un RSD. No Projektā īstenojamajām piecām aktivitātēm, trijām ir nodrošināts Rīgas pašvaldības līdzfinansējums:

1. Agrīnās brīdināšanas – prevencijas sistēmas (turpmāk – ABPS) ieviešana pirmskolas izglītības iestādēs, (programma – „Bērniem drošs un draudzīgs bērnudārzs (turpmāk – BDDB)), kas balstīta uz speciālistu apmācību un komandas izveidi, centrējoties uz bērna vajadzībām vērstu pieeju, kā arī e-vidē izveidota izvērtēšanas instrumenta izmantošanu sociālo problēmu agrīnai risināšanai. 2018. gada nogalē programmas apguvē bija iesaistītas 33 PII Rīgas pilsētā un 4 PII Latvijā. APBS ir ne tikai preventīvs pasākums, lai tūlītēji identificētu bērnu uzvedības traucējumus un riskus ģimenē, bet arī savlaicīgi nodrošinātu RSD atbalstu. Sadarbībā ar nodibinājumu „Centrs Dardedze” un RD IKSD ir izstrādāts BDDB programmas sertifikācijas process un 2018. gadā ir izstrādāta BDDB 4 soļu programma - 1. posms – „Dzīmbas 9 soļu drošības programma”. 2. posms – „Laboratorija pedagogiem”, kas ir pedagogu profesionālās kvalifikācijas pilnveides programma, t.i., pedagogi mācās atpazīt sociāli psiholoģiskas problēmas un savlaicīgi tās risināt sadarbībā ar vecākiem. 3. posms – E-vides platforma „Bērna labsajūtas mērījums”, ieviests instruments riskam vairāk pakļauto bērnu identificēšanai. 4. posms – programma „Bērnu tiesību aizsardzības protokols”, kas paredz iestādei izstrādāt rīcības plānus problēmsituāciju risināšanai un preventīvu pasākumu īstenošanai. 2018. gadā deviņas PII ieguva sertifikātu „Bērnām drošs un draudzīgs bērnudārzs”.

2. Agrīnās brīdināšanas prevencijas sistēma dzemdību namos/nodaļās (programma „Piedzimstot bērniņam”), kas sniedz psihoemocionālu atbalstu un praktiskas iemaņas jaunajām māmiņām saistībā ar bērniņa ienākšanu ģimenē (piemēram, veselības sarežģījumi dzemdībās vai pēcdzemdību periodā, mazuļa pārmērīga raudāšana, zīdīšanas problēmas u.c.). 2018. gadā palīdzība sniegta 164 jaunajām māmiņām, noorganizētas 8 atbalsta grupas, salīdzinoši 2017. gadā šāda palīdzība tika sniegta 89 jaunajām māmiņām. Kopš pakalpojums tiek nodrošināts, pieprasījums pēc tā pieaug, kas liecina, ka atbalsts mērķa grupai ir aktuāls, jo sevišķi sociālā riska ģimenēm.

3. Sociālā darba pakalpojuma sniegšana un sociālā darba modeļu ieviešana noteiktām mērķa grupām:

3.1. Sociālā darba pakalpojuma sniegšana jauniešiem un viņu ģimenēm, jo saskaņā ar Bērnu tiesību aizsardzības likuma 58. pantu, nodrošinot likumpārkāpumu profilakses darbu, pašvaldībai sadarbībā ar bērna vecākiem, izglītības iestādēm, Valsts policiju, Valsts probācijas dienestu, sabiedriskajām iestādēm u.c. organizācijām jāizstrādā bērnam korekcijas programmu (programma – „Pārinieks”). Biedrība sniedz sociālā darba pakalpojumu vidēji 30 ģimenēm mēnesī. 2018. gadā minēto pakalpojumu saņēma 40 ģimenes, kurās kopā bija 80 bērni/jaunieši, no kuriem ar 36 jauniešiem tika veikts uzvedības sociālās korekcijas darbs. Pakalpojumu nodrošināja 2 sociālie darbinieki un 2 pusaudžu atbalsta personas, kā arī tika piesaistīti citi speciālisti, piemēram, psihiatrs, narkologs. Salīdzinājumā ar 2017. gadu šo pakalpojumu saņēma par 13 ģimenēm vairāk (skat. 11. tabulu).

3.2. Atbalsts bērniem un jauniešiem krīzes situācijā, kuri zaudējuši tuviniekus – sēru programma „Kalniem pāri”. Programmas mērķis ir nodrošināt bērniem nepieciešamo atbalstu, lai dziedinātu traumatisko pieredzi un novērstu iespējamo bērna situācijas pasliktināšanos. Pakalpojumu nodrošina 6 speciālisti – klīniskie psihologi, psihologs, mākslas terapeits, teologs. 2018. gadā programmā atbalsts tika sniegts 56 ģimenēm, noorganizētas 8 atbalsta grupas, kurās piedalījās 76 klienti, 33 pieaugušie un 43 bērni, kā arī tika nodrošinātas individuālās konsultācijas 25 klientiem.

11. tabula. Sociālā darbinieka BTAL – 58. panta klientu skaits

Gads	Sociālā darba pakalpojumu saņēmušo ģimeņu skaits	Kopējais ģimenes locekļu skaits	Pilngadīgie ģimenes locekļi	Kopējais bērnu skaits ģimenēs
2017	27	-----	-----	56
2018	40	140	60	80

Sociālie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem

Lai klientu ģimenēm tiktu piedāvāts pēc iespējas pilnīgāks un vajadzībām atbilstošāks pakalpojumu klāsts, sociālie darbinieki izmanto dažādus pieejamos resursus. Tiek izmantoti gan valsts, gan pašvaldību apmaksātie pakalpojumi. Rīgas pašvaldībā tiek nodrošināti sociālie pakalpojumi gan bērniem no sociālā riska ģimenēm un viņu ģimenes locekļiem, gan bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem.

Sociālpsiholoģisko pakalpojumu mērķis ir nodrošināt klientiem profesionālu psiholoģisko, sociālā darba un informatīvi izglītojošo atbalsta grupu pakalpojumus. 2018. gadā tika nodrošinātas izglītojošās atbalsta grupas – „Bērnu emocionālā audzināšana” (turpmāk – BEA), „Ceļvedis audzinot pusaudzi” (turpmāk – CAP), „Mazo bērnu māmiņu grupas”. Minētos pakalpojumus sniedza nodibinājums „Centrs Dardedze”, SIA Atbalsta un izaugsmes centrs „Droša skola” un SIA „Contact”, biedrība „Skalbes” un psiholoģe I. Krūma. 2018. gadā tika novadītas 21 mazo bērnu vecāku informatīvi izglītojošās atbalsta grupu nodarbības 12 personām, kas, salīdzinot ar 2017. gadu, ir par 17 grupu nodarbībām un 15 personām mazāk.

Arī BEA grupu nodarbības 2018. gadā tika novadītas par 21 mazāk salīdzinājumā ar 2017. gadu, t.i., 2018. gadā tika novadītas 47 grupu nodarbības 76 vecākiem, kas ir par 25 personām mazāk salīdzinājumā ar 2017. gadu. BEA un mazo bērnu vecāku izglītojošo grupu nodarbību apmeklējuma samazinājums saistīts ar vecāku zemu motivāciju grupu apmeklējumiem, lielākā daļa sociālā dienesta klientu faktiski nav gatavi nodarbībām, kurās tiek sniegtas padziļinātas zināšanas un veidota izpratne par vērtību sistēmām, jo vecākiem ir jāspēj līdzdarboties un analizēt sevi un savu rīcību. Lai gan pakalpojumu sniedzēji BEA grupu saturu ir aprobējuši arī klientiem ar zemu intelektuālo līmeni, t.i., „vieglajā valodā”, kas ļauj vieglāk apgūt teorētisko kursu, joprojām vecāku atbildība ir iegūtās teorētiskās zināšanas pielietot praktiskās nodarbībās mājās. Konstatēts, ka vecāki ne vienmēr pilda praktiskos uzdevumus mājās, kā dēļ neierodas uz nodarbībām. Vienlaikus Rīgas pašvaldībā tiek nodrošinātas BEA nodarbības pirmskolas izglītības iestādēs, un šo iespēju izmanto arī RSD redzeslokā neesošas ģimenes.

Samazinājies arī CAP sniegto nodarbību skaits, 2018. gadā tika sniegtas 40 grupu nodarbības 43 personām, kas salīdzinājumā ar 2017. gadu ir par 10 nodarbībām un par 33 personām mazāk.

Salīdzinot ar 2017. gadu, samazinājies ģimeņu un bērnu psiholoģiskās izpētes pakalpojuma pieprasījums. 2018. gadā sniegtas 1 502 konsultācijas un sagatavoti 231 atzinumi, kas, salīdzinot ar 2017. gadu, ir par 18 konsultācijām un par 31 atzinumu mazāk. Viena atzinuma sagatavošanai nepieciešamas līdz 6 konsultācijām. Konsultāciju skaits atkarīgs no sociālā gadījuma komplikētības un izpētes jomu skaita, piemēram, emocionālā, kognitīvā joma, iespējamās vardarbības izpēte. Kopējo sniegto konsultāciju skaita samazināšanos ietekmē tas, ka kopumā samazinājies RSD redzeslokā esošo klientu skaits, kā arī klientu motivācija sadarboties un apmeklējumu aktivitāte.

Savukārt sniegto individuālo psihologa konsultāciju skaits 2018. gadā ir palielinājies, t.i., sniegtas 2 224 konsultācijas 281 personai, kas, salīdzinot ar 2017. gadu, ir par 662 konsultācijām vairāk, kā arī pakalpojumu saņēma par 44 personām vairāk.

Saglabājās tendence pieaugt pieprasījumam pēc narkologa konsultācijām – 2018. gadā tika nodrošinātas 234 personām, kas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu ir par 59 personām vairāk. Sociālā pedagoga pakalpojumu 2018. gadā saņēma 70 bērni, kas ir par 36 personām vairāk salīdzinājumā ar 2017. gadu.

Plānotais finansējums izglītojošo grupu un psiholoģiskā atbalsta sniegšanai, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, ir palielinājies, t.i., 2018. gadā bija 104 733 EUR, izlietots 2018. gadā – 92 246 EUR.

Sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem ar uzvedības traucējumiem

No 2016. gada tiek realizēts sociālais pakalpojums – sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem ar uzvedības traucējumiem (turpmāk – Programma). Programmā pakalpojumu saņem jaunieši no sociālā riska ģimenēm, kuriem konstatētas multiplas sociālās problēmas – mācīšanās grūtības, klaiņošana, likumpārkāpumi, zemas komunikācijas un saskarsmes prasmes, grūtības risināt problēmas un konfliktus, atkarības, sociālā izolētība.

RD Labklājības departaments nodrošina divas dažādas Programmas, kuras 2018. gadā realizēja biedrība „Latvijas Samariešu apvienība” un nodibinājums „Sociālo pakalpojumu aģentūra”. Programmu sākotnējais ilgums bija attiecīgi 6 mēneši un 8 mēneši, katrā Programmā iekļaujot 15 jauniešus vecumā no 13 – 18 gadiem. Izvērtējot Programmu rezultātus, tika secināts, ka pakalpojumam ir nepieciešama pēctecība, jo jauniešu zemās motivācijas un ielaisto sociālo problēmu dēļ sadarbības veidošanai un pozitīvu rezultātu noturībai nepieciešams ilgstošāks atbalsts. Ņemot vērā minēto, 2018. gadā abās Programmās tika nodrošināts arī Programmas II posma pakalpojums, kurā uzsākto sociālās rehabilitācijas pakalpojumu turpina saņemt 10 jaunieši. Programmas II posma pakalpojums ilgst attiecīgi 8 mēnešus un 6 mēnešus. 2018. gadā Programmas pakalpojums tika nodrošināts 61 jauniešiem. Sadarbībā ar pakalpojuma sniedzējiem un RSD ir konstatēts, ka pieprasījums pēc šāda veida pakalpojuma ir liels un uzsāktais darbs ar jauniešiem ir uzrādījis pozitīvus rezultātus – mazinājušies skolas kavējumi, tiek attīstītas komunikācijas iemaņas un prasmes, t.sk. prasmes risināt konfliktus, kas uzlabo saskarsmi gan vienaudžu vidū, gan ģimenē, veidojas prasme organizēt un saturīgi pavadīt brīvo laiku, attīstīt radošās izpausmes. Programmas turpmāk plānots attīstīt kā pastāvīgus pakalpojumus, nodrošinot abām Programmām I un II posma pakalpojumu ar kopējo Programmas ilgumu 14 mēneši.

Lai novērtētu Programmu efektivitāti sociālās funkcionēšanas uzlabošanā jauniešiem un plānotu pamatojumu pakalpojuma plašākai attīstībai, Departaments 2018. gadā uzsāka pētījumu Programmu rezultātu izvērtēšanai, izmantojot statistikas datu analīzes metodes. Minētais pētījums pagaidām ir veikts tikai vienai no Programmām, analizējot 15 jauniešu funkcionalitātes izmaiņu vērtējumu gan jauniešu, gan vecāku redzējumā. Pētījums ir parādījis, ka pakalpojums ne tikai statistiski, bet arī praktiski būtiski ietekmē jauniešu sociālo funkcionēšanu, uzrādot pozitīvu kāpumu tādās jomās kā emocionālā noturība, paštēls, pie kuriem pieder pašvērtējums, paškritika un radošā pašizpausme, kā arī vērojami uzlabojumi skolas apmeklējuma rādītājos un karjeras mērķu skaidrībā. Lai pierādītu Programmu pakalpojuma efektivitāti visā Rīgas pilsētā, nepieciešams turpināt pētījumu, palielinot izlases apjomu un ietverot pētījumā abu Programmu jauniešus. Lai turpmāk nodrošinātu vienotu datu iegūvi pakalpojuma efektivitātes novērtēšanai, abām Programmām 2018. gadā tika izstrādāts vienots pakalpojuma novērtējuma rīks.

Programmu plānotais finansējums 2018. gadā – 153 124 EUR, izlietots 147 715 EUR.

Ģimenes asistenta pakalpojums nodrošina personai atbalstu un apmācību sociālo prasmju apgūšanā, bērnu aprūpē un audzināšanā, mājsaimniecības vadīšanā saskaņā ar individuāli izstrādātu sociālās rehabilitācijas plānu.

Tiesības saņemt ģimenes asistenta pakalpojumu ir:

- ▼ jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes līdz 24 gadu vecuma sasniegšanai, kuriem nav pietiekamu prasmju un iemaņu patstāvīgas dzīves uzsākšanai (līdz 4 stundām nedēļā vienai personai);
- ▼ personām bez noteiktas dzīvesvietas, kurām nav pietiekamu prasmju un iemaņu patstāvīgas dzīves uzsākšanai (līdz 4 stundām nedēļā vienai personai);
- ▼ ģimenēm ar bērniem, kurām nav pietiekamu prasmju un iemaņu bērnu audzināšanā un aprūpē (līdz 14 stundām nedēļā vienai ģimenei);
- ▼ pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem un personām ar pazīmēm par garīga rakstura traucējumiem, kurām nepieciešams atbalsts un apmācība sociālo prasmju apgūšanā, t.sk. nodarbinātības jautājumu risināšanā un mājsaimniecības vadīšanā (līdz 24 stundām nedēļā vienai personai).

2018. gadā ģimenes asistenta pakalpojumu nodrošināja 5 līgumorganizācijas: biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”, biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”, biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” un nodibinājums „Sociālo pakalpojumu aģentūra”.

2018. gadā ģimenes asistenta pakalpojumu saņēma 159 personas, kas ir par 14 personām mazāk nekā 2017. gadā, taču nodrošinātais pakalpojuma apjoms, t.i., personai asistēto stundu skaits ir palielinājies, kas liecina, ka pieaug sociāli komplicēto gadījumu skaits. Pakalpojuma sniedzēji ir norādījuši uz grūtībām piesaistīt jaunus darbiniekus – ģimenes asistentus pakalpojuma nodrošināšanā, līdz ar to veidojas rinda pakalpojuma saņemšanai. Ģimenes asistenta pakalpojumam izlietotais finansējums 2018. gadā – 244 541 EUR.

Krīzes intervences pakalpojuma sniegšana

Pakalpojuma mērķis ir nodrošināt Rīgas pilsētas iedzīvotājiem krīzes intervences pakalpojumu ģimenes dzīvesvietā, organizējot speciālistu intervenci krīzes situācijā nonākušām ģimenēm, sniedzot ģimenes vajadzībām atbilstošu sociālpsiholoģisko atbalstu, kā arī piesaistot nepieciešamos pakalpojumus, lai mazinātu, novērstu bērna/u izņemšanu no ģimenes vai veicinātu atgriešanos tajā.

Minētais pakalpojums Rīgas pilsētā tiek nodrošināts no 2014. gada. Analizējot būtiskākās problēmas, aktuālas ir atkarības un konflikti partnerattiecībās, kas dominēja arī iepriekšējos gados.

2018. gadā Krīzes intervences pakalpojumu nodrošināja 2 pakalpojuma sniedzēji. Pakalpojums tika sniegts no 2018. gada 1. janvāra līdz 2018. gada 12. decembrim. Krīzes intervences pakalpojumu 2018. gadā saņēma 10 ģimenes, kurās, pateicoties Krīzes intervences pakalpojumam, 14 no 17 bērniem tika saglabāta iespēja augt ģimenē. Pakalpojums bija plānots 12 ģimenēm un fakts, ka Krīzes intervences pakalpojumu nesaņēma plānoto ģimeņu skaits, skaidrojams ar to, ka arī RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs” sava pakalpojuma ietvaros veica krīzes intervenci visā ģimenē un sadarbībā ar Mobilo brigādi un citiem atbalsta speciālistiem veica ģimenes apsekošanu dzīvesvietā. Nodrošināja dažāda profila speciālistu konsultācijas bērniem un viņu vecākiem, atvērtās atbalsta grupas vecākiem – 1 reizi nedēļā (2h) un uzsāka nodrošināt pakalpojuma pēctecību 2 mēnešu periodā pēc tam, kad bērns vairs nesaņem RPBJC „Krīzes centrs” pakalpojumu.

Plānotais finansējums 2018. gadam bija 22 320 EUR, faktiskā izpilde 15 800 EUR.

12. tabula. Krīzes intervences pakalpojumu saņēmušo ģimeņu skaits

Pakalpojuma sniedzējs	2016	2017	2018
Nodibinājums „Sociālo pakalpojumu aģentūra “	5	3	4
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	2	2	-
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	7	6	6
KOPĀ	14	11	10

Dienas centri un dienas aprūpes centri bērniem un jauniešiem

Dienas centri bērniem un jauniešiem (turpmāk – dienas centrs) ir Rīgas Sociālā dienesta struktūrvienības, kas nodrošina bērnu sociālās funkcionēšanas spēju uzlabošanu un attīstīšanu, sniedz profesionālu individuālo psihosociālo palīdzību, organizē problēmu risināšanu grupu darbā ar bērniem, nodrošina attīstošu un saturīgu brīvā laika pavadīšanu, pilnveido un attīsta sociālās prasmes, kā arī veicina bērnu motivāciju mācīties.

Dienas centra uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

- preventīvā darba veikšana (saturīga brīvā laika pavadīšana, attīstot bērna personību, sociālo problēmu pazīmju identificēšana, speciālistu starpinstitucionālā sadarbība);
- bērnu sociālās iekļaušanās skolu sistēmā veicināšana;
- speciālistu individuālo konsultāciju bērniem un viņu ģimenēm nodrošināšana;
- grupu nodarbību (izglītojošās, socializācijas, radošās, dzīves prasmju darbnīcas) bērniem un vecākiem realizēšana;
- ārpus centra aktivitāšu organizēšana bērnu socializācijas un motivācijas veicināšanai.

Dienas centra klients ir bērns, kuram ir RSD rajona nodaļas nosūtījums sociālā pakalpojuma saņemšanai un/vai bērna likumiskā pārstāvja iesniegums, un/vai dienas centra izvērtējums par pakalpojuma nepieciešamību.

2018. gadā dienas centru pakalpojumu nodrošināja četri dienas centri:

- Kurzemes rajonā – kopienas centrs „Ābeļzieds” (Dzirciema iela 24);
- Latgales priekšpilsētā – dienas centrs bērniem un jauniešiem „Čiekurs” (Aiviekstes iela 14) un dienas centrs „Kamene” (Salnas iela 2);
- Ziemeļu rajonā – dienas centrs „Vecmīlgrāvis” (Emmas iela 3).

2018. gadā pakalpojumu saņēma 177 bērni, t.sk. 87 meitenes un 90 zēni. Salīdzinājumā ar 2017. gadu dienas centru pakalpojuma saņēmēju skaits ir samazinājies par 124 bērniem. 2018. gadā

RSD veica Dienas centru darbības izvērtējumu, kā rezultātā tika identificēts, ka Dienas centru darbība atbilst Kopienas centra pakalpojumam un 2019. gadā ir plānota Dienas centru reorganizācija.

13. tabula. Dienas centri bērniem un jauniešiem

	2016	2017	2018
Dienas centru bērniem un jauniešiem skaits	4	4	4
Pakalpojumu saņēmušo bērnu skaits	180	301	177

Dienas aprūpes centri bērniem

Dienas aprūpes centrs (turpmāk – DAC) nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju un iemaņu attīstību, izglītošanu un saturīgu brīvā laika pavadīšanas iespēju Rīgas pilsētas pašvaldības bērniem un viņu ģimenēm. Tiek sniegtas dažādu speciālistu individuālās un grupu konsultācijas, kā arī atbalsts bērnu vecākiem, organizējot atbalsta un pašpalīdzības grupas.

DAC uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

- saturīgu brīvā laika aktivitāšu nodrošināšana interešu, sociālo un radošo prasmju pilnveides nodarbībās;
- bērna pamatvajadzību un aprūpes nodrošināšana (ēdināšana, higiēnas pakalpojumi, apģērba mazgāšana, apģērba, apavu izsniegšana/maiņa, primārā veselības aprūpe);
- dažādu speciālistu (sociālā darbinieka, psihologa, sociālā rehabilitētāja, sociālā pedagoga, audzinātāja u.c.) individuālo un grupu konsultāciju sniegšana;
- bērnu sociālās iekļaušanās skolu sistēmā veicināšana;
- atbalsta grupu un pašpalīdzības grupu vecākiem organizēšana un vadīšana;
- sociālās integrācijas veicināšana (pasākumi un aktivitātes t.sk. ārpus DAC);
- sadarbība ar institūcijām;
- drošas vides nodrošināšana;

2018. gadā tika uzsākta DAC bērniem pakalpojuma satura pārskatīšana un konstatēts, ka pakalpojuma sniedzēji pakalpojuma saturā iekļauj vairāk aktivitātes un tās nav iekļautas pakalpojuma cenās aprēķinā, tāpēc norit darbs, lai līmeņotu DAC bērniem pakalpojumu.

2018. gadā DAC pakalpojumus saņēma 309 bērni, kuriem bija RSD nosūtījums pakalpojuma saņemšanai. Salīdzinot ar 2017. gadu, DAC pakalpojuma saņēmēju skaits ir samazinājies par 13 bērniem.

2018. gadā pakalpojumu nodrošināja četras līgumorganizāciju iestādes:

- SIA „Bērnu oāze” konsultatīvais dienas centrs „Torņakalns” (Biešu iela 6);
- reliģiskās organizācijas „Pestīšanas armija” un DAC „Patvērums” (Bruņinieku iela 10a);
- Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” DAC „Stropiņš” (Slokas iela 161);
- nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centrs” atbalsta centri bērniem un ģimenēm „Roku rokā” (Līksnas iela 13), „Sirdsgaisma” (Ziepju iela 13) un daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs „Paudzes” (Ūnijas iela 49).

14. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši dienas aprūpes centra pakalpojumu no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums

Dienas aprūpes centra nosaukums	Vietu skaits 2018. gadā	Pakalpojumu saņēmušo personu skaits		
		2016	2017	2018
„Roku rokā”	33	52	64	64
„Sirdsgaisma”	25	54	53	54
„Torņakalns”	25	47	54	45
„Patvērums”	15	26	27	26
„Stropiņš”	20	35	39	49
„Paaudzes”	30	87	85	71
KOPĀ	148	301	322	309
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR		294 877	435 977	462 937

Dienas centru un DAC klientu galvenās problēmas ir sociālo prasmju un iemaņu trūkums, saskarsmes un komunikācijas prasmju trūkums, t.i., grūtības komunicēt ar vienaudžiem un pieaugušajiem, nesekmība, problēmas mācībās, emocionālā vardarbība ģimenē, bērnu pamešana novārtā, sociālās atstumtības problēma, saturīgas brīvā laika pavadīšanas iespēju trūkums, uzvedības problēmas, sociālo attiecību un atbalsta trūkums.

Dienas centru un DAC pakalpojuma ietvaros tiek pilnveidotas un attīstītas bērnu sociālās un saskarsmes prasmes, veicināta bērnu motivācija mācīties. Bērniem tiek nodrošinātas dažādas grupu nodarbības: izglītojošās, atbalsta, interešu, socializācijas un radošās dzīves prasmju darbnīcas. Kopdarbība dienas centru un DAC sportiskajās, radošajās, ārpus dienas centra vai citās aktivitātēs ir viens no veidiem, kā bērni tiek sociāli iekļauti un atbalstīti, tiek stiprināts viņu pašvērtējums. Vienlaikus tas ir arī veids, kādā sociālie darbinieki var iegūt citādi nepieejamu informāciju par bērnu, viņa viedokli, problēmjomām, un veidot savstarpēju uzticību, nepiespiesti komunicēt ar bērnu par viņam svarīgām tēmām. Bērniem dienas centra pakalpojums nodrošina iespēju paēst launagu, savukārt DAC pakalpojumā paēst siltas pusdienas.

Sociālie pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem

Saskaņā ar SOPA datiem 2018. gadā RSD redzeslokā bija 1 284 bērni ar funkcionāliem traucējumiem, kas ir par 98 mazāk kā 2017. gadā. Sociālā darba pakalpojumus nodrošināja 11 sociālie darbinieki, kuri specializējušies darbā ar ģimenēm, kurās ir bērns ar funkcionāliem traucējumiem.

Sociālo darbinieku uzdevumi darbā ar ģimenēm, kurās ir bērni ar funkcionāliem traucējumiem:

1. sniegt individuālās konsultācijas un psiholoģisko atbalstu;
2. informēt par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību;
3. izvērtēt ģimenes vajadzības, piemērojot atbilstošāko sociālā pakalpojuma veidu;
4. organizēt ģimenei nepieciešamo sociālo pakalpojumu saņemšanu, sadarbojoties ar organizācijām, ar kurām ir noslēgti sadarbības līgumi par pašvaldības finansētajiem sociālajiem pakalpojumiem.

Rīgas bērniem ar funkcionālajiem traucējumiem un viņu ģimenēm nodrošina šādus sociālos pakalpojumus:

- ☐ īslaicīgā sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā;
- ☐ sociālās aprūpes pakalpojumi personas dzīvesvietā;
- ☐ sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personas dzīvesvietā.

Lai saņemtu sociālos pakalpojumus, bērna likumiskajam pārstāvim jāvērtē dzīvesvietai tuvākajā RSD TC pie sociālā darbinieka darbā ar ģimenēm. Klients aizpilda iesniegumu, norādot nepieciešamo pakalpojumu, un sociālā darba speciālists izvērtē funkcionālos traucējumus, aizpildot apstiprinošu dokumentāciju. Sociālais darbinieks apmeklē klientu dzīvesvietā, izvērtē klienta pašaprūpes spējas un vajadzības, kā arī ģimenes locekļu līdzdarbības iespējas pakalpojuma nodrošināšanā, aizpildot novērtēšanas karti. Sociālais darbinieks izvērtē pakalpojuma piešķiršanu,

pamatojoties uz RD Labklājības departamenta 11.01.2012. iekšējo noteikumu Nr. DL-12-3-nts „Sociālo pakalpojumu bērniem ar funkcionāliem ierobežojumiem saņemšanas kārtība Rīgas pilsētas pašvaldībā” kārtību.

Izvērtējot pieprasītā pakalpojuma nepieciešamību, sociālais darbinieks sadarbojas ar RSD ergoterapeitu, kurš veic fiziskās vides novērtējumus klienta dzīvesvietā, atkarības pakāpi ikdienas aktivitāšu veikšanai mājās un pēc nepieciešamības izglītības iestādē un sagatavo atzinumu, iekļaujot ziņas par klienta funkcionēšanas līmeni un iespējamajiem risinājumiem fiziskās vides pielāgošanai.

Pēc pakalpojuma novērtēšanas sociālais darbinieks pieņem lēmumu par klientam atbilstošākā sociālā pakalpojuma piešķiršanu un izsniedz nosūtījumu pakalpojuma saņemšanai.

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi tiek nodrošināti bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem. Pakalpojumu mērķis ir nodrošināt bērniem sociālo aprūpi un rehabilitāciju, savukārt bērnu vecākiem sniegt atbalstu ar mērķi pēc iespējas mazināt sociālās atstumtības risku, veicinot nodarbinātību, sociālo integrāciju un dzīves kvalitātes uzlabošanu. Rīgas pašvaldībā deklarētajiem bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem tiek nodrošināti vairāki sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi.

Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums institūcijā bērniem ar funkcionāliem traucējumiem („Atelpas brīdis”)

„Atelpas brīža” pakalpojuma mērķis ir nodrošināt īslaicīgu sociālo aprūpi un rehabilitācijas pasākumu kompleksu (līdz 45 dienām gadā) bērniem ar funkcionāliem traucējumiem institūcijā, nodrošinot bērniem uzraudzību, ēdināšanu, saturīgu brīvā laika pavadīšanu, pašaprūpes un sociālo prasmju uzturēšanu, vienlaicīgi uz laiku atslogojot bērnu piederīgos no aprūpes pienākumu pildīšanas.

„Atelpas brīža” pakalpojumu Rīgas pašvaldības bērniem no 2013. gada 1. janvāra nodrošina BKUS novietne „Gaiļezers” un kopš 2016. gada VSAC „Rīga” filiāle „Pļavnieki”. 2018. gadā īslaicīgu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēma 36 bērni.

Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā bērnam ar funkcionāliem ierobežojumiem un viņa ģimenei (turpmāk – DAC bērniem ar funkcionāliem traucējumiem).

DAC bērniem ar funkcionāliem traucējumiem – pakalpojums, dienas laikā nodrošinot bērnu sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju. Pakalpojuma mērķis ir sekmēt bērnu pašaprūpes potenciāla attīstību, neatkarības līmeņa paaugstināšanos, sociālo prasmju attīstīšanu un sociālo integrāciju. DAC bērniem ar funkcionāliem traucējumiem tiek nodrošināta bērnu vecumam, veselības un funkcionālajam stāvoklim atbilstoša aprūpe, ergoterapija, fizioterapija, logoterapija, mūzikas terapija, kā arī datorprasmju apmācība.

2018. gadā divos dienas aprūpes centros tika nodrošināts sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums:

▣ biedrības „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”” DAC bērniem ar funkcionāliem traucējumiem pakalpojumu nodrošināja bērniem ar kustību un attīstības traucējumiem, iekļaujot – ergoterapiju, logoterapiju, mūzikas terapiju, datora apmācības, t.sk. izmantojot alternatīvās komunikācijas metodes, tematiskos pasākumus, dalību integratīvajā mākslas festivālā „Nāc līdzās” un brīvā laika pavadīšanu, kā arī individuālās konsultācijas un sociālo darbu ar bērna ģimeni.

▣ Rīgas 3. speciālās skolas dienas aprūpes centrs „Torņakalna rūķi” nodrošināja pakalpojumu bērniem un jauniešiem ar garīgās attīstības traucējumiem. Pakalpojuma ietvaros tika organizētas sociālā darbinieka, speciālā pedagoga, sociālā pedagoga un psihologa konsultācijas, interešu izglītība, mājsaimniecības apguve, smilšu terapija, atbalsta pakalpojumi ģimenes locekļiem.

Vasaras mēnešos Rīgas pašvaldības ģimenēm, kuras audzina bērnus ar funkcionāliem ierobežojumiem, tika piedāvāta vasaras sociālās rehabilitācijas programma. Pakalpojums paredzēts bērniem, kuriem nepieciešama uzraudzība, aprūpe un rehabilitācija skolas brīvlaikā. Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Saulessvece”.

2018. gadā DAC pakalpojumus saņēma 69 bērni, kas, salīdzinot ar 2017. gadu, ir par 1 bērnu mazāk.

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi dzīvesvietā bērnam ar funkcionāliem traucējumiem un viņa ģimenei

Agrīnās korekcijas apmācības pakalpojums bērniem ar invaliditāti un viņu ģimenēm, kura ietvaros bērniem un viņu ģimenēm sniedz nepieciešamās specifiskās zināšanas, motivē bērnus attīstīt jaunas prasmes un iemaņas, kā arī nostiprina jau esošās prasmes, veicinot bērna un ģimenes integrēšanos sabiedrībā. Pakalpojuma ietvaros tiek īstenota agrīnās izglītošanas un audzināšanas sistēma (mūzikas un spēļu terapija, sociālās uzvedības un datora nodarbības, mākslas terapija un vecāku izglītošana) bērniem ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem – agrīni dzimušiem bērniem, bērniem ar dzemdību traumām, Dauna sindromu, cerebrālo trieku, hidrocefāliju, autismu un citām diagnozēm, kuru rezultātā bērniem ir garīgās attīstības traucējumi. Pakalpojuma nodrošināšanā tiek īstenota Portidžas agrīnās korekcijas programma.

Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”. 2018. gadā agrīnās korekcijas pakalpojumu saņēma 24 bērni.

Individuālo rehabilitācijas plānu izstrādes pakalpojums – ietver rehabilitologa, fizioterapeita, ergoterapeita, audiologopēda, speciālā pedagoga, psihologa, sociālā darbinieka bērna funkcionālā stāvokļa novērtējumu, kā arī bērnam nepieciešamo konsultāciju, procedūru u.c., t.sk. vecāku atbalsta pasākumu kompleksu noteiktam laika periodam.

2018. gadā rehabilitācijas plāns tika izstrādāts 4 bērniem un viņu ģimenes locekļiem. Pakalpojumu nodrošināja SIA „Rīgas veselības centrs” filiālēs „Ziepniekkalns”, „Ķengarags” un „Imanta”.

Sociālās rehabilitācijas un apmācības pakalpojums bērniem ar kustību traucējumiem ir pakalpojums, kurā tiek īstenota 10 mēnešu sociālās rehabilitācijas un apmācību programma. Pakalpojuma ietvaros bērniem un vecākiem atbilstoši sākotnējam izvērtējumam tiek nodrošināta fizioterapija, spēļu terapija, psihologa konsultācijas un nodarbības baseinā. Savukārt vecākiem tiek sniegts psiholoģisks atbalsts un konsultācijas ar mērķi apmācīt vecākus bērna aprūpē un rehabilitācijā mājās apstākļos.

Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Latvijas Bērniem ar Kustību Traucējumiem”. 2018. gadā pakalpojumu saņēma 10 bērni un viņu ģimenes locekļi.

Bērnu paliatīvās aprūpes pakalpojums, kura mērķis ir sniegt psihosociālu atbalstu neizārstējamiem un smagi slimiem bērniem un viņu ģimenēm, kā arī sērojošām ģimenēm pēc bērna nāves, 2018. gadā vairs netika nodrošināts, jo, sākot ar 2018. gadu, to finansē no valsts finanšu līdzekļiem. 2017. gadā paliatīvās aprūpes pakalpojumu saņēma 46 bērni un viņu vecāki.

Agrīnās intervences programma bērniem ar garīgās attīstības un uzvedības traucējumiem un viņu ģimenēm, kura ietvaros tiek nodrošināta agrīna psihosociāla palīdzība un rehabilitācija bērniem ar garīgās attīstības un uzvedības traucējumiem un viņu ģimenēm, veicinot bērna iekļaušanos pirmsskolas izglītības iestādēs, skolās, kā arī uzlabojot bērna un ģimeņu sociālo funkcionēšanu. Bērni un viņu ģimenes locekļi saņem kvalificētu speciālistu: sociālā darbinieka, psihologa, speciālā pedagoga, ergoterapeita, logopēda konsultācijas. Konsultācijas tiek sniegtas gan bērnam, gan ģimenes locekļiem, nodrošinot fokusētas atbalsta – izglītojošās grupas, saskarsmes treniņa un dusmu kontroles programmu, ABA (Lietišķās uzvedības analīze) terapiju, kā arī pēc nepieciešamības nodrošinātas konsultācijas bērna dzīvesvietā vai izglītības iestādē.

Pakalpojuma sniegšana uzsākta 2016. gada janvārī nodibinājumā „Sociālo Pakalpojumu aģentūra”. 2018. gadā pakalpojumu saņēma 42 bērni.

Psihologa pakalpojumi ģimenēm ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, kura mērķis ir veicināt bērniem komunikācijas un saskarsmes prasmes, lai veiksmīgi iekļautos sabiedrībā, savukārt vecākiem nodrošināt psiholoģisku un izglītojošu atbalstu. Psihologa pakalpojums tiek sniegts gan individuāli bērnam un vecākiem, gan vecākam ar bērnu, tādējādi stiprinot savstarpējās attiecības un mācot jaunas sadarbības metodes. Konsultācijas vecākiem tiek sniegtas caur praktisku darbošanos un pieredzi, lai palīdzētu apgūt jaunas prasmes un ieraudzītu bērna resursus un spējas.

Psihologs savā darbā izmanto tādas metodes kā spēļu terapija, smilšu terapija, mākslas terapija, kognitīvi biheiviorālā terapija u.c. 2018. gadā sniegtas 463 psihologa konsultācijas 53 personām. Salīdzinājumā ar 2017. gadu iezīmējās problēma, ka nav šīs jomas speciālistu pakalpojuma nodrošināšanā, tāpēc tiek plānots cenas palielinājums pakalpojumam.

15. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši sociālos pakalpojumus bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un pakalpojumiem izlietotais finansējums

Pakalpojums	Vietu skaits 2018. gadā	Pakalpojumu saņēmušo personu skaits		
		2016	2017	2018
Dienas aprūpes centri:				
DAC „Asniņš”	6	6	-	-
DAC „Mēs esam līdzās”	20	31	31	25
DAC „Torņakalna rūķi”	10	16	20	23
DAC pakalpojums bērniem ar funkcionāliem traucējumiem vasaras mēnešos:				
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Saulesvece”	12	18	19	21
Sociālās rehabilitācijas programmas:				
Sociālās rehabilitācijas un apmācības pakalpojums bērniem ar kustību traucējumiem Biedrība „Latvijas bērniem ar kustību traucējumiem”	10	10	10	10
Agrīnās korekcijas apmācības pakalpojums bērniem ar invaliditāti un viņu ģimenēm Biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”	20	28	35	24
Agrīnās intervences programma bērniem ar garīgās attīstības un uzvedības traucējumiem un viņu ģimenēm Nodibinājums „Sociālo Pakalpojumu aģentūra”	Nav noteikts	33	40	42
Individuālās rehabilitācijas plāna izstrādes pakalpojums:				
Biedrība „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās””		20	-	-
SIA „Rīgas veselības centrs ”		-	4	4
Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums institūcijā („Atelpas brīdis”) BKUS novietne „Gaiļezers” VSAC „Rīga”	4 dienā	46	46	36
Psihologa pakalpojumi ģimenēm ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem	468 konsultācijas	40	60	53
Paliatīvā aprūpe biedrība „Bērnu paliatīvās aprūpes biedrība”	Nav noteikts	44	46	-
KOPĀ		292	309	238
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	-	223 143	283 917	260 884

Izvērtējot sniegtos pakalpojumus ģimenēm, kuras audzina bērnu ar funkcionāliem traucējumiem, konstatēts, ka 2018. gadā, salīdzinot ar 2017. gadu, par 71 personu ir samazinājies

pakalpojumu saņēmušo klientu skaits, kas skaidrojams ar to, ka paliatīvās aprūpes pakalpojums no 2018. gada tiek nodrošināts no valsts finanšu līdzekļiem.

Individuāla sociālās rehabilitācijas programma

2018. gadā tika uzsākta jauna iniciatīva, individuālas sociālās rehabilitācijas programmas (turpmāk – Programma) īstenošana bērniem ar funkcionāliem traucējumiem. Programmas tika nodrošinātas bērniem ar autiska spektra traucējumiem.

Programmas būtība ir palīdzēt bērniem un viņu ģimenēm, kuru sociālās problēmas nav atrisināmās ar esošo sociālo pakalpojumu palīdzību, esošais pakalpojuma saturs neatbilst vajadzībām un pakalpojums nepieciešams lielākā apmērā, kā arī nepieciešams piesaistīt virkni citu pakalpojumu vai resursu, piemēram, ABA terapija, ergoterapija, audiologopēda, fizioterapija konsultācijas.

2018. gadā pakalpojumu nodrošināja biedrība „Nepaliec viens” un nodibinājums „Sociālo pakalpojumu aģentūra”, izstrādājot un nodrošinot 5 Programmas, no kurām 3 Programmas ir plānots turpināt 2019. gadā. Nodrošināto Programmu ilgums un izmaksas izriet no bērna un viņa ģimenes vajadzību izvērtējuma. Programmu ilgums 2018. gadā bija, sākot no 4 mēnešiem līdz 9 mēnešiem. Sadarbībā ar pakalpojuma sniedzējiem un RSD ir konstatēts, ka Programmas sniedz pozitīvus rezultātus, proti, veicina bērnu ar funkcionāliem traucējumiem pašaprūpes un neatkarības līmeni, savukārt bērna vecāki norāda, ka pozitīvo dinamiku sniedz tas, ka Programmā tiek nodrošināta kompleksa sadarbība starp speciālistiem.

Pakalpojuma īstenošanai 2018. gadā plānotais finansējums bija 6 820 EUR, faktiskā izpilde 4 686 EUR.

Krīzes centri

Krīzes centrs ir sociālās rehabilitācijas institūcija, kurā tiek nodrošināta profesionāla psihosociālā palīdzība krīzes situācijās bērniem, grūtniecēm un ģimenēm ar bērniem, laika posmā līdz sešiem mēnešiem.

2018. gadā Rīgas pašvaldībā īslaicīgu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu krīzes situācijā nonākušiem bērniem vecumā no 1,5 līdz 18 gadiem, sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem, sievietēm – grūtniecēm un ģimenēm ar bērniem, t.sk. tēviem ar nepilngadīgiem bērniem, nodrošināja RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs” (30 vietas) un 3 līgumorganizācijas (98 vietas). 2018. gadā krīzes centra pakalpojumu saņēma 671 persona, salīdzinot ar 2017. gadu, pakalpojumu saņēmēju skaits samazinājies par 44 personām.

2018. gadā krīzes centra pakalpojumu nodrošināja četras organizācijās:

- ▣ RPBJC struktūrvienība „Krīzes centrs” – pakalpojums bērniem no 1,5 līdz 18 gadiem (kopējais vietu skaits – 30).
- ▣ Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” krīzes centrs bērniem un sievietēm „Māras centrs” – pakalpojums bērniem no 1,5 līdz 18 gadiem un sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem, sievietēm – grūtniecēm (kopējais vietu skaits – 40).
- ▣ Nodibinājuma „Sociālo pakalpojumu aģentūra” ģimenes krīzes centrs „Mīlgrāvis” – pakalpojums sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem un sievietēm – grūtniecēm (kopējais vietu skaits – 12).
- ▣ Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” krīzes centrs „Burtnieks” (kopējais vietu skaits – 46).

16. tabula. Krīzes centra pakalpojumu saņēmušo personu skaits

Pakalpojumu saņēmušo personu skaits	Gads		
	2016	2017	2018
Bērni no 1.5 līdz 18 gadiem	224	177	180
Pilngadīgas personas ar bērniem	520	538	491
t.sk. sievietes	170	168	151
t.sk. vīrieši	39	24	23
t.sk. bērni	311	346	317
KOPĀ	744	715	671
Faktiski izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	713 426	795 003	661 076

Viena no galvenajām krīzes centra pakalpojuma saņēmēju mērķa grupām ir nepilnas ģimenes ar bērniem, galvenokārt, sievietes ar bērniem. Analizējot statistikas datus par krīzes centra pakalpojuma pieprasījuma iemesliem, secināts, ka galvenās ģimeņu sociālās problēmas, iestājoties krīzes centrā, ir: dzīvesvietas trūkums ar papildu komplicētām sociālām problēmām: vardarbība, bērnu aprūpes un sadzīves vadīšanas prasmju trūkums, atkarības, nodarbinātības problēmas, konflikti partnerattiecībās, vecāku mentālās veselības problēmas un nespēja nodrošināt bērniem drošu vidi. Šobrīd iezīmējas vajadzība pēc jauna pakalpojuma klientēm ar garīga rakstura traucējumiem, kuras pēc dzemdību nama kopā ar jaundzimušo 6 mēnešus izmanto KC pakalpojumu un šajā periodā vēl nespēj attīstīt savas sociālās prasmes un funkcionēšanu tādā līmenī, lai spētu kopā ar bērnu funkcionēt patstāvīgi. 2019. gadā plānots šādām klientēm uzsākt pilotēt sociālās rehabilitācijas programmu ar izmitināšanas pakalpojumu.

Krīzes centros esošo bērnu galvenie ievietošanas iemesli ir pamešana novārtā, vardarbība un konfliktsituācijas ģimenē, vecāku uzturēšanās sabiedriskās vietās alkohola vai psihotropo vielu reibumā, pusaudžu klaiņošana, bērnu uzvedības problēmas, bērnu atkarību izraisošo vielu lietošana un likumpārkāpumi. 2018. gadā parādījās tendence, ka krīzes centrā iestājās bērni no audžuģimenēm – 11 bērni, no aizbildņiem – 5 bērni un no adoptētājiem – 2 bērni.

Kopējās tendences norāda, ka kopumā samazinās nepieciešamība pēc krīzes centra pakalpojuma, kā rezultātā no 2018. gada 1. jūlija tika samazināts iepirkto vietu skaits krīzes centra pakalpojumā un plānots no 2019. gada vēl papildus samazināt iepirkto vietu skaitu. Plānotais finansējums 2018. gadam bija 757 090 EUR, faktiskā izpilde 661 076 EUR.

2018. gadā krīzes centra pakalpojumu turpina saņemt arī reemigrantu ģimenes, kuras pēc atgriešanās dzimtenē lūdz krīzes centra pakalpojumu, jo Latvijā nav saglabājusies dzīvesvieta un ģimenei ir nepieciešama adaptācija un atbalsts.

Īslaicīgās uzturēšanās mītne

Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums nodrošina īslaicīgu dzīvesvietu un sociālā darba speciālista palīdzību sociālo problēmu risināšanā ar mērķi atrast personai (ģimenei) pastāvīgu dzīvesvietu. Sociālā darba speciālista konsultācijas īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojuma laikā nodrošina RSD TC sociālie darbinieki darbā ar ģimenēm un bērniem un sociālie darbinieki darbā ar sociālo gadījumu. Kopš 2013. gada aprīļa pakalpojumu Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošina biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” (Burtnieku iela 37, 4. stāvs). 2017. gada maijā īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumu uzsāka sniegt arī biedrība „Latvijas Samariešu apvienība” (Dzērvju iela 1, 4. stāvs). Līdz ar to sociālā pakalpojuma ietvaros ar pagaidu dzīvesvietu līdz 6 mēnešiem tiek nodrošinātas līdz 102 personām dienā.

2018. gadā īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumu ir saņēmušas 265 personas, kas ir par 50 personām vairāk nekā 2017. gadā. No tām 115 pilngadīgas personas bez bērniem, kas ir par 44 personām vairāk kā 2017. gadā un 47 ģimenes ar bērniem, kas ir par 1 ģimeni vairāk kā 2017. gadā.

Aktuāla ir tendence, ka īslaicīgās uzturēšanās mītnēs pakalpojumu izmanto pirmspensijas/pensijas vecuma klienti ar dažāda rakstura saslimšanām (tai skaitā tādi, kuriem nepieciešams aprūpes mājās pakalpojums), pilngadīgie bāreņi ar nepietiekamām sadzīves prasmēm, klienti ar garīga rakstura traucējumiem (tai skaitā tādi, kuri gaida rindā uz grupu dzīvokli vai sociālās aprūpes institūciju), klienti pēc atbrīvošanās no ieslodzījuma vietas, kā arī klienti bez pastāvīgas dzīves vietas, kuri iepriekš izmantojuši naktspatversmes pakalpojumu. 2018. gadā ir parādījusies arī tendence, ka īslaicīgās mītnes pakalpojumu lūdz arī ģimenes/personas gan ar alternatīvo, gan bēgļa statusu, kuras tiek deportētas atpakaļ uz Latviju no citām valstīm.

2018. gadā pēc īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojuma 9 ģimenes ar bērniem lūdza piešķirt krīzes centra pakalpojumu, jo sadarbībā ar RSD klientu multiplo sociālo problēmu risināšanai bija nepieciešami vairāk kā 6 mēneši. 20 pilngadīgas personas pēc īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojuma lūdza atkārtoti piešķirt naktspatversmes pakalpojumu.

No 2018. gada 1. jūlija tika paaugstināta samaksa par īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumu no 359,04 EUR līdz 371,28 EUR dienā. Pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2018. gadā plānotais finansējums īslaicīgās mītnes pakalpojumam ir 134 257 EUR, faktiskā izpilde no gada sākuma pret plānoto finansējumu gadā – 132 567 EUR.

Konsultatīvie krīzes centri

Konsultatīvais krīzes centrs nodrošina konsultatīvu profesionālu psiholoģisko, sociālā darba speciālistu un citu speciālistu palīdzību krīzes situācijā (pārdzīvota vardarbība, pašnāvības domas, šķiršanās, tuva cilvēka nāve, pārdzīvoti nelaimes gadījumi). Diennakts krīzes tālruņa pakalpojumu sniedz biedrība „Skalbes”, nodrošinot psiholoģisko palīdzību krīzes situācijā nonākušām personām.

2018. gadā kopumā sniegtas 2 993 zvanu konsultācijas, kurās tika nodrošināts psiholoģiskais atbalsts un 627 informatīvās konsultācijas. Salīdzinot ar 2017. gadu, psiholoģiskā atbalsta zvanu konsultāciju skaits ir pieaudzis par 37 konsultācijām, bet informatīvo zvanu skaits ir samazinājies par 40 zvaniem. 2018. gadā par 109 personām ir pieaudzis to vīriešu skaits, kuri izmantojuši diennakts krīzes tālruņa pakalpojumu.

Saskaņā ar biedrības „Skalbes” informāciju aktuālākās ir attiecību, sociālās problēmas, piedzīvotā vardarbības un pašnāvības pieredze.

Diennakts krīzes tālruņa finansēšanai plānotais finansējums 2018. gadā bija 22 317 EUR, izlietots 100% no plānotā finansējuma.

Ārpusģimenes aprūpe

Ārpusģimenes aprūpe ir aprūpe, kas Bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem tiek nodrošināta pie aizbildņa, audžuģimenē vai bērnu aprūpes iestādē.

Bērna tiesību un aizsardzību regulējošie normatīvie akti, kā arī Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums paredz, ka, nodrošinot bērnam ārpusģimenes aprūpi, prioritāri jāvērtē bērna iespējas augt ģimeniskā vidē un tikai tad, ja tas nav iespējams, bērnam nodrošināma institucionāla aprūpe.

Aizbildnība

Aizbildnis ir persona, kas iecelta vai apstiprināta Civillikumā noteiktajā kārtībā, lai nodrošinātu bērna tiesību un interešu aizsardzību. Aizbildnis aizvieto saviem aizbilstamajiem vecākus, kā arī pārstāv bērnu personiskajās un mantiskajās attiecībās.

Aizbildnība ir viens no ārpusģimenes aprūpes veidiem. Par aizbildni parasti tiek iecelts kāds no bērna tuvākajiem radniekiem. Ja starp nepilngadīgo radniekiem neatrodas tādi, kuri būtu spējīgi uzņemties aizbildnību, vai arī, ja spējīgie nevar uzņemties aizbildnību, ja viņus atlaiž no aizbildņu amata likumisku iemeslu dēļ, kā arī, ja nepilngadīgajiem nemaz nav radnieku, aizbildņus ieceļ bāriņtiesa no citu personu vidus.

Aizbildnība ir populārākais ārpusģimenes aprūpes veids, jo, bērnam paliekot bez vecāku gādības, bāriņtiesa saskaņā ar normatīvo aktu prasībām vispirms apzina bērna radniekus un izvērtē iespēju kādam no radnieku vidus kļūt par bērna aizbildni. Bērnam aizbildnība ir labākais un saudzējošākais ārpusģimenes aprūpes veids, jo bērna turpmākā aprūpe turpinās tuvinieku ģimenē, **bieži vien ierastā vidē tādēļ, ka par aizbildņiem nereti kļūst vecvecāki. Aizbildnībā nodoto bērnu skaits ir ievērojami lielāks kā audžuģimenēs vai bērnu aprūpes iestādēs ievietoto bērnu skaits (skat. 17. tabulu).**

Audžuģimenes

Audžuģimene ir ģimene, kas bāreņim vai bez vecāku gādības palikušam bērnam nodrošina aprūpi līdz brīdim, kamēr bērns var atgriezties savā ģimenē vai, ja tas nav iespējams, tiek adoptēts vai viņam nodibināta aizbildnība.

2018. gada beigās Rīgā bija 82 audžuģimenes, no tām 71 audžuģimenē bija ievietoti 118 bērni. Audžuģimenes statusu 2018. gadā ieguva 6 audžuģimenes, bet 2 audžuģimenēm statuss tika izbeigts.

2018. gadā kopumā Rīgā un ārpus Rīgas audžuģimenēs atradās 254 Rīgas bērni, kas salīdzinājumā ar 2017. gadu ir par 20 bērniem vairāk.

17. tabula. Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaits 2018. gada beigās

Ārpusģimenes aprūpes veids	2016	2017	2018
Aizbildnība	1 041	1 242	1 083
Audžuģimene	213	234	254
Bērnu aprūpes iestāde (t.sk. bērnu skaits valsts sociālās aprūpes centros)	337	286	235

Būtiski, ka, ņemot vērā deinstitutionalizācijas procesus, 2018. gadā valsts ir aktīvāk uzsākusi sniegt atbalstu un popularizēt alternatīvās ārpusģimenes kustību. No 2018. gada ir veiktas izmaiņas normatīvajā regulējumā. No 2018. gada 1. jūlija ir stājušies spēkā 26.06.2018. MK noteikumi Nr.354 „Audžuģimenes noteikumi”, kas paredz audžuģimeņu specializāciju, nosakot, ka audžuģimeņu darbs tiek pielīdzināts profesionālam darbam, par ko tiek maksāts atalgojums. Šobrīd specializācija tiek paredzēta krīžu audžuģimeņu izveidei, kuras uz noteiktu laiku var uzņemt ģimenē jebkāda vecuma bērnu jebkurā laikā un specializēto audžuģimeņu izveidei, kuras aprūpē bērnu ar smagiem funkcionāliem traucējumiem. Tāpat 2018. gada 1. jūlijā stājās spēkā Ārpusģimenes aprūpes atbalsta centra (turpmāk – Atbalsta centrs) noteikumi, kas nosaka, ka Atbalsta centri veic galvenās funkcijas alternatīvās ārpusģimenes aprūpes popularizēšanā, jaunu ģimeņu piesaistē, apmācību organizēšanā, kā arī psihoemocionālā atbalsta sniegšanā audžuģimenēm, aizbildņiem, adoptētājiem un viesģimenēm. Rīgas pašvaldībā 2018. gadā ir reģistrēti trīs Atbalsta centri – nodibinājuma „Sociālo pakalpojumu aģentūra” Atbalsta centrs „Dūja”, biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” Atbalsta centrs „Airi vecākiem” un „Latvijas Kristīgās alianses bāreņiem” Atbalsta centrs „Tilts”. Atbalsta centru darbību finansē valsts atkarībā no Atbalsta centram piesaistīto audžuģimeņu skaita un sniegto pakalpojumu apjoma alternatīvās aprūpes pakalpojumu sniedzējiem. Sagaidāms, ka valsts veiktās aktivitātes alternatīvo ārpusģimenes pakalpojumu sniedzēju atbalstam, kā arī Rīgas pašvaldības papildu sniegtie atbalsta pakalpojumi audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem veicinās arvien vairāk jaunu ģimeņu iesaistīšanos aprūpes nodrošināšanā bērniem un mazinās institucionālajā aprūpē nonākušo bērnu skaitu.

Materiālais atbalsts aizbildņiem

▼ Valsts sociālais pabalsts

Pabalsta apmērs mēnesī ir vienāds ar minimālo uzturlīdzekļu apmēru, kāds noteikts katram bērnam:

- **no bērna dzimšanas līdz 7 gadu vecuma sasniegšanai** – 25% apmērā no minimālās mēneša darba algas (2018. gadā tie bija 107,50 EUR mēnesī);
- **no bērna 7 gadu vecuma līdz 18 gadu vecuma sasniegšanai** – 30% apmērā no minimālās mēneša darba algas (2018. gadā tie bija 129 EUR mēnesī).

Ja par bērnu ir piešķirta apgādnieka zaudējuma pensija, apdrošināšanas atlīdzība par apgādnieka zaudējumu, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsts sakarā ar apgādnieka zaudējumu, uzturlīdzekļi no Uzturlīdzekļu garantijas fonda vai arī ģimenes valsts pabalsts, tad pabalsts par bērna uzturēšanu tiek samazināts par apgādnieka zaudējuma pensijas, atlīdzības, valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta, uzturlīdzekļu vai ģimenes valsts pabalsta apmēru.

▼ **Atlīdzība par aizbildņa pienākumu pildīšanu** 54,07 EUR mēnesī. Atlīdzība nav atkarīga no aizbildnībā esošo bērnu skaita.

▼ Valsts sociālie pabalsti, kas paredzēti ģimenēm ar bērniem.

Ģimenes valsts pabalsts:

- par **pirmo** bērnu ģimenē **11,38 EUR**;
- par **otro** bērnu **22,76 EUR** – divas reizes lielāks kā par pirmo bērnu (*11,38 EUR x 2*);
- par **trešo** bērnu **34,14 EUR** – trīs reizes lielāks kā par pirmo bērnu (*11,38 EUR x 3*);
- par **ceturto un nākamajiem bērniem** **50,07 EUR** – **4,4 reizes** lielāks kā par pirmo bērnu (*11,38 EUR x 4,4*).

Piemaksas pie ģimenes valsts pabalsta par divu un vairāk bērnu no viena līdz 20 gadu vecumam audzināšanu apmērs:

- par **diviem bērniem** – **10 EUR** mēnesī;

- par trim bērniem – 66 EUR mēnesī;
- Par katru nākamo bērnu – par 50 EUR lielāks nekā par iepriekšējo, proti;
- Par četriem bērniem – 116 EUR mēnesī;
- Par pieciem bērniem – 166 EUR mēnesī, u.t.t..

▼ **Rīgas pašvaldība** līdztekus valsts noteiktajai atlīdzībai par aizbildņa pienākumu pildīšanu par katru otro un nākamo bērnu aizbildnim maksā aizbildņa atlīdzību 60 EUR, tādējādi sniedzot lielāku materiālo atbalstu, ja ārpusģimenes aprūpē nonāk vairāki vienas ģimenes bērni, kā arī 50 EUR, ja aizbildnībā esošam bērnam viens vai abi vecāki ir miruši.

2018. gada nogalē aizbildnībā atradās 1 083 Rīgas pašvaldības bērni. Rīgas pašvaldības izlietotais finansējums aizbildņiem 2018. gadā bija 262 502 EUR.

Materiālais atbalsts audžuģimenēm

▼ Valsts atbalsts audžuģimenei:

No 2018. gada 1. janvāra tika palielināta valsts atlīdzība par audžuģimenes pienākuma pildīšanu, diferencējot atlīdzības apmēra atkarību no ievietoto bērnu skaita:

- 1 bērns – 171 EUR;
- 2 bērni – 222,30 EUR;
- 3 un vairāk bērni – 273,60 EUR.

Līdz šim neatkarīgi no bērnu skaita audžuģimenē, tie bija 113,83 EUR mēnesī.

▼ **Ģimenes valsts pabalsts** 2018. gadā bija 11,38 EUR (par pirmo bērnu), 22,76 EUR (par otro bērnu), 34,14 EUR (par trešo bērnu), 50,74 EUR (par ceturto un katru nākamo bērnu).

▼ Ieviests jauns pabalsts ģimenēm – **piemaksas pie ģimenes valsts pabalsta par divu un vairāk bērnu no viena līdz 20 gadu vecumam audzināšanu:**

- Par diviem bērniem – 10 EUR mēnesī,
- Par trim bērniem – 66 EUR mēnesī,
- Par katru nākamo bērnu – par 50 EUR lielāks nekā par iepriekšējo, proti,
- Par četriem bērniem – 116 EUR mēnesī,
- Par pieciem bērniem – 166 EUR mēnesī,
- Par sešiem bērniem – 216 EUR mēnesī utt.

Rīgas pašvaldība papildu valsts noteiktajai atlīdzībai sniedz materiālu atbalstu audžuģimenēm, kurās ar Rīgas bāriņtiesas lēmumu ir ievietots bērns:

▼ pabalsts bērna uzturam audžuģimenē – 75% apmērā no minimālās darba algas, 2018. gadā tie bija 322,50 EUR (mēnesī par katru bērnu);

▼ pabalsts apģērba un mīkstā inventāra iegādei – 163,63 EUR (vienu reizi gadā);

▼ pašvaldības piešķirtā atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu audžuģimenei, kura ir deklarēta un dzīvo Rīgā un kuras audžuģimenē ar Rīgas bāriņtiesas lēmumu ievietots bērns – 213,43 EUR mēnesī.

Rīgas pašvaldības izlietotais finansējums audžuģimenēm 2018. gadā bija 1 138 723 EUR.

Lai veicinātu un atbalstītu bērnu ārpusģimenes aprūpi ģimeniskā vidē, sniedzot arī konsultatīvu un izglītojošu atbalstu, Rīgas pašvaldība kopš 2012. gada realizē sociālo pakalpojumu – „Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” (turpmāk – Atbalsta programma).

2018. gadā Atbalsta programmas pakalpojumu sniedza nodibinājums „Sociālo pakalpojumu aģentūra” un biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”.

Audžuģimene, kā arī aizbildnis vai adoptētājs, uzņemas bērna, kurš ir guvis dažāda veida psihoemocionālas un nereti fiziskas traumas, aprūpi, tādēļ ir svarīgi nodrošināt atbalsta un konsultatīvos pakalpojumus šai specifiskajai mērķa grupai. Ņemot vērā, ka valsts finansētie Atbalsta centri ar normatīvo regulējumu tika noteikti no 2018. gada 1. jūlija, bet faktiski Atbalsta centru reģistrācija un darbības uzsākšana notika pakāpeniski, sākot no 2018. gada rudeni, Rīgas pašvaldībā tika nodrošināta Atbalsta programma Rīgā deklarētajām audžuģimenēm un audžuģimenēm ārpus Rīgas, kurās ir ievietoti Rīgas bērni, kā arī aizbildņu un adoptētāju ģimenēm, kurām RSD ir konstatējis pakalpojuma nepieciešamību.

Atbalsta programmā audžuģimenēm tika nodrošinātas konsultācijas ar sociālo darbinieku, psihologu, patronāžas pakalpojumu (audžuģimenes apsekojums dzīvesvietā), dalība atbalsta grupās,

bērna tikšanās ar bioloģisko ģimeni speciālista klātbūtnē, kā arī sociālā darbinieka konsultācijas bērna bioloģiskajai ģimenei, speciālā pedagoga konsultācijas, krīzes konsultācijas audžuģimenes dzīvesvietā un psihoterapeita pakalpojumi, kā arī izglītojošie semināri audžuģimenēm un bērnu uzraudzība semināra norises laikā. Ar Atbalsta centru izveidi plānots, ka sociālā darbinieka, psihologa, atbalsta grupu darbība un apmācības tiks finansētas no valsts.

2018. gadā Atbalsta programma audžuģimenēm tika nodrošināta 80 audžuģimenēm jeb 157 personām, kas ir par 21 audžuģimeni jeb par 22 personām vairāk nekā 2017. gadā.

Atbalsta programma aizbildņiem nodrošināja sociālā darbinieka, psihologa konsultācijas, psihoterapeita pakalpojumu, krīzes konsultāciju dzīvesvietā, dalību atbalsta grupās un bērnu emocionālās audzināšanas grupas. 2018. gadā Atbalsta programmas pakalpojumu saņēma 85 aizbildņu ģimenes (167 personas), kas ir par 14 ģimenēm jeb par 44 personām vairāk nekā 2017. gadā.

Atbalsta programmas pakalpojums adoptētājiem nodrošināja sociālā darbinieka, attīstošā pedagoga, psihologa pakalpojumu (gan adoptētājam, gan bērnam), psihoterapeita pakalpojumu un dalību izglītojošās grupās. 2018. gadā Atbalsta programmas pakalpojumu saņēma 16 adoptētāju ģimenes (30 personas), kas ir par 1 ģimeni jeb par 5 personām mazāk nekā 2017. gadā. (skat. 18. tabulu).

2018. gadā palielinājies Atbalsta programmu saņēmušo audžuģimeņu un aizbildņu skaits, kas saistīts ar to, ka palielinājās pakalpojuma sniedzēju skaits, t.i., pakalpojumu uzsāka sniegt biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”.

18. tabula. „Sociālā atbalsta un konsultatīvās programmas audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” pakalpojumu saņēmušo klientu skaits

Mērķa grupa	2016	2017	2018
Audžuģimenes / personas	67 / 159	59 / 135	80 / 157
Aizbildņu ģimenes / personas	67 / 120	71 / 123	85 / 167
Adoptētāju ģimenes / personas	22 / 40	17 / 35	16 / 30

Sociālā pakalpojuma „Sociālā atbalsta un konsultatīvā programma audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem” plānotais finansējums 2018. gadam bija 95 957 EUR, izlietots 93 331 EUR.

Drošās ģimenes vides pakalpojums

Lai veicinātu bez vecāku gādības palikušiem bērniem, vecumā no 0 – 3 gadiem, pēc iespējas ātrāku aprūpi ģimeniskā vidē, 2017. gadā tika uzsākts jauns pakalpojums – „Drošās ģimenes vides pakalpojums”. Minētais pakalpojums veidots Sociālā atbalsta un konsultatīvās programmas audžuģimenēm, aizbildņiem un adoptētājiem ietvaros un nodrošina audžuģimenei papildus atbalstu bērna veselības aprūpei, paredzot iespēju izmantot VSAC „Rīga” sniegtos speciālistu pakalpojumus, kā arī sniedz audžuģimenei papildus konsultatīvo un finansiālo atbalstu. Pakalpojuma sniegšanā tiek iesaistītas audžuģimenes, kuras nekavējoties var uzņemt ģimenē bērnu un kuras ir ieguvušas sertifikātu par papildus apmācībām maza bērna aprūpē. Pakalpojuma ilgums ir līdz 6 mēnešiem, kura laikā tiek veikts sociālais darbs ar bērna bioloģisko ģimeni vai meklēta iespēja bērnam nodrošināt citu alternatīvās ārpusģimenes aprūpes pakalpojuma sniedzēju – citu, pastāvīgu audžuģimeni vai aizbildni. 2018. gadā pakalpojumu saņēma 19 bērni, pakalpojums tika izbeigts 14 bērniem, no kuriem 2 bērniem tika atjaunota aprūpe bioloģiskajā ģimenē, 3 bērniem nodrošināta aprūpe citā audžuģimenē, bet 9 bērni pēc pakalpojuma termiņa beigām turpina uzturēties esošajā ģimenē.

Plānotais finansējums 84 840 EUR, izlietotais finansējums 61 745 EUR.

Bērnu ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas

Bērnu ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā (turpmāk – bērnu institucionālā aprūpe) nodrošina bērnu bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu audzināšanu, vispusīgu attīstību un izglītību, sociālo un medicīnisko aprūpi, atbalstot centienus būt patstāvīgam,

veicinot bērnu atgriešanos ģimenē un atbalstot bērnu nodošanu adoptijā, audžuģimenē vai aizbildnībā.

2018. gadā bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumu Bāreņiem sniedza RPBJC 6 struktūrvienības (gada sākumā 230 vietas un 196 vietas no 2018. gada 1. septembra, samazinot vietu skaitu par 34 vietām) un 11 līgumorganizāciju iestādes (112 vietas, kas salīdzinājumā ar 2017. gadu ir par 29 vietām mazāk). Kopējais vietu skaits salīdzinājumā ar 2017. gadu ir samazināts par 63 vietām. (skat. 19. tabulu).

Saskaņā ar 2015. gadā noslēgto sadarbības līgumu starp RD Labklājības departamentu, RSD, Rīgas bāriņtiesu, RPBJC un biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” Krīzes centru bērniem un sievietēm „Māras centrs” par sadarbību un starpinstitucionālas Izvērtēšanas komisijas izveidi, 2018. gadā notika 7 Izvērtēšanas komisijas sēdes, kurās, izvērtējot bērnu vajadzības un sociālās situācijas, tika pieņemti lēmumi par piemērotākā institucionālās aprūpes pakalpojuma sniedzēja izvēli bērniem, kuriem pieņemts lēmums ievietošanai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā. Lemjot par bērna ievietošanu iestādē, tiek ņemti vērā tādi faktori kā bērna kontakts ar bioloģisko ģimeni, veselības problēmas, izglītības iespējas, bērna vecums, bērnu daudzums ģimenē u.c. Primāri tiek izvērtēta iespēja nodrošināt bērna aprūpi atbilstošākajā struktūrvienībā RPBJC, kur struktūrvienībās aprūpe ir pietuvināta ģimenes tipa aprūpes modelim vai līgumorganizācijās, kurās aprūpe ir pietuvināta ģimenes tipa aprūpes modelim.

2018. gadā bērnu institucionālā aprūpe tika nodrošināta arī 2 nepilngadīgām māmiņām kopā ar bērnu. Saskaņā ar Valsts Bērnu tiesību aizsardzības likuma 29.¹ pantu „ārpusģimenes aprūpē esošai nepilngadīgai mātei ir tiesības palikt kopā ar savu bērnu”. Pamatojoties uz minēto, RD Labklājības departaments kopš 2015. gada nodrošina pakalpojumu – ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija ārpusģimenes aprūpē esošai nepilngadīgai grūtniecei un nepilngadīgai mātei ar bērnu. Minēto pakalpojumu sniedza biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” un VSAC „Rīga”.

Jau vairākus gadus saglabājas pozitīva tendence samazināties institucionālo pakalpojumu saņēmēju skaitam. 2018. gadā institucionālo pakalpojumu ir saņēmušas par 63 personām mazāk nekā 2017. gadā un par 97 personām mazāk nekā 2016. gadā (skat. 19. tabulu).

19. tabula. Bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumu saņēmējo skaits 2016. – 2018. gadā

	2016	2017	2018
Vietu skaits	400	371	342/308
No jauna institūcijā iestājušās personas	70	94	52
No institūcijas izstājušās personas	124	116	119
Pakalpojumu saņēmušās personas	418	384	321

Finanšu izlietojums pašvaldības nodrošinātajam bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumam 2018. gadā bija 3 431 378 EUR.

Bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumam līgumorganizācijās 2018. gadā no Rīgas pašvaldības budžeta izlietoti 796 671 EUR.

Līgumorganizācijas, kuras sniedza bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumu Rīgas pašvaldības bērniem 2018. gadā:

- ✓ Nodibinājums „Fonds „Grašu bērnu ciemats””;
- ✓ Ventspils novada bērnu nams „Stikli”;
- ✓ Alojās novada domes bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Zīles”;
- ✓ Biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” (pakalpojums SOS bērnu ciematā Īslīcē, SOS bērnu ciematā Valmierā un Jelgavas SOS jauniešu mājā);
- ✓ Valsts sociālās aprūpes centrs „Rīga” filiāles „Rīga” un „Pļavnieki”;
- ✓ Valkas novada atbalsta centrs „Saulīte”;
- ✓ Kokneses novada domes Ģimenes atbalsta centrs „Dzeguzīte”;
- ✓ Tiskādu bērnu nams;

- ✓ Biedrība „Centrs Elizabete”
- ✓ Salas novada pašvaldības iestāde „Ģimenes atbalsta centrs “Saulstari””.

20. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu un Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi

Gads	Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu		Budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi (EUR)	
	Pašvaldības bērnu namos	Līgumorganizāciju bērnu namos	Pašvaldības bērnu namos	Līgumorganizāciju bērnu namos
2016	236	182	3 765 125	1 128 359
2017	230	154	3 835 389	1 104 158
2018	219	102	3 942 414	942 932

2018. gadā pašvaldības institucionālās aprūpes pakalpojumu saņēmuši par 11 bērniem mazāk nekā 2017. gadā un par 17 bērniem mazāk nekā 2016. gadā, savukārt līgumorganizāciju institucionālās aprūpes pakalpojumu 2018. gadā ir saņēmuši par 52 bērniem mazāk nekā 2017. gadā un par 80 bērniem mazāk nekā 2016. gadā.

2018. gadā, salīdzinot ar 2017. gadu, ir palielinājies izstājušos bērnu skaits par 3 bērniem, bet salīdzinājumā ar 2016. gadu tas ir par 5 bērniem mazāks. Bioloģiskajā ģimenē atgriezto bērnu skaits ir palielinājies par 6 bērniem salīdzinājumā ar 2017. gadu un par 3 bērniem salīdzinājumā ar 2016. gadu. Adoptēto bērnu skaits ir samazinājies – tas ir par 4 bērniem mazāks nekā 2017. gadā un par 16 bērniem mazāks nekā 2016. gadā, aizbildnībā nodoto bērnu skaits ir palielinājies vairāk kā divas reizes salīdzinājumā 2017. gadu, t.i., par 7 bērniem vairāk, bet par 1 bērnu mazāk salīdzinājumā ar 2016. gadu. Audžuģimenēs ievietoto bērnu skaits saglabājies iepriekšējā gada līmenī, t.i., 27 bērni, kas ir par 5 bērniem vairāk nekā 2016. gadā. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem ir samazinājies jauniešu skaits, kuru izstāšanās iemesls ir patstāvīgas dzīves uzsākšana – par 20 jauniešiem mazāk nekā iepriekšējā gadā un par 15 jauniešiem mazāk nekā 2016. gadā. Palielinājies to jauniešu skaits, kuriem kā izstāšanās iemesls ir norādīts „cits”, t.i., grupu dzīvokļa pakalpojums 18 jauniešiem, valsts sociālās aprūpes centra pakalpojums 2 jauniešiem, kas ir par 14 jauniešiem vairāk nekā 2017. gadā un par 19 jauniešiem vairāk nekā 2016. gadā.

21. tabula. Bērnu izstāšanās iemesli no bērnu institucionālās aprūpes 2016. – 2018. gadā

	2016	2017	2018
Atgriezušies pie vecākiem	22	19	25
Adoptēti	27	15	11
Nodoti aizbildnībā	14	6	13
Nodoti audzināšanā audžuģimenēs	22	27	27
Uzsākuši patstāvīgu dzīvi	38	43	23
Cits iemesls	1	6	20
KOPĀ	124	116	119

Sociālais darbs ar Bāreņiem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās

Rīgas pilsētas pašvaldībā sociālais darbs ar Bāreņiem, kuri ir ārpusģimenes aprūpē, 6 mēnešus pirms Bāreņa pilngadības sasniegšanas, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās un līdz pilngadīga Bāreņa 24 gadu vecumam, tiek veikts saskaņā ar Labklājības departamenta iekšējiem noteikumiem „Kārtība, kādā tiek nodrošināts sociālā darba process darbā ar bāreņiem un bez vecāku gādības palikušu bērnu, kurš ir ārpusģimenes aprūpē un pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās”. Kārtība paredz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju (turpmāk –

ārpusģimenes aprūpes institūcija) un RSD obligāti veicamās darbības darbā ar Bāreni un pilngadību sasniegušu Bāreni.

Viens no ārpusģimenes aprūpes galvenajiem mērķiem ir sagatavot Bāreni patstāvīgai dzīvei, t.i., Bārenim ārpusģimenes aprūpes institūcijā, aizbildņa ģimenē vai audžuģimenē jāapgūst dažādas sociālās prasmes, kuras nepieciešamas patstāvīgas dzīves uzsākšanai, piemēram, izīrēt dzīvokli, atrast darbu, veikt pašaprūpi, turpināt mācības u.c. Ja kādu no patstāvīgas dzīves uzsākšanai nepieciešamajām sociālajām prasmēm Bārenis nav apguvis pietiekami, tad ir nepieciešams sociālā dienesta sociālā darbinieka atbalsts un palīdzības process jeb sociālais darbs ar individuālu gadījumu.

2018. gadā sociālo darbu ar pilngadīgiem Bāreņiem veica 12 RSD sociālie darbinieki. 2018. gadā sociālo darbinieku redzeslokā bija **539** pilngadīgs Bārenis (1 darbiniekam vidēji bija 45 klientu lietas). Salīdzinoši 2017. gadā sociālo darbu ar pilngadīgiem Bāreņiem veica 12 RSD sociālie darbinieki, kuru redzeslokā bija **491** pilngadīgs Bārenis.

2018. gadā no iepriekš minētā RSD redzeslokā esošā pilngadīgo Bāreņu skaita (539) sociālais darbs ar gadījumu veikts ar 71 jeb 13% Bāreņiem, t.sk.:

- ar 25 Bāreņiem, kuriem pirms pilngadības sasniegšanas bijuši aizbildņi, t.i., ar 18% no kopējā aizbildnībā bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (141);

- ar 27 Bāreņiem, kuriem beigusies ārpusģimenes aprūpe institūcijā, t.i., ar 8% no kopējā institūcijās bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (350);

- ar 19 Bāreņiem, kuri pirms pilngadības sasniegšanas dzīvoja audžuģimenē, t.i., ar 40% no kopējā audžuģimenēs bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (48).

Salīdzinoši 2017. gadā sociālais darbs ar gadījumu tika veikts ar 36 jeb 7% pilngadīgiem Bāreņiem. Tas nozīmē, ka 2018. gadā salīdzinoši ar 2017. gadu sociālais darbs ar gadījumu ar pilngadīgiem Bāreņiem tika veikts par 35 gadījumiem vairāk. Kā vienu no palielinājuma iemesliem var pieņemt 2018. gada novembrī veiktās izmaiņas darba organizēšanā ar Bāreņiem, kas paredz, ka bērnu aprūpes iestāde 6 mēnešus pirms Bāreņa ārpusģimenes aprūpes beigšanās uzsāk sadarbību ar RSD sociālo darbinieku, nodrošinot nepieciešamo atbalstu periodā, kad Bārenis uzsāk patstāvīgu dzīvi ārpus bērnu aprūpes iestādes.

Veicot sociālo darbu ar gadījumu, visbiežāk Bāreņiem konstatētās trūkstošās prasmes un resursi – prasmes vai izglītība darba atrašanās, prasmes mājokļa jautājuma risināšanā, neorientēšanās daudzajos normatīvajos aktos, līdz ar to nepieciešamība pēc juridiskajām konsultācijām (piemēram, dzīvokļa rindas jautājumu risināšanā, īres līguma sastādīšanā u.c.), apgrūtināta saskarsme ar apkārtējiem cilvēkiem. Daļai pilngadīgo Bāreņu ir atkarības, vardarbīga uzvedība, kā arī tendence veikt likumpārkāpumus. 2018. gadā sociālie darbinieki Bāreņiem identificēja problēmas, kas saistītas ar sociālo prasmju trūkuma (sadzīves vadīšana, komunikācijas prasmes) – 14 (20%) nodarbinātības, 12 (17%) izglītības, 11 (15%) ienākumu un finanšu plānošanas problēmas, piemēram, nav izpratnes par finanšu plānošanu, maksājumu veikšanu, 8 (11%) – mājokļa problēmas, 6 (8%) nepietiekošas prasmes ēdiena gatavošanā, 3 (4%) alkohola atkarības problēmas.

Savukārt 468 Bārenim jeb 87% gadījumos no kopējā Bāreņu skaita (539) 2018. gadā pēc pilngadīgo Bāreņu sociālās situācijas izvērtēšanas sniegts atbalsts, piešķirtas valsts noteiktās sociālās garantijas, bet sociālais darbs ar gadījumu netika uzsākts, t.sk.:

- ar 116 Bāreņiem, kuriem pirms pilngadības sasniegšanas bijuši aizbildņi, t.i., ar 82% no kopējā aizbildnībā bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (141);

- ar 323 Bāreņiem, kuriem beigusies ārpusģimenes aprūpe institūcijā, t.i., ar 92% no kopējā institūcijās bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (350);

- ar 29 Bāreņiem, kuri pirms pilngadības sasniegšanas dzīvoja audžuģimenē, t.i., ar 60% no kopējā audžuģimenēs bijušo un RSD redzeslokā esošo Bāreņu skaita (48).

Sociālais darbs ar gadījumu netika uzsākts:

- 286 jeb 61% gadījumā, jo jaunieši pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanās bija spējīgi dzīvot patstāvīgi bez sociālā darbinieka regulāra atbalsta;

- 95 jeb 20% gadījumos jaunieši nebija motivēti sadarboties ar sociālo darbinieku;

- 87 jeb 19% gadījumos, jo pilngadīgo Bāreņu dzīvesvieta bija ārpus Rīgas.

Salīdzinoši 2017. gadā sociālais darbs ar gadījumu netika uzsākts 455 jeb 93% gadījumos no kopējā Bāreņu skaita (491), t.sk. 339 jeb 69% gadījumos sociālo darbu ar gadījumu nebija

nepieciešamības uzsākt, 39 jeb 9% gadījumos Bārenis atteicās no sadarbības, bet 77 jeb 17% gadījumos Bāreņi dzīvoja ārpus Rīgas.

Sociālo darbinieku novērojumi liecina, ka Bārenis pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās vērsas RSD saņemt sociālās garantijas, tomēr dažkārt Bārenim ir grūtības pārvarēt saskarsmes barjeras, lai saņemtu sociālā darbinieka atbalstu savas sociālās situācijas risināšanā. Līdz ar to būtiska sociālo darbinieku darba sastāvdaļa ir Bāreņu motivēšana sadarboties.

Labklājības departaments sadarbībā ar RSD un RPBJS turpina darbu, lai pārskatītu esošo sociālo pakalpojumu klāstu, to saturu un organizēšanu. Izmaiņas esošajā praksē nepieciešama, lai nodrošinātu efektīvāku un Bārenim draudzīgāku pāreju no dzīves ārpusģimenes aprūpē uz patstāvīgu dzīvi. Tiek veidota Rīgas pašvaldības bērnu un jauniešu centra struktūrvienība, kuras uzdevumos būs veikt sociālo darbu, t.sk. preventīvo ar Bāreņiem pirms un pēc ārpus ģimenes aprūpes, kā arī īstenot sociālās rehabilitācijas programmas ar un bez izmitināšanas. Vienlaikus tiek ņemts vērā, ka Ministru kabineta noteikumi Nr. 338., kas nosaka prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem, reglamentē, ka no 2019. gada 1. septembra Bārenis institucionālajā aprūpē var uzturēties līdz 18 gadu vecumam, līdzšinējo 24 gadu vietā.

2018. gadā kā jauni RSD klienti reģistrēti 89 pilngadīgi Bāreņi, no kuriem ar 66 jeb 74% netika veikts sociālais darbs ar gadījumu, bet ar 23 jeb 26% tika veikts sociālais darbs ar gadījumu (skat. 22. tabulu).

Neskatoties uz to, ka ar visiem pirmreizēji reģistrētiem Bāreņiem nav nepieciešamības veikt sociālo darbu ar gadījumu, RSD darbinieki divu gadu laikā pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās Bārenim pastiprināti pievērš uzmanību un piedāvā sniegt nepieciešamo atbalstu un palīdzību veiksmīgai patstāvīgas dzīves uzsākšanai, t.sk. ne retāk kā vienu reizi pusgadā Bāreni apmeklē dzīvesvietā, tāpat nepieciešamības gadījumā Bārenim ir iespēja saņemt ģimenes asistenta pakalpojumu.

RSD, apkopojot informāciju par sociālo darbu ar Bāreņiem, ir secinājis, ka 2018. gada periodā kopumā ir 72 Bārenis, kas ir reģistrēts RSD kā klients, bet Bārenis neatrodas RSD redzeslokā divu gadu periodā pēc bāreņa pastāvīgas dzīves uzsākšanas, jo nav zināma bāreņa dzīvesvieta.

22. tabula. Darbs ar pilngadīgiem Bāreņiem Rīgas Sociālajā dienestā 2017. – 2018. gadā

Pārskata periods	Bāreņim sniegts atbalsts, bet nav veikts sociālais darbs ar gadījumu					Ar Bāreņiem veikts sociālais darbs ar gadījumu					tai skaitā			Bāreņu skaits kopā	Periodā no jauna reģistrētie Bāreņi	tai skaitā		No jauna reģistrētie Bāreņi, ar kuriem veikts sociālais darbs ar gadījumu		
	no audžuģimenes	pēc aizbildnības	pēc institūcijas	KOPĀ	tai skaitā no kopējā Bāreņu skaita ārpus Rīgas dzīvojošie	tai skaitā no kopējā Bāreņu skaita, cik Bāreņi atteikušies no sadarbības	aktīvas lietas	neaktīvas lietas	slēgtas lietas (netiek turpināta sociālā gadījuma KOPĀ	no audžuģimenes	pēc aizbildnības	pēc institūcijas	nav veikts sociālais darbs ar ģadījumu			veikts sociālais darbs ar ģadījumu	no audžuģimenes	pēc aizbildnības	pēc institūcijas	
1	2	3	4	5=2+3+4	6	7	8	9	10	11=8+9+10 un 11=12+13+14	12	13	14	15=5+11	16=17+18	17	18=19+20+21	19	20	21
2017	29	313	113	455	77	39	20	8	8	36	2	11	23	491	171	150	21	1	7	13
2018	29	116	323	468	87	95	30	26	15	71	19	25	27	539	89	66	23	10	14	10

Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām

Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā

Sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā saņem personas, kuras dzīvo vienas, vai gadījumā, ja ar šo personu kopā dzīvojošie ģimenes locekļi vecuma, veselības stāvokļa vai nodarbinātības dēļ nevar nodrošināt tai nepieciešamo aprūpi.

Rīgas pilsētas pašvaldība sniedz šādus sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā:

- ✔ aprūpe mājās (pakalpojuma veidā vai materiālā atbalsta veidā);
- ✔ silto pusdienu piegāde mājās;
- ✔ „drošības pogas” pakalpojums;
- ✔ pavadona – asistenta pakalpojums.

2018. gadā sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā nodrošināja 7 līgumorganizācijas, ar kurām noslēgti 9 pakalpojumu nodrošināšanas līgumi, t.sk. aprūpe mājās – 6 līgumorganizācijas, silto pusdienu piegāde mājās – 1, „drošības pogas” pakalpojums – 1, pavadona – asistenta pakalpojums – 1.

2018. gadā sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā kopumā saņēmuši 10 649 rīdzinieki. Aprūpes mājās (pakalpojuma sniedzēja pakalpojuma veidā un materiāla atbalsta veidā), silto pusdienu piegādes mājās, „drošības pogas” pakalpojuma un pavadona – asistenta pakalpojuma nodrošināšanai 2018. gadā kopā izlietoti 14 670 961 EUR (skat. 23. tabulu).

Sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā saņēmēju skaits 2018. gadā (10 649) salīdzinājumā ar 2017. gadu (9 545) ir par 1 104 personām jeb 11,5% lielāks, bet izlietotais finansējums 2018. gadā (14 670 961 EUR) ir par 3 376 496 EUR jeb 30% lielāks nekā 2017. gadā (11 294 465 EUR).

Līdzīgi kā iepriekšējos gados, turpina pieaugt aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaits. 2018. gadā salīdzinoši ar 2017. gadu klientu skaita pieaugums lielāks ir materiālā atbalsta veidā – saņēmēju skaita pieaugums ir par 639 personām jeb 15%, šim mērķim izlietotā finansējuma pieaugums ir 373 955 EUR jeb 24%. Tendenci var skaidrot ar personas izvēles iespējam, t.i., daudzi klienti kā aprūpes mājās veicēju labprātāk izvēlas sev pazīstamu cilvēku.

Savukārt aprūpi mājās pakalpojuma veidā 2018. gadā saņēma par 508 personām jeb 9% vairāk nekā 2017. gadā, finansējuma pieaugums – 2 966 357 EUR jeb 32%.

„Drošības pogas” pakalpojuma saņēmēju skaits 2018. gadā (680) salīdzinājumā ar 2017. gadu (576) pieauga par 104 personām jeb 18%, finansējuma pieaugums – 30 460 EUR jeb 31%.

2018. gadā silto pusdienu piegādi mājās (306) saņēma par 11 personām jeb 3,5% mazāk nekā 2017. gadā (317).

Pavadona – asistenta pakalpojumu 2018. gadā (103) salīdzinoši ar 2017. gadu (26) saņēma par 77 personām jeb 296% vairāk. Neskatoties uz to, ka iepriekšējos gados bija vērojama tendence šī pakalpojuma klientu skaitam samazināties (tendence skaidrojama ar to, ka saskaņā ar Invaliditātes likumu personām ar I grupas redzes invaliditāti ir iespēja saņemt valsts pabalstu par asistenta izmantošanu, kā arī MK noteiktajā kārtībā personām ar I un II grupas invaliditāti un bērniem invalīdiem ir iespēja saņemt no valsts budžeta finansēto asistenta pakalpojumu, līdz ar to minētā valsts pabalsta un pakalpojuma saņēmējiem nebija nepieciešamība saņemt pašvaldības atbalstu pavadona – asistenta pakalpojuma nodrošināšanā), klientu skaits palielinās, jo arvien vairāk personu ar dažādiem funkcionāliem traucējumiem izvēlas izmantot pašvaldības pavadona – asistenta pakalpojumu, apmeklējot veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējus vai valsts un pašvaldības iestādes, kā arī organizācijas sadzīves jautājumu risināšanai.

Tāpat kā iepriekšējos gados vērojama tendence, ka aprūpējamo personu pašaprūpes spējas samazinās, līdz ar to aprūpes mājās pakalpojuma ietvaros personām nepieciešams nodrošināt lielāku aprūpes stundu skaitu. 2018. gadā salīdzinājumā ar 2017. gadu klientu skaits ar noteikto 1. aprūpes līmeni (līdz 4 stundām nedēļā) samazinājies par 137 personām jeb 14%, ar 2. aprūpes līmeni (līdz 6 stundām nedēļā) – palielinājies par 58 personām jeb 3%, ar 3. aprūpes līmeni (līdz 12 stundām nedēļā) – palielinājies par 673 personām jeb 15% un ar 4. aprūpes līmeni (līdz 35 stundām nedēļā) – palielinājies par 932 personām jeb 18%.

Minētās tendences var skaidrot ar sabiedrības novecošanos, iedzīvotāju veselības stāvokļa pasliktināšanos un personu ar invaliditāti/prognozējamu invaliditāti skaita palielināšanos (saskaņā ar

VSAA datiem Rīgā 2018. gada 1. janvārī (53 857) bija par 969 personām ar invaliditāti jeb **2%** vairāk nekā 2017. gada 1. janvārī (52 888), bet uz 2019. gada 1. janvārī (54 363) bija par 506 personām ar invaliditāti jeb **1%** vairāk nekā 2018. gada 1. janvārī (53 857)).

Pielietojot praksē 2015. gadā optimizēto aprūpes mājās pakalpojuma sniegšanas kārtību, aprūpē mājās nodrošināto aprūpes stundu skaits 2018. gadā (2 817 671 stundas), klientu skaitam palielinoties par **1 104** personām jeb **10%**, palielinājās par **354 152** stundām jeb 12% salīdzinoši ar 2017. gadu (2 463 519 stundas). Šis palielinājums ir daudz mazāks nekā līdz 2015. gadam, kad aprūpes stundu palielinājums gadā bija vidēji par 30% stundām lielāks.

Ņemot vērā pēdējo trīs gadu tendences, prognozējams, ka arī 2019. gadā saglabāsies aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaita un apjoma pieaugums.

Līdz šim Rīgas iedzīvotājiem, kuriem nepieciešamais sociālās aprūpes pakalpojuma dzīvesvietā apjoms pārsniedza noteikto aprūpes 4. līmeņa apjomu (35 stundas nedēļā), tika nodrošināts SAC pakalpojums, kas ir sociālās aprūpes pakalpojums institūcijā, bet nebija nodrošināts tāds sociālās aprūpes pakalpojums, kas nodrošina iespēju aprūpējamai personai turpināt dzīvot savā dzīvesvietā – kā starpposms starp aprūpi mājās un aprūpi SAC. 2018. gada nogalē pašvaldība uzsāka finansēt aprūpētās dzīvesvietas pakalpojumu, kas personai, kurai nepieciešamā aprūpe pārsniedz 35 stundas nedēļā, bet persona vēlas turpināt dzīvot savā dzīvesvietā (nevis pārcelties uz SAC) paredz iespēju nodrošināt viena sociālā pakalpojuma sniedzēja sniegtu sociālās aprūpes pakalpojuma dzīvesvietā un papildus ar sociālo aprūpi saistītu pakalpojumu kopumu (saskarsme un socializācija, uzraudzība – periodiska vai pastāvīga (attālināti vai klātienē), mājokļa tehniskais aprīkojums (t.sk. palīgierīču uzstādīšana, apmācība lietošanā, lietošanas novērtēšana), vakara vizītes, mobilās brigādes izbraukumi krīzes situācijās (t.sk. nakts laikā)) atbilstoši personas vajadzībām.

2016. gadā uzsākta elektroniskās sistēmas ApSis izstrāde, novērtēšana un administrēšana, lai nodrošinātu klientu vajadzību pēc sociālās aprūpes pakalpojumiem. 2017. gadā tā ieviesta RSD un Rīgas patversmē, bet 2018. gadā jau arī stacionārajās ārstniecības iestādēs, kurām Rīgas pilsētas pašvaldība deleģējusi sniegt sociālā darba pakalpojumu, kā arī RSAC.

23. tabula. Sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2016	2017*	2018**
Personu skaits	8 151	9 545	10 649
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	9 289 313	11 294 465	14 670 961

* no 2017. gada 1. janvāra, ņemot vērā minimālās algas palielinājumu valstī, cena par vienu aprūpes stundu palielināta no 3,70 EUR līdz 3,98 EUR jeb par 7,6%.

** no 2018. gada 1. janvāra, ņemot vērā minimālās algas palielinājumu valstī, cena par vienu aprūpes stundu palielināta no 3,98 EUR līdz 4,44 EUR jeb par 10,4%.

Aprūpe mājās

Aprūpe mājās nodrošina personas pamatvajadzību apmierināšanu, palīdzību mājas darbos un personiskajā aprūpē personām, kurām ir objektīvas grūtības aprūpēt sevi vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ.

Aprūpes mājās nepieciešamības izvērtēšanu veic RSD sociālā darba speciālists, aizpildot personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšanas karti, kurā tiek noteikts personai nepieciešamās aprūpes līmenis atbilstoši personas pašaprūpes spējām un aktivitātēm, kuras persona nevar veikt pati (skat. 24. tabulu).

24. tabula. Aprūpes mājās pakalpojuma apjoms

Aprūpes līmenis	Sniegtā pakalpojuma ilgums nedēļā
I	Aprūpe nepieciešama līdz 4 stundām nedēļā
II	Aprūpe nepieciešama līdz 6 stundām nedēļā
III	Aprūpe nepieciešama līdz 12 stundām nedēļā
IV	Aprūpe nepieciešama līdz 35 stundām nedēļā

2018. gadā Rīgas pilsētas pašvaldībā aprūpes mājās pakalpojumu pakalpojuma veidā nodrošināja 5 988 personām, pērkot pakalpojumu no 6 līgumorganizācijām – SIA „Mājas aprūpe”, biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts”, biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”, biedrības „Svētā Jāņa palīdzība”, AS „Aprūpes birojs” un SIA „Pirmais patronāžas serviss” par kopējo summu 12 329 379 EUR (skat. 25. tabulu).

Materiālais atbalsts aprūpes nodrošināšanai mājās

Rīgas pašvaldība paredz arī alternatīvu aprūpes mājās pakalpojumu nodrošināšanas veidu, kad aprūpi mājās veic klienta izvēlēta privātpersona un pašvaldība sniedz materiālu atbalstu aprūpējamajai personai aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai (ja personas (ģimenes) rīcībā esošie līdzekļi nepārsniedz LR noteiktās minimālās algas apmēru katram ģimenes loceklim (2018. gadā – 430 EUR).

2018. gadā aprūpes mājās pakalpojumu materiālā atbalsta veidā saņēma 4 778 personas par kopējo summu 1 947 684 EUR (skat. 25. tabulu).

Salīdzinot saņēmēju skaitu aprūpes mājās pakalpojumu materiāla atbalsta veidā un pakalpojuma sniedzēja veidā, var konstatēt, ka ievērojami vairāk aprūpējamās personas izvēlas saņemt materiālo atbalstu (32% pieaugums) salīdzinoši ar aprūpi mājās pakalpojuma veidā (9% pieaugums).

25. tabula. Aprūpe mājās pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2016	2017	2018
Aprūpes mājās pakalpojums pakalpojuma sniedzēja pakalpojuma veidā (personas)	5 037	5 480	5 988
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	7 773 468	9 363 022	12 329 379
Aprūpes mājās pakalpojums materiālā atbalsta veidā (personas)	3 127	4 139	4 778
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	1 179 483	1 573 728	1 947 684
KOPĀ personas*	7 966	9 371	10 483
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	8 953 686	10 937 740	14 279 283

* Aprūpes mājās pakalpojuma materiāla atbalsta veidā un pakalpojuma sniedzēja sniegta pakalpojuma veidā saņēmējiem var būt mainījies finansējuma saņemšanas veids, tādēļ personas, kuras ir uzskaitītas abās grupās, kopējā statistikā ir skaitītas vienu reizi.

„Drošības pogas” pakalpojums

„Drošības pogas” pakalpojums nodrošina nepārtrauktas saziņas iespējas, informatīvu atbalstu un palīdzību 24 stundas diennaktī personām, kurām vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ pastāv risks nonākt bezpalīdzības stāvoklī.

2018. gadā „Drošības pogas” pakalpojumu Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” Mājas neatliekamā izsaukuma dienests. „Drošības pogas” pakalpojums piešķirts 680 personām par kopējo summu 128 826 EUR (skat. 26. tabulu).

26. tabula. „Drošības pogas” pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2016	2017	2018
Pakalpojuma saņēmēju skaits	504	576	680
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	85 394	98 366	128 826

Silto pusdienu piegāde mājās

Silto pusdienu piegāde mājās tiek nodrošināta personām, kuras fiziska vai garīga rakstura traucējumu dēļ pašas nevar pagatavot siltu ēdienu, kā arī tām personām, kuras to nevar pagatavot sadzīves apstākļu dēļ.

2018. gadā silto pusdienu piegāde mājās piešķirta 306 personām par kopējo summu 255 262 EUR (skat. 27. tabulu).

Silto pusdienu piegādi mājās 2018. gadā nodrošināja pilnsabiedrība „Complex Food”.

27. tabula. Silto pusdienu piegāde mājās – saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2016	2017	2018
Pakalpojuma saņēmēju skaits	326	317	306
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	249 070	255 882	255 262

Pavadoņa – asistenta pakalpojums

Pavadoņa – asistenta pakalpojums nodrošina fizisku un informatīvu atbalstu personām, kurām fiziska vai garīga rakstura traucējumu dēļ ir apgrūtināta pārvietošanās ārpus mājokļa, apmeklējot valsts vai pašvaldības iestādes un organizācijas sadzīves jautājumu risināšanai.

2018. gadā pavadoņa – asistenta pakalpojums piešķirts 103 personām par kopējo summu 7 590 EUR (skat. 28. tabulu).

Pavadoņa – asistenta pakalpojumu 2018. gadā nodrošināja biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”.

28. tabula. Pavadoņa – asistenta pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2016	2017	2018
Pakalpojuma saņēmēju skaits	29	26	103
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	1 163	2 475	7 590

Dienas un kopienas centri pilngadīgām personām

Dienas centri (turpmāk – DC) ir pakalpojums, kas rada iespēju personai attīstīt sociālās prasmes, izglītoties un saturīgi pavadīt brīvo laiku. DC palīdz cilvēkiem veidot sociālos kontaktus, gūt atbalstu, mudina iesaistīties dažādās individuālās, grupas un kopienas aktivitātēs. Klienti lielā mērā ir aicināti veidot DC aktivitāšu saturu paši, viņi piedalās to organizēšanā un apzina citus, kam ir nepieciešams sociāls atbalsts. Iespēja piedalīties DC aktivitātēs ir jebkurai pilngadīgai personai, bet īpaši aicināti ir tuvākajā kopienā dzīvojošie iedzīvotāji (t. sk. personas, kuras sasniegušas pensijas vecumu, personas ar invaliditāti, personas, kuras nav nodarbinātas, kā arī citas pilngadīgas personas). DC darbojas pēc brīvā apmeklējuma principa. Šo centru apmeklēšanai klientam nav nepieciešams RSD nosūtījums.

Kopienas centrā tiek nodrošinātas aktivitātes, kas vairo iedzīvotāju līdzdalību, sociālo aktivitāti un piederības sajūtu kopienai, uzlabo KC apmeklētāju pašorganizēšanās prasmes, attīsta neformālā sociālā atbalsta tīklojumu, veicina atbildības sajūtu par savu rīcību un apkārtējo vidi, attīsta brīvprātīgo darbu, veicina iedzīvotāju neformālo pašpalīdzības grupu radīšanu, lai identificētu, veidotu un paplašinātu kopienas aktīvus un resursu sistēmu, aktivizē kopienā esošās nevalstiskās organizācijas, iesaistot tās kopienas vajadzību un esošo pakalpojumu kvalitātes novērtēšanā, kā arī veic citas ar KC apmeklētāju sociālajām iniciatīvām saistītas organizatoriskās darbības.

DC un KC pakalpojuma ietvaros tiek organizētas individuālās, grupu nodarbības un aktivitātes (kognitīvo spēju uzturēšanai/attīstīšanai, fizisko aktivitāšu, radošās, interešu u.c. nodarbības speciālistu vadībā), informatīvi – izglītojošie pasākumi (lekcijas, ekskursijas, kultūras pasākumi u.c.). DC un KC klientiem pieejamas sociālā darbinieka un citu speciālistu (piemēram,

psihologa, fizioterapeita u.c.) konsultācijas, kā arī tiek sniegti atbalsta pakalpojumi tuviniekiem (konsultācijas, atbalsta, izglītojošās grupas u.c.). Tāpat vairākos DC un KC tiek attīstīta sadarbība un atbalsta sniegšana kopienas nevalstiskajām organizācijām (iespēju robežās nodrošināta iespēja izmantot DC un KC telpas u.tml.). KC akcentēts sociālais darbs kopienā, brīvprātīgā darba attīstīšana un organizēšana kopienā un atbalsta sniegšana kopienas un grupu līderiem.

2018. gadā Rīgā darbojās 13 DC un 1 KC, t.sk. 7 RSD struktūrvienības un 7 līgumorganizāciju iestādes.

2018. gadā DC un KC pilngadīgām personām pakalpojumus sniedza:

- ✓ Rīgas Sociālā dienesta DC „Ķengarags”;
- ✓ Rīgas Sociālā dienesta DC „Ābeļzars”;
- ✓ Rīgas Sociālā dienesta DC „Kamene”;
- ✓ Rīgas Sociālā dienesta KC „Ābeļzieds”;
- ✓ Rīgas Sociālā dienesta DC „Rīdzene”;
- ✓ Rīgas Sociālā dienesta DC „Vecmīlgrāvis”;
- ✓ Rīgas Sociālā dienesta DC „Kastanis”;
- ✓ Biedrības „Latvijas Neredzīgo biedrība” DC „Strazdumuižas dienas centrs”;
- ✓ Biedrības „Latvijas Sieviešu invalīdu asociācijas „Aspazija”” DC „Aspazija”;
- ✓ Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Paaudzes” un DC „Mēs”;
- ✓ Biedrības „Rīgas aktīvo senioru alianse” DC „RASA”;
- ✓ SIA „LNS Rehabilitācijas centrs” DC „Rītausma”;
- ✓ Biedrības „Svētās Ģimenes Māja” DC „Svētās Ģimenes Māja”.

2018. gadā DC un KC pakalpojumu saņēma 5 112 personas. DC un KC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2018. gadā bija 603 380 EUR (skat. 29. tabulu).

2018. gadā DC un KC klientiem tika nodrošināts plašs pakalpojumu klāsts (iespēja apgūt datora lietošanu, attīstīt latviešu, angļu un vācu valodas prasmes, iespēja iesaistīties dažādās interešu nodarbībās – rokdarbi, gleznošana, zīmēšana un dažādas kustību nodarbības, kā arī pēc nepieciešamības varēja saņemt sociālā darbinieka un psihologa individuālas konsultācijas).

29. tabula. Dienas un Kopienas centra pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2016. – 2018. gadā

	2016	2017	2018
Dienas centru skaits	14	14	14
Klientu skaits	3 841	4 641	5 112
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	549 147	543 819	603 380

Dienas aprūpes centri personām ar demenci

Dienas aprūpes centri personām ar demenci (turpmāk – DAC) ir pakalpojums, kas dienas laikā nodrošina sociālo aprūpi. DAC mērķis ir iespēju robežās uzturēt un attīstīt klientu sociālās prasmes un nodrošināt saturīgu brīvā laika pavadīšanu, bet vienlaicīgi atslogot arī klientu piederīgos no aprūpes pienākumu veikšanas, radot iespēju pilnvērtīgi atgriezties darba tirgū.

DAC pakalpojuma saņemšanai klientam nepieciešams RSD izsniegts nosūtījums.

DAC pakalpojuma ietvaros tiek nodrošināta klientu uzraudzība, nepieciešamības gadījumā tiek sniegta palīdzība pašaprūpē, organizētas nodarbības (kognitīvo spēju uzturēšanai/attīstīšanai, mūzikas, mākslas, kustību terapijas u.c. nodarbības speciālistu vadībā), kultūras pasākumu apmeklēšana, sociālā darbinieka, ergoterapeita, fizioterapeita, psihologa u.c. speciālistu konsultācijas, kā arī atbalsta pakalpojumi (konsultācijas, atbalsta grupas u.c.) klientu tuviniekiem.

2018. gadā Rīgā darbojās 3 līgumorganizāciju DAC (kopā 65 vietas): biedrības „Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Ozolaine” (25 vietas), SIA „Bērnu oāze” DAC „Oāze” (20 vietas) un biedrības „Dzintarkrasta serviss” DAC „Liepa” (20 vietas).

2018. gadā DAC pakalpojumu saņēma 84 personas, kas salīdzinājumā ar 2017. gadu ir par 7 personām vairāk. Pieprasījums pēc DAC pakalpojuma pieaug, jo pieaug personu ar demenci skaits (statistikas dati liecina, ka no rindā SAC pakalpojuma saņemšanai uzņemto personu skaita, personas

ar demenci 2017. gada 31. decembrī bija 60% no kopējā klientu skaita, taču 2018. gada 31. decembrī bija jau aptuveni 70% no kopējā klientu skaita (rindā) medicīniskajā dokumentācijā bija norādīta diagnoze – demence, bet ar esošajiem resursiem DAC pakalpojumu lielākam klientu skaitam nav iespējams nodrošināt.

DAC pakalpojumam no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2018. gadā bija 228 607 EUR (skat. 30. tabulu).

30. tabula. Dienas aprūpes centra personām ar demenci pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta

	2016	2017	2018
Dienas aprūpes centru personām ar demenci skaits	3	3	3
Klientu skaits	82	77	84
Izlietotie finanšu līdzekļi EUR	183 703	183 131	228 607

Lai nodrošinātu DC/DAC pieejamību pēc iespējas tuvāk pakalpojumu saņēmēju dzīvesvietai un atbilstoši pieprasījumam, 2019. gada nogalē plānots izveidot DC Pārdaugavas pusē (Bolderājā, jaunbūvējamā sociālajā mājā, Mežrozīšu ielā), bet turpmākajos gados būtu nepieciešams DC Zemgales priekšpilsētā un DAC personām ar demenci Rīgas Latgales un Vidzemes priekšpilsētā.

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi personām ar garīga rakstura traucējumiem

Dienas aprūpes centri personām ar garīga rakstura traucējumiem (turpmāk – DAC) nodrošina klientu uzturēšanos DAC pilnu darba dienu (uzraudzība), ēdināšanu, nepieciešamības gadījumā sociālo aprūpi un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, t.i., sociālo prasmju (iemaņu) saglabāšanu, attīstīšanu vai atjaunošanu, izglītojošas nodarbības un saturīgas brīvā laika aktivitātes, kā arī psihosociālu atbalstu klientiem un klientu tuviniekiem.

DAC pakalpojuma ietvaros tiek organizētas nodarbības (rokdarbi, radošās darbnīcas, kulinārijas kursi, klūgu pīšana, mūzika, dzīves mācība u.c.), brīvā laika aktivitātes (ekskursijas, izstāžu un koncertu apmeklēšana u.c.). Tāpat arī DAC speciālisti sniedz konsultācijas klientu ģimenēm par pedagoģijas, sociālajiem un tiesiskajiem jautājumiem, organizē atbalsta un izglītojošas grupas tuviniekiem un atbalsta personām.

Rīgā ir 11 DAC (284 vietas), 5 no tiem personām ar viegliem un vidējiem garīga rakstura traucējumiem (163 vietas), 4 personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem (69 vietas) un 2 personām ar psihiskās veselības traucējumiem (52 vietas).

Rīgas pilsētas pašvaldība minētos pakalpojumus pērk no 6 līgumorganizācijām (biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, nodibinājuma „Fonds KOPĀ”, SIA „Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Saulē””, biedrības „Atbalsta grupa personām ar garīgās veselības traucējumiem un to piederīgajiem „Gaismas stars””, biedrības „Svētā Jāņa palīdzība”, biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”).

DAC pakalpojumu 2018. gadā saņēma 354 rīdzinieki, t.sk. 156 sievietes un 198 vīrieši, un visas DAC klientiem paredzētās vietas bija aizpildītas.

DAC pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2018. gadā izlietoti 1 131 836 EUR (skat. 31. tabulu).

31. tabula. DAC pakalpojumu saņēmēju personu skaits un DAC pakalpojumam no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums

DAC nosaukums	Vietu skaits 2018. gadā	Pakalpojumu saņēmēju personu skaits		
		2016	2017	2018
DAC „Cerību ligzda”	48	57	57	56
DAC „Cerību māja”	24	32	33	32
DAC „Cerību tilts”	24	26	27	28
DAC „Cerību skola”	12	14	14	15
DAC „Mēness māja”	15	16	17	18
DAC „Saule” un DAC „Saule „Ezera filiāle””	76	83	90	89
DAC „Kopā”	15	17	18	18
DAC „Gaismas stars”	27	35	37	37
DAC „Saullessvece”	25	27	37	38
Biedrība "Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi" DAC	18	21	20	23
KOPĀ	284	328	350	354
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	-	922 615	1 003 299	1 131 836

Specializētās darbnīcas

Specializētās darbnīcas nodrošina speciālistu atbalstu personām ar garīga rakstura traucējumiem darba prasmju un iemaņu attīstīšanai.

2018. gadā Rīgas pilsētas pašvaldībā tika nodrošinātas 3 veidu specializētās darbnīcas:

- galdniecības specializētās darbnīcas;
- šūšanas specializētās darbnīcas;
- veļas mazgāšana specializētās darbnīcas;
- šūšanas, papīra – kartona un rokdarbu specializētās darbnīcas.

Specializēto darbnīcu pakalpojums ietver pakalpojuma saņēmēju uzraudzību, darba prasmju un iemaņu attīstīšanu, ēdināšanu, sociālā darbinieka konsultācijas un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, t.i., sociālo prasmju (iemaņu) saglabāšanu, attīstīšanu vai atjaunošanu, izglītojošas nodarbības un saturīgas brīvā laika aktivitātes, kā arī psihosociālu atbalstu klientiem un klientu tuviniekiem, ko nodrošina speciālisti.

Rīgas pilsētas pašvaldība specializēto darbnīcu pakalpojumu pārskatā no 3 līgumorganizācijām (kopā 38 vietas):

- Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” specializētajā galdniecības darbnīcā „Skaida” ir nodrošinātas 8 vietas.
- Nodibinājuma „Fonds KOPĀ” specializētajā šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcā ir nodrošinātas 20 vietas.
- Biedrības „PINS” specializētajā šūšanas, papīra – kartona un rokdarbu darbnīcā ir nodrošinātas 10 vietas (līdz 30.06.2018.).
- Biedrības „Svētā Jāņa Palīdzība” specializētajā šūšanas, papīra – kartona un rokdarbu darbnīcā ir nodrošinātas 10 vietas (no 01.07.2018.).

2018. gadā specializēto darbnīcu pakalpojumu saņēma 61 persona (27 sievietes un 34 vīrieši), t.sk. 12 personas – galdniecības darbnīcā, 24 personas – šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcās un 25 personas – šūšanas, papīra, kartona un rokdarbu darbnīcās.

Specializēto darbnīcu pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2018. gadā bija 137 382 EUR (skat. 32. tabulu).

32. tabula. Pakalpojumu saņēmēju personu skaits, un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Specializētās darbnīcas nosaukums	Vietu skaits 2018. gadā	Pakalpojumu saņēmēju personu skaits		
		2016	2017	2018
Specializētās darbnīcas „Skaida” pakalpojums – galdniecības prasmju un iemaņu attīstīšana	8	10	12	12
Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas un veļas mazgāšanas prasmju un iemaņu attīstīšana	20	24	23	24
Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas, papīra – kartona līmēšanas un rokdarbu prasmju un iemaņu attīstīšana	10	13	18	25
Pakalpojuma saņēmēju skaits	38	47	53	61
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	-	120 795	139 933	137 382

Grupu mājas (dzīvokļi)

Grupu māja (dzīvoklis) ir pastāvīgās uzturēšanās mītne, kurā personas ar garīga rakstura traucējumiem profesionālu vadībā attīsta patstāvīgas dzīves iemaņas. Grupu mājā (dzīvoklī) nodrošina mājokli un atbalstu sociālo problēmu risināšanā personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām ir objektīvas grūtības dzīvot patstāvīgi, bet nav nepieciešama atrašanās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Galvenais grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma darbības mērķis ir veicināt klienta sociālo prasmju attīstīšanu līdz tādām līmenim, lai persona varētu uzsākt patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa). Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņem arī tādas personas ar garīga rakstura traucējumiem, kurām psihosociāla palīdzība un aprūpe būs nepieciešama pastāvīgi (tomēr ne tik lielā apmērā kā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā), tādēļ šīm personām grupu mājā (dzīvoklī) tiek nodrošināta pastāvīga dzīvesvieta.

Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma sniedzēju speciālistu galvenie uzdevumi darbā ar klientiem:

- ▣ sniegt atbalstu un padomu: mājokļa, nodarbinātības, veselības un izglītības jautājumu risināšanā;
- ▣ palīdzēt plānot budžetu un brīvo laiku;
- ▣ sekmēt nodarbinātību un patstāvību orientēties savā sociālajā apkārtņē;
- ▣ veicināt klientu patstāvīgas dzīves prasmju un iemaņu, sociālo attiecību prasmju apgūšanu;
- ▣ nepieciešamības gadījumā sniegt atbalstu pašaprūpē;
- ▣ organizēt sociālo resursu sistēmu piesaisti klientu sociālo problēmu risināšanā, veicinot klientu integrāciju sabiedrībā un darba tirgū;
- ▣ meklēt risinājumus klientu nodarbinātības iespējām un pilnvērtīga brīvā laika pavadīšanai;
- ▣ apkopot informāciju par klientu.

Vairākumā gadījumu pārceļšanās uz grupu māju (dzīvokli) palīdz klientam kļūt patstāvīgākam, stimulē vēlmi dzīvot pilnvērtīgi, attīsta spēju uzņemties atbildību par saviem lēmumiem un rīcību.

2018. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāji grupu mājās (dzīvokļa) pakalpojumu varēja saņemt astoņās grupu mājās (dzīvokļos) personām ar garīga rakstura traucējumiem, no kurām septiņas grupu mājas (dzīvokļi) atrodas Rīgā (113 vietas, no 10.12.2018. 117 vietas), viena – ārpus Rīgas lauku vidē (2 vietas). Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu pašvaldība pērk no 6 līgumorganizācijām (biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, nodibinājuma „Fonds KOPĀ”, SIA „Bērnu oāze”, biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”, Camphill nodibinājuma „Rožkalni”, biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”). Kopējais vietu skaits 2018. gadā bija 115, no 10.12.2018. – 119 vietas.

2018. gadā grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu faktiski saņēma 139 personas ar garīga rakstura traucējumiem (43 sievietes, 96 vīrieši). Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumam izlietotais pašvaldības budžeta finansējums 2018. gadā bija 422 064 EUR (skat. 33. tabulu).

33. tabula. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņēmēju personu skaits, un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Grupu mājas (dzīvokļa) nosaukums	Vietu skaits 2018. gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2016	2017	2018
Rīgas teritorijā:				
Grupu māja (dzīvoklis), Dzērvju iela 1	27	34	35	31
t.sk. bērnu aprūpes atbalsta pakalpojums grupu mājā (dzīvoklī) klientiem, kuri saņem pakalpojumu un dzīvo kopā ar bērnu grupu mājā (dzīvoklī)	2	2	2	2
Grupu māja (dzīvoklis), Slimnīcas iela 2	24	24	25	26
Grupu māja (dzīvoklis) „Šūpoles”, Platā iela 9	13	14	14	18
Grupu māja (dzīvoklis) „Mēness māja”, Putnu iela 6	14	14	14	15
Grupu māja (dzīvoklis) „Cerību dore”, Lubānas iela 39b	9	9	11	13
Grupu māja (dzīvoklis), Biešu iela 6	12/16*	14	17	19
t.sk. bērnu aprūpes atbalsta pakalpojums grupu mājā (dzīvoklī) klientiem, kuri saņem pakalpojumu un dzīvo kopā ar bērnu grupu mājā (dzīvoklī)	1	-	1	1
Grupu māja (dzīvoklis), Imantas 8. līnija 1, k-3	14	16	17	15
Ārpus Rīgas:				
Grupu māja (dzīvoklis) „Rožkalni”, Rencēnu pagasts, Burtnieku novads	2	2	2	2
KOPĀ	115/119*	127	135	139
Izlietotie finanšu līdzekļi EUR	-	297 802	401 751	422 064
t.sk. bērnu aprūpes atbalsta pakalpojums grupu mājā (dzīvoklī) klientiem, kuri saņem pakalpojumu un dzīvo kopā ar bērnu grupu mājā (dzīvoklī)	-	1 263	7 544	5 170

* No 10.12.2018. SIA Bērnu Oāze, Biešu iela 6, grupu mājā (dzīvoklī) personām ar vidēji smagiem garīga rakstura traucējumiem tika palielināts pašvaldības finansēto vietu skaits par 4 vietām (no 12 uz 16 vietām).

Lai veicinātu grupu dzīvokļa klientu motivāciju iesaistīties darba tirgū, kas ir būtisks faktors patstāvīgas dzīves uzsākšanai, Rīgas domes 04.09.2012. saistošajos noteikumos Nr.184 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtība” noteikts, ka grupu dzīvokļa pakalpojuma saņēmējiem, kuri mācās vai strādā, vai apmeklē specializēto darbnīcu personām ar garīga rakstura traucējumiem, maksa par mājokli tiek noteikta atbilstoši minēto pakalpojumu izmaksām, bet nepārsniedzot 42,69 EUR mēnesī. Pārējo samaksas par mājokli daļu sedz pašvaldība. Līdz ar to vairāk līdzekļu no algotā darba, t.sk. arī strādājot nepilnu darba laiku, paliek klienta rīcībā, kas viņus motivē iekļauties darba tirgū. 2018. gadā minēto pašvaldības atbalstu saņēma 49 jeb 35% grupu mājas (dzīvokļa) klienti par kopējo summu 6 726 EUR.

No kopējā grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma saņēmēju skaita 2018. gadā 27 personas (19%) strādāja algotu darbu brīvā darba tirgū vai subsidētajā darba vietā, 24 personas (17%) mācījās

(apguva arodu vai kvalifikāciju), 26 personas (19%) apmeklēja specializētās darbnīcas, 32 personas (23%) apmeklēja dienas aprūpes centru.

Ja grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma saņēmējs dzīvo grupu mājā (dzīvoklī) kopā ar bērnu, no 2016. gada 1. septembra tiek segtas papildu izmaksas, kas nepieciešamas bērna aprūpes atbalsta nodrošināšanai grupu mājā (dzīvoklī), lai bērnu vecāki ar garīgā rakstura traucējumiem (kuriem nav pietiekamu prasmju un iemaņu bērnu audzināšanā un aprūpē), apgūtu, attīstītu un uzlabotu bērna aprūpes un bērna audzināšanas prasmes, pilnveidotu saskarsmes prasmes ģimenē, kā arī bērnu vecākiem veidotos izpratne par bērna vispārējo attīstību, vecumposma īpatnībām un vajadzībām, par bērna vecumam un drošībai atbilstošu vidi, bīstamām situācijām un konsekvenci prasībās, pozitīvas disciplinēšanas metodēm un noteikumiem ģimenē, kas ir būtisks faktors patstāvīgas dzīves uzsākšanai. 2018. gadā pašvaldības atbalstu bērna aprūpes nodrošināšanai saņēma 3 ģimenes (divās ģimenēs pa vienam bērnam, vienā ģimenē divi bērni), t.i., 2% no kopējā klientu skaita, un konkrētajam mērķim tika izlietoti pašvaldības budžeta līdzekļi 5 170 EUR (skat. 33. tabulu).

Sociālās rehabilitācijas rezultātā patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa) 2018. gadā uzsāka 21 grupu māju (dzīvokļu) klients jeb 15% no visiem klientiem. t.sk. 9 klienti patstāvīgas dzīves uzsākšanas laikā no 20.12.2018. saņem individuālās sociālās rehabilitācijas programmas pakalpojumā iekļauto pasākumu kopumu (atbalsta persona, dzīvokļa īres izdevumu segšana u.c.) un citu speciālistu atbalstu. Tomēr, neskatoties uz grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma ietvaros sniegtajiem sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem, kā rezultātā personai, apgūstot nepieciešamās sociālās prasmes, jāuzsāk patstāvīga dzīve ārpus grupu mājas (dzīvokļa) (iespējams piesaistīt ģimenes asistenta atbalstu), daļa klientu patstāvīgi ārpus grupu mājas (dzīvokļa) nebūs spējīgi dzīvot nekad, jo grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņem personas ar dažādu smaguma pakāpju garīga rakstura traucējumiem.

Regulāri ir pieprasījums pēc grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma – 2018. gada 31. decembrī rindā bija 35 personas, t.sk. 29 personas ar smagiem garīga rakstura traucējumiem (daļēji kā kompleksi traucējumiem, jo daļai klientu ir arī smagi kustību un citi funkcionālie traucējumi). Salīdzinājumā ar 2017. gada 31. decembri (rindā bija 24 personas), 2018. gada 31. decembrī rindā pēc grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem gaidošo personu skaits palielinājās par 5 personām jeb 21%.

Nemot vērā pieprasījumu, Rīgas pilsētas pašvaldībai būs jāattīsta un jānodrošina personu ar garīga rakstura traucējumiem vajadzībām atbilstoši sabiedrībā balstītie pakalpojumi (grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums, t.sk. personām ar garīga rakstura traucējumiem, kurām ģimenē ir bērni, atbalstītās dzīves pakalpojums (individuālā rehabilitācijas programma), specializētās darbnīcas pakalpojums, dienas aprūpes centra pakalpojums, aprūpes mājās pakalpojums, īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojums, atbalsta grupas, speciālistu konsultācijas un individuāls atbalsts).

LR Sociālo pakalpojumu attīstības pamatnostādnes 2014. – 2020. gadam noteiktam rīcības virzienam „deinstitutionalizācija” paredz reformēt ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojumu sniegšanas praksi, gan atbalstot klientu izešanu no ilgstošas sociālās aprūpes institūcijām, gan atbalsta sistēmas radīšanu, lai personas tajā nenonāktu. Plānots, ka deinstitutionalizācijas procesā pašvaldībām šādu mērķa grupu personām – pilngadīgas personas ar garīga rakstura traucējumiem, bērnu aprūpes iestādēs esošie bērni un bērni ar funkcionāliem traucējumiem, kuri dzīvo ģimenēs, jāattīsta un jānodrošina šo personu vajadzībām atbilstoši sabiedrībā balstītie pakalpojumi. Lai gan deinstitutionalizācijas īstenošanai paredzēts piesaistīt ESF un ERAF finansējumu, Rīgas pilsētas pašvaldība nepiedalās šajā projektā, jo projekta nosacījumi (pašvaldības vērtējumā) nav pieņemami. Līdzdalība projektā prasa nesamērīgi lielu pašvaldības ieguldījumu un liedz efektīvi sasniegt deinstitutionalizācijas mērķi. Neatkarīgi no valstī uzsāktās deinstitutionalizācijas Rīgas pašvaldība jau daudzus gadus budžeta iespēju robežās attīsta un nodrošina pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem nepieciešamos sociālos pakalpojumus.

Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti

Personas ar invaliditāti ir viena no sociāli mazaizsargātākajām iedzīvotāju grupām, kuru piedalīšanās dažādos sabiedrības procesos ne vienmēr ir iespējama. Būtiski ir censties novērst šķēršļus, kas rodas personām ar invaliditāti, rast viņām iespēju būt neatkarīgām un mazināt nepieciešamību pēc palīdzības pašaprūpē. Rīgas pašvaldība cenšas apzināt un izprast cilvēku ar

invaliditāti vajadzības un problēmas. Iespēju robežās tās tiek risinātas, attīstot personām ar invaliditāti nepieciešamos pakalpojumus, piemēram, nodrošinot aprūpes pakalpojumus mājās, pašvaldības finansētus transporta pakalpojumus, ierīkojot speciāli pielāgotus dzīvokļus sociālajās dzīvojamās mājās, kā arī risinot vides pieejamības jautājumus personas dzīvesvietā.

Samaksa transporta pakalpojumiem personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās

Sociālās integrēšanās iespēju veicināšanai Rīgas pilsētas pašvaldība personām ar invaliditāti, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās un kuras nevar izmantot sabiedrisko transportu, papildu valsts pabalstam transporta izdevumu kompensēšanai piešķir līdzekļus transporta pakalpojumu apmaksai (turpmāk – transporta pakalpojumu samaksa).

Ņemot vērā personu ar invaliditāti vajadzības, tiek nodrošināta iespēja saņemt atbalstu dažādu transporta pakalpojumu izmantošanai:

- ▼ specializētais autotransports (mikroautobuss), vieglais taksometrs vai finanšu līdzekļi degvielas iegādei personiskajam autotransportam – 284,57 EUR gadā;
- ▼ transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuriem nepieciešama hemodialīze – 71,14 EUR mēnesī;
- ▼ papildu transporta pakalpojumu samaksa sociāli aktīvām personām, kuras mācās vai strādā – 21,34 EUR mēnesī;
- ▼ papildu transporta pakalpojumu samaksa personām, kuras apmeklē institūcijas sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās, medicīniskās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumu saņemšanai – līdz 71,14 EUR gadā.

Transporta pakalpojumu samaksu 2018. gadā saņēma 7 940 personas un šim mērķim tika izlietoti 1 842 705 EUR no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta. Salīdzinājumā ar 2017. gadu transporta pakalpojumu samaksas saņēmēju skaits 2018. gadā palielinājies par 551 personu jeb 7,5%, kā arī par 110 157 EUR jeb 6% palielinājies izlietotais finansējums (skat. 34. tabulu).

Šo tendenci var skaidrot ar personu ar invaliditāti skaita palielinājumu Rīgā. Ņemot vērā to, ka VDEĀVK atzinums par medicīnisko indikāciju noteikšanu speciāli pielāgota vieglā automobiļa iegādei un valsts sociālā pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai invalīdiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās, saņemšanai (uz kura pamata tiek piešķirts finansiālais atbalsts transporta pakalpojumiem Rīgā), tiek izsniegts īpaši smagas invaliditātes gadījumos, jāsecina, ka Rīgā palielinās personu skaits ar smagu invaliditāti. Saskaņā ar VSAA datiem Rīgā 2018. gada 31. decembrī (54 363) bija par 506 personām ar invaliditāti jeb par 1% vairāk nekā 2017. gada 31. decembrī (53 857).

Ņemot vērā pēdējo trīs gadu tendences, prognozējams, ka arī 2019. gadā transporta pakalpojumu samaksas saņēmēju skaits turpinās pieaugt.

34. tabula. Transporta pakalpojumu samaksu saņēmušo personu skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Transporta pakalpojumu apmaksu saņēmušo personu skaits	Finansējums, EUR
2016	6 955	1 616 625
2017	7 389	1 732 548
2018	7940	1 842 705

Personu ar invaliditāti sociālās integrācijas veicināšanai tiek piešķirta papildu transporta pakalpojumu apmaksu mācību iestādes vai darbavietas apmeklēšanai – 21,34 EUR mēnesī, kā arī papildu samaksa (līdz 71,14 EUR gadā) institūciju apmeklēšanai, lai saņemtu sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās un/vai medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumus.

Papildu apmaksu transporta pakalpojumiem 2018. gadā saņēma 708 personas jeb 11% no visiem 6 336 transporta samaksas pastāvīgo braucienu saņēmējiem (284,57 EUR gadā). Iepriekš, 2017. gadā, papildu samaksu transporta pakalpojumiem saņēma 663 personas. No visiem 708 papildu samaksas saņēmējiem 269 personas jeb 38% to izmantoja nokļūšanai darbavietā (21,34 EUR

mēnesī), 182 personas jeb 26% – izglītības iestādes vai kvalifikācijas iegūšanas vai paaugstināšanas kursu apmeklēšanai (21,34 EUR mēnesī), bet 404 personas jeb 57% – institūciju, sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās, medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai (71,14 EUR gadā). (skat. 35. tabulu).

35. tabula. Papildu apmaksu transporta pakalpojumiem saņēmušo personu skaits

Gads	Mācību iestāžu apmeklēšanai – 21,34 EUR mēnesī	Darba vietas apmeklēšanai – 21,34 EUR mēnesī	Citu institūciju apmeklēšanai – līdz 71,14 EUR gadā	Kopā
2016	180	236	415	672
2017	177	237	391	663
2018	182	269	404	708

2018. gadā no visiem transporta pakalpojumu samaksas saņēmējiem (7 940) 3 937 personas jeb 50% izmantoja speciālā autotransporta pakalpojumus, 3 113 personas jeb 39% – taksometra pakalpojumus, bet 1 425 persona jeb 18% apmaksu izmantoja degvielas iegādei personīgajam autotransportam (skat. 36. tabulu).

36. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksu saņēmušo personu skaita sadalījums atbilstoši transporta pakalpojumu veidiem*

Gads	Speciālā autotransporta (mikroautobusa) pakalpojums	Taksometra pakalpojums	Degvielas iegāde personīgajam autotransportam	Transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuri saņem hemodialīzi**	Vienreizējie braucieni**
2016	2 897	2 702	1 325	31***	444
2017	3 120	2 908	1 338	23***	638
2018	3 937	3 113	1 425	23***	657

* viena persona var izmantot vairākus transporta pakalpojuma veidus.

** pakalpojumu saņēmēji izmanto tabulas pirmajās trijās ailēs minētos transporta pakalpojumu veidus.

*** hemodialīzes saņēmēju, kuriem finansējums tiek pārskaitīts uz kontu, skaits ir iekļauts pirmajās trijās ailēs atbilstoši izmantotā pakalpojuma veidam, bet nav iekļauts ailē, kurā norādīti hemodialīzes saņēmēji (faktiski 2018. gadā hemodialīzes apmeklēšanai transporta pakalpojuma samaksa piešķirta 192 personām, 2017. gadā – 213 personām, 2016. gadā – 225 personām)

2018. gadā no visiem transporta pakalpojumu samaksas saņēmējiem (7 940) 328 jeb 4% ikdienā izmantoja riteņkrēslu (skat. 37. tabulu).

37. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksas saņēmēju skaits, kuri pārvietoja riteņkrēslā

Gads	Personu skaits
2016	390
2017	336
2018	328

No 21.02.2018. stājās spēkā RD saistošie noteikumi Nr.23 „Par transporta pakalpojumu samaksas kārtību personām ar funkcionāliem traucējumiem, kuras nevar pārvietoties ar sabiedrisko transportu, kurā tika precizēta līdz 20.02.2018. spēkā esošajos Rīgas domes 2007. gada 3. jūlija saistošajos noteikumos Nr.83 „Transporta pakalpojumu samaksas kārtība Rīgas pašvaldībā personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās un kuras nevar pārvietoties ar sabiedrisko transportu”, noteiktā samaksas transporta pakalpojumiem piešķiršanas kārtība (veikti redakcionāli labojumi, precizēts vienreizējās samaksas izmantošanas biežums, t.i., vienu reizi gadā, paredzot izņēmuma gadījumus, vienkāršota samaksas saņemšanas kārtība (nav jāiesniedz informācija par nepieciešamo

hemodialīzes procedūru skaitu, nav jāiesniedz VDEĀVK atzinums, izziņas no Uzņēmumu reģistra, piešķirtos līdzekļus RSD var pārskaitīt transporta pakalpojuma sniedzējam, ja persona iesniegumā to norāda). Tāpat 07.12.2018. stājās spēkā šo saistošo noteikumu grozījumi, kuros vienkāršota samaksas saņemšanas kārtība (samaksas saņēmējiem, kuriem izsniegts VDEĀVK atzinums, samaksa tiek piešķirta līdz šī atzinuma termiņa beigām, t.i., personai nav jānododas uz RSD katru gadu; samaksu var saņemt jebkuras nevalstiskās organizācijas valdes loceklis nevis tikai personu ar invaliditāti valdes loceklis kā līdz šim; papildu samaksai nav jāiesniedz izziņa par PII apmeklēšanu, jo šo informāciju RSD var pārbaudīt pieejamās datu bāzēs).

Lai noskaidrotu, vai Rīgas pilsētas pašvaldības piešķirtā transporta pakalpojumu apmaksā (turpmāk – pakalpojums) sasniedz mērķi, uzlabojot pakalpojuma saņēmēju sociālās integrācijas iespējas, kā arī pakalpojuma saņēmēju viedokli par pakalpojuma nodrošināšanas kvalitāti 2018. gadā RD Labklājības departaments veica pētījumu par samaksas transporta pakalpojumiem saņēmēju portretu un sociālo aktivitāti. Pētījums tika veikts aptaujājot klientus 11 RSD TC.

Kopumā tika aptaujāts 1 031 klients, kas nodrošina 95% ticamību un 4% kļūdu (standarts ir 95% ticamība un 5% kļūda). Tas nozīmē, ka no RSD TC ir iegūta reprezentatīva izlase, lai sasniegtu izvirzīto mērķi. Būtiskākie Pētījuma secinājumi:

■ Tipiskais transporta saņēmēja portrets – 70 gadus veci cilvēki, kuri pakalpojumu izmanto vidēji no 1 līdz 5 gadiem. Saņemto finansējumu izlieto, iegādājoties vieglā taksometra pakalpojumus. Vidēji vienā nedēļā tiek veikti 3 braucieni un atzīmēts, ka finansējuma apjoms ir pietiekams, lai veiktu visus nepieciešamus braucienus. Visbiežākais brauciena galamērķis ir ārstniecības iestādes. Asistenta un/vai citi sociālie pakalpojumi vai pabalsti netiek izmantoti.

■ Strādājoša klienta portrets – personas vidēji 48 gadu vecumā, kuras pakalpojumu izmanto no 1 līdz 5 gadiem. Saņemto finansējumu tērē, iegādājoties degvielu personīgajam auto. Parasti vienā nedēļā tiek veikti 7 braucieni un atzīmēts, ka finansējuma apjoms ir nepietiekams, lai veiktu visus nepieciešamus braucienus. Papildus tiek tērēti vidēji 49,50 EUR, lai apmaksātu papildus braucienus. Visbiežākais brauciena galamērķis ir darba vieta. Tiek izmantots asistenta pakalpojums, bet neizmanto citus sociālos pakalpojumus vai pabalstus.

■ Klienta, kurš mācās portrets – personas vidēji 48 gadu vecumā, kuras samaksu transporta pakalpojumiem saņem 8 un vairāk gadus. Saņemto finansējumu tērē, iegādājoties degvielu personīgajam auto. Parasti vienā nedēļā tiek veikti 6 braucieni un atzīmēts, ka finansējuma apjoms ir nepietiekams, lai veiktu visus nepieciešamus braucienus. Papildus tiek tērēti vidēji 57 EUR, lai apmaksātu papildus braucienus. Visbiežākais brauciena galamērķis ir mācību iestāde. Asistenta un/vai citi sociālie pakalpojumi vai pabalsti netiek izmantoti.

■ Klienta bezdarbnieka portrets – personas vidēji 48 gadu vecumā, kuri pakalpojumu lieto vidēji no 1 līdz 5 gadiem. Saņemto finansējumu tērē, iegādājoties degvielu personīgajam auto. Parasti vienā nedēļā tiek veikti 4 braucieni un atzīmēts, ka finansējuma apjoms ir pietiekams, lai veiktu visus nepieciešamus braucienus. Visbiežākais brauciena galamērķis ir ārstniecības iestāde. Asistenta un/vai citi sociālie pakalpojumi vai pabalsti netiek izmantoti.

■ Analizējot brauciena galamērķus, izmantojot absolūto braucienu skaitu, konstatēts, ka visbiežākais braucienu galamērķis ir ārstniecības iestāde. Savukārt, pārrēķinot vidējo braucienu skaitu uz vienu cilvēku katram braukšanas galamērķim, konstatēts, ka strādājošas un personas, kas mācās vidēji veic divreiz vairāk braucienus nekā cilvēki, kuriem ir nepieciešama regulāra medicīniska palīdzība.

■ Visbiežāk tiek izmantoti vieglā taksometra pakalpojumi. Neatkarīgi no transporta pakalpojuma veida lielākajai daļai respondentu finansējums ir pietiekams, lai apmaksātu visus savus braucienus. Tie respondenti, kuri papildus piemaksā finansējumu, to izmanto, lai apmaksātu degvielu savam personīgajam auto, kā arī pastāv statistiski būtiska saistība starp braucienu skaitu un transporta pakalpojuma veidu, piemēram, cilvēki, kuri apmaksā degvielu, veic būtiski vairāk braucienus nekā tie, kas pārējo taksometra pakalpojumus.

Vides pieejamība

Pēdējos gados apkārtējā vidē ir pamanāmas daudzas pārmaiņas. Tomēr cilvēkiem ar invaliditāti joprojām eksistē šķēršļi nepietiekami pielāgotas vides dēļ. Lai palīdzētu risināt šo problēmu, kas ikdienā skar cilvēkus ar kustību traucējumiem, RD jau 16 gadus piešķir finansējumu pacēlāju ierīkošanai dzīvojamās mājās, kurās dzīvo personas ar kustību traucējumiem, kā arī personām ar invaliditāti, kuras pārvietojas riteņkrēslos, jau 12 gadus ir iespēja saņemt pabalstu mājokļa pielāgošanai.

Pabalsts mājokļa pielāgošanai

2018. gadā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta atbilstoši pieprasījumam pabalsts mājokļa pielāgošanai piešķirts 52 personām par kopējo summu 141 418 EUR. Maksimālā iespējamā summa viena mājokļa pielāgošanai līdz 20.02.2018. bija 2 134 EUR, bet no 21.02.2018. – 4 000 EUR (pabalsta apmērs palielināts saistībā ar celtniecības izmaksu palielināšanos), 2018. gadā vidēji viena mājokļa pielāgošanai izlietojot finansējumu 2 720 EUR apmērā. 2017. gadā pabalsts mājokļa pielāgošanai piešķirts 47 personām par kopējo summu 99 903 EUR, vidēji viena mājokļa pielāgošanai izlietojot finansējumu 2 126 EUR apmērā (skat. 38. tabulu).

Saskaņā ar RSD sniegto informāciju 31.12.2018. būvniecības stadijā bija 44 objekti.

38. tabula. Pabalsta mājokļa pielāgošanai saņēmušo personu skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Personu skaits, kurām pielāgoti mājokļi	Izlietotie līdzekļi, EUR
2016	46	92 855
2017	47	99 903
2018	52	141 418

Pacēlāju ierīkošana dzīvojamajās mājās

Pacēlāju ierīkošanas darbus koordinē Labklājības departaments sadarbībā ar RSD strādājošajiem ergoterapeitiem un sociālajiem darbiniekiem. Izvērtējot klientu individuālās funkcionālās vajadzības, kā arī ievērojot konkrētā projekta tehnisko sarežģītību, tiek meklēts optimālākais risinājums katrai personai individuāli. Arī situācijās, kad pacēlāju ierīkot šķiet tehniski neiespējami, tiek meklēti alternatīvi risinājumi, piemēram, mobilie pacēlāji.

Kopumā Rīgā ir uzstādīti un nodoti privātpersonu lietošanā 191 stacionārie un mobilie pacēlāji. 2018. gadā personu, kuras pārvietojas riteņkrēslā, lietošanā ir nodoti 16 pacēlāji (piešķirti 8 jauni mobilie pacēlāji, pārvietoti no vienas adreses uz otru 8 mobilie pacēlāji), kuri paredzēti uzstādīšanai minēto personu dzīvojamās mājās, lai nodrošinātu personas iekļūšanu mājoklī un izkļūšanu no tā. Pacēlāju iegādei, uzstādīšanai, apkopei un remontam no Rīgas pilsētas pašvaldības 2018. gada budžeta izlietots finansējums 148 042 EUR apmērā (skat. 39. tabulu). 2018. gadā invalīdu pacēlājiem izlietots par 54% lielāks finansējums nekā 2017. gadā, jo Rīgas pilsētas pašvaldības budžetā, ņemot vērā pieprasījumu, paredzēts lielāks finansējums, kā arī, palielinoties uzstādīto pacēlāju skaitam, palielinājās izdevumi pacēlāju apkopei un remontam.

Rindā pacēlāju saņemšanai 31.12.2018. reģistrētas 144 personas.

39. tabula. Ierīkoto pacēlāju skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Ierīkoto pacēlāju skaits	Izlietotie līdzekļi, EUR
2016	6	90 620
2017	18	96 044
2018	16	148 042

Valsts finansētais invalīdu asistenta pakalpojums personām ar invaliditāti

Asistenta pakalpojums tiek nodrošināts saskaņā ar Ministru kabineta 18.12.2012. noteikumiem Nr.942 „Kārtība, kādā piešķir un finansē asistenta pakalpojumu pašvaldībā” (turpmāk – MK noteikumi Nr.942). Asistenta pakalpojums paredzēts, lai atvieglotu cilvēku ar invaliditāti pārvietošanos ārpus mājokļa un nokļūšanu vietā, kur cilvēks strādā, mācās, saņem pakalpojumu vai veic sabiedriskās aktivitātes. Pakalpojumu var saņemt:

▼ **pilngadīgas personas** ar I vai II invaliditātes grupu, pamatojoties uz VDEĀVK atzinumu par asistenta pakalpojuma nepieciešamību (personām ar I grupas invaliditāti ar redzes traucējumiem, kā arī ar I un II grupas invaliditāti ar pārvietošanās grūtībām vai garīga rakstura traucējumiem);

▼ **bērni ar invaliditāti** 5 līdz 18 gadu vecumā, pamatojoties uz VDEĀVK atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību smagu funkcionālo traucējumu dēļ.

2018. gadā asistenta pakalpojums sniegts 2 975 personām ar invaliditāti, kas ir par 19 personām jeb 0,7% vairāk nekā 2017. gadā (2 956). Izlietotais finansējums 2018. gadā ir 4 977 196 EUR, kas ir par 642 053 EUR jeb 15% vairāk nekā 2017. gadā (4 335 143 EUR) (skat.40. tabulu).

2016. gada 1. janvārī stājās spēkā grozījumi MK noteikumu Nr.942 1.pielikuma 7.punktā – personai iesaistoties sociālās iekļaušanas pasākumos (iepirkšanās, teātru, koncertu, sporta spēļu, citu pasākumu un sabiedrisku vietu apmeklējums, kas saistīts ar brīvā laika pavadīšanu) paredzēts piešķirt ne vairāk par 2 stundām nedēļā. Iepriekšējā MK noteikumu Nr.942 redakcijā paredzētais laiks bija 10 stundas nedēļā. Saistībā ar minētajām izmaiņām MK noteikumos Nr.942 samazinājies klientu skaits un pakalpojuma apjoms.

Lai vienkāršotu atskaitīšanās procesu asistenta pakalpojuma sniedzējiem un pakalpojuma administrēšanu, no 2014. gada novembra ir ieviesta elektroniskā asistentu atskaišu nodošanas sistēma, izmantojot Rīgas domes UDV portālu. Sistēma darbojas veiksmīgi un 2018. gada beigās to izmantoja 672 jeb 22% asistenti (kopā uz 31.12.2018. bija 3 066 asistentu).

40. tabula. Valsts finansētā invalīdu asistenta pakalpojumu saņēmēju skaits un pakalpojumam izlietotais finansējums

Gads	Asistenta pakalpojuma saņēmēju skaits kopā*	t.sk. bērni ar invaliditāti	t.sk., personas ar I grupas invaliditāti	t.sk. personas ar II grupas invaliditāti	Izlietotais finansējums kopā, EUR
2016	3 154	298	1 479	1 377	4 866 615
2017	2 956	290	1 368	1 298	4 335 143
2018	2 975	267	1 354	1 354	4 977 196

* Starpība rodas, ja bērns sasniedz pilngadību vai cilvēkam mainās invaliditātes grupa.

Sociālais darbs stacionārajās ārstniecības iestādēs

Sociālā darba stacionārajā ārstniecības iestādē (turpmāk – slimnīca) mērķis ir sniegt sociālo darbinieku atbalstu veselības aprūpes iestādēs esošām personām, lai nodrošinātu sociālās aprūpes nepārtrauktību, izrakstoties no veselības aprūpes iestādes, kā arī palīdzību citu sociālo problēmu risināšanā.

Sociālā darba stacionārajā ārstniecības iestādē (turpmāk – slimnīca) mērķis ir sniegt sociālo darbinieku atbalstu veselības aprūpes iestādēs esošām personām, lai nodrošinātu sociālās aprūpes nepārtrauktību, izrakstoties no veselības aprūpes iestādes, kā arī palīdzību citu sociālo problēmu risināšanā.

Pašvaldības dotācijas pārskaitīšana sociālā darba slimnīcās nodrošināšanai uzsākta 2013. gada martā pēc pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumu noslēgšanas ar sešām slimnīcām uz trīs gadiem. 2016. gadā janvārī – martā saskaņā ar Rīgas domes 15.12.2015. lēmumu Nr.3314 „Par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu” no jauna tika noslēgti pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumi jau ar septiņām slimnīcām:

▼ SIA „Rīgas 2. slimnīca”;

- ✓ SIA „Rīgas Dzemdību nams”;
- ✓ VSIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”;
- ✓ VSIA „Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca”;
- ✓ VSIA „Rīgas Psihiatrijas un narkoloģijas centrs”;
- ✓ SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”;
- ✓ VSIA „Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca”.

Slimnīcās nodrošinātā sociālā darba pakalpojuma, kas tiek finansēts no pašvaldības budžeta, ietvaros tiek nodrošinātas šādas darbības:

☐ klientu sociālo situāciju izvērtēšana, sociālo problēmu identificēšana, nepieciešamo darbību veikšana sociālo problēmu risināšanā, t.sk. palīdzības sniegšana klientam personu apliecinošu dokumentu atjaunošanā un dokumentu (iesniegumu) sagatavošanā saistībā ar klientu vajadzībām nepieciešamu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības nodrošināšanu, nepieciešamības gadījumā pārstāvētas klienta intereses valsts un pašvaldības institūcijās;

☐ sadarbība ar RSD un citām valsts un pašvaldības institūcijām, lai nepieciešamības gadījumā klients pēc izrakstīšanas no slimnīcas varētu saņemt viņa vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus (atbilstoši klienta sociālajai situācijai un viņa vajadzībām tiek organizēta medicīniskā vai sociālā aprūpe, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojums, transporta pakalpojums un citu pakalpojumu pieejamība);

☐ konsultācijas un informāciju par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību;

☐ psihosociāla palīdzība klientam un/vai viņa ģimenes locekļiem u.c.

2018. gadā slimnīcu sociālie darbinieki saskaņā ar pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumiem ir snieguši atbalstu un palīdzību 11 304 personām, kas ir par 1 217 klientiem jeb 11% vairāk nekā 2017. gadā (10 087). Savukārt 2018. gadā sniegto konsultāciju skaits – 16 031 ir par 762 jeb 4,5% mazāk salīdzinoši ar 2017. gadā (16 793) sniegto konsultāciju skaitu (skat. 41. tabulu).

Salīdzinot 2018. gada datus ar 2017. gada datiem, slimnīcās ir vērojamas klientu un tiem sniegto konsultāciju skaita svārstības:

☐ Klientu skaita (par 15 klientiem) un konsultāciju skaita (par 35) samazinājums no gada sākuma VSIA “Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca”, kas saistīts ar mazāku pacientu skaitu, kuriem bijis nepieciešams sociālā darbinieka atbalsts un konsultācijas.

☐ Klientu skaita palielinājums pārējās slimnīcās, kas saistīts ar gados vecu cilvēku īpatsvara pieaugumu un klientu komplikētākām veselības problēmām, kā arī medicīnas personāls aktīvāk ziņo par klientiem, kuriem nepieciešams sociālā darbinieka atbalsts.

☐ Klientiem sniegto konsultāciju skaits katrā slimnīcā atšķiras, ir slimnīcas, kurās tas palielinās, palielinoties klientu skaitam, bet ir slimnīcas, kurās, neskatoties uz klientu skaita palielinājumu, konsultāciju skaits nav bijis lielāks kā iepriekšējā gadā. Slimnīcu sociālie darbinieki skaidro, ka, palielinoties klientu vidējam vecumam un klientu īpatsvaram pensijas vecumā, kā arī pasliktinoties klientu veselības stāvoklim, klientiem ir nepieciešama ilgstošāka ārstēšanās slimnīcās, kuras laikā nav nepieciešama intensīva sociālā darbinieka iesaistīšanās (galvenokārt sociālie darbinieki sniedz klientiem atbalstu, lai pēc klienta izrakstīšanas no slimnīcas būtu nodrošināts klienta vajadzībām atbilstošs sociālās aprūpes pakalpojums).

41. tabula. Sociālā darba pakalpojums slimnīcās

	2016	2017	2018
Slimnīcu skaits	7	7	7
Sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits	9 906	10 087	11 304
Konsultāciju skaits	17 112	16 793	16 031

2018. gadā sociālā darba slimnīcās ietvaros sociālie darbinieki klientiem ir palīdzējuši risināt dažādas sociālās problēmas. Pilngadīgām personām visvairāk risinātās problēmas – veselības, sociālo prasmju trūkuma, atkarības, nodarbinātības, uzvedības, saskarsmes/konfliktu problēmas, savukārt bērniem – veselības, saskarsmes problēmas/konflikti (trūkst sociālie kontakti un svarīgas attiecības), vardarbība (dominē novārtā pamešana un aprūpes trūkums), izglītības problēmas t.sk. mācīšanās grūtības, atkarības (dominē alkohola atkarība) utt. (skat.42. tabulu).

42. tabula. Slimnīcu sociālo darbinieku klientu sociālās problēmas 2018. gadā

Problēma	Skaitis*	
	Pilngadīgas personas	Bērni
Vardarbība	88	301
Atkarības problēmas	1 484	152
Saskarsmes problēmas/konflikti	1 365	448
Izglītības problēmas	89	208
Uzvedības problēmas	990	118
Nodarbinātības problēmas	1 036	-
Sociālo prasmju trūkums	3 397	27
Mājokļa problēma	652	12
Veselības problēmas	7 487	862
Nenokārtoti dokumenti	211	61
Krīzes situācijas	174	91
Citas problēmas	2 325	74

* Klientu lietās fiksēto identificēto/risināto sociālo problēmu skaits, nevis personu skaits.

2018. gadā slimnīcām nodrošināts pašvaldības dotācijas apmēra palielinājums. Par pamatu dotācijas apmēra palielinājumam ņemts vidējās algas palielinājums RSD sociālajiem darbiniekiem 2017. gadā, kā arī dotācijā iekļauts finansējums sociālajām garantijām, kuras līdz šim dotācijā nebija iekļautas (piemēram, „atvaļinājuma pabalsts”, supervīzijas, braukšanas atvieglojumi sabiedriskajā transportā un veselības apdrošināšanas polise).

Finanšu izlietojums sociālā darba pakalpojuma nodrošināšanai slimnīcās no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta 2018. gadā bija **151 816 EUR**.

Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā

Īslaicīga sociālā aprūpe sociālās aprūpes iestādē (turpmāk – sociālo gultu pakalpojums) nodrošina diennakts sociālo aprūpi un veselības aprūpi minimālā apjomā pilngadīgām personām, kurām nepieciešamais pakalpojuma apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā noteikto apjomu un kuru ģimenes locekļi nespēj nodrošināt personai nepieciešamo aprūpi nodarbinātības vai citu iemeslu dēļ, personas atveseļošanās periodā vai līdz pakalpojuma saņemšanai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Sociālo gultu pakalpojuma ietvaros klientam tiek nodrošināta uzraudzība, palīdzība pašaprūpē, sociālo darbinieku atbalsts un palīdzība sociālo problēmu risināšanā u.c., kā arī veselības aprūpe minimālā apjomā (ārsta uzraudzība, ārstējošā ārsta nozīmētās uzturošās terapijas nodrošināšana, izgulējumu profilakse un virspusēju ārējo brūču (trofiskās čūlas, izgulējumi, apdegumi) ārstēšana, ārstnieciskā fizikultūra un apmācība tehnisko palīglīdzekļu lietošanā u.c.).

Sociālo gultu pakalpojumu var saņemt persona, kurai šis pakalpojums ir piemērotākais saskaņā ar RSD veiktu personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtējumu un RSD lēmumu par īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojuma piešķiršanu. Klientam sociālo gultu pakalpojumu nodrošina rindas kārtībā, reģistrējot klientu elektroniskajā rindā saskaņā ar RSD lēmuma piešķiršanas datumu, atbrīvojoties vietai pašvaldības apmaksātajā sociālajā gultā.

2018. gadā Rīgas pilsētas pašvaldība nodrošināja sociālo gultu pakalpojuma saņemšanu SIA „Rīgas 1. slimnīca” Hronisko slimnieku īslaicīgās aprūpes nodaļā 956 klientiem (635 sievietēm un 321 vīrietim), kas ir par 38 klientiem vairāk nekā 2017. gadā (skat. 43. tabulu). No visām sociālo gultu pakalpojumu saņēmušajām personām 32 personas ir veikušas RSD noteikto līdzmaksājumu par kopējo summu 8 358 EUR.

Pārskata periodā no kopējā sociālo gultu pakalpojumu saņēmušo klientu skaita 341 (36%) personas varēja atgriezties mājās (t.sk. 23 patversmē), 207 klienti (22%), kas ir divas reizes vairāk nekā 2017.gadā (101 klients), pārcēlās uz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju (SAC), bet sociālo gultu pakalpojuma sniegšana pārtraukta 59 (6%) klientiem sakarā ar nepieciešamu veselības aprūpi stacionārā ārstniecības iestādē, 348 klienti (36%) – miruši.

Vērojama tendence samazināties tādu gadījumu skaitam, kad, ņemot vērā klienta vajadzības pēc aprūpes un sliktu veselības stāvokli, kā arī sakarā ar rindu SAC pakalpojuma saņemšanai, ir nepieciešams sociālo gultu pakalpojuma termiņa pagarinājums 2018. gadā – 44 klientiem (2017. gadā – 73 klientiem); ļaujot samazināt vidējo uzturēšanās ilgumu sociālo gultu pakalpojuma saņemšanai un tai pašā laikā radot iespēju sniegt pakalpojumu lielākam klientu skaitam (skat. 43. tabulu).

Sadalījumā pa vecuma grupām sociālo gultu pakalpojumu darbaspējīgā vecumā saņēma 134 klienti (14%), bet lielākā klientu daļa 86% (823 klienti) bija vecāki par 65 gadiem, kurā salīdzinoši ar iepriekšējiem gadiem vērojama tendence palielināties klientu skaitam, kas vecāki par 85 gadiem. Mirušo klientu skaits (348 klienti) par 24 gadījumiem 2018. gadā bija mazāks nekā 2017. gadā (372 klienti).

Sociālo gultu pakalpojuma finansēšanai no Rīgas pilsētas pašvaldības 2018. gada budžeta izlietoti 798 344 EUR (skat. 43. tabulu).

43. tabula. Sociālo gultu pakalpojumu saņēmumušās personas un pakalpojumam izlietotais Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finansējums 2016. – 2018. gadā

Gads	Personu skaits	Vidējais uzturēšanās ilgums (dienas)	Nosūtīti uz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām (pansionātiem)	Finansējums, EUR (plāns)
2016	924	39	130	675 744
2017	918	40	101	712 408
2018	956	38	207	798 344

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā pensijas vecuma personām un personām ar I un II grupas invaliditāti, izņemot neredzīgas personas un personas ar smagiem garīga rakstura traucējumiem, (turpmāk – SAC pakalpojums) nodrošina mājokli, sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju, ja personai nepieciešamais sociālās aprūpes pakalpojumu apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpei institūcijā noteikto, t.i., personai nepieciešama palīdzība aprūpes nodrošināšanā vairāk nekā 35 stundas nedēļā, personām bez noteiktas dzīvesvietas – vairāk nekā 12 stundas nedēļā.

SAC pakalpojuma ietvaros klientiem tiek nodrošināta palīdzība pašaprūpē, ēdināšana, uzraudzība, dzimumam un gadalaikam piemēroti apavi, apģērbs, gultas piederumi, gultas veļa, dvieļi un to centralizēta mazgāšana vai kopšana, personīgās higiēnas priekšmeti, sociālā darba speciālistu pakalpojumi, nodarbības un speciālistu konsultācijas saskaņā ar personas individuālās sociālās rehabilitācijas plāna ietvaros noteikto, integrācijas sabiedrībā veicināšanas pasākumi (pastaigas, ekskursijas, izbraukumi, sadraudzības, kultūras u.c. pasākumi gan institūcijā, gan ārpus tās), atbalsta pakalpojumi (konsultācijas u.c.) klientu tuviniekiem, veselības aprūpes pakalpojumi (ģimenes ārsta un citu speciālistu nozīmētā ārstēšanas plāna izpilde, tehnisko palīgīdzekļu nodrošināšana atbilstoši klientu vajadzībām normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā u.c.).

No 14.08.2014. Rīgā noteikta SAC pakalpojuma samaksas kārtība, kas atbrīvo SAC pakalpojuma saņēmēju apgādniekus no obligāta pienākuma veikt samaksu par SAC pakalpojuma nodrošināšanu tuviniekam, ja persona SAC pakalpojumu saņem pašvaldības vai pašvaldības līgumorganizācijas (noslēgts pašvaldības iepirkuma līgums) SAC pakalpojuma sniedzējā institūcijā. Tāpat ir noteikts, ka klients var izvēlēties saņemt SAC pakalpojumu jebkurā SAC pakalpojuma sniedzējā institūcijā, kas reģistrēta sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā (arī tādā, ar kuru pašvaldība nav noslēgusi pašvaldības iepirkuma līgumu) un, ja normatīvajos aktos noteiktā klienta pensijas un/vai citu ienākumu daļa nesedz pilnu pakalpojuma cenu, tiek paredzēts pašvaldības finansiāls atbalsts SAC pakalpojuma samaksā (2018. gadā – līdz EUR 400 mēnesī). Šī kārtība ļauj klientiem izvēlēties jebkuru SAC pakalpojuma sniedzēju, t.sk. arī dārgāku un kvalitatīvāku, ja pakalpojuma saņēmējs, tā apgādnieks, citas fiziskas vai juridiskas personas var samaksāt starpību starp SAC pakalpojuma cenu un pašvaldības garantēto līdzmaksājumu. Rīgas pilsētas pašvaldības

garantētās samaksas nodrošināšanai Labklājības departaments slēdz sadarbības līgumus ar SAC pakalpojuma sniedzējām institūcijām, kurās pašvaldības iedzīvotāji izvēlas saņemt SAC pakalpojumu (turpmāk – Sadarbības organizācijas).

No 01.01.2018. Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotāji var izvēlēties saņemt SAC pakalpojumu arī ģimenes tipa SAC, kur vide, sadzīves apstākļi un ikdienas režīms pielāgots mājas videi. Šajā ģimenes tipa institūcijā Rīgas pašvaldība nodrošina līdzfinansējumu līdz 640 EUR mēnesī vienai personai. 2018. gadā Labklājības departaments noslēdza sadarbības līgumu ar SIA „Senior Riga” sociālās aprūpes centru „Senior Babite” par ģimenes tipa SAC pakalpojuma sniegšanu, kas pašlaik ir vienīgais šāda veida SAC pakalpojuma sniedzējs.

SAC pakalpojumu 2018. gadā Rīgas pilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja:

3 pašvaldības iestādes:

- Rīgas SAC „Gaiļezers” (400 vietas) ;
- Rīgas SAC „Mežciems” (280 vietas) ;
- Rīgas SAC „Stella Maris” (116 vietas).

12 iepirkuma līgumorganizācijas:

- SIA „Pansionāts Dzimtene” (līdz 116 vietām);
- Engures novada domes pensionāts „Rauda” (līdz 45 vietām);
- Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” SAC „Pārdaugava” (līdz 58 vietām);
- Biedrības „Dzintarkrasta serviss” SAC „Liepa” (līdz 97 vietām);
- Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” SAC „Stūrīši” (līdz 77 vietām);
- Nodibinājuma „VIA VERITAS” starpkonfesionālais kristīgais pensionāts „Ciāna” (līdz 25 vietām);
- Talsu novada pašvaldības pensionāts „Lauciene” (līdz 30 vietām);
- Tērvetes novada sociālās aprūpes centrs „Tērvete” (līdz 60 vietām);
- Krustpils novada pašvaldības aģentūra „Jaunāmuiža” (līdz 20 vietām);
- Nodibinājums „Fonds Cilvēks cilvēkam” sociālās aprūpes centrs „Pāvilosta” (līdz 45 vietām);
- Biedrības sociālās aprūpes centrs „Allaži” (līdz 20 vietām);
- Biedrības „Labāka rītdiena” sociālās aprūpes centrs „Sērmūkši” (līdz 10 vietām).

59 līgumorganizācija, ar kurām noslēgts Sadarbības līgums:

- SIA „Senior Baltic” rezidence „Dzintara melodija”;
- Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” SAC „Pārdaugava” un SAC „Vēji”;
- Vispārēja tipa pensionāts „Madliena”;
- Engures novada pensionāts „Rauda”;
- Skrīveru novada pašvaldības aģentūra, Sociālās aprūpes centrs „Ziedugravas”;
- Valsts sociālās aprūpes centrs „Rīga”;
- IK „Ārlavas pansija”;
- SIA „Aprūpes nams” „Urga”;
- Sociālās aprūpes centrs „Tērvete”;
- Balvu novada pašvaldības „Pansionāts „Balvi””;
- Nodibinājuma „Fonds VIA VERITAS” starpkonfesionālais kristīgais pensionāts „Ciāna”;
- Nodibinājums „Fonds „Cilvēks cilvēkam”” sociālās aprūpes centrs „Pāvilosta”;
- Biedrība „Rūjienas senioru māja”;
- Sociālās aprūpes centrs „Trapene” „Bitītes”;
- Ērgļu novada sociālās aprūpes centrs;
- Ozolnieku novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Zemgale”;
- Inčukalna novada pašvaldības aģentūra „Sociālās aprūpes māja „Gauja””;
- Neretas novada pašvaldības Neretas sociālās aprūpes centrs;
- Jūrmalas pilsētas pašvaldības SIA „Veselības un sociālās aprūpes centrs - Sloka”;
- Biedrības „Dzintarkrasta serviss” Sociālās aprūpes centrs „Liepa”;
- Krustpils novada pašvaldības aģentūra „Jaunāmuiža”;
- Mālpils novada pašvaldības aģentūra – sociālās aprūpes centrs „Mālpils”;
- Nodibinājums „Raunas Evanģēliski luteriskās draudzes diakonijas centrs”;

- ▣ SIA „Latprimussa” sociālās aprūpes un rehabilitācijas viesnīca „Brīze”;
- ▣ Valkas novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs;
- ▣ SIA „Rekreācijas centrs” „Vīķi”;
- ▣ Rūjienas novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Lode”;
- ▣ SIA „Rehabilitācijas centrs „Līgatne””;
- ▣ Saulkrastu pašvaldības iestāde „Sociālās aprūpes māja”;
- ▣ SIA „Varakļānu veselības aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs”;
- ▣ Siguldas novada domes sociālās aprūpes centrs „Gaismiņas”;
- ▣ Robežnieku novada, Krāslavas pagasta, „Skuķu sociālās aprūpes centrs”;
- ▣ Talsu novada pašvaldības iestāde „Pansionāts Lauciene”;
- ▣ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Kurzemes komitejas SAC „Landze” „Pansionāts Piltene”;
- ▣ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Stūrīši”;
- ▣ Skrundas novada domes pašvaldības aprūpes nams „Valtaiķi”;
- ▣ SIA „Pansionāts Rokaiži”;
- ▣ Jūrmalas pilsētas pašvaldības iestāde „Jūrmalas veselības veicināšanas un sociālo pakalpojumu centrs”;
- ▣ SIA „Milur” sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Auce”;
- ▣ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Venta”;
- ▣ Biedrības „Reach” senioru nams „Zilaiskalns”;
- ▣ SIA „Mentamed”;
- ▣ Subates Romas katoļu draudzes sociālās aprūpes iestāde „Miera nams”;
- ▣ Sociālās aprūpes biedrība „Saullēkts”;
- ▣ Dagdas novada domes sociālās aprūpes centrs „Dagda”;
- ▣ Biedrības sociālās aprūpes centrs „Allaži”;
- ▣ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Seda”;
- ▣ Pļaviņu novada domes sociālās aprūpes centrs „Pļaviņas”;
- ▣ Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Krustceļi”;
- ▣ Vecumnieku novada sociālās aprūpes centrs „Atvasara”;
- ▣ SIA „Senior Rīga” SAC Senior Babīte (ģimenes modelis);
- ▣ Varakļānu novada domes SAC „Varavīksne”;
- ▣ Baldones novada pašvaldības SAC „Balode”;
- ▣ SIA „Priekules slimnīca”;
- ▣ Biedrības „Labāka rītdiena” SAC „Sērmūkši”;
- ▣ SIA „Alojas veselības aprūpes centrs”;
- ▣ Kārsavas novada pensionāts „Mūsmājas”;
- ▣ Sociālās aprūpes biedrība „Kalme”;
- ▣ Biedrība „Šūpoles”, pansija.

SAC pakalpojumu 2018. gadā nodrošināja 3 RSAC (796 vietas) un 12 līgumorganizāciju 12 iestādes (līdz 545 vietām) – kopā līdz 1 062 vietām, kā arī bija spēkā 59 Sadarbības līgumi ar 59 SAC pakalpojumu sniedzēja līgumorganizācijām, kurās 2018. gadā SAC pakalpojums tika nodrošināts 673 personām. Kopā iepirkuma līgumorganizācijās un Sadarbības līgumu organizācijās 2018. gadā tika paredzēts finansēt līdz 1 218 vietām dienā (2016. gadā – līdz 792 vietām dienā). Tātad 2018. gadā kopā no Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļiem tika paredzēts finansēt līdz 2 014 SAC pakalpojuma vietām.

Ja salīdzina pašvaldības līdzfinansēto vietu skaitu SAC 2018. gadā ar 2017. gadu, tad 2018. gada 31. decembrī vietu skaits SAC (2 014) bija par 426 vietām lielāks nekā uz 2017. gada 31. decembri (1 588).

SAC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2018. gadā bija 10 292 487 EUR (skat. 44. tabulu).

44. tabula. Vietu skaits SAC un pakalpojuma finansēšanai izlietotie Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta finanšu līdzekļi 2016. – 2018. gadā

	2016	2017	2018
Pašvaldības iestādes	796	796	796
Līgumorganizācijas	līdz 670	līdz 792	Līdz 1 218
Vietu skaits kopā	1 466	1 588	2 014
Izlietotie finanšu līdzekļi kopā, EUR	7 930 828	8 362 042	10 292 487

2018. gadā SAC pakalpojumu uzsākts sniegt 1 596 personām, bet kopā SAC pakalpojumu saņēma 2 237 personas, no tām RSAC – 1 062 personas un 1 175 personas līgumorganizāciju SAC, t.sk. Sadarbības līgumu ietvaros. 2018. gadā salīdzinoši ar 2017. gadu SAC pakalpojuma saņēmēju kopējais skaits ir palielinājies – par 108 personām jeb 5%, ko var skaidrot ar klientu iespējām saņemt SAC pakalpojumu Sadarbības līgumu ietvaros (skat. 45. tabulu).

45. tabula. SAC pakalpojuma saņēmēju skaits 2016. – 2018. gadā*

	2016	2017	2018
Pašvaldības iestādes	1 121	1 138	1 062
Līgumorganizācijas	915	991	1 175
KOPĀ*	2 036	2 129	2 237

* Kopējais pakalpojuma saņēmēju skaits var nesakrist ar pašvaldības un līgumorganizāciju iestādēs pakalpojumu saņēmušo personu kopskaitu, jo gada laikā vairākas personas saņēmušas pakalpojumu gan pašvaldības iestādē, gan arī līgumorganizācijas iestādē.

2018. gadā RSD ir izskatījis 1 460 klientu iesniegumus SAC pakalpojuma saņemšanai, kas ir par 243 iesniegumu vairāk nekā 2017. gadā (skat. 46. tabulu).

46. tabula. SAC pakalpojuma pieprasītāju skaits

	2016	2017	2018
Izskatītie klientu iesniegumi	1 017	1 217	1 460

2018. gadā, neskatoties uz SAC vietu skaita palielinājumu, joprojām saglabājās ievērojams reģistrēto personu skaits rindā SAC pakalpojuma saņemšanai (uz 31.12.2018. – 346 personas, salīdzinoši uz 31.12.2017. – 352).

Rindā reģistrēto personu skaits saistīts ar iedzīvotāju novecošanos, veselības problēmām, kā rezultātā kopumā palielinās personu skaits, kurām nepieciešami aprūpes pakalpojumi. Tāpat aptuveni 80% no rindā SAC pakalpojuma saņemšanai reģistrētajām personām vēlas saņemt SAC pakalpojumu Rīgā. Tā kā no visām SAC pakalpojuma sniedzējām iestādēm (kopā 59), kurās Rīgas iedzīvotāji saņem SAC pakalpojumu, tikai 9 SAC atrodas Rīgā (bez šiem Rīgā nav citu SAC pakalpojuma sniedzēju), tad iedzīvotāju vēlmi apmierināt var tikai daļēji, kā arī cilvēkiem ir jāgaida rindā, lai saņemtu SAC pakalpojumu Rīgā. Lai mazinātu rindā gaidīšanas laiku un personu skaitu, Rīgas pilsētas pašvaldība katru gadu palielina vietu skaitu līgumorganizāciju SAC pakalpojuma sniedzējās institūcijās.

2018. gadā saglabājās iepriekšējo gadu tendence, ka SAC pakalpojumu saņēmējiem ir nepieciešams lielāks aprūpes apjoms nekā to var nodrošināt pašvaldība personu dzīvesvietā, t.sk. nepieciešami papildu higiēnas līdzekļi un ir nodrošināma uzraudzība, t.i., pieaug mazkustīgo klientu un klientu ar demenci skaits. Rindā no SAC pakalpojuma saņemšanai uzņemto personu skaita medicīniskajā dokumentācijā vidēji 60% norādīta diagnoze – demence. Līdz ar to, lai nodrošinātu kvalitatīvu klientu aprūpi un uzraudzību, sadārdzinās SAC pakalpojuma izmaksas, t.i. nepieciešams nodrošināt atbilstošus tehniskos palīg līdzekļus, higiēnas preces, pielāgot telpas, informācijas tehnoloģiju risinājumus, kā arī ir nepieciešams palielināt aprūpes darbinieku skaitu.

Pašvaldības SAC aktuālas ir personāla problēmas – kadru trūkums un mainība, nekonkurētspējīgs atalgojums, kā arī ir novecojusi infrastruktūra, telpas nav piemērotas klientu un

darbinieku vajadzībām. Nepieciešams telpu remonts, t.sk. telpu pielāgošana personām ar demenci, istabu pielāgošana līdz 2 cilvēkiem istabā, vides pieejamības nodrošinājums, labiekārtoti āra pastaigu laukumi, droša teritorija. Šo problēmu risināšanai 2018. gadā pašvaldības budžetā nodrošināts finansējums papildu 11 aprūpētāju un 2 sociālo aprūpētāju amata vietām Rīgas sociālās aprūpes centros, kā arī infrastruktūras uzlabošanas darbu veikšanai un inventāra iegādei kvalitatīvākai klientu aprūpes veikšanai.

2018. gadā turpinājās 2016. gadā uzsāktās iestrādes, lai paplašinātu Rīgas iedzīvotāju iespējas saņemt SAC pakalpojumu, t.i., nodrošināts finansējums papildu 150 vietu finansēšanai līgumorganizāciju SAC, kā arī turpinās sarunas ar uzņēmējiem par jaunu SAC izveidi, t.sk., ņemot vērā citu valstu pieredzi, rosināts veidot ne tikai vispārēja jeb slimnīcas tipa SAC, bet attīstīt cita veida SAC pakalpojumu (ģimenes tipa). Ģimenes tipa SAC jānodrošina prasības, kas attiecas uz vispārēja tipa SAC, gan arī papildu prasības (SAC jāatrodas Rīgā vai ne tālāk kā 40 kilometru attālumā no Rīgas robežas, pakalpojums tiek sniegts jaunuzceltā vai renovētā ēkā/telpās, kas pielāgotas sociālā pakalpojuma organizēšanai mazā grupā (8-16 personām), nodrošinot ģimeniskai videi pietuvinātus sadzīves apstākļus; nodrošināts telpu aprīkojums maksimālai klientu neatkarības un pašaprūpes spēju saglabāšanai; maksimāli ievēroti klientu pašnoteikšanās principi jeb griba, tai skaitā dienas režīms pielāgots katra klienta individuālajam režīmam).

Lai veicinātu investoru ieinteresētību attīstīt SAC pakalpojumu Rīgā vai tās tuvākajā apkārtnē, ko ietekmē pakalpojuma cenas nodrošināšana atbilstoši tā faktiskajām izmaksām, no 2018. gada Sadarbības organizācijām pašvaldības līdzfinansējums palielināts no 250 EUR uz 400 EUR mēnesī vienai personai, ģimenes tipa SAC – līdz 640 EUR mēnesī, kā arī no 2018. gada palielināta cena SAC iepirkuma līgumorganizācijām atbilstoši šī pakalpojuma standarta aprēķinam.

Novērota tendence, ka bieži vien bezpajumtnieki, kuriem piešķirts SAC pakalpojums, neievēro SAC iekšējās kārtības noteikumus, lieto alkoholu, pauž agresīvu uzvedību un traucē pārējiem SAC klientiem. Līdz ar to rodas grūtības personām ar alkohola atkarības pazīmēm nodrošināt SAC pakalpojumu. Viens no līgumorganizāciju SAC specializējies SAC pakalpojuma sniegšanai šai mērķa grupai, kā arī 2018. gadā nodrošinātas vēl 10 šāda veida SAC pakalpojuma vietas biedrības „Labāka rītdiena” SAC „Sērmūkši”.

Pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 7. tabulā.

Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām

Rīgas patversme un naktspatversmes

Patversme – sociālā institūcija, kas personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām diennakti nodrošina īslaicīgas uzturēšanās iespējas, uzturu, personiskās higiēnas iespējas un sociālā darba speciālista pakalpojumus.

Naktspatversme – sociālā institūcija, kas personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām nodrošina naktsmītni, vakariņas un personiskās higiēnas iespējas.

Palīdzības sniegšana personām bez noteiktas dzīvesvietas un krīzes situācijā nonākušām personām (turpmāk – bezpajumtnieki) notiek atbilstoši rīcības plānam „Palīdzības sniegšana bezpajumtniekiem nelabvēlīgos laika apstākļos Rīgā” (turpmāk – Rīcības plāns), kas apstiprināts ar RD 2007. gada 30. janvāra lēmumu Nr. 2001. Lai novērstu gadījumus, kad bezpajumtnieku veselība un dzīvība tiek apdraudēta, saskaņā ar Rīcības plānu no 1. oktobra līdz 30. aprīlim Labklājības departaments realizē papildu pasākumus, lai atbilstoši pieprasījumam bezpajumtniekiem nodrošinātu īslaicīgas uzturēšanās iespējas patversmē/naktspatversmēs, kā arī uzturu, personīgās higiēnas iespējas un sociālā darba speciālista pakalpojumus. Rīcības plāna ietvaros tiek palielināts vietu skaits naktspatversmēs, pagarināts darba laiks patversmē/naktspatversmēs, Rīgas patversmes Dienas centrs darbojas arī brīvdienās un svētku dienās, zupas virtuvēs tiek palielināts pakalpojumu apjoms, kā arī tiek izvēsta informatīvā kampaņa plašsaziņas līdzekļos par palīdzības sniegšanu bezpajumtniekiem aukstajā gada laikā.

Rīcības plānā ir noteikti palīdzības sniegšanas līmeņi no 0 līdz III, kuriem atbilstoši tiek noteikts palīdzības sniegšanas apmērs bezpajumtniekiem.

Rīcības plāns nosaka, ka naktspatversmes darbojas:

- vasaras periodā no 1. maija līdz 30. septembrim no plkst. 20.00 līdz 7.00;
  - rudens periodā no 1. oktobra līdz 31. oktobrim no plkst. 18.00 līdz 8.00;
  - pavasara periodā no 2. marta līdz 30. aprīlim no plkst. 18.00 līdz 8.00;
  - ziemas periodā no 1. novembra līdz 1. martam no plkst. 17.00 līdz 9.00.
- no 1. oktobra līdz 30. aprīlim naktspatversmes darbojas visu diennakti, ja saskaņā ar Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sniegto informāciju plkst. 8.00 āra gaisa temperatūra ir zemāka par -10 °C vai ja āra gaisa temperatūra ir zemāka par 0° C un vēja ātrums ir lielāks par 10 m/s.

Rīgas pašvaldības patversme pakalpojumus nodrošina no 1995. gada, savukārt 2002. gadā tika izveidota Rīgas patversme (Maskavas ielā 208 – 170 vietas, Bārddziņu ielā 2, no 2015. gada 15. decembra – Eiženijas ielā 1E – 90 vietas). Palielinoties pieprasījumam pēc naktspatversmes pakalpojumiem, no 2003. gada Rīgas pašvaldība uzsāka pirkt naktspatversmes pakalpojumus no vairākām organizācijām. 2018. gadā Rīgas pašvaldība naktspatversmes pakalpojumu pirka no četrām organizācijām, kuras sniedz pakalpojumu piecās vietās Rīgas pilsētas pašvaldībā:

- ▼ reliģiskās organizācijas „Evaņģēlisko kristiešu draudze „Zilais krusts”” naktspatversmes pakalpojums vīriešiem (Mazjumpravas ielā 8) – līdz 120 vietām, patversmes pakalpojums 11 personām ar kustību traucējumiem;
- ▼ biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” naktspatversmes pakalpojums sievietēm un vīriešiem (Gaiziņa ielā 7) – līdz 85 vietām;
- ▼ biedrības „PINS” naktspatversmes pakalpojums sievietēm (Aptiekas ielā 1, k-5) – līdz 40 vietām;
- ▼ SIA „V.E.L.G.” naktspatversmes pakalpojums sievietēm un vīriešiem (Esplanādes ielā 1 un Kartupeļu ielā 8) – līdz 160 vietām.

Rīgas pilsētas pašvaldība nodrošina naktspatversmes pakalpojuma apjomu atbilstoši pieprasījumam (skat. 47. tabulu).

47. tabula. Kopējais vietu skaits līgumorganizāciju naktspatversmēs 2016. – 2018. gadā

Gads	Vietu skaits
2016	416
2017	416
2018	416

Personu, kuras izmantoja patversmes/naktspatversmju pakalpojumus 2018. gadā, vidējais skaits mēnesī bija 475, kas ir par 27 personām mazāk nekā 2017. gadā. Lielākais vidējais noslogojums Rīgas patversmē/naktspatversmēs bija vērojams 2018. gada februāra mēnesī – 707 personas. Iestājoties siltākiem laika apstākļiem, vidējais bezpajumtnieku skaits pakāpeniski samazinājās līdz 250 personām augusta mēnesī. 2018. gadā kopā minētos pakalpojumus saņēma 4 485 personas, tajā skaitā 3 714 jeb 83% vīrieši un 771 jeb 17% sievietes, kas ir par 21 personu jeb 0,5% vairāk nekā 2017. gadā, kad patversmes/naktspatversmes pakalpojumus saņēma 4 464 personas (skat. 48. tabulu).

Lai risinātu problēmu saistībā ar personu reibuma stāvoklī atrašanos Rīgas pilsētas pašvaldības teritorijā, no 2016. gada maija biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” (turpmāk – LSK) uzsāka nodrošināt patversmes/naktspatversmes pakalpojumu diennakts režīmā Gaiziņa ielā 7, Rīgā, personām reibumā. 2018. gadā LSK nodrošināja diennakts patversmes/naktspatversmes pakalpojumu personām 31 150 reizes, tajā skaitā personām reibumā 21 933 reizes (tajā skaitā policijas atvestām personām 9 769 reizes). Savukārt, 2017. gadā LSK nodrošināja patversmes/naktspatversmes pakalpojumu personām 31 304 reizes, tajā skaitā personām reibumā 24 225 reizes (tajā skaitā policijas atvestām personām 9 004 reizes).

Pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skat. 51. tabulā.

48. tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī un kopējais skaits gadā Rīgas patversmē/naktspatversmēs 2016. – 2018. gadā

Mēnesis	2016	2017	2018
Janvāris	694	730	677
Februāris	672	737	707
Marts	632	684	660
Aprīlis	588	607	553
Maijs	399	403	361
Jūnijs	315	298	283
Jūlijs	306	289	279
Augusts	307	287	250
Septembris	369	345	326
Oktobris	555	470	469
Novembris	613	564	544
Decembris	674	606	591
Vidēji mēnesī	510	502	475
Klientu skaits gadā	4 242	4 464	4 485

No 2017. gada marta mēneša Rīgas patversmes sievietes nodaļā (Eiženijas iela 1E) un no 2017. gada septembra mēneša Rīgas patversmes vīriešu nodaļā (Maskavas ielā 208) ir organizētas aprūpes gultasvietas klientiem (25 gultasvietas sievietēm un 10 gultasvietas vīriešiem), kuru vajadzībām īslaicīga vai ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā nav atbilstošākais pakalpojuma veids, bet ir nepieciešama aprūpe mājās. Tā kā šīm personām nav dzīvesvietas, tad Rīgas patversmē šīm personām nodrošina aprūpes pakalpojumus.

Apkopojot datus par patversmes/naktspatversmes klientu sociālajām problēmām, var secināt, ka lielākajai daļai klientu tiek identificētas vairākas problēmas, piemēram, nodarbinātības, atkarības, saskarsmes problēmas, līdz ar to sociālie darbinieki, lai palīdzētu klientam atrisināt galveno mājokļa problēmu, vispirms palīdz risināt problēmas, kas saistītas ar klienta spēju sociāli funkcionēt. Klientiem identificētās un aktuālākās problēmas ir šādas:

▼ mājokļa problēma (97%). Sociālie darbinieki palīdz personām risināt dzīvesvietas jautājumu, izmantojot dzīvokļu īres tirgus piedāvājumu. Savukārt 3% patversmes/naktspatversmes klientiem, kuriem netika identificēta mājokļa problēma, saņem patversmes/naktspatversmes pakalpojumu, jo klients ir nonācis krīzes situācijā, piemēram, ir saskarsmes problēmas ar radniekiem, mājoklis nav piemērots dzīvošanai ziemas periodā;

▼ saskarsmes problēma/konflikti (67%), kas saistīti ar šķiršanos ģimenē, dažādu paaudžu izraisītajām konfliktsituācijām, kā arī saskarsmes problēmas sociālajā vidē un sociālo kontaktu/svarīgu attiecību trūkums. Līdz ar to saskarsmes problēmas negatīvi ietekmē personas psihosociālo stāvokli un spēju pastāvīgi gādāt par savām pamatvajadzībām;

▼ nodarbinātība (61%). Lai risinātu nodarbinātības jautājumu, klienti tiek iesaistīti dalībai atbalsta grupās bezdarbniekiem, dienas centru aktivitātēs, piedāvājot attīstīt dažādas prasmes, piemēram, datorprasmes, apgūt latviešu sarunvalodas prasmes, angļu valodu. Sadarbībā ar NVA klienti tiek iesaistīti nodarbinātības pasākumā „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi” ilgstošajiem bezdarbniekiem;

▼ atkarības problēma (58%). Klientu vidū plaši izplatīta ir alkohola atkarības problēma, mazāk psihotropo vielu un toksisko vielu izraisītas atkarības. Lai palīdzētu klientiem, sociālais darbinieks piedāvā klientiem apmeklēt Anonīmo Alkoholiķu 12 soļu programmu, kā arī iesaistīties valsts apmaksātajā Minesotas programmā alkohola atkarības ārstēšanā.

Galvenie iemesli, kāpēc bezpajumtnieki ilgstoši nevar atrisināt savu sociālo situāciju un uzturas patversmē/naktspatversmēs, ir:

- ▼ ilgstoša alkohola atkarība un veselības problēmas;
- ▼ zems pašvērtējums un motivācijas trūkums iesaistīties savas situācijas uzlabošanā.

Ilgstoša alkohola atkarība veicina personas sociālo atstumtību, jo persona būtiski pasliktina savu garīgo un fizisko veselības stāvokli, zaudē darba spējas un starppersonu komunikācijas prasmes. Bezpajumtniecības problemātikai ir daudzšķautnains raksturs, līdz ar to sociālā darba

speciālistiem, risinot sociālos gadījumus, vienlaicīgi jārisina vairākas personu sociālās problēmas un to izraisītās sekas.

Jāatzīmē, ka iepriekš minētās problēmas risināt apgrūtināši ir gadījumos, ja personai ir garīga rakstura traucējumi. Aptuveni 5% patversmes/naktspatversmju klientu ir ārsta izziņa, t.sk. psihiatra atzinums, vai noteikta invaliditāte kā personai ar garīgā rakstura traucējumiem, kā arī 12% klientu, kuriem pēc sociālā darbinieka novērojumiem ir pazīmes par garīga rakstura traucējumiem, bet nav ārsta izziņas, t.sk. psihiatra atzinuma, vai noteikta invaliditāte kā personai ar garīgā rakstura traucējumiem. Sociālo darbinieku novērojumi liecina, ka daļa šo klientu neatzīst savu saslīmšanu un mēdz kļūt agresīvi, ja tiek motivēti apmeklēt ārstu psihiatru, nelieto ārsta nozīmētos medikamentus, tādējādi pasliktina savu psihisko veselību un līdz ar to arī savu sociālo situāciju.

Apkopojot datus par patversmes/naktspatversmju klientu vecumu, var redzēt, ka visvairāk – 29% personu ir vecumā no 51 līdz 61 gadiem, 26% personu ir vecumā no 41 līdz 50 gadiem, 19% – no 31 līdz 40 gadiem, 13% no 62 līdz 70 gadiem, savukārt 3% personām ir vairāk par 71 gadu. Salīdzinot patversmes/naktspatversmju klientu vecuma struktūru ar iepriekšējā – 2017./2018. gada datiem, var secināt, ka bez izmaiņām ir skaits vecuma grupā no 18 līdz 30 gadiem, bet par 2% palielinājās klientu skaits vecuma grupā no 31 līdz 40 gadiem un 41 līdz 50 gadiem. Savukārt par 1% ir samazinājies personu skaits vecuma grupā no 51 līdz 61 gada un vairāk par 71 gadu. Par 2% ir samazinājies skaits vecuma grupā no 62 līdz 70 gadiem. Līdz ar to var secināt, ka lielākā daļa 29% patversmes/naktspatversmes iemītnieku ir pirmspensijas vecumā no 51 – 61 gada, kas savukārt liecina par grūtībām šīm personām atrisināt savu sociālo situāciju, atrast darbu un mājokli atbilstoši saviem ienākumiem.

Pansijas pakalpojums

No 2017. gada biedrība „Latvijas Samariešu apvienība” uzsāka nodrošināt pansijas pakalpojumu Ieriķu ielā 28, Rīgā (20 vietas). Pansijas pakalpojuma ietvaros personām, tajā skaitā bezpajumtniekiem ar pašaprūpes grūtībām, kas ir tuvu vajadzībām pēc ilgstošās sociālās aprūpes institūcijā, tiek nodrošināts mājoklis un sociālās aprūpes pakalpojumi, saglabājot pakalpojuma saņēmējam patstāvīgas dzīves principus. Tas ļauj atslogot ilgstošās sociālās aprūpes institūcijas no klientiem, kuru pašaprūpes vajadzības ir lielākas nekā sniedz sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā, bet mazākas nekā sociālās aprūpes pakalpojumi institūcijā. Līdz ar to personas ar sociālā pakalpojuma sniedzēja atbalstu ir spējīgas dzīvot dzīvokļa vidē.

2018. gadā pansijas pakalpojumu kopā saņēma 28 personas, tajā skaitā 24 bezpajumtnieki. 2018. gadā pakalpojumu izbeigts sniegt 9 personām – 1 persona uzsāka patstāvīgu dzīvi, irējot dzīvokli, 3 personas uzsāka saņemt SAC pakalpojumu, 3 personām atteikts pakalpojums (iekšējo noteikumu pārkāpumi), 2 personas mirušas. Salīdzinoši 2017. gadā pansijas pakalpojumu kopā saņēma 28 personas, tajā skaitā 21 bezpajumtnieks.

Pakalpojuma finansēšanai izlietotos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 51. tabulā.

Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem

Sociālās rehabilitācijas centra bezpajumtniekiem (turpmāk – SRC) pakalpojums ietver sociālo un darba prasmju attīstīšanas pasākumu kopumu, veicinot personas sociālā statusa atgūšanu, iekļaušanos darba tirgū un sabiedrībā, kā arī novēršot citu faktoru izraisītās negatīvās sekas personas dzīvē saskaņā ar katram klientam individuāli izstrādātu sociālās rehabilitācijas plānu. Maksimālais uzturēšanās termiņš SRC ir viens gads. 2018. gadā SRC pakalpojumu sniedza 5 līgumorganizācijas (74 vietas): biedrība „Labā cerība” (10 sieviešu un 18 vīriešu vietas), biedrība „Integrācijas sabiedrībai” (16 vīriešu vietas), Evaņģēlisko Kristiešu draudze „Zilais Krusts”, sociālās rehabilitācijas centrs vīriešiem „Druvas”, Bekās, Lēdmanes pagastā, Lielvārdes novadā (10 vietas), nodibinājuma „Nova vita” SRC sievietēm un vīriešiem, Katoļu ielā 14, Rīgā (10 vietas) un no 2018. gada aprīļa mēneša biedrība „Svētā Lūkas atbalsta biedrība” SRC sievietēm un vīriešiem, Bārdziņu ielā 2, Rīgā (10 vietas).

Kopā 2018. gadā SRC pakalpojums tika nodrošināts 158 personām, no tām 37 (23%) personas sociālās rehabilitācijas rezultātā ir atjaunojušas savas sociālās prasmes dzīvot patstāvīgi.

Salīdzinoši 2017. gadā SRC pakalpojums tika nodrošināts 162 personām, no tām 44 (27%) personas sociālās rehabilitācijas rezultātā atjaunoja savas sociālās prasmes dzīvodot patstāvīgi.

Pakalpojuma finansēšanai izlietotos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 51. tabulā.

Rīgas patversmes Dienas centrs

Rīgas patversmes Dienas centrs (turpmāk – RPDC) nodrošina sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju attīstīšanu, atbalsta un pašpalīdzības grupu u.c. pakalpojumus.

RPDC darbu uzsāka 2009. gadā. RPDC, Katoļu ielā 57, var saņemt šādus pakalpojumus:

- ▣ sociālā darba speciālistu pakalpojumus;
- ▣ dažādu prasmju apguves un citus sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, t. sk. atbalsta un pašpalīdzības grupu nodarbības;
- ▣ ģimenes ārsta pakalpojumus;
- ▣ dušas pakalpojumus;
- ▣ dezinfekcijas pakalpojumus;
- ▣ pusdienas klientiem, kuri piedalās RPDC nodarbībās, veic līdzdarbības pienākumus;
- ▣ veļas mazgāšanas pakalpojumus.

RPDC pakalpojumus persona saņem saskaņā ar sociālā darbinieka veiktu personas individuālo vajadzību un resursu novērtējumu. RPDC pakalpojumus 2018. gadā vidēji dienā saņēma 74 personas (skat. 49. tabulu.), tajā skaitā dušas pakalpojumu izmantoja vidēji 9 personas dienā, veļas mazgāšanas pakalpojumu – vidēji 2 personas dienā, 35 personas vidēji dienā apmeklēja bibliotēku un 20 personas vidēji dienā DC saņēma ēdināšanas pakalpojumu. Vislielākais pieprasījums pēc DC pakalpojumiem bija ziemas mēnešos, piemēram, decembra mēnesī klientu skaits palielinājās līdz 102 personām dienā, savukārt siltajā laika periodā samazinājās līdz 44 personām dienā augusta mēnesī. 2018. gadā DC pakalpojumus izmantoja kopā 608 personas, no tām 351 jeb 58% darbspējīgas personas un 257 jeb 42% pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti. 2018. gadā DC apmeklētāju skaits salīdzinoši ar 2017. gadu samazinājās par 91 personu jeb 13%.

RPDC pakalpojuma finansēšanai izlietotos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 51. tabulā.

49. tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī un kopējais skaits gadā Rīgas patversmes dienas centrā 2016. – 2018. gadā

Mēnesis	2016	2017	2018
Janvāris	131	152	90
Februāris	133	155	97
Marts	144	138	98
Aprīlis	128	117	75
Maijs	87	83	47
Jūnijs	73	60	55
Jūlijs	69	54	55
Augusts	71	53	44
Septembris	73	58	46
Oktobris	113	81	82
Novembris	138	84	91
Decembris	157	90	102
Vidēji mēnesī	110	94	74
Klientu skaits gadā	820	699	608

Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem

Rīgas patversmes struktūrvienība – Mobilā brigāde ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem (turpmāk – Mobilā brigāde) izveidota 2007. gada novembrī. Mobilās brigādes mērķis sniegt informāciju un atbalstu bezpajumtniekiem. Mobilās brigādes galvenie uzdevumi ir apzināt un regulāri apsekot bezpajumtnieku pulcēšanās vietas, apsekot konkrētas adreses pēc operatīvās informācijas saņemšanas, noskaidrot klientu vajadzības un problēmas, informēt par iespējam saņemt palīdzību, motivēt klientus risināt problēmas. Mobilā brigādē iekļauti 3 darbinieki – sociālais darbinieks, aprūpētājs un šoferis. Mobilās brigādes maršruts veidots, iekļaujot zupas virtuvju adreses un citas bezpajumtnieku pulcēšanās vietas. Mobilā brigāde bezpajumtniekiem aukstajā gada laikā izsniedz siltu tēju un apģērbu, nogādā personas uz naktspatversmēm.

Mobilās brigādes darba laiks ir darba dienās no plkst. 9.00 līdz 17.00. Aukstajā gada periodā (no 1. oktobra līdz 30. aprīlim), ja pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sniegtās informācijas plkst.8.00 āra gaisa temperatūra ir zemāka par – 10°C vai, ja āra gaisa temperatūra ir zemāka par 0°C un vēja ātrums ir lielāks par 10 m/s, Mobilā brigāde divas dienas nedēļā uzsāk darbu vēlāk (no plkst. 11.00) un strādā līdz plkst. 19.00, kā arī strādā sestdienās.

2018. gadā Mobilā brigāde ir sniegusi konsultācijas 1 423 personām, saņēmusi 1 389 tālruņa zvanus, 367 personas nogādāta naktspatversmē vai ārstniecības iestādē (skat. 50. tabulu).

2018. gadā salīdzinoši ar 2017. gadu palielinājies Mobilās brigādes sniegto konsultāciju skaits par 111 jeb 8%, saņemto zvanu skaits palielinājies par 316 jeb 29%, nogādāto personu skaits naktspatversmē vai ārstniecības iestādē samazinājās par 96 jeb 28%.

50. tabula. Mobilās brigādes ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem sniegtie pakalpojumi

Pakalpojumu veids	2016	2017	2018
Konsultācijas	1 293	1 312	1 423
Saņemtie tālruņa zvani	1 220	1 073	1 389
Patversmē/ārstniecības iestādē nogādāto personu skaits	641	463	367

Lai attīstītu ielu sociālo darbu un gada aukstajā periodā sniegtu palīdzību pēc iespējas lielākam bezpajumtnieku skaitam, būtu vēlams paplašināt Mobilās brigādes darbību, pagarinot tās darba laiku darba dienās no 8 līdz 10 stundām diennaktī, kā arī īpaši nelabvēlīgos laika apstākļos – no 11 līdz 12 stundām diennaktī un nodrošinot darbību visās brīvdienās un svētku dienās.

Mobilās brigādes apkopotā informācija liecina, ka bezpajumtnieku galvenās problēmas ir mājokļa trūkums, veselības problēmas un informācijas trūkums par dažādām institūcijām, pakalpojumiem un to saņemšanas kārtību.

Mobilās brigādes pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 51. tabulā.

Zupas virtuves

Rīgas pilsētā ir vairākas zupas virtuves vietas, kurās gan bezpajumtnieki, gan arī citi trūcīgie Rīgas iedzīvotāji var saņemt siltu ēdienu. 2018. gadā tika līdzfinansēti 4 līgumorganizāciju sniegtie zupas virtuves pakalpojumi – nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” zupas virtuves pakalpojums, biedrības „Žēlsirdības misija „Dzīvības ēdiens”” zupas virtuves pakalpojums, Latvijas pareizticīgās baznīcas Rīgas svētās Trijādības – Sergija sieviešu klostera zupas virtuves pakalpojums un biedrības „Svētā Jāņa Palīdzība” zupas virtuves pakalpojums. Zupas virtuvēs 5 reizes nedēļā izsniegtas līdz 650 porcijām dienā, 2018. gadā kopā līdzfinansētas 126 400 porcijas par kopējo summu 86 570 EUR. 2017. gadā līdzfinansēts līdzvērtīgs porciju skaits.

Zupas virtuves pakalpojuma finansēšanai izlietos Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta līdzekļus skatīt 51. tabulā.

51. tabula. No Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta izlietotie līdzekļi sociālajiem pakalpojumiem pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām 2016. – 2018. gadā (EUR)

	2016	2017	2018
Rīgas patversme	706 417	886 575	942 189
Rīgas patversmes Dienas centrs	236 417	237 930	228 679
Mobilā brigāde	43 624	52 530	55 897
Līgumorganizāciju naktspatversmes*	436 426	528 039	560 810
Sociālās rehabilitācijas centra pakalpojumi	142 232	258 336	301 039
Zupas virtuves pakalpojums	75 329	82 493	86 570
Pansijas pakalpojums	-	55 655	68 649

Ēdiena piegāde un izdalīšana Rīgas mazaizsargātajiem iedzīvotājiem

Ēdināšanas pakalpojums Rīgā mazaizsargāto personu grupām tiek nodrošināts kopš 2010. gada 27. septembra, kad darba dienās divās vietās Rīgā tika izdalīts līdz 1 000 porcijām.

2018. gadā pakalpojums tika nodrošināts 6 ēdiena izdales vietās, vidēji dienā izdalot 1 424 porcijas. Ēdināšanas pakalpojums mazaizsargāto personu grupām papildus tiek nodrošināts arī sestdienās, svētdienās un svētku dienās. Katru dienu .

tiek piedāvāta cita ēdienkarte: zupa, otrais ēdiens un dzēriens. Ēdienu var ieturēt uz vietas vai arī ņemt līdzi uz mājām (savos traukos).

Silto ēdienu persona var saņemt, uzrādot personalizēto elektronisko viedkarti, kurā elektroniski ir ievadīta RSD izziņa:

- par atbilstību trūcīgas ģimenes (personas) statusam;
- par atbilstību maznodrošinātās ģimenes (personas) statusam;
- par ēdināšanas pakalpojuma saņemšanu, ja ģimenes (personas) ienākumu līmenis nepārsniedz noteikto ienākumu līmeni, atbilstoši kuram tiek piešķirts maznodrošinātās ģimenes (personas) statuss.

2018. gadā kopā tika izdalītas 513 764 porcijas par kopējo summu 1 479 156 EUR. Iepriekš 2017. gadā tika izdalītas 592 651 porcijas par kopējo summu 1 490 227 EUR. Izdalīto porciju skaita samazinājumu 2018. gadā salīdzinājumā ar 2017. gadu var skaidrot ar trūcīgo personu samazināšanos – 2018. gadā Rīgā bija par 15% trūcīgo un 9% maznodrošināto personu mazāk nekā 2017. gadā.

Veicot datu analīzi, var secināt, ka ēdināšanas pakalpojumu 2018. gada periodā saņēma **82%** personu, kuras ģimenē dzīvo vienas, **18%** personu, kuru māsaimniecībā ir divas vai vairākas personas, tai skaitā bērni. Šāds pašvaldības atbalsts visvairāk nepieciešams pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti, kā arī darbaspējīgām personām un ģimenēm ar bērniem, kuras nonākušas grūtībās saistībā ar bezdarba problēmu.

Fotogrāfijas autors: Rojs Maizītis

NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA

Viena no Labklājības departamenta funkcijām ir nodarbinātības jautājumu koordinācija Rīgas pašvaldībā.

Pildot starp Labklājības departamentu un NVA Rīgas reģionālo filiāli 2012. gadā noslēgtā sadarbības līgumā ietvertos uzdevumus par nodarbinātības veicināšanas pasākumu plānošanu un izpildi pašvaldībā, Labklājības departaments nodrošināja regulāru sadarbību un informācijas apmaiņu nodarbinātības jautājumos starp NVA filiāli un pašvaldības institūcijām šādos veidos:

- ▣ piedalījās NVA filiāles aktīvo nodarbinātības pasākumu īstenotāju izvēles komisijās;
- ▣ piedalījās NVA filiāles organizētajos semināros par NVA un darba devēju sadarbību nodarbinātības veicināšanā;
- ▣ regulāri informēja RSD speciālistus par NVA filiāles aktualitātēm;
- ▣ organizēja kopīgus seminārus, lai veicinātu RSD un NVA filiāles sadarbību kopīgo klientu bezdarba un sociālo problēmu risināšanā, klientu aktivizēšanā un iesaistīšanā darba tirgū, kā arī darbspējīgo nestrādājošo klientu iesaistīšanā NVA filiāles organizētajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos;
- ▣ sagatavoja un iesniedza NVA filiālē pārskatu par Rīgas pašvaldībā 2017. gadā īstenoto nodarbinātības veicināšanas pasākumu izpildi un pārskatu par plānotajām aktivitātēm nodarbinātības jomā 2018. gadā.

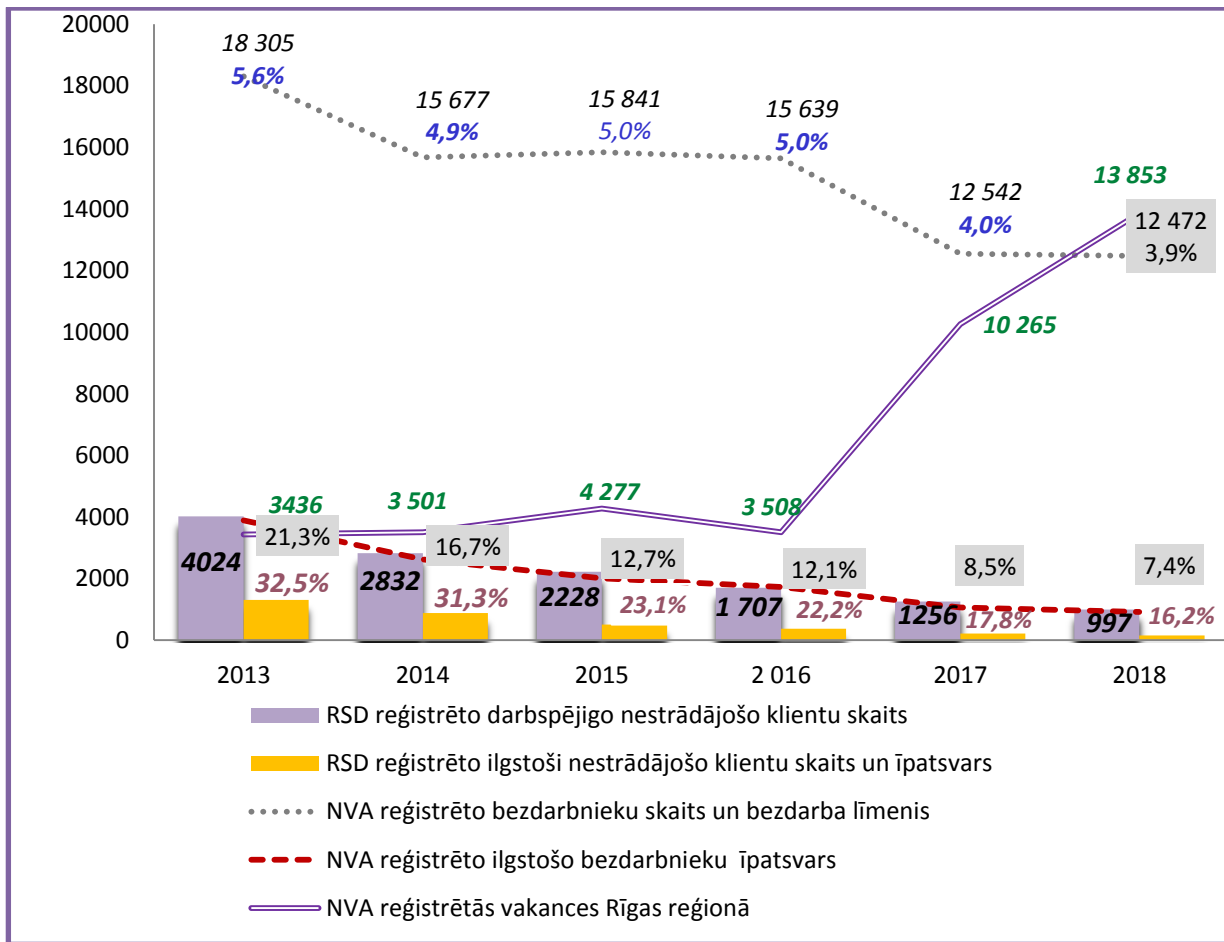
Bezdarba situācijas raksturojums Rīgā

Situācija darba tirgū Latvijā pēdējos gados ir uzlabojusies un stabilizējusies. Reģistrētā bezdarba līmenis NVA valstī 2018. gada decembra beigās bija 6,4% (reģistrēto bezdarbnieku īpatsvars darbspējas vecumā ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā). Salīdzinot ar atbilstošu periodu pirms gada, bezdarba līmenis samazinājies par 0,4% punktiem (no 6,8% uz 6,4%). Valsts lielāko pilsētu vidū viszemākais reģistrētais bezdarbs 2018. gada nogalē bija Rīgā (3,9%) un Rīgas reģionā (4,2%), bet lielākais Latgalē (14,7%). Divu gadu laikā ievērojami ir palielinājies brīvo darba vietu skaits par 11 318 vakancēm (no 6 609 vakancēm 2017. gada sākumā līdz 17 927 vakancēm 2018. gada beigās). 2018. gada beigās no visām valstī reģistrētajām vakancēm 77% bija reģistrētas Rīgā. Lielākais brīvo darba vietu pieaugums gada griezumā vērojams vidējas kvalifikācijas profesijās (apdares darbu strādnieki, betonētāji, mūrnieki, ēku celtnieki, stiegrotāji) un zemas kvalifikācijas profesijās (palīgstrādnieki, ceha strādnieki, krāvēji (roku darbs), apkopēji, remontstrādnieki).

NVA filiālē 2018. gada beigās bija reģistrētas 12 472 personas (skat. 8. attēlu), no tām bezdarbnieka pabalstu nesaņēma 2 968 personas jeb 24%. Savukārt no filiālē reģistrēto bezdarbnieku skaita RSD reģistrēti darbspējīgi nestrādājoši RSD klienti (turpmāk – darbspējīgi nestrādājoši klienti) bija 8%, bet sociālās palīdzības saņēmēji tikai 5,5%. NVA filiālē Rīgā decembra beigās bija pieejamas 13 853 reģistrētas brīvas darba vietas. Uz katru brīvo darba vietu Rīgā 2018. gada beigās pretendēja 0,9 bezdarbnieki.

Lai arī kopējā situācija darba tirgū pēdējos gados uzlabojas, joprojām vairākām nestrādājošo rīdzinieku grupām ir grūtības integrēties darba tirgū, lai gūtu ienākumus no algota darba savu pamatvajadzību nodrošināšanai. NVA filiālē 2018. gada decembra beigās lielākās mērķa grupas no bezdarbnieku kopskaita bija pirmspensijas vecuma bezdarbnieki 13,1%, personas ar invaliditāti 8,4% un ilgstošie bezdarbnieki 7,4%.

8. attēls. Bezdarba statistika Rīgā un darbspējīgo nestrādājošo RSD klientu, tai skaitā ilgstoši nestrādājošo klientu skaits un īpatsvars 2013. – 2018. gadā (dati uz 31. decembri)

RSD reģistrēto darbspējīgo nestrādājoši klientu skaita izmaiņas

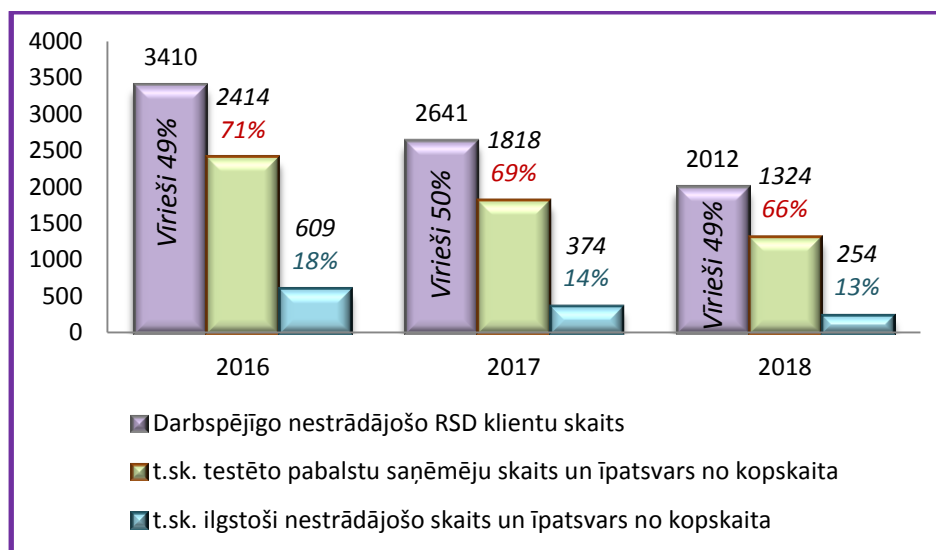
Samazinoties reģistrētajam bezdarba līmenim un bezdarbnieku skaitam NVA filiālē, ir samazinājies arī darbspējīgu nestrādājošu klientu skaits. 2018. gada divpadsmit mēnešos darbspējīgo nestrādājošo klientu skaits ir samazinājies par 287 personām (no 1 284 personām janvārī līdz 997 personām decembrī). RSD reģistrēto darbspējīgo ilgstoši nestrādājošo¹⁷ personu skaits 2018. gada laikā samazinājies par 58 personām jeb 27%.

2018. gadā no visiem SOPA reģistrētajiem 39 161 sociālā pakalpojuma un sociālās palīdzības saņēmējiem darbspējīgi nestrādājoši klienti sastādīja 5,1% un **RSD datu bāzē kopā bija reģistrēti 2 012 darbspējīgi nestrādājoši klienti** (2017. gadā 2 641 persona jeb 6,5%; 2016. gadā 3 410 personas jeb 7,9%), tai skaitā 1 324 jeb 66% testēto pabalstu (GMI, dzīvokļa un veselības aprūpei) saņēmēji (2017. gadā 1 818 personas jeb 69%; 2016. gadā 2 414 personas jeb 71%). Salīdzinājumā ar 2017. gadu, testēto pabalstu, t.i., GMI, dzīvokļa un veselības aprūpei, saņēmēju skaits 2018. gadā ir samazinājies par 27%. Salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu arī darbspējīgo ilgstoši nestrādājošo klientu skaits un īpatsvars ir samazinājies (skat. 9. attēlu.).

¹⁷ Algotu darbu nestrādā ilgāk par 12 mēnešiem.

9. attēls. Darbspējīgo nestrādājošo klientu, tai skaitā pašvaldības testēto pabalstu saņēmēju skaits un īpatsvars %, ilgstoši nestrādājošo klientu skaits un īpatsvars % un vīriešu īpatsvars % 2016. – 2018. gadā

52. tabula. Darbspējīgo nestrādājošo klientu skaits, t.sk. ilgstoši nestrādājošo klientu skaits un īpatsvars % 2016. – 2018. gadā

Klienti	2016	2017	2018
Darbspējīgi nestrādājoši RSD klienti, t.sk.	3 410	2 641	2 012
ilgstoši nestrādājoši	609 (18%)	374 (14%)	254 (13%)

Pašvaldības testētos pabalstus 2018. gadā kopā pavisam saņēmušas 1 324 darbspējīgas nestrādājošas personas, kas ir 66% no visiem darbspējīgajiem nestrādājošiem klientiem. Savukārt no visiem 13 482 datu bāzē SOPA reģistrētajiem RSD klientiem – testēto pabalstu saņēmējiem darbspējīgi nestrādājoši klienti bija 9,8%.

Trīs gadu laikā darbspējīgo nestrādājošo testēto pabalstu saņēmēju skaits samazinājies par 41%, pabalsta garantētā minimālā ienākuma līmeņa nodrošināšanai (GMI) saņēmēju skaits samazinājies par 39%, personu skaits, kas saņēma dzīvokļa pabalstu samazinājies par 45%, savukārt personu skaits, kas saņēma pabalstu veselības aprūpei, ir nedaudz palielinājies (skat. 53. tabulu).

53. tabula. Testēto pabalstu saņēmēju skaita izmaiņas 2016. gada. – 2018. gadā

Pabalsta veids	2016	2017	2018
Visi testēto pabalstu saņēmēji, t.sk,	2 414	1 818	1 324
GMI	1 734	1 348	997
Dzīvokļa pabalsts	1 787	1 320	918
Pabalsts veselības aprūpei	23	28	20

SOPA datu bāzē no 2 012 reģistrētiem darbspējīgiem nestrādājošiem klientiem vienošanās ar klientu par līdzdarbības pienākumiem savas situācijas uzlabošanā 2018. gadā bija noslēgtas ar 72% no visiem darbspējīgiem nestrādājošiem klientiem. Trūcīgā vai maznodrošinātā izziņu saņēma 1 476 klienti jeb 73% no visiem darbspējīgiem nestrādājošiem klientiem. 2018. gadā NVA bija reģistrēti 89% no visiem darbspējīgiem nestrādājošiem klientiem.

2018. gada decembra beigās lielākās mērķgrupas no darbspējīgo nestrādājošo klientu kopskaita bija klienti vecumā 50 gadi un vairāk – 47%. Klienti vecumā 30–49 gadi bija reģistrēti 44% (876), savukārt jaunieši 15–29 gadu vecumā bija reģistrēti 10% (198).

Pēdējo gadu laikā ir vērojama tendence pieaugt klientu skaitam vecumā virs 50 gadu vecuma, īpaši palielinājies vecuma grupas „60+” darbspējīgo nestrādājošo klientu skaita īpatsvars. Salīdzinot

personas vecuma grupas no 2016. gada – trīs gadu laikā vērojams, ka pieaug darbspējīgo nestrādājošo skaita īpatsvars vecumā virs 60 gadiem par 4% punktiem, vecumā 50–59 gadi par 1% punktu, vecumā 15–24 gadi par 1% punktu, savukārt klientu skaita īpatsvars samazinās vecuma grupā 25–29 gadi par 3% punktiem, vecumā 30–49 gadi par 2% punktiem (skat. 54. tabulu). Jāsecina, ka darbspējīgu nestrādājošu klientu portretā parādās sabiedrības novecošanās tendence un personām vecumā pēc 60 gadiem atrast darbu ir visgrūtāk.

No darbspējīgo nestrādājošo klientu kopskaita 2018. gadā 51% (1 034) bija sievietes un 49% (978) bija vīrieši. Salīdzinājumā ar iepriekšējiem gadiem, redzams, ka vīriešu skaita īpatsvars svārstījās robežās 49% un 50%.

54. tabula. Darbspējīgie nestrādājošie klientu dzimuma un vecuma statistiskais portrets

2016			2017			2018		
Sievietes	KOPĀ	Vīrieši	Sievietes	KOPĀ	Vīrieši	Sievietes	KOPĀ	Vīrieši
1 752	3 410	1 658	1 311	2 641	1 330	1 034	2 012	978
51%	Vecuma grupa	49%	50%	Vecuma grupa	50%	51%	Vecuma grupa	49%
								
72	15-24 4%	69	56	15-24 5%	68	42	15-24 5%	48
183	25-29 8%	86	119	25-29 7%	63	74	25-29 5%	34
844	30-49 46%	727	601	30-49 44%	565	489	30-49 44%	387
491	50-59 32%	588	383	50-59 32%	472	302	50-59 33%	358
162	60+ 10%	188	152	60+ 12%	162	127	60+ 14%	151

Vairākām nestrādājošo rīdzinieku grupām ir nepieciešams RSD sociālo darbinieku atbalsts, lai integrētos atklātā darba tirgū un sabiedrībā – pirmspensijas vecuma personām jeb sociālā dienesta klientiem vecumā „50+”, ilgstoši slimojošām, atkarīgām personām, personām ar vājām valsts valodas prasmēm, personām ar vājām darba un sociālajām prasmēm un izteikti zemu motivāciju mainīt savu situāciju. Iepriekš uzskaitīto mērķa grupu klienti bieži nav gatavi nekavējoties stāties darba attiecībās. Tādējādi sociālais darbs ar bezdarbniekiem nav zaudējis aktualitāti, tikai mainījies sociālā darba ar bezdarbniekiem fokuss – mērķis ne vienmēr ir uzsākt algotu darbu, bet personas funkcionalitātes uzlabošana un integrācija sabiedrībā.

Sociālais darbs ar bezdarbniekiem

Uzlabojoties bezdarba rādītājiem Rīgā, skaitliski samazinoties darbspējīgiem nestrādājošiem klientiem un mainoties tendencēm sociālā darba jomā ar ilgstošiem bezdarbniekiem, RSD tika mainīta prakses pieeja sociālajā darbā ar pilngadīgām personām. Nodrošinot kvalitatīvu sociālā darba pakalpojumu 2018. gadā, sociālo darbinieku darbā ar pilngadīgām personām sociālā darba sastāvdaļa bija nodarbinātība, integrācija sabiedrībā, neatkarīgas dzīves prasmju apguve, klientu atbildības palielināšanās par savas sociālās situācijas uzlabošanu.

Lai veicinātu darbspējīgo nestrādājošo klientu aktīvu iesaistīšanos savu sociālo un nodarbinātības problēmu risināšanā, sociālie darbinieki sniedza psihosociālu atbalstu klientiem, kuri saviem spēkiem nespēja pārvarēt šķēršļus gūt regulārus ienākumus no darba un apmierināt personas/ģimenes pamatvajadzības, kā arī veica ilgstoši nestrādājošu klientu aktivizēšanu un motivēšanu.

Sadarbība ar sociālo darbinieku ir viens no darbaspējīgo nestrādājošo klientu, sociālās palīdzības saņēmēju līdzdarbības pienākumiem savas sociālās situācijas uzlabošanā. Sociālais darbinieks sociālā gadījuma risināšanas ietvaros sadarbībā ar klientu izvērtē sociālo situāciju, problēmas apjomu un cēloņus, analizē klientam pieejamos resursus, klienta stiprās un vājās puses, klienta atbalsta sistēmu, kā arī spēju un motivāciju risināt savas sociālās problēmas. Kopā ar klientu tiek izstrādāts un realizēts individuāls problēmu risināšanas plāns, sniegta gan individuālas konsultācijas, gan piesaistīti citi klienta problēmu risināšanai nepieciešamie resursi.

Sociālo darbinieku sadarbība ar NVA filiāles speciālistiem un sociālās palīdzības un pakalpojumu sistēmas attīstība ir veicinājusi klientu atbildības palielināšanos par savas sociālās situācijas uzlabošanu, darbaspējīgu nestrādājošu klientu aktīvāku līdzdarbību, kā arī ļāvusi samazināt negodprātīgas sociālās palīdzības saņemšanas gadījumus.

Sociālie darbinieki 2018. gadā ar 567 darbaspējīgām nestrādājošām personām¹⁸ veica individuālu sociālo darbu, risinot viņu un ģimenes locekļu sociālās problēmas (skat. 55. tabulu). RSD sociālā darba speciālisti 2018. gadā darbaspējīgiem nestrādājošiem klientiem kopā snieguši 9 080 konsultācijas, visvairāk konsultācijas sniegta saistībā ar sociālās palīdzības saņemšanu un personām, kuras audzina bērnus.

2018. gadā 195 darbaspējīgām nestrādājošām personām sociālā palīdzība tika atteikta, jo klienti nelīdzdarbojās, no tiem 105 klienti paši atteicās no sadarbības ar RSD speciālistiem (2017. gadā no līdzdarbības atteicās 119 klienti, 2016. gadā – 115 klienti).

55. tabula. Sociālais darbs ar darbaspējīgiem nestrādājošiem klientiem, tai skaitā sniegto konsultāciju un klientu, kas atteikušies no līdzdarbības skaits 2016. – 2018. gadā¹⁹

Gads	2016	2017	2018
Kopējais reģistrētais darbaspējīgu nestrādājošu personu skaits	3 410	2 641	2 012
Personu skaits, ar kurām risināts individuāls sociālais gadījums	869	636	567
Personu skaits, kas saņēmušas sociālo darbinieku konsultācijas	2 859	2 119	1 567
Konsultāciju kopējais skaits	17 325	12 550	9 080
Klientu, kas atteicās no sadarbības, skaits	115	119	195

Risināto sociālo gadījumu skaita samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu skaidrojams gan ar mērķa grupas skaitlisku samazināšanos, gan ar komplicētāku klientu sociālo portretu un multiplām risināmajām problēmām, kā arī sociālo darbinieku mainību vai ilgstošu prombūtni pārejošas darba nespējas gadījumos.

No RSD atskaitēm²⁰ redzams, ka no visām 2 538 klientu lietām, ar kurām sociālie darbinieki strādāja 2018. gadā, sociālais darbs ar darbaspējīgām nestrādājošām personām veikts 528 klientu lietās jeb 21% no kopējā klientu lietu jeb risināto sociālo gadījumu skaita. No 315 klientu lietām, ar kurām strādāja sociālie darbinieki darbā ar pilngadīgām personām un sociālie darbinieki darbā ar pilngadīgiem Bāreņiem, 179 jeb 57% klientu lietās tika sniegts atbalsts darbaspējīgiem nestrādājošiem klientiem. Savukārt no 1 688 klientu lietām, ar kurām strādāja sociālie darbinieku darbā ar ģimenēm ar bērniem, 266 jeb 16% lietās tika atzīmēts sociālais darbs ar darbaspējīgiem nestrādājošiem klientiem. No 219 klientu lietām, kur sociālie darbinieki veica individuālo sociālo darbu ar ģimenēm, kurās audzina bērnu invalīdu, ar nodarbinātības problēmām saskārās 82 gadījumos.

No RSD atskaitēm²¹ par klientu sociālajām problēmām redzams, ka nodarbinātības problēmas risinātas 889 gadījumos (skat. 56. tabulu).

¹⁸ Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvās sistēmas (SOPA) atskaites „Pārskats par darbaspējīgiem nestrādājošiem pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņēmējiem” (Nestrādājošo atskaite).

¹⁹ Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvās sistēmas (SOPA) atskaites „Pārskats par darbaspējīgiem nestrādājošiem pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņēmējiem” (Nestrādājošo atskaite) datiem.

²⁰ Pārskats par Rīgas sociālo darbinieku darbu ceturksnī (5. pielikums).

²¹ Pārskats par Rīgas sociālo darbinieku darbu ceturksnī (5. pielikums).

56. tabula. Risināto nodarbinātības problēmu skaits darbā ģimenēm ar bērniem un darbā ar pilngadīgām personām 2018. gadā

Problēmas	Risinātās problēmas darbā ar ģimenēm ar bērniem	Risinātās problēmas darbā ar pilngadīgām personām	KOPĀ
Nodarbinātības problēmas, t.sk.,	533	356	889
bezdarbs (nestrādā līdz 12 mēn.)	117	65	172
ilgstošs bezdarbs (nestrādā ilgāk par 12 mēn.)	96	219	315
nestrādā, bet nav reģistrēts bezdarbnieka statuss	79	26	105
strādā neregistrēti	73	18	91
pašnodarbināta persona ar zemiem ienākumiem	6	11	17
strādā līgumdarbus ar zemiem ienākumiem	26	8	34
bērna kopšanas atvaļinājums	136	9	145

Darbspējīgu ilgstoši nestrādājošu klientu sociālais portrets pēdējos gados kļuvis sarežģītāks. Tas saistīts gan ar personības izmaiņām ilgstoša bezdarba rezultātā, gan sliktu veselības stāvokli, valsts valodas prasmju trūkumu un izteiktu motivācijas trūkumu mainīt savu sociālo situāciju. Sociālā darba prakse rāda, jo ilgāk cilvēks ir bez darba, jo vairāk pieaug sociālo problēmu loks, un cilvēks vairs nav gatavs nekavējoties stāties darba attiecībās, pat tad, ja ir tāda iespēja. Ilgstoši esot bez darba, klientiem ir zems motivācijas līmenis mainīt savu sociālo situāciju, kā arī personīgo resursu un pozitīvas pieredzes trūkums traucē risināt ieilgušās problēmas, to ietekmē arī dažādas atkarības, veselības problēmas, sociālo prasmju trūkums, piemēram, pašaprūpes un dzīves prasmju trūkums, plānojot savu laiku un resursus. Daļa cilvēku radušos situāciju – dzīves kvalitātes kritumu pieņem kā normu un nav gatavi pārmaiņām. Citiem tiešām trūkst sociālo un darba prasmju, un viņiem ir jāpalīdz saskatīt problēmu risinājumu.

SOPA pārskats²² par darbspējīgiem nestrādājošiem pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņēmējiem rāda papildu šķēršļus darbspējīgu nestrādājošu klientu integrācijai darba tirgū, un, uz kuru novēršanu vai mazināšanu ir vērsts individuāls sociālais darbs:

- 99 ilgstoši slimojošas personas;
- 213 personas bez pastāvīgas dzīves vietas;
- 285 patversmes klienti;
- 20 personas ar mājokļa problēmām (tiesas spriedums par izlikšanu, nepiemērots mājoklis, iesniegta prasība tiesā par izlikšanu);
- 38 sodu izcietušas personas;
- 4 personas nonākušas soda izciešanas vietā;
- 6 personas ar atkarības problēmām;
- 13 pilngadīgi bāreņi;
- 112 personas, kuru ģimenēs ir bērns invalīds;
- 4 personas, kuras aprūpē 1,5 – 3 gadu vecu bērnu;
- 138 personas, kuru bērni neapmeklē bērnudārzu u.c.

2018. gadā līdzīgi kā iepriekšējos gados tika risinātas arī citas klientu problēmas, piemēram, sociālo kontaktu un sociālo prasmju trūkums, vardarbībā cietušo personu problēmas, krīzes situācijas

²² Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvās sistēmas (SOPA) atskaites „Pārskats par darbspējīgiem nestrādājošiem pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņēmējiem” (Nestrādājošo atskaite).

un psiholoģiska atbalsta trūkums krīzes situācijās, uzvedības problēmas, motivācijas trūkums, parādi un kredīti, zema pašapziņa u.c.

Sociālais darbinieks sociālā gadījuma risināšanas ietvaros sadarbībā ar klientu izvērtē sociālo situāciju, problēmas apjomu un cēloņus, analizē klientam pieejamos resursus, klienta stiprās un vājās puses, atbalsta sistēmu, kā arī spēju un motivāciju risināt savas problēmas. Kopā ar klientu tiek izstrādāts un realizēts individuāls problēmu risināšanas plāns, sniegtas gan individuālas konsultācijas, gan piesaistīti klienta problēmu risināšanai nepieciešamie resursi. Sociālie darbinieki klientu interesēs sadarbojas ar NVA filiāles nodarbinātības aģentiem un karjeras konsultantiem, psihologiem, veicot sociālās rehabilitācijas un individuālā darba meklēšanas plāna aktivitāšu saskaņošanu, atbalstot bezdarbniekus, viņiem piemērotu RSD un NVA filiāles pakalpojumu izvēlē un izmantošanā. RSD un NVA filiāles kopīgiem klientiem tiek praktizētas trīspusējās tikšanās NVA filiālē (RSD sociālais darbinieks, klients – bezdarbnieks un NVA filiāles nodarbinātības aģents), kuru laikā tiek veikta klienta bezdarba gadījuma individuāla izvērtēšana ar mērķi definēt ilgstoša bezdarba cēloņus un kopā ar klientu rast labākos risinājumus sociālās situācijas uzlabošanai un nodarbinātības veicināšanā. Ilgstošo bezdarbnieku problēmu risināšanā tiek piesaistīti dažādi resursi. Atbalsta pakalpojumi bezdarbniekiem

Lai risinātu klientu komplicētās sociālās problēmas un palīdzētu ilgstoši nestrādājošām personām atkal iekļauties darba tirgū, 2018. gadā RSD nodrošināja dažādus atbalsta pakalpojumus. Visbiežāk izmantotie nodarbinātību veicinoši atbalsta pakalpojumi darbspējīgiem nestrādājošiem klientiem ir parādīti 57. tabulā.

57. tabula. Atbalsta pakalpojumi darbspējīgām nestrādājošām personām 2016. – 2018. gadā

Pakalpojuma nosaukums un personu skaits	2016	2017	2018
Aktīvais nodarbinātības pasākums „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”	710	661	332
Pašvaldības sabiedriskie darbi (līdz 12 stundām nedēļā)	470	130	115
Atbalsta grupas bezdarbniekiem	118	45	<i>pakalpojums neturpinās</i>
Atkarības profilakses speciālistu pakalpojumi	167 (136 RSD klienti; 105 reģistrēti NVA)	193 (150 RSD klienti; 84 reģistrēti NVA)	151 (75 RSD klienti; 43 reģistrēti NVA)
Psihologa pakalpojumi	117	95	95
Latviešu valodas sarunvalodas treniņgrupas	95	<i>pakalpojums neturpinās</i>	<i>pakalpojums neturpinās</i>
Motivācijas programma bezdarbniekiem – psihosociālās rehabilitācijas pakalpojums ilgstošiem bezdarbniekiem	27	<i>pakalpojums neturpinās</i>	<i>pakalpojums neturpinās</i>

2018. gadā RSD atbalsta grupas bezdarbniekiem netika organizētas, jo, skaitliski samazinoties mērķa grupai – bezdarbniekiem un darbspējīgiem nestrādājošiem RSD klientiem, tai skaitā ilgstošajiem bezdarbniekiem, zuda pieprasījums pēc atbalsta grupu pakalpojuma. Tomēr joprojām darbspējīgām nestrādājošām personām RSD dienas centros ir pieejamas visas dienas centru organizētās aktivitātes, tai skaitā sociālā darbinieka konsultācijas.

Psihologa un atkarības profilakses speciālistu konsultācijas

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2018. gadā bezdarbniekiem ar psihosociālām problēmām tika nodrošinātas psihologa konsultācijas, savukārt bezdarbniekiem ar atkarības problēmām – RSD

atkarības profilakses speciālistu un narkologa konsultācijas nepieciešamajā apjomā. Ar sociālā darbinieka atbalstu 2018. gadā:

■ 95 RSD klienti saņēma psihologa un psihoterapeita konsultācijas, tas ir tikpat, cik pagājušā gadā (2017. gadā 95 personas; 2016. gadā 117 personas);

■ lai risinātu atkarības problēmas, 151 darbspējīgs nestrādājošs klients saņēma atkarības profilakses speciālistu konsultācijas, no tām 75 personas jeb 50% bija RSD klienti (2017. gadā 193 personas saņēma atkarības profilakses speciālistu konsultācijas, no tām 150 jeb 78% bija RSD klienti; 2016. gadā 167 personas saņēma atkarības profilakses speciālistu konsultācijas, no tām 136 jeb 81% bija RSD klienti);

■ 208 personas saņēma narkologa pakalpojumus (2017. gadā 83 personas; 2016. gadā 244 personas).

Pašvaldības sabiedriskie darbi

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums nosaka, ka pašvaldības sociālajam dienestam ir tiesības tos darbspējīgos klientus, kuri saņem sociālo palīdzību vismaz 3 mēnešus pēc kārtas, iesaistīt darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumos 12 stundas nedēļā. Tādējādi, kopš 2012. gada RSD tos darbspējīgos klientus, kuri saņem sociālo palīdzību vismaz trīs mēnešus pēc kārtas, iesaista darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumos (turpmāk – sabiedriskie darbi). Sociālie darbinieki pēc klientu situācijas izvērtēšanas slēdz vienošanās ar klientiem par sabiedrisko darbu veikšanu konkrētā vietā iespējami tuvu dzīves vietai.

2018. gadā ar 123 RSD klientiem tika noslēgtas vienošanās par dalību sabiedriskajos darbos, no kuriem 115 klienti iesaistījās sabiedriskajos darbos. 42 klienti sabiedriskajos darbos gada laikā iesaistījās atkārtoti. 2018. gadā, salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, ir samazinājies gan noslēgto vienošanos skaits, gan arī personu skaits (skat. 58. tabulu).

58. tabula. Pašvaldības sabiedriskajos darbos iesaistīto klientu, noslēgto un pārtraukto vienošanos un sadarbības partneru skaits 2016. - 2018. gadā

Klientu, vienošanos un sadarbības partneru skaits	2016	2017	2018
Klientu skaits, ar kuriem noslēgtas vienošanās	521	148	123
Sabiedriskajos darbos iesaistīto klientu skaits	470	130	115
t.sk., gada laikā atkārtoti iesaistīto skaits	171	15	42
Noslēgto vienošanos skaits	776	169	193
Pārtraukto vienošanos skaits	346	67	19
t.sk. attaisnoti pārtrauktas vienošanās	261	53	17
t.sk. neattaisnotu iemeslu dēļ pārtrauktas vienošanās	85	14	2
Sadarbības partneru skaits, kuri izveidojusi sabiedrisko darbu vietas	114	26	26
Izveidoto darba vietu skaits	536	292	292

No visām 2018. gadā noslēgtajām vienošanām, 19 vienošanās jeb 10% tika pārtraukti (salīdzinoši 2017. gadā 40%; 2016. gadā 46%), no tām 2 vienošanās tika pārtrauktas neattaisnotu iemeslu dēļ, savukārt 17 gadījumos vienošanās pārtrauktas attaisnotu iemeslu dēļ, piemēram, veselības problēmu dēļ, kā arī uzsākot algotu darbu vai uzsākot dalību kādā NVA filiāles organizētajā atbalsta pasākumā.

2018. gadā visvairāk klientu sabiedriskajos darbos tika iesaistīti TC Krasts un TC Avoti (skat. 59. tabulu). Sabiedriskajos darbos iesaistīto klientu atšķirīgais skaits TC skaidrojams, ar to, ka TC ir dažāds sociālo darbinieku noslogojums, kas saistīts gan ar darba pienākumu sadali, vakanču skaitu sociālā darba jomā, sociālās palīdzības saņēmēju skaitu, kā arī sabiedrisko darbu veikšanas vietu izvietojumu un pieejamību.

59. tabula. 2018. gadā noslēgto vienošanos par dalību sabiedriskajos darbos un klientu skaita sadalījums pa RSD teritoriālajiem centriem

Nr.p.k.	Teritoriālais centrs	Noslēgtās vienošanās	Klientu skaits
1	Krasts	88	51
2	Avoti	39	22
3	Purvciems	22	19
4	Ziemeļi	21	13
5	Bolderāja	4	4
6	Dzirciems	10	8
7	Imanta	8	5
8	Daugava	1	1
9	Āgenskalns	0	0
10	Ļavnieki	0	0
11	Vidzeme	0	0
Kopā		193	123

60. tabulā redzami dati par sabiedriskos darbos iesaistījušos klientu skaita sadalījumu pa vecuma grupām. Visvairāk sabiedriskajos darbos tika iesaistīti klienti vecuma grupā no 50–59 gadiem.

60. tabula. 2018. gadā sabiedriskajiem darbos iesaistījušos klientu skaits sadalījumā pa vecumu grupām

Nr.p.k.	Vecuma grupas	Sievietes	Vīrieši
1.	18-29 gadi	8	1
2.	30-39 gadi	14	2
3.	40-49 gadi	15	13
4.	50-59 gadi	23	25
5.	60 un vairāk	8	6
Kopā		68	47

2018. gadā sabiedrisko darbu vietas nodrošināja 26 organizācijas (9 pašvaldības iestādes un 17 biedrības un nodibinājumi), kas kopā veidoja 292 pašvaldības sabiedrisko darbu veikšanas vietas (skat. 61. tabulu).

61. tabula RSD noslēgtie līgumi sadarbības partneriem 2018. gadā

Nr.p.k.	Sadarbības partneris	Vietu skaits
1.	Nodibinājums „Baltijas Pastorālais institūts”	1
2.	Nodibinājums „Fonds Cerība”	8
3.	Fonds „Cerībai”	2
4.	Nodibinājums „Kraukļa fonds”	11
5.	Tautas palīdzības fonds	22
6.	Latvijas Cilvēku ar īpašām vajadzībām sadarbības organizācija „SUSTENTO”	1
7.	Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeirons”	1
8.	Biedrība „DIA+LOGS”	2
9.	1991.gada barikāžu dalībnieku biedrība	4

10.	Rakstnieku muzeju biedrība „Pils”	1
11.	Biedrība „PINS”	5
12.	Latvijas Mākslinieku savienība	5
13.	Rīgas Latviešu biedrība	16
14.	Biedrība „Rīgas aktīvo senioru alianse”	6
15.	LMAB „DACE”	5
16.	LSIA „Aspazija”	1
17.	„Latvijas Patērētāju interešu aizstāvības asociācija”	1
18.	Rīgas Austrumu izpilddirekcija	16
19.	Rīgas Domes Mājokļu un vides departaments	138
20.	Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija	20
21.	Rīgas gaisma	3
22.	Sociālās aprūpes centrs „Stella maris”	10
23.	Rīgas Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”	4
24.	Rīgas pilsētas būvvalde	3
25.	RD IKSD Rīgas pašvaldības kultūras iestāžu apvienība	2
26.	Rīgas Domes Īpašuma departaments	4
KOPĀ		292

Aktīvais nodarbinātības pasākums „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”

Būtisks aktīvās nodarbinātības atbalsta pasākums pašvaldības sociālās palīdzības saņēmējiem – bezdarbniekiem, ir Rīgas pašvaldības un NVA Filiāles organizētais aktīvais nodarbinātības pasākums „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”²³ (turpmāk – APSD pasākums), kur bezdarbnieki savas darba un sociālās prasmes uzlaboja pagaidu darbu vietās 4 mēnešus gadā.

Pasākums tika īstenots no 2018. gada 12. aprīļa līdz 2018. gada 28. decembrim. NVA finansējums bija 132 345 EUR, kas ietver atlīdzību bezdarbniekiem 150 EUR mēnesī, valsts sociālās apdrošināšanas iemaksas pensiju apdrošināšanai 15 EUR mēnesī un, ja nepieciešams, tiek nodrošinātas obligātās veselības pārbaudes par naudas summu līdz 30 EUR, kā arī ikmēneša dotācija 128,06 EUR vienam APSD pasākums darba koordinētājam pašvaldībā. Rīgas pašvaldības izlietotais līdzfinansējums 2018. gadā bija 60 703 EUR, kas ietver atalgojumu darba vadītājiem, 5 darba koordinētājiem struktūrvienībās, izdevumus inventāra un materiālu iegādei, kā arī pašvaldības teritoriju sakopšanas darbu organizēšanai (degviela, atkritumu izvešana u.c.).

2018. gadā Rīgā tika izveidotas 150 pagaidu darba vietas sešās Rīgas domes struktūrvienībās (skat. 62. tabulu) – Labklājības departamentā, Mājokļu un vides departamentā, Satiksmes departamentā, Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcijā, Rīgas Austrumu izpilddirekcijā un Rīgas Ziemeļu izpilddirekcijā.

62. tabula. Algoto pagaidu sabiedrisko darbu vietas Rīgas pašvaldībā 2018. gadā

Nr. p.k.	Nosaukums	NVA apstiprināto pagaidu darbu vietu skaits	Pavisam nodarbināti bezdarbnieki
1.	Rīgas Austrumu izpilddirekcija	30	83
2.	RD Satiksmes departaments	20	48
3.	RD Mājokļu un vides departaments	30	57
4.	RD Labklājības departaments	10	14

²³ Līdz 2014. gadam APSD pasākums Rīgas pašvaldībā tika realizēts ar Eiropas sociālā fonda atbalstu. No 2015. gada projektu finansē NVA un līdzfinansē pašvaldība.

5.	Rīgas Pārdaugavas izpilddirekcija	30	73
6.	Rīgas Ziemeļu izpilddirekcija	30	57
KOPĀ		150	332

Labklājības departaments pasākuma ietvaros izveidoja 10 pagaidu darbu vietas: 3 pagaidu darbu vietas Labklājības departamentā, 1 pagaidu darbu vietu RSAC „Stella maris”, 6 pagaidu darbu vietas RPA „Rīgas pieminekļu aģentūrā”, Rīgas Brāļu kapos.

APSD pasākumā 2018. gadā 332 personas atbilstoši savām darba spējām un vēlmēm tika iesaistītas tādos palīgdarbos kā teritorijas labiekārtošana un sakopšana, ikdienas telpu uzkopšanas darbi, satiksmes plūsmas skaitīšana u.c.

No APSD pasākumā iesaistītajiem bezdarbniekiem 216 personas jeb 65% bija RSD klienti.

Dalību APSD pasākumā pārtrauca 84 personas jeb 25% (2017. gadā 207 bezdarbnieki jeb 31%; 2016. gadā 202 bezdarbnieki jeb 29%). Jāsecina, ka lielākā daļa projektā iesaistīto cilvēku izmantoja iespēju strādāt visus 4 mēnešus, kas norāda uz cilvēku motivāciju strādāt. 2018. gadā 72 līgumu pārtraukšanas iemesli bija līgumu pārkāpumi: 50 neattaisnoti kavējumi un 1 iekšējās kārtības noteikumu pārkāpumi (2017. gadā 140 līguma pārkāpumi; 2016. gadā 139 līguma pārkāpumi). 12 bezdarbniekiem pagaidu darbu laikā pasliktinājās veselība (2017. gadā 30 bezdarbniekiem; 2016. gadā 39 bezdarbniekiem) un 9 gadījumos citi objektīvi iemesli (2017. gadā 15 gadījumos; 2016. gadā 4 gadījumos).

APSD pasākuma laikā 11 klienti, no visiem iesaistītajiem, atrada pastāvīgu darbu (2017. gadā 22 bezdarbnieki; 2016. gadā 20 bezdarbnieki). Rezultātu analīze liecina, ka motivētākie klienti uzsāka darba attiecības arī pašvaldības iestādēs, kurās bija pastāvīga darba vakances. Piedāvāt patstāvīgu darbu motivētākajiem pagaidu darbu veicējiem kādā no Rīgas pašvaldības institūcijām un iestādēm ir ierasta prakse. APSD pasākumā iesaistīto ekspertu novērojumi liecina, ka visvairāk motivēti piedalīties pasākumā bija cilvēki, kuriem esošajā darba tirgū iekļauties ir ļoti grūti – pirmspensijas vecuma cilvēki, cilvēki ar zemām latviešu valodas prasmēm, personas ar invaliditāti un bezdarbnieki, kuriem ir tikai pamatizglītība. Trīs gadu laikā ir iezīmējušās to ilgstošo bezdarbnieku grupas, kurām šāda veida atbalsts iekļaušanai darba tirgū nav bijis vispiemērotākais – tie ir cilvēki, kas sirgst ar atkarībām, cilvēki ar hroniskām veselības problēmām, vientuļie vecāki, kuriem nav atrisināts bērnu pieskatīšanas jautājums.

Nodarbinātības atbalsta pakalpojums invalīdiem

Lai veicinātu aizvien plašāku mērķa grupu integrēšanu darba tirgū un vienlīdzīgu tiesību principu ievērošanu, RSD sadarbībā ar Invalīdu un viņu draugu apvienību „Apeiron” jau septīto gadu Rīgas pašvaldībā īsteno nodarbinātības atbalsta pakalpojumu RSD klientiem – cilvēkiem ar invaliditāti ar mērķi integrēt viņus darba tirgū, kā arī mazināt un novērst sociālās izolētības risku un veicināt cilvēku ar invaliditāti iekļaušanos sabiedrībā. Pakalpojuma sniedzējs no 2012. gada realizē nodarbinātības atbalsta pakalpojumu cilvēkiem ar invaliditāti, strādājot gan ar konkrēto mērķgrupu, gan uzrunājot potenciālos darba devējus, gan organizējot dažādus izglītojošus un aktivizējošus pasākumus. Pēdējo trīs gadu laikā pakalpojumu kopā saņēmušas 148 personas ar invaliditāti (skat. 63. tab.). 2018. gadā pakalpojumu saņēma 53 personas ar invaliditāti, kopā saņemot 2 250 konsultāciju stundas. 25 personas ar invaliditāti 12 mēnešu pakalpojuma saņemšanas laikā iekārtojās darbā.

63. tabula. Nodarbinātības atbalsta pakalpojums cilvēkiem ar invaliditāti 2016. - 2018. gadā

Saņemtais pakalpojums	2016	2017	2018	KOPĀ
Pakalpojumu saņēmušo personu skaits	44	51	53	148
Sniegts pakalpojums - konsultācijas (stundas)	3 009	2 250	2 250	7 509
Pakalpojuma summa, EUR	14 040	13 750	12 695	40 485
Iekārtojušies darbā (personu skaits)	20	25	25	70

Cilvēki ar invaliditāti, kuri vēlējās atrast darbu, saņēma konsultācijas, izglītojošu informāciju, motivējošu atbalstu un piedalījās praktiskajās apmācību nodarbībās, kuru mērķis bija saistīts ar darba atrašanu. Pozitīvi vērtējams fakts, ka trīs gadu laikā 70 cilvēki jeb 47% no visiem pakalpojumu saņēmušajiem iekārtojās pastāvīgā darbā, tādējādi ceļot gan savas dzīves kvalitāti un laužot sabiedrībā pastāvošos stereotipus, gan apliecinot sevi kā vērtīgus darbiniekus konkrētos uzņēmumos. Cilvēki ar invaliditāti uzsāka darbu visdažādākajās profesijās, piemēram, apkopējs, palīgstrādnieks, sētnieks, dežurants, telpu uzkopšanas darbinieks, furgona vadītājs, autovadītājs, registrators, klientu apkalpošanas speciālists, preču izlicējs, pārdevējs, intervētājs, bibliotekārs, taksists, trauku mazgātājs, garderobists, ražošanas iekārtu operators, ceļu strādnieks, u.c.

Pakalpojuma ietvaros cilvēki ar invaliditāti saņēma NVA filiāles karjeras speciālistu konsultācijas, Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras speciālistu individuālas konsultācijas, iestatījās darba praksē, ekskursijās un vides pieejamības apsekojumos.

Sociālās atstumtības riska grupu nodarbinātības veicināšana Rīgā

2018. gadā notika grantu programmas „Sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu nodarbinātības veicināšana Rīgā” 2. projektu konkurss. Grantu programmas mērķis ir stimulēt, uzsākt vai attīstīt un īstenot ilgtspējīgu biedrību un nodibinājumu vai komersantu attīstību, lai nodrošinātu nodarbinātības iespējas, t.sk., radot jaunas vai pilnveidojot esošas darba vietas sociālās atstumtības riskam pakļautajām mērķa grupām. Uz finansējumu varēja pretendēt Latvijas Republikas Biedrību un nodibinājumu reģistrā reģistrēta biedrība vai nodibinājums, vai Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra Komercreģistrā reģistrēts komersants, kura juridiskā adrese reģistrēta Rīgā, vai kurš gadījumā, ja tiktu pieņemts lēmums par atbalsta piešķiršanu, norādītajā termiņā reģistrētu juridisko adresi Rīgā, un kurš grantu atbalstu saņēmušo daļu apņēmas apgūt Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā.

Projektu konkursā uzvarēja trīs pieteikumi un tika uzsākta projektu īstenošana. Paredzēts, ka projektu sekmīgas realizācijas rezultātā tiks radītas 6 jaunas darba vietas cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, bijušajiem ieslodzītajiem un bēgļiem, tādējādi veicinot nodarbinātību sociālās atstumtības riskam pakļautajās iedzīvotāju grupās.

Sociālā darba prakses pētījumi

2018. gadā Labklājības departaments uzsāka sociālā darba prakses pētīšanu, veicot vairāku Departamenta nodrošināto sociālo pakalpojumu izvērtējumus. Starp nozīmīgākajiem 2018. gadā veiktajiem pētījumiem jāmin pētījums par autiskā spektra traucējumiem bērniem un pakalpojumu izvērtējums bērniem un ģimenēm ar bērniem ar autismu Rīgas pašvaldībā, pētījums par bāreņu sociālo funkcionēšanu ietekmējošajiem faktoriem, programmu jauniešiem ar funkcionāliem traucējumiem „Dari” un „Palēciens” izvērtējums, kā arī ģimenes asistenta pakalpojuma izvērtējums Rīgas pašvaldībā.

VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBAS NODROŠINĀŠANA

Ģimenes ārstu pieejamības nodrošināšana

Labklājības departaments saskaņā ar valstī noteikto veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtību ir saskaņojis ar Nacionālā veselības dienesta Rīgas nodaļu līgumattiecībās esošo ģimenes ārstu darbības pamatteritorijas Rīgā. Primārās veselības aprūpes pakalpojumus 2018. gadā sniedzis 441 ģimenes ārsts, kurš strādā 92 dažādās adresēs, aptverot visu pilsētu. Savā ģimenes ārsta praksē kā pašnodarbinātas personas strādā 389 ģimenes ārsti.

Pašvaldība ir nodrošinājusi 72 ģimenes ārstu prakses vietu atrašanos Rīgas pašvaldībai piederošajos nekustamajos īpašumos, saskaņojot Rīgas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrību apakšnomas līgumu slēgšanu ar ģimenes ārstu praksēm par telpu iznomāšanu.

Rīgas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībās nodarbināti 8 ģimenes ārsti, no tiem 4 – SIA „Rīgas 1. slimnīca” un 4 – SIA „Rīgas veselības centrs”.

64. tabula. Ģimenes ārstu skaits Rīgā

Gads	2016	2017	2018
Ģimenes ārsti	444	445	441

2018. gadā pie ģimenes ārstiem reģistrēti pavisam 691 645 pacienti (t.sk. 119 291 bērni), vidēji pie viena ģimenes ārsta – 1 568 pacienti.

Bažas rada ārstniecības personu nepietiekošais skaits valstī un novecošanās. Veselības un sociālās aprūpes nozare ir to nozaru vidū, kur lielākais nodarbināto īpatsvars ir vecumā virs 50 gadiem, kas sastāda 34 – 47% no veselības aprūpes jomas profesiju apakšgrupās nodarbinātajiem (salīdzinoši vidējais līmenis tautsaimniecībā ir 29%)²⁴. Raksturojot ģimenes ārstu sadalījumu pa vecuma grupām (skat. 65. tabulu.), arī Rīgā ir vērojama ārstu novecošanās tendence, un vecuma grupā virs 50 gadiem ir 66% no nodarbinātajiem ģimenes ārstiem.

65. tabula. Ģimenes ārstu skaita sadalījums pa vecuma grupām Rīgā²⁵

Vecuma grupa	Skaits
<30	4
31-40	44
41-50	99
51-60	153
61-63	48
63-65	22
65-70	34
71-75	18
76-80	13
>80	3

²⁴ CSP dati, Nodarbinātie pēc saimnieciskās darbības veida un dzimuma (NACE 2.red.).

²⁵ Nacionālā veselības dienesta dati uz 20.03.2019.

Atbalsts tuberkulozes slimniekiem zāļu ambulatorai saņemšanai

Lai gan saslimstība ar tuberkulozi Latvijā samazinās, joprojām ik gadu tiek reģistrēti vairāk nekā 400 jauni saslimšanas gadījumi. Eiropas reģionā saslimstība ar tuberkulozi Latvijā (24,8 gadījumi/100 000 iedzīvotājiem) tiek vērtēta kā augsta.

Lai gan mūsdienās tuberkulozes ārstēšana notiek sekmīgi, tas ir ļoti ilgstošs process. Sākumā slimnīcā, pēc tam ārstēšanās jāturpina ambulatori (vidēji 6 mēneši), savukārt multirezistentās tuberkulozes gadījumā ārstēšana var ilgt līdz pat 20 mēnešiem.

Lai palīdzētu ārstiem motivēt tuberkulozes slimniekus ambulatorajai DOTS terapijai (*Directly Observed Therapy Short Course* jeb Tieši uzraugāmās ārstēšanas īsais kurss), Labklājības departaments 2018. gadā turpināja atbalstīt tuberkulozes slimniekus, kuru dzīvesvieta deklarēta Rīgas pilsētas administratīvajā teritorijā un kuriem jāizdzer zāļu deva ārstniecības personas uzraudzībā, līdzfinansējot pārtikas iegādi ne vairāk kā 1 EUR/reizē (t.sk. tiem, kuriem veselības stāvokļa dēļ zāļu deva piegādāta viņa dzīvesvietā) un sabiedriskā transporta ceļa izdevumus – 2,30 EUR/reizē tiem slimniekiem, kuri ieradās tuberkulozes kontrolējamās terapijas kabinetos (Rīgā, Gogoļa ielā 3 vai Lielvārdes ielā 68).

Saskaņā ar noslēgto sadarbības līgumu ar SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” pavisam 193 tuberkulozes slimnieki saņēma pašvaldības finansējumu. Finansējumam pavisam kopā izlietoti 48 666 EUR.

66. tabula. Tuberkulozes pacientu skaits, kuri saņēma pašvaldības līdzfinansējumu

Rādītājs	2016	2017	2018
Pirmreizējo pacientu, kam sniegta ambulatorā terapija, skaits DOTS programmas ietvaros	168	158	108
Tuberkulozes slimnieku, kas saņēmuši pašvaldības līdzfinansējumu, skaits	262	244	193
Transporta līdzfinansēšanas reižu skaits	15 081	15 220	11 427
Pārtikas līdzfinansēšanas reižu skaits	7 327	10 131	22 456

Nenoliedzami, pašvaldības finansējums ir svarīgs motivējošs faktors tuberkulozes slimnieku līdzdalībai ārstēšanas procesā un atbalsts slimnieku imunitātes stiprināšanā, kā arī netiešs ieguldījums rīdzinieku veselības aizsardzībā.

Atbalsts asinsdonoru kustības veicināšanai

Lai veicinātu asinsdonoru kustību, Labklājības departaments sadarbībā ar biedrību „Latvijas Sarkanais Krusts” turpināja apmaksāt daļēju transporta izdevumu kompensāciju 1,20 EUR apmērā katram bezatlīdzības donoram, kas ieradies nodot asinis SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīcā” (Stacionārā „Gaiļezers”, Hipokrāta ielā 2, tālrunis uzziņām: 67042680) vai Valsts asinsdonoru centrā (Sēlpils ielā 6, bezmaksas tālrunis uzziņām: 80000003). No 2018. gada ir atvērta jauna Valsts asinsdonoru centra Donoru pieņemšanas vieta Merķeļa ielā 11. Asinsdonoru atbalstam 2018. gadā izlietoti 21 248 EUR.

67. tabula. Asinsdonoru skaits, kuriem pašvaldība daļēji apmaksāja sabiedriskā transporta izdevumus

Gads	2016	2017	2018
Asinsdonoru skaits	20 188	14 106	18 235

Sadarbība ar Rīgas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībām

Labklājības departamenta Veselības pārvalde veikusi pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumu izpildes uzraudzību, izvērtējot veselības aprūpes kapitālsabiedrību darbību (tai skaitā vides pieejamības nodrošināšanu, infrastruktūras attīstīšanu un nepieciešamo veselības aprūpes pakalpojumu klāsta nodrošināšanu) un pacientu apmierinātību ar saņemto veselības aprūpes pakalpojumu, kā arī izskatījusi ne finanšu mērķu sasniegšanu un investīciju lietderību šādās Rīgas pilsētas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībās:

- ✓ SIA „Rīgas 1. slimnīca”, www.1slimnica.lv;
- ✓ SIA „Rīgas 2. slimnīca”, www.slimnica.lv;
- ✓ SIA „Rīgas Dzemdību nams”, www.rdn.lv;
- ✓ SIA „Rīgas veselības centrs”, www.rigasveselib.lv, kurā ir šādas struktūrvienības:
  - filiāle „Bolderāja”;
  - filiāle „Imanta”;
  - filiāle „Ilģuciems”;
  - filiāle „Kengarags”;
  - filiāle „Torņakalns”;
  - filiāle „Ziepniekkalns”.

Saskaņā ar noslēgtajiem pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumiem un līgumiem ar Nacionālo veselības dienestu veselības aprūpes kapitālsabiedrības nodrošina valsts apmaksāto un maksas veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu.

Apkopotās atskaites par 2018. gadu liecina, ka minētās kapitālsabiedrības nodrošinājušas veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību un sniegušas pavisam kopā 1 190 196 veselības aprūpes pakalpojumus (tai skaitā ģimenes ārstu konsultācijas un diagnostiskos izmeklējumus), no kuriem 70,1% bija valsts apmaksātie veselības aprūpes pakalpojumi.

SIA „Rīgas 1. slimnīca” sniegti veselības aprūpes pakalpojumi primārās un sekundārās veselības aprūpes līmenī, nodrošinot ģimenes ārstu un ārstu speciālistu (tai skaitā medicīnisko komisiju) pakalpojumus, zobārstniecības pakalpojumus, diagnostiskos izmeklējumus (t.sk. daudzslāņu datortomogrāfiju, kodolmagnētisko rezonansi, koronarogrāfiju, plaša spektra endoskopiskos izmeklējumus, dažāda veida sirds funkcionālos izmeklējumus un vēža skrīningizmeklējumus), rehabilitācijas un fizikālās medicīnas un vakcinācijas pakalpojumus, stomu kabineta darbību, kā arī sniegti plānveida dienas stacionāra un stacionāra pakalpojumi un veikti pasākumi iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšanā. Pavisam 2018. gadā sniegtas 315 943 ambulatorās konsultācijas un 133 797 diagnostiskie izmeklējumi.

SIA „Rīgas 1. slimnīca” Hronisko slimnieku īslaicīgās aprūpes nodaļā 2018. gadā nodrošināti īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojumi 1 430 klientiem, tai skaitā 956 gadījumos pakalpojumu apmaksāja pašvaldība, bet 474 gadījumos sniegts maksas pakalpojums.

Lai nodrošinātu kvalitatīvus un mūsdienīgus veselības aprūpes pakalpojumus, iegādātas jaunas medicīniskās ierīces (tai skaitā rehabilitācijas iekārtas). Iegādāts aprīkojums Diagnostiskās radioloģijas klīnikai.

Turpināta kvalitātes vadības sistēmas ieviešana, uzlabota pacientu pierakstīšanās pie ārstiem speciālistiem, rakstot elektronisko pieteikumu.

2018. gadā uzsākta SIA „Rīgas 1. slimnīca” 14. korpusa pārbūves un atjaunošanas darbi, kur plānots izveidot Rehabilitācijas klīniku.

Veikta SIA „Rīgas 1. slimnīca” teritorijas sakopšana un labiekārtošana.

SIA „Rīgas 2. slimnīca” sniegti veselības aprūpes pakalpojumi primārās un sekundārās ambulatorās un stacionārās veselības aprūpes līmenī, nodrošinot neatliekamo medicīnisko palīdzību traumatoloģijā, kustību balsta sistēmas slimību ārstēšanu un rehabilitāciju, lielo locītavu endoprotezēšanu, ginekoloģiskās manipulācijas, diagnostiskos izmeklējumus (t.sk. datortomogrāfiju, osteodensitometriju, ehokardiogrāfiju, doplerogrāfiju, ārējās elpošanas funkcijas rādītāju noteikšanu, Holtera monitoru un vēža skrīning izmeklējumus), rehabilitācijas pakalpojumus, veselības aprūpi mājās un endoprotezēšanas problēmu ārstu konsīliju, kā arī veikti pasākumi iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšanai. Pavisam 2018. gadā sniegti 123 130 veselības aprūpes pakalpojumi

(ieskaitot diagnostiskos izmeklējumus un traumpunkta pakalpojumus), vērojama tendence pieaugt neatliekamās medicīniskās palīdzības pakalpojumu un gūžas locītavas un ceļa locītavas endoprotezēšanas pakalpojumu skaitam, kā arī dienas stacionārā sniegto pakalpojumu skaitam. Ārstnieciskās aprūpes procesus nodrošina augsti kvalificētas ārstniecības personas, kas savus darba pienākumus veic, izmantojot Premium klases medicīniskās ierīces un implantus. Pēc apjomīgām un smagām operācijām pacientiem ir iespēja pirmās 24 stundas saņemt individuālu aprūpi Intensīvās terapijas un anestezioloģijas nodaļā. Lai pacienti pēc iespējas ātrāk varētu atgriezties ierastajā vidē, agrīnajā pēcoperācijas periodā pacienti saņem kustību terapiju. Klīniski diagnostiskā laboratorija nodrošina dažādus laboratoriskos izmeklējumus.

SIA „Rīgas 2.slimnīca” aprūpes gultās sniegti pakalpojumi 509 pacientiem. Ar 2018. gada 1. augustu ieviests jauns valsts apmaksāts pakalpojums – hronisko pacientu aprūpe, kura ietvaros ar ārstēšanas ilgumu līdz 10 gultas dienām pakalpojumu saņēma 152 pacienti, bet ar ārstēšanas ilgumu 11 vai vairāk gultas dienas un pacientiem kuriem ir blakus diagnozes, kurām nepieciešama ārstēšana – 37 pacienti, pavisam kopā 189 pacienti ar hroniskām saslimšanām.

Lai nodrošinātu kvalitatīvus un mūsdienīgus veselības aprūpes pakalpojumus, iegādātas jaunas medicīniskās ierīces, papildināts operāciju zāles aprīkojums, atjaunots traumatoloģisko operāciju aprīkojums. Turpināta veselības aprūpes kvalitātes sistēmas uzturēšana un procesu pilnveidošana, uzstādīta datu aizsardzības programmatūra un palielināta servera veiktspēja.

Klīniski diagnostiskā laboratorijā, vienīgajā no Rīgas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībām akreditētajā laboratorijā, nodrošināti dažādi nepieciešamie laboratoriskie izmeklējumi, kā arī dažādu vienkāršotās atjaunošanas darbu veikšana.

SIA „Rīgas Dzemdību nams” sniegti veselības aprūpes pakalpojumi sekundārās ambulatorās, sekundārās stacionārās un terciārās stacionārās veselības aprūpes līmenī, nodrošinot ārstu speciālistu (ginekologs, internists, endokrinologs, oftalmologs) pakalpojumus, ārstniecību dienas stacionārā un stacionārā, dzemdību palīdzību, jaundzimušo aprūpi, vakcināciju, kā arī veikti pasākumi ģimenes izglītošanai par krūts ēdināšanu un elpošanas vingrinājumiem un pasākumi iedzīvotāju veselīga dzīvesveida veicināšanai. Pavisam 2018. gadā sniegti 51 587 veselības aprūpes pakalpojumi (tai skaitā dzemdību palīdzība, jaundzimušo intensīvā terapija un diagnostiskie izmeklējumi).

No 2018. gada maija līdz decembrim ERAF (II) programmas SAM 9.3.2 ietvaros SIA „Rīgas Dzemdību nams” noritēja vērienīga pārbūve un atjaunošanas darbi, kuru laikā izveidots Mazais dzemdību centrs, ar piecu jaunu dzemdību zāļu izveidi 6. stāvā, izremontētas grūtnieču aprūpes telpas 5. stāvā, atjaunotas evakuācijas kāpnes, uzlabotas jaundzimušo intensīvās terapijas nodaļas telpas. Izveidota vienota struktūrvienība Dzemdību centrs. Jauno telpu izmantošanu ārstniecības procesam plānots sākt ar 2019. gadu.

Veikti pacientu drošības uzlabošanas pasākumi – ieviesta vienota atslēgu sistēma „Abloy” (ārkārtas situācijā ar vienu atslēgu iespējams atslēgt vairākas durvis), modernizēta māsu izsaukumu sistēma grūtnieču aprūpes telpās un ieviesta inteligentās skābekļa vadības metode un ķermeņa atdzesēšanas metode jaundzimušajiem. Savukārt kvalitatīva un mūsdienīga pakalpojuma nodrošināšanai iegādātas jaunas medicīnas ierīces un aprīkojums grūtnieču un jaundzimušo aprūpei, uzstādīti gaisa kondicionieri, izstrādātas un ieviestas vairākas analīzes sistēmas, organizēti tālākizglītības kursi ārstniecības personām, kā arī īstenoti ikgadējie kvalitātes uzraudzības auditi 10 struktūrvienībās.

Īpaša uzmanība veltīta sabiedrisko attiecību jomā: izstrādāts informatīvais materiāls „Jaundzimušo drošība”, sagatavota sērija ar veselīgu ēdienu receptēm, kas publicētas tīmekļa vietnē un sociālajos tīklos, aktualizēts materiāls „Ko ņemt līdzi, dodoties uz dzemdību namu?”, sagatavoti un publicēti video materiāli „Pozas diskomforta un sāpju sajūtas mazināšanai dzemdību laikā”, „Slingu terapija”, „Teipošana pēcdzemdību periodā”. Vecmāšu dienā organizētas vecmāšu bezmaksas konsultācijas.

Veikti teritorijas labiekārtošanas darbi – žoga maiņa, iekšējo ceļu seguma atjaunošana un autostāvvietas izveidošana.

2018. gadā uzsākta pilnvērtīga jaunās tīmekļa vietnes izmantošana, ieviests e-pieraksts ambulatorisko pakalpojumu pieteikšanai, ieviesta e-adrese un pilotprojekta ietvaros uzsākts darbs

testa režīmā pie e-adreses izmantošanas saziņai ar privātpersonām, kā arī ieviešanai sagatavots stacionāra pacientu rentgena izmeklējumu attēlu un slēdzienu eksports uz e- veselības sistēmu.

SIA „Rīgas veselības centrs” sniegti veselības aprūpes pakalpojumi primārās un sekundārās ambulatorās veselības aprūpes līmenī, nodrošinot ģimenes ārstu (t.sk. dežūrārstu) un ārstu speciālistu (t.sk. medicīnisko komisiju) pakalpojumus, diagnostiskos izmeklējumus (t.sk. vēža skrīningizmeklējumus), rehabilitācijas un fizikālās medicīnas pakalpojumus, t.sk. ūdensdziedniecību, vakcināciju un diabētiskās pēdas aprūpi. Pavisam 2018. gadā sniegti 432 206 veselības aprūpes pakalpojumi (ieskaitot ģimenes ārstu konsultācijas un diagnostiskos izmeklējumus).

2018. gadā SIA „Rīgas veselības centrs” uzlabota infrastruktūra un ieviesti jauni pakalpojumi – paplašināts fizikālās un rehabilitācijas medicīnas pakalpojumu klāsts, sagatavota kardioloģiskās rehabilitācijas programma. SIA „Rīgas veselības centrs” – vienīgais no Rīgas pašvaldības ārstnieciskā profila kapitālsabiedrībām, kas pieteicās un ieguva tiesības realizēt pasākumus Eiropas Sociālā fonda projekta „Mēs par veselīgu Rīgu – daudzveidīgi un pieejami veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi!” ietvaros par virssvara kabinetu bērniem, iekļaujot ģimeņu izglītošanu un par grūtnieču vingrošanu zālē un baseinā; izveidotas prakses vietas Latvijas Universitātes Medicīnas fakultātes, Rīgas Stradiņa universitātes un Latvijas Universitātes aģentūras „Latvijas Universitātes P.Stradiņa medicīnas koledža” studējošajiem. Filiālē „Imanta” uzsākts sniegt ergoterapeita pakalpojumus un Šrotas terapiju, izveidots Kardiologa kabinets, savukārt filiālē „Ķengarags” ieviests radioloģiskās diagnostikas pakalpojums un abās filiālēs iekārtots bērnu rotaļu stūrītis.

Profesionalitātes paaugstināšanai 6 rehabilitācijas speciālisti – fizioterapeiti piedalījās profesionālās pilnveides starptautiskā apmācības seminārā „Zīdaiņu peldināšana”, savukārt 40 ārstniecības personas izgāja apmācības par e-veselības sistēmu. Izveidota novērtēšanas anketa par klientu un pacientu reģistratoru darba kvalitāti, veikta klientu rakstisko un mutisko sūdzību analīze un uzsākta elektroniskās dokumentu aprites sistēmas „Impulss” ieviešana. Pilnveidota kvalitātes vadības sistēma, medicīnisko ierīču ekspluatācijas sistēma un Zaļu un spirta iegādes, uzglabāšanas, lietošanas, uzskaites un iznīcināšanas kārtība. Ieviesti elektroniskie digitālie informācijas nesēji.

SIA „Rīgas veselības centrs” filiāles veikti dažādi remontdarbi (tai skaitā salabotas lietus ūdeņu notekas, atkārtoti uzstādīti aizsargi pret vandālismu, veikts elektroinstalācijas remonts un daļēji novecojušo gaismekļu nomaiņa; stāvlaukumi un piebraucamie ceļi papildināti ar marķējumiem vai ceļa zīmēm u.c.). Lai nodrošinātu vides pieejamību, filiālē „Torņakalns” un filiālē „Ķengarags” veikti remontdarbi vides pieejamības nodrošināšanai un izveidota uzbrauktuves rampa.

2018. gadā iedzīvotāji izglītoti par veselības veicināšanas un profilakses jautājumiem, veicot regulāru sadarbību ar žurnāliem „Mammām&Tētiem” un „Bērndārznieks”, laikrakstiem „Vesti” un „MK Latvija”, izvietojot informāciju SIA „Rīgas satiksme” mikroautobusus, tīmekļa vietnē www.rigasveseliba.lv, www.riga.lv un www.facebook.com.

SIA „Rīgas veselības centrs” iesaistījies Labklājības ministrijas īstenotajā ES fonda līdzfinansētajā projekta SAM 9.2.2.2 “Sociālo pakalpojumu atbalsta sistēmas pilnveide” aktivitātes „Sabiedrībā balstītu pakalpojumu finansēšanas mehānismu izstrāde un ieviešana” apakšdarbības par sociālo pakalpojumu finansēšanas mehānismu aprakstu un ieviešanas metodiku izstrādi un par sociālo pakalpojumu bērniem ar funkcionāliem traucējumiem finansēšanas mehānisma izmēģinājuma projekta īstenošanā.

VESELĪBAS VEICINĀŠANA

2018. gadā tika noslēgta Pasaules Veselības organizācijas (PVO) Veselīgo pilsētu tīkla VI fāze, kas ilga no 2014. – 2018. gadam. Rīgas pilsēta tīklā uzņemta 2014. gada 30. maijā. Iesaistoties šajā tīklā, Rīga sevi Eiropas pilsētu vidū pozicionēja kā veselīgu un uz izaugsmi vērstu pilsētu, kā vietu, kur iedzīvotāju veselība tiek novērtēta kā pilsētas ekonomiskās izaugsmes stūrakmens. Iestājoties PVO Eiropas veselīgo pilsētu tīklā, Rīga apņēmas ievērot veselību vecinošas pilsētas pamatprincipus, pastāvīgi radot un uzlabojot fizisko un sociālo vidi, paplašinot tos kopienas resursus, kas ļauj cilvēkiem savstarpēji atbalstīt vienu otru, pildot visas dzīves funkcijas un attīstot maksimālo potenciālu.

PVO Veselīgo pilsētu tīkls ir starptautiska kustība, kas apvieno dalībvalstu lokālās pašvaldības veselības jēdziena izpratnes attīstībai, veicinot politisku lēmumu pieņemšanu par labu institucionālām pārmaiņām, resursu palielināšanu un uz partnerību balstītu, inovatīvu plānošanu un sabiedrības veselību veicinošu projektu ieviešanu visās tautsaimniecības nozarēs.

Lai gan kustības pamatvērtības paliek nemainīgas, tomēr katrā fāzē īpaši tiek pievērsta uzmanība kādiem noteiktiem mērķiem un darbības virzieniem. Par PVO veselīgo pilsētu tīkla VII posma (2019. – 2023.) prioritārajiem mērķiem noteikti:

- ✓ Veselības un labklājības veicināšana visiem un veselības nevienlīdzības samazināšana.
- ✓ Vadošais piemērs valstiskā, reģionālā un globālā mērogā.
- ✓ Atbalsts PVO stratēģisko prioritāšu īstenošanai.

Uzsākot jauno fāzi, dalībpilsētu mēri aktualizē kopējo apņemšanos, deklarācijā nosakot nākamās piegades principus un vērtības, politisko vīziju, kas tālāk tiek atspoguļota sekojošās darbības fāzes izvirzītajos virsmērķos un prasībās pilsētām.

Saskaņā ar Belfāstas hartu par veselīgām pilsētām, ar kuru 2018. gada 4. oktobrī tika aizsākta PVO veselīgas pilsētu tīkla VII fāze, kā nākotnes pamatdokumenti tika pieņemti 2018. gada 13. februārī parakstītais Kopenhāgenas Pilsētas mēru konsenss „Veselīgākas un laimīgākas pilsētas visiem” un VI fāzes ietvaros 2014. gadā parakstītā Atēnu deklarācija. Jāatzīmē, ka arī Rīgas domes priekšsēdētājs rakstiskā vēstulē ir izteicis atbalstu Kopenhāgenas Pilsētas mēru konsensa dokumentam „Veselīgākas un laimīgākas pilsētas visiem”, kas ir kā pamatdokuments nākamā gadu darbībai.

Veselības padomes darbība

Rīgas pilsētas pašvaldība turpina attīstīt starpsektoru sadarbību sabiedrības veselībā jeb ievērot principu „Veselība visās politikās”, kas ir efektīvs veids, kā nodrošināt to, lai visi sabiedrības sektori būtu atbildīgi par savu realizēto pasākumu ietekmi uz veselību. Jau kopš 2012. gada aktīva ir Rīgas pašvaldības Veselības padome, kuru pārstāv visu departamentu un institūciju direktori, padomes mērķis ir piedalīties Rīgas pilsētas pašvaldības sabiedrības veselības un veselības veicināšanas politikas veidošanā un īstenošanā. Veselības padomes funkcijas ir:

- ✓ piedalīties Rīgas pilsētas pašvaldības sabiedrības veselības un veselības veicināšanas politikas veidošanā un īstenošanā;
- ✓ sekmēt informācijas apmaiņu un sadarbību starp Rīgas domes departamentiem, pašvaldības iestādēm, kapitālsabiedrībām, valsts institūcijām un sabiedriskām organizācijām.

2018. gadā tika reorganizēta Rīgas pašvaldības Veselības padomes darbība, ar mērķi sekmēt veiksmīgāku sadarbību starp Rīgas domes departamentiem un iesaistītajām institūcijām. – tika izveidota Veselības padomes darba grupa, kurā piedalās katra departamenta un institūciju deleģēts pārstāvis, kas nodrošina sekmīgāku starpsektoru sadarbību un aktīvāku informācijas apmaiņas procesu. 2018. gadā ir notikušas četras Veselības padomes un darba grupas sanāksmes, kurās tiek apspriesti ar sabiedrības veselību saistīti aktuālie jautājumi. Veselības padomes pārstāvji iepazīstina pārējos padomes dalībniekus ar savu darbību, labās prakses piemēriem, aktuālajiem projektiem un ar citu svarīgu informāciju, kā arī iesaistās aktualizēto jautājumu risināšanā. Visu sanāksmju protokoli ir pieejami RD Labklājības departamenta Veselības pārvaldē.

2018. gadā darbs sabiedrības veselības veicināšanā turpinājās sekojošos pamatvirzienos – fizisko aktivitāšu veicināšana, iedzīvotāju izglītošana par veselību un to ietekmējošiem faktoriem – traumatisma profilakse, veselīga uztura lietošana, atkarības profilakse, reproduktīvās veselības veicināšana, mutes higiēnas nozīme, veselīga dzīvesveida veicināšana senioriem, infekciju slimību profilakse, dzīves prasmju pilnveidošana ģimenēm, kaitējuma mazināšanas programma, jauniešu un speciālistu izglītošana atkarības profilakses jautājumos, nodrošinot diskusijas skolās un apmācības profesionāļiem u.c.

Informācija par aktivitātēm tika publicēta mājas lapā www.veseligsridzinieks.lv un sociālā tīkla „Facebook” lapā Veselīgs rīdzinieks veselā Rīgā = 2VR. Mājas lapu 2018. gada laikā apmeklējuši 76 800 cilvēki, savukārt sociālā tīkla „Facebook” lapai ir 2 899 sekotāji. Mājas lapā tiek publicēta ne tikai informācija par aktivitātēm, bet arī raksti par veselību veicinošām tēmām,

piemēram, drošību internetā, kritisko domāšanu, sievietes uzturu zīdīšanas laikā, HIV profilaksi, traumatismu.

68. tabula. Izglītojošais darbs veselības veicināšanas jomā

Aktivitāte	Mērķa grupa	Aktivitātes norise, skaits	Apmeklētāju skaits
Rīgas pilsētas vecāka gada gājuma iedzīvotāju informēšana par iespējām veicināt savu psihoemocionālo veselību pasākums „Diena labām domām”	Seniori	2 lekcijas, 2 radošās nodarbības	174
Interaktīvu nodarbību nodrošināšana Rīgas pašvaldības vispārīgā izglītības iestādēs 5. – 12. klašu skolēniem par traumatisma profilaksi	5. – 12. klašu skolēni	130 nodarbības	
Nometne „Vienaudzis. – vienaudzim”	10., 11. klases skolēni	2 dienu nometne	28
Lekciju vadīšana 1. – 9. klašu audzēkņu vecākiem vispārējās izglītības iestādēs par veselības veicināšanas tēmām, t.sk. atkarību profilaksi	1. – 9. klašu audzēkņu vecāki	40 nodarbības	907
Traumatisma profilakses nodarbības pirmo klašu skolēniem un pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņiem „Drošība mājās un sabiedriskās vietās”	3 – 4 g.v. 5 – 6 g.v. 1. kl. skolēni	260 nodarbības	
Lekcijas apmācību programmu ietvaros par veselības veicināšanas tēmām, t.sk. par atkarību profilaksi „Apreibinošo vielu lietošanas diagnostika jauniešu vidū”	Pedagogi	18 lekcijas (2 apmācības)	35
Nodarbības 1. – 5. klašu bērnu vecākiem „Jauno tehnoloģiju iespējas teorijā un praksē”	Vecāki	23 lekcijas	773
Lekcijas apmācību programmu ietvaros par veselības veicināšanas tēmām, t.sk. psihoemocionālo veselību „Agresijas intervence bērniem un jauniešiem”, „Stresa ietekme uz jauniešu veselību un iespējām to pārvaldīt”, „Sociāli emocionālo dzīves prasmju attīstīšana” u.c.	Pedagogi	22 lekcijas (8 apmācības)	95
Praktiskas veselīga ēdiena pagatavošanas nodarbības un degustācijas „Veselīga uztura skola”	Pieaugušie	12 nodarbības	144
Semināru nodrošināšana sēdoša darba darītājiem par veselīgu uzturu un fiziskajām aktivitātēm	Pieaugušie	12 nodarbību cikli	240
Nodarbību vadīšana Rīgas pašvaldības pirmskolu un 5. – 7. klašu vecākiem „Kā vadīt sarunu ar bērnu par reprodūktīvās veselības jautājumiem”	Vecāki	40 nodarbības	600
Rīgas iedzīvotāju informēšanas pakalpojums par tuberkulozes slimības izplatību un profilakses iespējām	Pieaugušie	145 konsultācijas	145

Nodarbību nodrošināšana Rīgas pašvaldības vispārizglītojošo skolu 9 – 12.klašu skolēniem par ar asinīm pārnesto infekcijas slimību profilaksi (B,C hepatīts, HIV u.c.)	Skolēni	100 nodarbības	2000
Īstenotas apmācības Bērna emocionālās audzināšanas programmā vecākiem, kuriem ir bērni vecumā līdz 7 gadiem (izņemot Rīgas Sociālā dienesta klientus)	Vecāki	55 nodarbības (5 grupas)	55
Apmācību programmas īstenošana vecākiem Mīlestības pedagogijā „Mīlestības terapija manam bērnam un man”	Vecāki	30 nodarbības	120
Pāru attiecību stiprināšana, sekmējot tēvu iesaistīšanos bērnu aprūpē un audzināšanā, veicinot veselīgu ģimeņu ilgtspēju un bērnu emocionālo veselību	Vecāki	20 nodarbības	320
Speciālistu asistētu vecāku atbalsta (pašpalīdzības) grupu nodrošināšana, sniedzot psihoemocionālu atbalstu un informāciju vecākiem, kuru bērni gatavojas mācībām pirmajā klasē	Vecāki	20 nodarbības (5 grupas)	65
Vecāku atbalsta grupu nodarbību „Vecāku kompetences stiprināšana un efektīva bērnu un pusaudžu audzināšana” īstenošana”	Vecāki	16 nodarbības (2 grupas)	26
Izglītojošas programmas „Atbalsta grupas „Resursi vecākiem, iespējas bērniem”” vadīšana nepilnām ģimenēm (izņemot Rīgas Sociālā dienesta klientus)	Vecāki	52 nodarbības (6 grupas)	48
Mediācijas programmas īstenošana/sniegtas mediācijas konsultācijas RSD klientiem, rodot pieņemamu konflikta situācijas risinājumu visām iesaistītajām pusēm (RSD klientiem)	Ģimenes	53 konsultācijas	6
Lekciju – diskusiju vadīšana skolu jauniešiem (7. – 9.kl. un 10. – 12.kl. vecuma grupās) dzīves prasmju un izpratnes veicināšanai par savstarpējo attiecību veidošanu un ģimenes vērtību stiprināšanu	7.-9.kl. un 10.-12.kl. skolēni	100 lekcijas-diskusijas	1 923
Nodarbību vadīšana izglītības iestādēs pirmsskolas un 1. – 4.klašu audzēkņu vecāku sapulcēs par bērnu psihoemocionālo attīstību un drošas, atbalstošas vides veidošanas veicināšanu bērnu attīstībai	Vecāki	130 nodarbības	2 293
Nodarbību vadīšana vecākiem par pirmās palīdzības sniegšanu bērniem	Vecāki	8 nodarbības	199
Dinamisko paužu vadīšana 1. – 4. klašu skolēniem balsta kustību aparāta attīstības veicināšanai un nostiprināšanai un izglītojošu lekciju vadīšana skolas pedagogiem par dinamiskās pauzes nozīmi izglītojamo balsta kustību aparāta attīstības veicināšanai stājas attīstīšanā un nostiprināšanā Rīgas vispārizglītojošās skolās	Pedagogi un bērni	25 lekcijas pedagogiem un 500 dinamiskās pauzes bērniem	

Atkarību profilakses darbs Rīgas izglītības iestādēs

Skolēniem:

- **Diskusijas par atkarības profilakses tēmām** (atkarības tēma kā tāda, atkarību izraisošās vielas, moderno tehnoloģiju atkarība (dators, viedtālruni u.c.); 162 diskusijas/ 3630 skolēni.
- **Interaktīvās nodarbības bērniem un jauniešiem psihosociālās veselības veicināšanā** (agresijas intervence, dzīves prasmju attīstīšana); 188 nodarbības/ 3084 skolēni.
- **Psihosociālās korekcijas grupas** („Smēķēšanas intervence”, „Datoratkarības intervence”, „Dzīves prasmju attīstīšana”, „Agresijas intervence”); 8 grupas/ 56 nodarbības/185 skolēni.
- **Jauniešu apmācību programma „Vienaudzis – vienaudzim”**, 3 grupas/ 30 nodarbības/ 40 jaunieši.

Labklājības departaments sadarbībā ar Rīgas Centrāltirgu 2017. gada pavasarī sāka īstenot projektu „Veselīga uztura skola”, kura ietvaros rīdiniem ir iespējams uztura speciālista vadībā no sezonāli pieejamiem pārtikas produktiem iemācīties pagatavot veselīgu un gardu maltīti. Ikvienam ir iespēja praktiski iemācīties sev ierastās maltītes pagatavot citādāk – veselīgāk, aizstājot ierastos produktus ar citiem. Pēc maltītes pagatavošanas tās dalībnieki var nogaršot savu veikumu un uzdot jautājumus speciālistam.

Kā šī projekta papildinājums ir tapusi „Mana veselīgo receptu grāmata”, kurā apkopotas receptes no meistarklasēm. Receptu autores ir meistarklašu vadītājas – uztura speciālistes, Mg. sc. sal. uzturzinātnē Guna Bīlande, Tatjana Tepo un Līga Balode.

Tika izveidots galda kalendārs „Mans Veselīgais 2019. gads” ar dažādiem ieteikumiem veselīga dzīvesveida ievērošanai.

HIV profilakses un psihosociālie pakalpojumi narkotisko vielu lietotājiem un to kontaktpersonām biedrības „DIA+LOGS”, atbalsta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS”, telpās un Rīgas pilsētas apkaimēs Biedrības mikroautobusā

HIV profilakses un psihosociālo pakalpojumu mērķis ir mazināt HIV inficēto skaitu injicējamo narkotiku lietotāju vidū, sniedzot pakalpojumu gan Biedrības telpās, gan pietuvināti mērķauditorijas uzturēšanās vietām (ar mikroautobusu), tādējādi mazinot risku inficēties ar HIV šo personu tuviniekiem, to kontaktpersonām, kā arī sabiedrībai kopumā.

Injicējamo narkotiku lietotājiem, viņu piederīgajiem un kontaktpersonām bija iespēja veikt HIV eksprestestu, saņemt bezmaksas prezervatīvus, nodot izlietotās un saņemt jaunas sterilas šļirces, apmeklēt psihologa, sociālā darbinieka un HIV konsultanta konsultācijas, iegūt informāciju par šo un citām infekcijas slimībām, kā arī ar atkarību izraisīto vielu lietošanu saistītiem jautājumiem. Biedrība pakalpojumu sniedza gan biedrības telpās Rīgas centrā, gan arī pietuvināti mērķauditorijas uzturēšanās vietām – mikroautobusā.

2018. gadā pakalpojums papildināts ar izglītojošām lekcijām īslaicīgās uzturēšanās mītņu klientiem par dažādām ar reproduktīvo veselību un infekcijas slimībām saistītām tēmām. Biedrība 2018. gadā ir sniegusi 3 153 konsultācijas injicējamo narkotiku lietotājiem, viņu ģimenes locekļiem un tuviniekiem gan Biedrības telpās, gan mikroautobusā, kā arī izsniegusi 587 693 tīras šļirces un 43 552 prezervatīvus. Šī pakalpojuma realizācijai 2018. gadā novirzīti 85 948 EUR.

Biedrības rezultātie rādītāji liecina, ka ieguldītie resursi tiek izmantoti lietderīgi, lai sasniegtu Biedrības un Labklājības departamenta kopīgi izvirzīto mērķi – mazināt HIV inficēto skaitu injicējamo narkotiku lietotāju vidū un tādējādi uzlabot Rīgas iedzīvotāju drošību un veselību.

Sadarbībā ar Biedrību „Mediju platforma” tapis video par HIV profilaksi, kas apskatāms mājas lapā – www.veseligsridzinieks.lv/velreiz-par-hiv/.

69. tabula. Biedrības „DIA+LOGS”, atblasta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS sniegtā pakalpojuma darba rādītāji HIV profilakses programmā 2016. – 2018. gadā

Rādītājs	2016	2017	2018
Jauno (pirmreizējo) klientu skaits	1 318	1 646	1 133
Psihologa sniegto konsultāciju skaits	497	600	484
Sociālo darbinieku sniegto konsultāciju skaits	1 073	900	976
HIV konsultanta sniegto konsultāciju skaits	1 404	1 715	1 693
Veikto HIV testu skaits	1 402	1 519	1 533
Izsniegto šļirču skaits	529 957	558 326	587 693
Izsniegto prezervatīvu skaits	56 762	44 364	43 552
Konsultāciju skaits kopā	2 974	2 815	3 153
Lekciju apmeklējušo skaits IUM	-	-	126

Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu darbības nodrošināšana

Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu darbības nodrošināšanas mērķis ir uzlabot Rīgas iedzīvotāju informētību par veselību ietekmējošiem faktoriem, saslimšanas riskiem un to profilaksi, kā arī par citiem veselības veicināšanas jautājumiem.

Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, rīdziniekiem 2018. gadā Veselības istabās (Patversmes ielā 30-2, Aglonas ielā 35/3, Gaiziņa ielā 7, Slokas ielā 161, Šarlotes ielā 1B) bija iespēja bez maksas saņemt medicīnas darbinieka konsultācijas, noteikt savu ķermeņa masas indeksu un izmērīt arteriālo asinsspiedienu.

Veselības istabu darbības nodrošināšanai tika izlietots finansējums 30 201 EUR apmērā.

70. tabula. Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu rādītāji

Rādītājs	2016	2017	2018
Veselības istabu skaits	5	5	5
Veselības istabu apmeklējumu skaits	6 247	5 263	5 263

Vidēji katru mēnesi viena Veselības istaba tika apmeklēta 88 reizes. 2018. gadā kopējais Veselības istabu apmeklējumu skaits bija 5 263 reizes.

Projekts „Mēs par veselīgu Rīgu!”

2018. gadā turpinājās Labklājības departamenta 2017. gadā uzsāktais Eiropas Sociālā fonda projekts Nr.9.2.4.2./16/I/021 „Mēs par veselīgu Rīgu – daudzveidīgi un pieejami veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi!”. Projekta mērķis ir uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem, īpaši, nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajām personām, tai skaitā bērniem, senioriem, īstenojot vietēja mēroga, visaptverošus, sabiedrību piesaistošus un aktīvus fiziskās, garīgās un sociālās veselības veicināšanas pasākumus. Projekta aktivitātes balstītas prioritārajās veselības jomās – sirds un asinsvadu slimības, onkoloģiskās slimības, bērnu (sākot no perinatālā un neonatālā perioda) veselība un psihiskā veselība.

Papildu 2017. gadā īstenotajām aktivitātēm, 2018. gadā iedzīvotājiem tika piedāvāta iespēja bez maksas apmeklēt arī tādas aktivitātes kā ciguņa nodarbības, vingrošanas nodarbības baseinā iedzīvotājiem vecuma grupā 55+, nometni bērniem ar kustību un fiziskās attīstības traucējumiem, onkoloģisko saslimšanu profilakses dienu, sporta dienas ģimenēm un citus pasākumus. Lai īstenotu projektā nospraustos mērķus Labklājības departaments īstenoja vairāk nekā 30 dažādas aktivitātes, katru mēnesi iedzīvotājiem sniedzot iespēju apmeklēt līdz pat 700 bezmaksas veselību vecinošas nodarbības.

Lai nodrošinātu pieejamību un iedzīvotājiem būtu ērti apmeklēt nodarbības, liela daļa no tām tiek piedāvātas vairākās apkaimēs, piemēram, nūjošanas nodarbības notiek 16 dažādās Rīgas pilsētas pašvaldības apkaimēs. Iedzīvotāju vidū projekts kļūst arvien atpazīstamāks un pieaug arī pozitīvas iedzīvotāju atsauksmes gan par aktivitātēm, gan speciālistiem, kas ir iesaistīti aktivitāšu norisē. 2018. gadā projekta aktivitātēs piedalījās ap 50 000 iedzīvotāju.

Projekts turpināsies arī 2019. gadā, līdz pat 2020. gada martam, piedāvājot vēl citas, līdz šim nebijušas aktivitātes, aicinot ikvienu izmantot iespēju un piedalīties.

Vairāk par projektu iespējams uzzināt mājas lapas www.veseligsridzinieks.lv sadaļā „Mēs par veselīgu Rīgu!”

71. tabula. Projekta “Mēs par veselīgu Rīgu!” aktivitātes 2018. gadā

Aktivitāte	Novadīto nodarbību skaits	Apmeklētāju skaits
Apmācības grūtniecēm un jaunajām māmiņām par veselīgu uzturu	21	46*
Vingrošanas nodarbības grūtniecēm	660	374*
Zīdīšanas apmācības	1032	2205*
Bezmaksas holesterīna un glikozes līmeņa noteikšana asinīs	6002	5052*
Speciālistu vadīti semināri par veselības veicināšanas pasākumiem	18 nodarbības (9 semināri)	188*
Publiskās lekcijas par garīgās veselības	11	106*

veicināšanu		
Nūjošanas nodarbību nodrošināšana Rīgas iedzīvotājiem	1623	862*
Vingrošanas nodarbību nodrošināšana Rīgas iedzīvotājiem brīvdabas zonās un pludmalēs	389	185*
Nodarbības vispārīzglītojošo skolu vecāko klašu un profesionālās izglītības iestāžu skolēniem	44	840*
Vingrošana skolēniem un viņu vecākiem vispārējās izglītības iestāžu sporta zālēs	349	155*
Veselīga uztura programma bērniem pirmsskolas izglītības iestādēs	811	5779*
Virssvara kabinets bērniem, iekļaujot ģimeņu izglītošanu	1741	239*
Reproduktīvās veselības nodarbības 5. – 9.klašu meitenēm	103	686*
Nodarbības 1. – 4.klašu skolēniem pagarināto dienas grupu laikā	324	32*
Reproduktīvās veselības nodarbības 5. – 9.klašu zēniem	111	555*
Interaktīvas forumteātra nodarbības bērnu un jauniešu garīgās veselības veicināšanai, samazinot mobinga izplatību	71	1169*
Nometnes/pārgājieni bērniem un jauniešiem veicinot šo personu psiholoģisko veselību	38	309*
Nometnes atkarīgo personu ģimenēm	4	63*
Veselīga un ekonomiska uztura gatavošanas apmācības Rīgas pilsētas pašvaldības dienas centros	41	86*
Veselīga un ekonomiska uztura gatavošanas apmācības Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrā	129	141*
Veselības veicināšanas nodarbības ģimenēm ar bērniem	91	217*
Veselības veicināšanas nodarbības vecāka gada gājuma sievietēm	68	61*
Garīgās veselības veicināšana – publiskie semināri par stresu un tā radītajam veselības problēmām	36	183*
Veselīga dzīvesveida diena	1	1354*
Vingrošanas nodarbības Rīgas pilsētas pašvaldības sociālās aprūpes centros un Dienas centros	96	92*
Grupu nodarbības deju un kustību terapijā garīgās veselības veicināšanai	16	41*
Apmācības Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra meitenēm, zēniem un Rīgas	6	3

pilsētas pašvaldības dienas aprūpes centra klientiem (personām) ar garīga rakstura traucējumiem, par reprodktīvās veselības un personīgās higiēnas jautājumiem		
Izglītojošas nometnes Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrā mītošajām personām par veselības veicināšanu, t.sk. fizikās un garīgās veselības attīstību	2	16*
Veselības veicināšanas publiskie pasākumi – sporta dienas ģimenēm	10	555*
Mākslas terapijas nodarbības garīgās veselības veicināšanai	86	103*
Veselības diena personām ar invaliditāti	1	187*
Vingrošana jaunajiem vecākiem kopā ar mazuli	57	67*
Nometnes bērniem ar īpašām vajadzībām un viņu pavadoņiem	1	22*
Onkoloģisko saslimšanu profilakses diena	1	167*
Vingrošanas nodarbības baseinā iedzīvotājiem vecuma grupā 55+	54	187*
Cīgūn nodarbības	232	542*

* iespējams norādīt tikai tos dalībniekus, kas bija iesnieguši anketu ar pilniem personas datiem (pirmreizējie dati) un tika uzskaitītas. Šis apmeklētāju skaits, neatspoguļo patieso apmeklētāju skaitu, kas anketas nav iesnieguši.

Pilotprojekta “Apdzīvotās vietas standarts” 1.posms: interviju un fokusa grupu diskusiju veikšana Grīziņkalnā

Rīgas pilsētas pašvaldība kopš 2016. gada ir iesaistījusies nozīmīgā pētniecības projektā „Starpnozaru pētījumi veselības un vides jomā inovāciju attīstībai” (INHERIT – Intersectoral Health and Environment Research for Innovation), kas tiek īstenots Eiropas Savienības programmas „Apvārsnis 2020” (Horizon 2020) ietvaros. Labklājības departaments turpināja darboties kā projekta koordinators Rīgas pilsētas pašvaldībā. Projekts „Starpnozaru pētījumi veselības un vides jomā inovāciju attīstībai” veicina efektīvu politiku, praksi un inovācijas, kas vērstas uz galvenajiem apkārtējās vides faktoriem, kas ietekmē veselību un ir cēlonis nevienlīdzībai veselības jomā.

Projekta ietvaros Rīgā tika ieviests Skotijā izveidots un adaptēts instruments „Apdzīvotas vietas standarts”, kuru izmanto apdzīvotās vietas kvalitātes novērtēšanai (skat. www.placestandard.scot). „Apdzīvotas vietas standarts” ir vienkārša strukturēta anketa, kura sastāv no 14 tēmām, jautājumiem, kas aptver gan apdzīvotās vietas fiziskos, gan sociālos elementus. Šī instrumenta mērķis ir palielināt fiziskās un sociālās vides potenciālu, atbalstot veselību, labklājību un dzīves kvalitāti. Pilotprojekta ietvaros notika pētījums gan kvalitatīvu interviju, gan fokusa grupu veidā vienā no Rīgas apkaimēm – Grīziņkalnā.

Pētījuma gaitā tika organizētas 4 fokusa grupu diskusijas, kurās piedalījās 33 respondenti, kā arī 15 padziļinātas daļēji strukturētas klātienē intervijas.

Pētījuma mērķa grupā tika iekļauti pilngadīgi dažādu dzimumu, vecumu, nodarbinātības (strādājošie, bezdarbnieki, bērna kopšanas atvaļinājumā, respondenti ar invaliditāti, pensionāri u.tml.), dažādu tautību Grīziņkalna apkaimes iedzīvotāji, kas pastāvīgi dzīvo šīs apkaimes teritorijā.

Respondentu skatījumā no visām pētījumā novērtētajām jomām par būtiskākajām Grīziņkalna attīstības prioritātēm ir uzskatāmas tieši ar fiziskās dzīves vidi saistītās jomas, ierindojot tādus sociālās vides aspektus kā sociālie kontakti, ietekmes un kontroles sajūta, darbs un vietējā uzņēmējdarbība kā sekundārus.

Apkopojot gan pētījuma dalībnieku viedokļus par aktuālāk risināmajiem jautājumiem un rīcības prioritātēm apkaimē, gan arī viņu sniegto kvantitatīvo novērtējumu. Pētījuma rezultātā tika noskaidrotas piecas prioritārāk risināmās jomas Grīziņkalnā.

Aktuālākā apkaimē risināmā prioritāte – kvalitatīvu mājokļu jautājums, tai skaitā ar mūsdienu apstākļiem piemērotu infrastruktūru un komunikācijām, vispārēja dzīvojamā fonda atjaunošana, ēku fasāžu rekonstruēšana. Nepieciešams risinājums graustu jautājumā, jo apkaimē ir daudz nolaistu ēku avārijas stāvoklī.

Otra steidzamāk risināmā problēma – auto novietošanas iespējas un stāvvietu trūkums, satiksmes intensitātes samazināšana Pērnavas ielā un kvalitatīva tās seguma izbūve, pārdomātāka satiksmes organizācija un izmaiņas atsevišķos krustojumos.

Aktuāls ir arī ielu un ietvju remonts, jo īpaši, Tallinas un A.Čaka ielās, kā arī mazajās Grīziņkalna ielās kvalitatīvs segums un ietvju piemērošana cilvēkiem ar īpašam vajadzībām.

Secināts, ka apkaimē netiek pietiekamā apmērā realizēta atkritumu politika un reti, kur ir pieejama iespēja šķirot atkritumus.

Kā vienu no prioritātēm iedzīvotāji norādījuši drošības sajūtas paaugstināšanu un nepieciešamas biežākas policijas patruļas, diennakts veikalu slēgšana, prostitūcijas, narkomānijas jautājuma risināšana, kas jau vēsturiski bijusi šī pilsētas rajona problēma.

Kopumā konkrētu rīcības aktivitāšu piedāvāšanā respondenti bija rezervēti un lielākoties izskanēja ļoti vispārīgi apgalvojumi, norādot, ka konkrētu attīstības priekšlikumu izstrāde ir nevis iedzīvotāju, bet gan politikas veidotāju un pašvaldības pārstāvju uzdevums.

SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM

Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome

Kopš 2007. gada Rīgas pilsētas pašvaldībā darbojas ar RD 09.10.2007. lēmumu Nr. 2 890 „Par personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvās padomes izveidošanu Rīgas pilsētas pašvaldībā” izveidota Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome (turpmāk – Padome), kuras mērķis ir veicināt personu ar invaliditāti pilsonisko līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī sadarbību starp personas ar invaliditāti pārstāvošajām nevalstiskajām organizācijām un Rīgas pilsētas pašvaldību. Padomes sastāvā ir RD deputāti, Labklājības departamenta amatpersonas un 29 personu ar invaliditāti NVO, kuras pārstāv personu ar invaliditāti intereses Rīgas pilsētas pašvaldībā.

Padomes uzdevumi ir:

- ✓ piedalīties ilgtermiņa stratēģijas izstrādē personu ar invaliditāti vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanā un sekot tās īstenošanai pašvaldībā;
- ✓ sniegt atzinumus par pašvaldības institūciju un iestāžu normatīvajiem un stratēģiskajiem dokumentiem;
- ✓ izskatīt un sniegt atzinumus par RD lēmumu projektiem, kas skar pašvaldībā dzīvojošo personu ar invaliditāti tiesības;
- ✓ veicināt sabiedrības iesaistīšanos lēmumu projektu izstrādes procesā;
- ✓ izstrādāt un iesniegt priekšlikumus pašvaldības institūcijām un iestādēm veiksmīgākai personu ar invaliditāti integrāciju veicinošo pasākumu īstenošanai un pilsoniskai līdzdalībai;
- ✓ aktualizēt informāciju par personu ar invaliditāti jautājumiem, problēmām, vajadzībām un interesēm pašvaldībā.

Ik gadu notiek vismaz četras Padomes sēdes, kurās tiek izskatīti personām ar invaliditāti Rīgā aktuāli jautājumi – par sabiedrisko transportu, par vides pieejamību, par iespējamiem atvieglojumiem personām ar invaliditāti, kā arī citi jautājumi, kas saistīti ar personu ar invaliditāti dzīves kvalitātes uzlabošanu. Padomes pārstāvji iepazīstina ar savu organizāciju darbību, aktuālajiem projektiem un labās prakses piemēriem RD deputātus, speciālistus un citu nevalstisko organizāciju pārstāvjus. Aktualizēto jautājumu izskatīšanā un risināšanā tiek iesaistītas atbildīgās RD struktūrvienības.

Vairāki Padomē izskatītie jautājumi bijuši aktuāli ne tikai Rīgas pašvaldībā dzīvojošām personām ar invaliditāti, bet arī personām ar invaliditāti visā valstī. Šādu jautājumu izskatīšanai tiek pieaicināti pārstāvji no atbildīgajām valsts pārvaldes iestādēm.

2018. gadā pēc Padomes ierosinājuma:

- ✓ aktualizēts jautājums par personām ar invaliditāti paredzētu autostāvvietu izveidi pie šo personu dzīvesvietām, ierosinot izmaiņas likumdošanā;
- ✓ atkārtoti aktualizēts jautājums par Vecpilsētas pieejamību personām riteņkrēslos;
- ✓ aktualizēts jautājums par personu ar invaliditāti nodarbinātības veicināšanu;
- ✓ notikušas 3 diskusijas par valsts finansēta asistenta pakalpojuma nodrošināšanu.

Informācija par Padomi pieejama mājas lapā www.ld.riga.lv sadaļā „Personu ar invaliditāti NVO konsultatīvā padome”.

Finansiāls atbalsts Rīgas pilsētas pašvaldības budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros

Lai atbalstītu nevalstisko organizāciju projektus sociālajā un veselības aprūpes jomā un veicinātu sociālo un veselības aprūpes pakalpojumu attīstību Rīgā, kā arī atbalstītu NVO darbības nodrošināšanu vai pasākumus, kas paredzēti bērniem no sociālā riska ģimenēm, personām ar invaliditāti, pensijas vecuma, tostarp politiski represētām personām u.c. mazaizsargātu personu grupām, Labklājības departamenta budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros 2018. gadā atbalstīti 70 nevalstisko organizāciju projekti par kopējo summu 102 585 EUR.

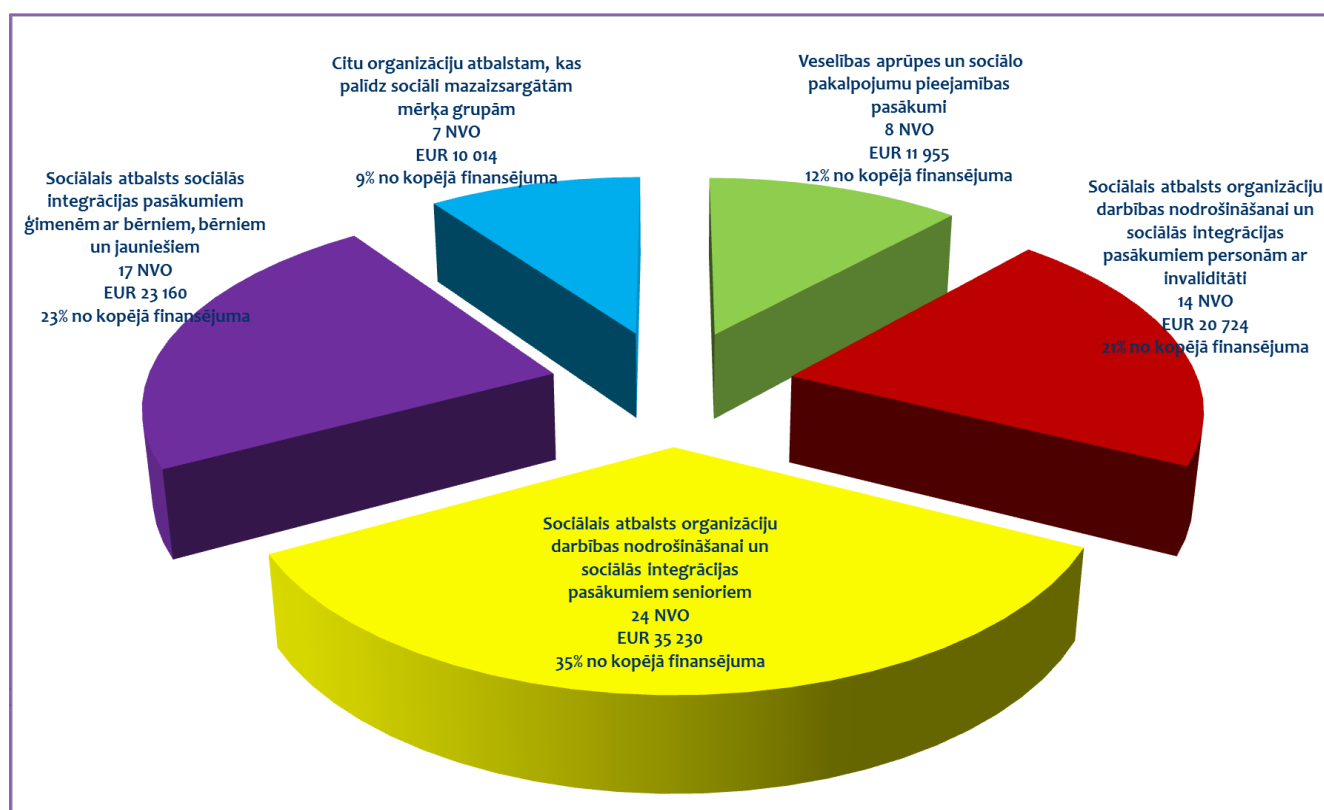
Lai nevalstiskās organizācijas varētu saņemt finansējumu, iesniegtajiem projektiem jāatbilst kādai no tālāk uzskaitītajām prioritātēm:

1. Pasākumi Rīgas pašvaldības sociāli mazaizsargāto grupu sociālās integrācijas jomā.
2. Pasākumi un informatīvi izglītojošie materiāli, lai veicinātu sabiedrības informētību par sociālās atbalsta sistēmas pieejamību un sociālās sistēmas piedāvāto pakalpojumu klāstu pašvaldībā, kā arī veselības veicināšanas un slimību profilakses jomā noteiktajās apakšprioritātēs.
3. Veselības aprūpes profesionāļu, pacientu un sociālā darba profesionāļu biedrību un nodibinājumu īstenotie pasākumi, kas vērsti uz veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības uzlabošanu.
4. Sociālā atbalsta nevalstisko organizāciju darbības nodrošināšanai pensionāru, invalīdu, politiski represēto u.c. sociāli mazaizsargāto personu grupu apvienībām.

2018. gadā atbalstītās organizācijas pārstāv dažādas iedzīvotāju sociālās grupas un piešķirtā finansējuma izlietojums sadalāms piecās grupās (skat. 10. attēlu):

- ✓ 35% sociālais atbalsts organizāciju darbības nodrošināšanai un sociālās integrācijas pasākumiem senioriem (24 organizācijas);
- ✓ 23% sociālais atbalsts sociālās integrācijas pasākumiem ģimenēm ar bērniem, bērniem un jauniešiem (17 organizācijas);
- ✓ 21% sociālais atbalsts organizāciju darbības nodrošināšanai un sociālās integrācijas pasākumiem personām ar invaliditāti (14 organizācijas);
- ✓ 12% veselības aprūpes un sociālo pakalpojumu pieejamības pasākumi (8 organizācijas);
- ✓ 9% atbalsts citām organizācijām, kas palīdz sociāli mazaizsargātām mērķa grupām (7 organizācijas).

10. attēls. Programmas 18.13.00. „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” faktisko izdevumu struktūra

1) Senioru NVO finansējumu ir izlietojušas darbības nodrošināšanai (komunālie maksājumi, telpu noma, sakari (tālrunis, internets) bankas konta uzturēšana, kancelejas preces, saimniecības preces), salidojumiem, nodarbībām par psiholoģisko veselību pensionāriem, tikšanās reizēm, piemiņas un atceres brīžiem, citu tautu kultūru izzināšanas pasākumiem, pieredzes apmaiņas braucieniem pie citu pilsētu senioriem, sportiskām aktivitātēm, brīvprātīgā darba veicināšanai, nodarbībām, semināriem, foto izstāžu organizēšanai, radošām darbnīcām, dažādiem svētkiem (organizāciju pastāvēšanas jubilejas pasākumiem, Lieldienām, Valsts svētkiem, Ziemassvētkiem, Starptautiskajam senioru simpozijam u.c. svētkiem) utt.

2) NVO, kuras pārstāv personas ar invaliditāti, finansējumu ir izlietojušas ekskursijām, pieredzes apmaiņas braucieniem, dažādiem svētkiem (organizāciju pastāvēšanas jubilejas pasākumiem, Lieldienām, Valsts svētkiem, Ziemassvētkiem, u.c. svētkiem), saliedēšanās pasākumiem, sporta inventāra iegādei, radošajām darbnīcām (rokdarbi, šūšana u.c.), salona „Saulgrieze” uzturēšanas izmaksu segšanai, semināriem, informatīviem materiāliem, braucienam uz Starptautisko vokālo konkursu cilvēkiem ar garīga rakstura un intelektuālās attīstības traucējumiem, festivālam „Personu ar garīga rakstura traucējumiem veltījums Latvijas 100-gadei”, darbības nodrošināšanai (komunālie maksājumi, telpu noma, sakari (tālrunis, internets) bankas konta uzturēšanai, kancelejas precēm, saimniecības precēm) utt.

3) NVO, kuras pārstāv ģimenes ar bērniem, bērnus un jauniešus, finansējumu ir izlietojušas darbības nodrošināšanai (komunālie maksājumi, telpu noma, sakari (tālrunis, internets) bankas konta uzturēšana, kancelejas preces, saimniecības preces), radošām darbnīcām, dažādiem svētkiem (organizāciju pastāvēšanas jubilejas pasākumiem, Mātes dienai, Lieldienām, Valsts svētkiem, Ziemassvētkiem, u.c. svētkiem), talkai, interaktīvas neformālās izglītības istabas izveidei, semināru organizēšanai, kampaņai „Katram bērnam sava ģimene”, radošām darbnīcām, audžuģimeņu kustības popularizēšanai, kursiem, izglītojošiem materiāliem, ēst gatavošanas nodarbībām, peldēt prasmju attīstīšanai, ekskursijām, u.c. aktivitātēm.

4) NVO, kuras pārstāv veselības aprūpes un sociālā darba speciālistu intereses, finansējumu ir izlietojušas trīs konferenču noorganizēšanai (4. Starptautiskā Baltijas reģionālās anestēzijas konferencei, Latvijas nieru slimnieku konferencei un 9th „Alice and Albert Netter Days of European Society of Gynecology”), vienam kongresam (8. Latvijas Dzemdību speciālistu un ginekologu kongress), īsfilmāi jauniešiem par reproduktīvās veselības vērtību un infekciju saslimšanas riskiem, atbalsta aktivitātēm onkoloģijas pacientiem, informatīvo dienu organizēšanai, veselības veicināšanas semināriem u.c. aktivitātēm veselības veicināšanas un profilakses jomā.

5) NVO, kuras palīdz dažādām sociāli mazaizsargātajām mērķa grupām, finansējumu ir izlietojušas tautas veselības gadagrāmatas izdošanai, žurnālam topošajiem un jaunajiem vecākiem, izglītojošām un izklaidējošām aktivitātēm, zīdaiņu pūriņu iegādei jaunajām māmiņām, informatīvi izglītojošo materiālu izgatavošanai, tehnisko palīg līdzekļu nodrošināšanai Rīgas iedzīvotājiem ar funkcionāliem traucējumiem u.c. aktivitātēm.

ĪSTENOTIE PROJEKTI

Nacionālā līmeņa projekti

1) Sadarbībā ar Jaunatnes starptautisko programmu aģentūru Labklājības departaments īsteno projektu **„PROTI un DARI!”** (PVS ID 3 482; turpmāk – projekts **„PROTI un DARI!”**). Pieteikties dalībai projektā var jebkurš jauniešs vecumā no 15 līdz 29 gadiem, kurš pašlaik nemācās, nestrādā algotu darbu un nav reģistrēts NVA kā bezdarbnieks. Projekta laikā jaunieši saņem individuālu un kompleksu atbalstu, kas veicina pozitīvas pārmaiņas jaunieša dzīvē. No 2017. gada marta līdz 2018. gada oktobrim projektā bija iesaistīti 247 jaunieši, kuriem tika izstrādātas individuālās 2 – 9 mēnešus garas programmas, kas vecināja jauniešu iesaisti izglītībā un nodarbinātībā.

2) Projektu **„PROTI un DARI!”** finansē Eiropas Sociālais fonds un tā kopējās plānotās izmaksas ir 855 930 EUR, t.sk. Rīgas pašvaldības līdzfinansējums 174 448 EUR apmērā. Projekts tiks īstenots līdz 2020. gada 31. decembrim.

3) Sadarbībā ar Latvijas **„SOS Bērnu ciemati”** asociāciju tiek īstenots projekts **„SOS Resursu un kompetences centra prakse uz bērnu vērstas pieejas ieviešanai Latvijā”** (PVS ID 3 670; turpmāk – **SOS projekts**). SOS projekta mērķis ir veicināt izglītības, veselības un sociālās jomas profesionāļu starpinstitucionālo sadarbību, uzlabojot prevencijas un atbalsta sistēmu ģimenēm ar bērniem, tai skaitā pakalpojumu pieejamību un kvalitāti. SOS projekts tiks īstenots līdz 2019. gada 31. decembrim, tā kopējās izmaksas plānotas 898 500 EUR, t.sk. 434 160 EUR Rīgas pašvaldības līdzfinansējums. 2017. gadā Rīgas pašvaldības līdzfinansējuma daļa bija 95 343 EUR apmērā.

4) 2018. gadā turpināja īstenot **aktīvās nodarbinātības pasākumu „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi”** (PVS ID 3 567; turpmāk – **APSD pasākums**). APSD pasākuma mērķis ir darba iemaņu un sociālo prasmju attīstīšana un uzturēšana ilgstošiem bezdarbniekiem Rīgas pašvaldības izveidotajās darba vietās (bez nolūka gūt peļņu), veicot pagaidu darbus, kas rada sociālu labumu sabiedrībai. Sadarbībā ar NVA APSD pasākumā kopumā 2018. gadā tika iesaistīti 332 bezdarbnieki. APSD pasākuma kopējās izmaksas bija 193 048 EUR, t.sk. 60 703 EUR Rīgas pašvaldības līdzfinansējums. (Vairāk informācijas par projektu 104. lapā).

5) Labklājības departaments turpināja īstenot sadarbībā ar LR Labklājības ministriju un partneriem no Jelgavas un Valmieras pašvaldībām, kā arī ar Korporatīvās ilgtspējas un atbildības institūtu projektu **„Elastīga bērnu uzraudzības pakalpojuma nodrošināšana darbiniekiem, kas strādā nestandarta darba laiku”** (PVS ID 3561; turpmāk – **EBUP**). EBUP mērķis ir izveidot ilgtermiņā funkcionējošu modeli elastīgu bērnu uzraudzības pakalpojumu subsidēšanai un attīstībai, veicinot vecāku nodarbinātību, kā arī darba un ģimenes dzīves saskaņošanu. 2018. gadā projekta īstenošana tika pabeigta, kopumā projekta ieviešanas gaitā nodarbinot 92 bērnu uzraudzības pakalpojumu sniedzējus un sniedzot bērnu uzraudzības pakalpojums 126 vecākiem, kuri strādā nestandarta darba laiku. Projekts tika finansēts ar Nodarbinātības un sociālo inovāciju programmas atbalstu, kopumā projekta īstenošanas laikā no Labklājības ministrijas saņemts finansējums 367 421 EUR apmērā, bet Rīgas pašvaldības līdzfinansējums bija 13 000 EUR.

6) 2018. gadā Labklājības departamentu turpināja īstenot projektu Nr.9.2.4.2/16/I/021 **„Mēs par veselīgu Rīgu! - daudzveidīgi un pieejami veselības veicināšanas un slimību profilakses pasākumi”** (PVS ID 3 634; turpmāk – **Projekts „Mēs par veselīgu Rīgu!”**). Projekts **„Mēs par veselīgu Rīgu!”** norisināsies līdz 2020. gada 20. martam. Projekta galvenā mērķa grupa ir nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautie iedzīvotāji, t.sk. bērni, kā arī personas vecākas par 54 gadiem, personas ar invaliditāti un bezdarbnieki. Projektā kopējā sasniedzamā mērķa grupa ir 29 000 unikālu personu. Projekts Rīgas pašvaldības iedzīvotājiem piedāvā dažādas regulāri notiekošas bezmaksas aktivitātes veselības veicināšanas un slimību profilakses jomā, tajā skaitā fizisko aktivitāšu nodarbības dažāda vecuma iedzīvotāju grupām, veselīga uztura apmācības un gatavošanas paraugdemonstrējumus, izglītojošas nometnes gan pieaugušajiem, gan bērniem, lekcijas par dažādām tēmām, tajā skaitā par garīgās veselības stiprināšanu, reproduktīvās veselības jautājumiem skolēniem, kā arī sievietēm menopauzes vecumā, gan teorētiskas, gan praktiskas apmācības jaunajiem un topošajiem vecākiem, aktivitātes atkarību profilakses jomā un publiskus pasākumus aicinot piedalīties ikvienu interesentu. (Vairāk informācijas par projektu 117. lapā).

Starptautiskā līmeņa projekti

1) Sadarbībā ar Baltijas reģiona veselīgo pilsētu asociāciju un partneriem no Igaunijas, Lietuvas, Norvēģijas, Somijas un Zviedrijas 2017. gadā uzsāka īstenot projektu „**Veselība visās politikās īstenošana pašvaldībās, lai uzlabotu iedzīvotāju veselību Baltijas jūras reģionā**” (PVS ID 3 683; turpmāk – projekts „**Labākai veselībai!**”), kurš tiek finansēts ar ES grantu programmas „Sākuma kapitāls” atbalstu un tiks īstenots līdz 2018. gada augustam. Projekta „Labākai veselībai!” pamatideja ir rast risinājumus kā visefektīvāk pašvaldībās praktiski ieviest „veselība visās politikās” principus, savstarpēji sadarbojoties dažādām pašvaldības iestādēm/institūcijām. Mērķis ir stiprināt pašvaldību kapacitāti, ieviest progresīvu/viedu starpsektoru politiku, lai mazinātu ar dzīvesveidu saistītās saslimšanas iedzīvotājiem. Projekta „Labākai veselībai!” kopējās plānotās izmaksas 50 000 ir EUR, un Rīgas pašvaldības daļa ir 5 000 EUR no kopējām izmaksām.

2) Tiek īstenots Centrālās Baltijas jūras reģiona programmas projekts „**Vairāk iespēju!**” (PVS ID 3 684; turpmāk – projekts „**Vairāk iespēju!**”), kurā sadarbības partneri ir Baltijas reģiona veselīgo pilsētu asociācija un partneri no Somijas un Zviedrijas. Projekta „Vairāk iespēju!” mērķis ir uzlabot dzīves kvalitāti 30 – 60 gadus veciem vīriešiem ar alkohola atkarību pagātnē, iesaistot viņus grupu nodarbībās un sniedzot jaunas iespējas atjaunot saikni ar ģimenēm, iegūt jaunas zināšanas un prasmes, lai veicinātu atgriešanos darba dzīvē un sabiedrībā. Speciālistiem projekts sniedz iespēju izmēģināt jaunas pieejas un metodes, lai attīstītu un pilnveidotu darbu ar atkarīgām personām. Projektu „Vairāk iespēju!” paredzēts īstenot līdz 2019. gada 31. augustam un tā kopējās plānotās izmaksas ir 52 198 EUR, t.sk. 13 779 EUR Rīgas pašvaldības līdzfinansējums.

3) Ar Ziemeļu Ministru padomes biroja administrētās Ziemeļu un Baltijas valstu mobilitātes programmas „Valsts administrācija” atbalstu tika īstenots projekts „**Sociālie pakalpojumi un aprūpe personām ar demenci Ziemeļvalstīs**” (PVS ID 3 790; turpmāk – projekts „**Labklājības tehnoloģijas**”). Projekta mērķis bija iegūt jaunas zināšanas un apmainīties ar pieredzi par sociālo pakalpojumu organizēšanu un attīstīšanu vecāka gadagājuma cilvēkiem un personām ar demenci Ziemeļvalstīs. Projektā piedalījās Rīgas domes Labklājības departamenta pārstāvji, kā arī ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas iestāžu „Mežciems”, „Gaiļezers” un „Stella maris” vadītāji un darbinieki. Pieredzes apmaiņas braucieni uz Dāniju un Norvēģiju sniedza iespēju klātienē tikties ar nozares profesionāļiem un uzzināt, kā tiek plānots un organizēts darbs Kopenhāģenas un Oslo pašvaldībās, tiek sagatavoti speciālisti darbam aprūpes centros cilvēkiem ar demenci, sniedzot iespēju veidot labākus pakalpojumus cilvēkiem ar demenci Rīgā un veidot izpratni par šo problēmu sabiedrībā. Projekts „Sociālie pakalpojumi un aprūpe personām ar demenci Ziemeļvalstīs” noslēdzās 2018. gada decembrī, un tā kopējās izmaksas bija 12 924 EUR, t.sk. 5 264,56 EUR Rīgas pašvaldības līdzfinansējums.

4) Rīgas pašvaldība 2018. gadā turpināja īstenot starptautisku projektu „**INHERIT – Veselības un vides starpsektorālās sadarbības pētniecība un inovācijas**” (PVS ID 3533, turpmāk – „**INHERIT**”), kura galvenais mērķis ir noteikt efektīvas starpnozaru politikas un intervences pasākumus, kas risina svarīgākos vides apdraudējuma faktorus un nevienlīdzību trīs galvenos virzienos, proti, patēriņš, kustība un mājoklis. „INHERIT” finansē Eiropas Komisijas pētniecības un inovāciju programma „Apvārsnis 2020”, tā kopējās plānotās izmaksas 5 952 898 EUR, kur Rīgas pašvaldības daļa 93 628 EUR (Vairāk informācijas par projektu 120. lapā).

5) Sadarbībā ar Krakovas Stratēģiski konsultatīvo centru (Centrum Doradztwa Strategicznego) 2018. gada decembrī uzsāka Eiropas Sociālā fonda (ESF) Polijas darbības programmas „Zināšanu izglītības attīstība” 4. prioritātes „Sociālās inovācijas un starpvalstu sadarbība” projekta „**Hallo, aktīvi 60+ - inovatīvas sociālās iekļaušanas aktivitātes vecāka gadagājuma cilvēkiem, izmantojot projekta „Let us be active!” pieredzi**” (PVS ID 3896) īstenošanu. Projekta mērķis ir pielāgot Polijas apstākļiem inovatīvos risinājumus, kas tika izveidoti projektā „Būsim aktīvi!” („Let us be active!”), lai veicinātu vecāka gadagājuma iedzīvotāju sociālo aktivitāti un mazinātu vientulību. Projektā ir iesaistījušās arī trīs Polijas pilsētas – Bitoma, Ribņika un Valbžiha (Bytom, Rybnik, Wałbrzych), lai risinātu sociālās problēmas, kuru pamatā ir sabiedrības novecošanās procesi un vecāka gadagājuma cilvēku vientulība. Projekta īstenošana notiek no 2018. gada decembra līdz 2021. gada aprīlim.

6) Sadarbībā ar Igaunijas nevalstiskās organizācijas „Garīgās veselības uzlabošanas kompetences centrs” 2018. gada novembrī Rīgas pilsētas pašvaldībā tika uzsākta projekta „**Izpratnes**”

palielināšana par tēva lomu ģimenē, lai mazinātu vardarbību ģimenē īpaši pret bērniem un viņu mātēm” (PVS ID 3882, turpmāk – projekts „CARRING DADS”) īstenošana, kuru koordinē Rīgas Sociālais dienests. Projekts „CARRING DADS” ir apstiprināts ERASMUS+ programmas projektu konkursā K2 stratēģiskā partnerība ietvaros un tā mērķis ir attīstīt inovatīvu starpsektorālu sadarbības modeli, lai ieviestu Rīgas pilsētas pašvaldības sociālo darbinieku darbā prevencijas programmu, lai mazinātu vardarbību ģimenēs no tēvu puses. Projekta īstenošana notiks no 2018. gada 1. novembra līdz 2020. gada 31. oktobrim un tā kopējās izmaksas Rīgas pašvaldībā ir plānotas 32 940 EUR apmērā, t.sk. 1 050 EUR Pašvaldības līdzfinansējums.

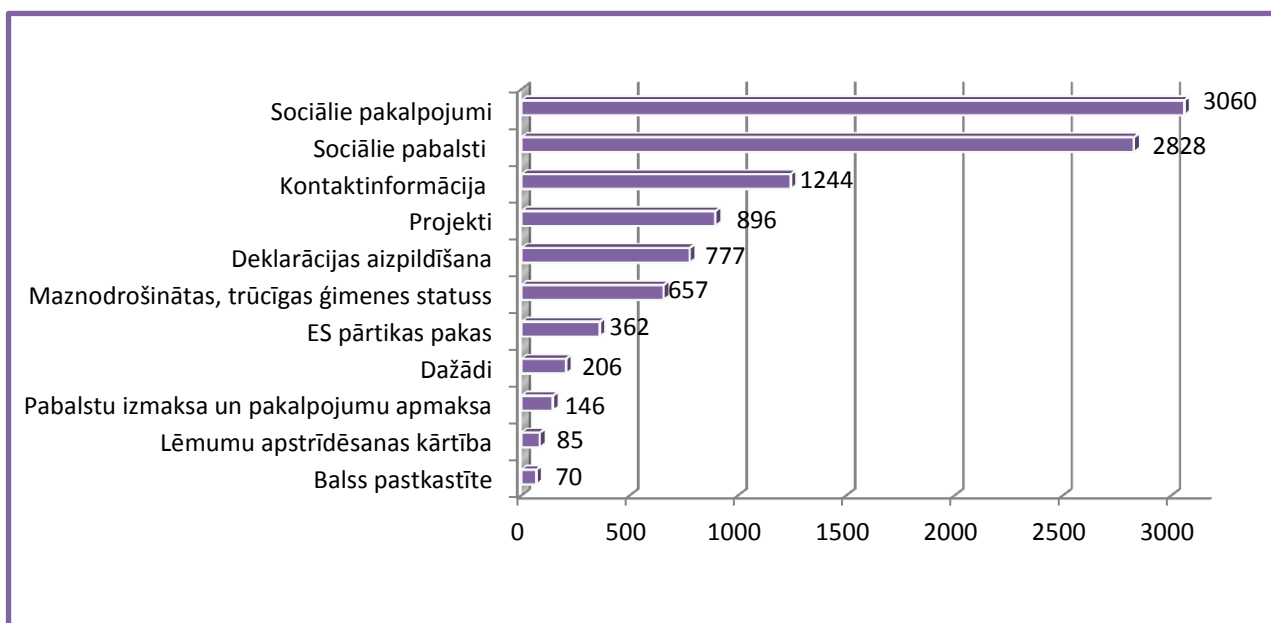
INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM

Labklājības departamenta sabiedrības informēšanas aktivitātes vērstas uz to, lai uzrunātu esošos un potenciālos klientus, iedrošinātu un radītu pārliecību par piedāvāto sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības pieejamību un efektivitāti Rīgas pilsētas pašvaldībā. Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 6. pantu klientam ir tiesības „bez maksas iegūt no sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniedzēja informāciju par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, un to saņemšanas nosacījumiem un kārtību”. Labklājības departaments saskaņā ar nolikuma 9.10. punktu apņemas „nodrošināt informācijas pieejamību iedzīvotājiem par sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas iespējām un kārtību, kā arī sekmēt iedzīvotāju informētību par veselības aprūpi un izpratni par veselības veicināšanas, slimību profilakses, t.sk. atkarību profilakses jautājumiem un veikt šo jautājumu koordināciju Pašvaldībā”.

Iedzīvotāji informāciju par sociālo pakalpojumu un sociālo pabalstu saņemšanas kārtību var saņemt, zvanot pa Labklājības departamenta bezmaksas **informatīvo tālruni 80005055** darbdienās no plkst. 9.00 līdz plkst. 17.00, bet ārpus darba laika darbojas balss pastkastīte. 2018. gadā informāciju pa bezmaksas tālruni sniedza divi sociālā darba speciālisti. Tika saņemti 10 331 zvani un sniegtas atbildes uz klientu uzdotajiem jautājumiem. Bezmaksas informatīvais tālrunis darbojas kopš 1999. gada, tas dod iespēju Rīgas iedzīvotājiem saņemt savlaicīgu un viegli pieejamu informāciju par sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem.

2018. gadā vidēji mēnesī saņemti 860 zvani. Visvairāk zvani saņemti oktobrī – 1 136, janvārī – 995. Vismazākais zvanu skaits bija decembrī – 607. Salīdzinot ar iepriekšējiem gadiem, arī 2018. gadā zvanu skaits ir stabilizējies, pieaugot ziemas periodā un samazinoties vasarā (skat. 11. attēlu).

11. attēls. Bezmaksas informatīvā tālruņa reģistrēto zvanu tēmu skaits.

Rīdziniekiem informācijas par sociālajiem jautājumiem ir pieejama RSD teritoriālajos un dienas centros, RD struktūrvienībās, bibliotēkās, ārstniecības iestādēs, organizētas sociālās kampaņas sabiedriskajā transportā un sabiedriskā transporta pieturvietās. 2018. gadā plašsaziņas līdzekļiem izsūtīti 79 paziņojumi preseī ar aktuālo informāciju sociālajā jomā Rīgas pašvaldībā. Lielu atsaucību iedzīvotāju vidū ir ieguvušas katru pavasari rīkotās Rīgas sociālās sistēmas atvērtās durvju dienas, kuru laikā var iepazīties ar RSD teritoriālajiem centriem un dienas centriem, RSAC telpām, iemītnieku ikdienas ritmu, kā arī tikties ar darbiniekiem un noskaidrot interesējošos jautājumus pie sociālā darba speciālistiem.

Visiem interesentiem ir pieejama Labklājības departamenta mājas lapa www.ld.riga.lv, kurā var iepazīties ar informāciju par sociālo palīdzību, sociālajiem pakalpojumiem, veselības aprūpes un atkarību profilaksi, naktspatversmēm, ilgstošas sociālās aprūpes institūcijām, RPBJC struktūrvienībām, krīzes centriem Rīgas pilsētā, kā arī iegūt informāciju par projektiem un

finansējuma pieprasījuma kārtību budžeta programmas „Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām” ietvaros. Mājas lapā var iepazīties un izdrukāt 38 bukletus latviešu valodā, 19 bukletus krievu valodā, kā arī infografikas par sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem galvaspilsētā. Mājas lapā sadaļā „Viegli lasīt” ir pieejama informācija viegli uztveramā valodā, kā arī ir iespēja visas mājas lapas sadaļās palielināt burtu izmērus. Mājas lapa ir apskatīta 578 136 reizes. Visvairāk skatītās lapas sadaļas ir tās, kuras sniedz informāciju par sociālo palīdzību (pabalstiem), RSD tālruņiem, kā arī bezmaksas informācija un bukleti.

No 2018. gada 14. septembra līdz 14 decembrim Rīgas sabiedriskajā transportā: tramvajos, autobusus un trolejbusos notika informatīva kampaņa „Rīdziniek, uzzini par Rīgas pašvaldības sociālo palīdzību (pabalstiem) un sociālajiem pakalpojumiem.” Kampaņa nodrošināja lielu rīdzinieku auditorijas sasniedzamību.

Laikā no 1. oktobra līdz 24. novembrim notika reklāmas kampaņa „Rīdziniek, uzzini par Rīgas pašvaldības sociālo palīdzību (pabalstiem) un sociālajiem pakalpojumiem VAS „Latvijas Pasts” 42 Rīgas pasta nodaļās.

Istenota informatīvā kampaņa izvietojot septiņu sociālās reklāmas plakātus „Nepaej garām cilvēkam, kurš nonācis nelaimē!” un septiņu sociālās reklāmas plakātus „Rīdziniek, uzzini par pašvaldības piedāvāto sociālo atbalstu”. Plakāti izvietoti Rīgas pilsētā uz 7 tiltu pārvadiem: Brasas tilta pārvads, tilta pārvads pār Mīlgrāvi, satiksmes pārvads pār dzelzceļu G.Zemgala gatvē, autotransporta tunelis Brīvības gatves un Juglas ielas krustojumā virzienā (uz centru), estakāde nobraukšanai no Lāčplēša ielas uz Krasta ielu (virzienā uz centru), satiksmes pārvads pār dzelzceļu K.Ulmaņa gatvē (virzienā uz centru), estakāde pār Zundas kanālu (virzienā no T/C „Olimpia”).

Labklājības departaments ir izstrādājis pašvaldības portālu par veselības veicināšanas tēmām un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību Rīgā – www.veseligsridzinieks.lv. Mājas lapā ir publicētas sadaļas par ģimenes veselību, veselīgu uzturu, fiziskajām aktivitātēm un drošības jautājumiem, infekciju slimību profilaksi, garīgo veselību, atkarību profilaksi un veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību. Iedzīvotāji mājas lapā var uzzināt par Rīgas pašvaldības kompetenci sabiedrības veselības jomā, dažādiem projektiem un RD līdzfinansētajiem pakalpojumiem, kas iedzīvotājiem pieejami bez maksas – piemēram, biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabām. Tāpat mājas lapā tiek publicēti informatīvi izglītojoši raksti ar speciālistu komentāriem un ieteikumiem par dažādām tēmām, piemēram, drošību internetā, kritisko domāšanu, sievietes uzturu zīdīšanas laikā, HIV profilaksi, traumatismu, kā arī informācija par semināriem un citiem aktuāliem pasākumiem sabiedrības veselības un labklājības jomā. Mājas lapa apmeklēta 76 800 reizes.

Iedzīvotāju papildu informēšana par Labklājības departamenta un sadarbības partneru pakalpojumiem tiek sniegta, izmantojot sociālo kontu www.facebook.com/veseligsridzinieks.lv, sekotāju skaits 2 899. Galvenās apskatītās tēmas: informācija par semināriem, apmācību iespējām ģimenēm un topošajiem vecākiem; par veselības aprūpes pieejamību; ieteikumi veselīgam dzīvesveidam; veselīgam uzturam; infekciju slimību profilaksei; informācija par veselības uzlabošanu ģimenē; informācija senioriem dzīves kvalitātes uzlabošanai; kā arī informācija par dažādiem Labklājības departamenta

rīkotajiem projektiem un atkarību profilakses palīdzības iespējas, ieteikumi. 2018. gadā iedzīvotāji izglītoti par veselības veicināšanas un profilakses jautājumiem, veicot regulāru sadarbību ar žurnāliem „Mammām&Tētiem” un „Bērndārziņš”, laikrakstiem „Vesti” un „MK Latvija”, izvietojot informāciju SIA „Rīgas satiksme” mikroautobusus, tīmekļa vietnē www.rigasveseliba.lv, www.riga.lv un www.facebook.com.

